

Gemeente Bergambacht

Welstandsnota

nummer 148x00119_08919

datum juni 2004

Documentatiepagina

Opdrachtgever:	Gemeente Bergambacht
Titel rapport:	Welstandsnota Bergambacht
Rapporttype:	Raamwerknota juli 2003 1 ^e concept oktober 2003 2 ^e concept januari 2004 ontwerp februari 2004
Rapportnummer:	148x000119_08919
Datum:	juni 2004
Contactpersoon opdrachtgever:	dhr. J. Bosch
Projectteam BRO:	John Stohr, Marc Oosting, Wim de Rooter, Sander Boon, Pascal Hendriks
Beknopte inhoud:	Welstandsnota met gebiedsbeschrijving, welstands- beleid en welstandsprocedures.
Trefwoorden:	Welstandsnota, Bergambacht

Inhoudsopgave

VOORWOORD

INLEIDING

Tabblad 1 Inleiding

DEEL A - BELEID

Tabblad 2 Welstandsbeleid

Tabblad 3 Inkadering van het welstandsbeleid

DEEL B - CRITERIA

Gebruikshandleiding

Tabblad 4 Algemene criteria

Tabblad 5 Gebiedsgerichte (sneltoets)criteria

Tabblad 6 Thematische uitwerkingen

Tabblad 7 Sneltoetscriteria

Tabblad 8 (Repressieve) criteria voor vergunningsvrije bouwwerken

DEEL C - PROCEDURE

Tabblad 9 Organisatie van welstand

Tabblad 10 Welstands- en bouwvergunningsprocedure

BIJLAGEN

Tabblad 11

KAARTEN

Tabblad 12

VOORWOORD EN INLEIDING

Inhoudsopgave

pagina

VOORWOORD EN INLEIDING

VOORWOORD

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Het doel en de reikwijdte van deze welstandsnota	1
1.3 Leeswijzer	2

VOORWOORD

In de nieuwe Woningwet is onderkend dat welstandszorg als middel tot sturing van de ruimtelijke kwaliteit onontbeerlijk is. Tegelijkertijd is ook geconstateerd dat er kritiek is op de wijze waarop de welstandszorg tot nu toe wordt uitgeoefend. De werkwijze van de commissie om, in beslotenheid en zonder vooraf geformuleerde criteria, adviezen uit te brengen met verstreken de gevolgen voor de burger, is achterhaald. Tegen deze achtergrond heeft de Rijksoverheid in de nieuwe Woningwet voorstellen opgenomen om de welstandsadvisering te vermaatschappelijken en te baseren op vooraf geformuleerde criteria. Aan de gemeenten de taak om deze criteria voor de welstandsbeoordeling vast te stellen. Het doet mij genoegen u de welstandsnota voor de gemeente Bergambacht te kunnen voorleggen.

Wat beoogt de gemeente met de nieuwe nota?

Iedereen die onze gemeente rondkijkt zal zo zijn oordeel hebben over mooi en lelijk. Dat blijft een persoonlijke zaak. Toch valt er op twee aspecten winst te behalen als het om de gebouwde omgeving gaat, en wel op het gebied van de kwaliteit van het woonmilieu en de verbetering van het inzicht in de beoordeling van bouwplannen. De kwaliteit van het woon- en leefmilieu is altijd voor verbetering vatbaar, op de ene plaats wat meer dan op de andere. In de nota is hierop ingespeeld door die delen van de gemeente aandacht te geven, die dat wat meer nodig hebben. Zo zal een historisch waardevolle omgeving aan hogere kwaliteitseisen worden getoetst dan een industrieterrein. Ook binnen woonwijken kan onderscheid aangebracht worden getoetst dan een industrieterrein. Ook binnen woonwijken kan onderscheid aangebracht worden tussen de toe te passen welstandscriteria, afhankelijk van de na te streven verbetering. Om dit te bereiken is in de wet de zogenaamde gebiedsgerichte aanpak geïntroduceerd. Zonder expliciete criteria is de welstandsbeoordeling voor de burger nauwelijks voorspelbaar. In de nota wordt daarom aangegeven aan welke criteria de plannen getoetst worden en op welke accenten er in bepaalde gebieden of bij bijzondere objecten specifiek wordt gelet. Op deze manier wordt de helderheid en de openheid bij de beoordeling door de welstandscommissie vergroot. Ik ben er van overtuigd, dat deze welstandsnota een positieve bijdrage levert aan de bevordering van het begrip tussen planindieners en welstandscommissie en daarmee aan de versoepeling van de beoordeling van bouwplannen in onze gemeente. Ik dank allen die aan het tot stand komen van deze nota hebben gewerkt.

Wethouder gemeente Bergambacht

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Veranderingen in de bebouwde omgeving gaan vaak heel geleidelijk. Ze zijn het resultaat van een optelling van bouwinitiatieven, variërend van kleinere bouwwerken, zoals een schutting, aanbouw of dakkapel, tot een compleet nieuwe woning. Deze optelling valt niet altijd positief uit. Het is immers lastig de invloed van iedere bouwaanvraag op de omgeving goed te beoordelen en naar de burger inzichtelijk te maken waarom deze beoordeling zo uitvalt. Het welstandsbeleid moet de handvatten bieden om deze beoordeling te kunnen maken. Bovendien geeft het de burgers vooraf inzicht in de criteria waaraan hun bouwaanvraag getoetst zal worden. Zij kunnen deze gebruiken als handvat bij het opstellen van hun bouwplan waardoor dit eerder aan de eisen van welstand kan voldoen zodat de vergunningprocedure soepeler kan worden doorlopen.

Een belangrijke aanleiding voor het opstellen van welstandsbeleid vormen de wijzigingen van de Woningwet. Deze wijzigingen hebben tot doel de welstandsbeoordeling met kortere procedures transparanter en objectiever te maken. Het beleid moet lokaal ontwikkeld worden en bestuurlijk door de gemeenteraad worden vastgesteld. De wet eist voortaan dat gemeenten welstandsbeleid ontwikkelen om een welstandstoets te kunnen blijven uitvoeren. Met deze welstandsnota voldoet de gemeente Bergambacht aan deze eis.

1.2 Het doel en de reikwijdte van deze welstandsnota

Voordat iemand mag gaan bouwen, zal hij in beginsel een vergunning moeten aanvragen bij de gemeente. De bouwaanvraag wordt, naast welstand, o.a. getoetst aan het Bouwbesluit en aan het bestemmingsplan.

De welstandsnota bevat de basisvoorwaarden, waaraan bouwaanvragen op welstandsaspecten getoetst zullen worden. Het legt voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld een dorpskern, een beoordelingskader vast. Dit is opgesteld vanuit een visie op de toekomst van het gebied en vanuit een beeld van aanwezige waarden. Er worden criteria benoemd die ertoe moeten bijdragen dat de toekomstige bebouwing past in de omgeving. Afhankelijk van de waarde van het gebied kan het kader meer of minder streng zijn. In bijvoorbeeld een historisch dorpscentrum zal de prioriteit van welstand anders liggen dan op een regulier bedrijventerrein.

Welstandstoezicht is dus niet simpelweg een vraag van mooi of niet mooi, maar een beoordeling van de kwaliteit van het bouwwerk aan de hand van duidelijk benoemde criteria. Welstand is niet zozeer een waardeoordeel over een bouwwerk op zich, maar vooral een beoordeling van de bijdrage van dat bouwwerk aan de ruimtelijke kwaliteit op die specifieke locatie.

De gemeentelijke welstandsnota richt zich op de lokale karakteristieken in bestaande stedelijke gebieden en het buitengebied.

De gemeentelijke welstandsnota, als onderdeel van het welstandsbeleid van de gemeente Bergambacht richt zich op de relatief kleine bouwopgaven van één of enkele gebouwen, uitbreidingen van bestaande bebouwing en veel voorkomende kleine bouwwerken in bestaand stedelijk- en buitengebied (beheergebieden). Voor grootschalige ontwikkelingen of voor herontwikkelingen in bijvoorbeeld dorpscentra, vormen andere documenten, zoals beeldkwaliteitsplannen, de welstandsnota.

1.3 Leeswijzer

De 'Welstandsnota Bergambacht' bestaat uit drie delen: een toelichting op het welstandsbeleid in de gemeente Bergambacht (deel A), criteria (deel B) en welstandsprocedures (deel C).

Het benoemen, inventariseren en analyseren van de lokale ruimtelijke karakteristieken en vervolgens het vertalen van deze karakteristieken naar deelgebieden en thema's, vormen de basis voor een gebiedsgericht welstandsbeleid. In deel A - het welstandsbeleid - wordt toegelicht hoe de gemeente Bergambacht vorm geeft aan haar gebiedsgerichte welstandsbeleid. Op basis van een waardering van de verschillende kwaliteiten per gebied wordt een welstandsniveau toegekend. Dit welstandsniveau betekent een bepaalde manier van toetsen.

Deel B - criteria - gaat in op de bij een bouwaanvraag te hanteren criteria. In dit deel zijn de geldende 'algemene', 'gebiedsgerichte' en 'sneltoets'-criteria aangegeven. De algemene criteria van welstand bestaan uit een 'algemene richtlijn voor goede architectuur'. De gebiedsgerichte criteria zijn op basis van een gebiedsinventarisatie en een gebiedsanalyse opgesteld en gelden voor een specifiek deelgebied van de gemeente. De sneltoetscriteria bestaan uit een algemene en een gebiedsgerichte set van criteria voor veel voorkomende kleine bouwwerken. Het lezen van dit hoofdstuk geeft inzicht in de eisen die aan een bouwplan in een bepaald gebied worden gesteld. Bij de uitoefening van een gebiedsgericht welstandsbeleid zijn vervolgens procedureregels nodig. Het welstandsinstrumentarium is vervat in procedures. Deze zijn te vinden in deel C - procedures - van deze nota. Dit gedeelte gaat in op de organisatie van welstandstoezicht. Daarnaast is een gebruikshandleiding voor het toetsen van bouwaanvragen opgenomen.

DEEL A – BELEID

DEEL A – BELEID

2. WELSTANDSBELEID	1
2.1 Inleiding	1
2.2 Gebiedsgericht welstandsbeleid	3
2.2.1 Inleiding	3
2.2.2 Gebiedsanalyse	5
2.2.3 Drie niveaus van welstand	9
2.2.4 Het afwijken van de criteria	13
2.2.5 Motivering keuze welstandsniveaus gemeente Bergambacht	13
2.3 Welstandsbeleid voor kleine bouwplannen	15
2.4 Thematisch welstandsbeleid	16
2.5 Regionaal Welstandsbeleid	16
2.5.1 Gebiedstypen	18
2.5.2 Thema's	32
3. INKADERING VAN HET WELSTANDSBELEID	1
3.1 Inleiding	1
3.2 Welstand en ruimtelijke kwaliteit in groter verband	2
3.3 Welstand en het bestemmingsplan	2
3.4 Welstand en het Beeldkwaliteitsplan	3
3.5 Welstand en openbare ruimte en groenbeleid	5
3.6 Welstand en monumentenbeleid	5
3.6.1 Inleiding	5
3.6.2 Monumenten op de Welstandsbeleidskaart	6
3.7 Welstand en reclamebeleid	7

2. WELSTANDSBELEID

2.1 Inleiding

In Nederland staat de vormgeving van het collectieve beeld boven dat van het individuele object. Stedenbouw en architectuur zijn in Nederland van oudsher meer aan de orde van de dag dan bijvoorbeeld in België. Al sinds de 15de eeuw bestaan er in Nederland lokale verplichtingen ten aanzien van vormgevingsaspecten. In 1962 werd de verplichting voor gemeenten om een welstandscommissie te benoemen opgenomen in de Woningwet. De laatste jaren is er kritiek geuit op de werkwijze en geringe mate van democratische controle op de welstandscommissie. In de nieuwe Woningwet, die sinds 1 januari 2003 van kracht is, worden veranderingen doorgevoerd om het welstandsbeleid toegankelijker en toetsbaarder te maken. Onderhavige welstandsnota en het hierin uitgedragen beleid geeft invulling aan het toegankelijk en toetsbaarder maken van het welstandsbeleid.

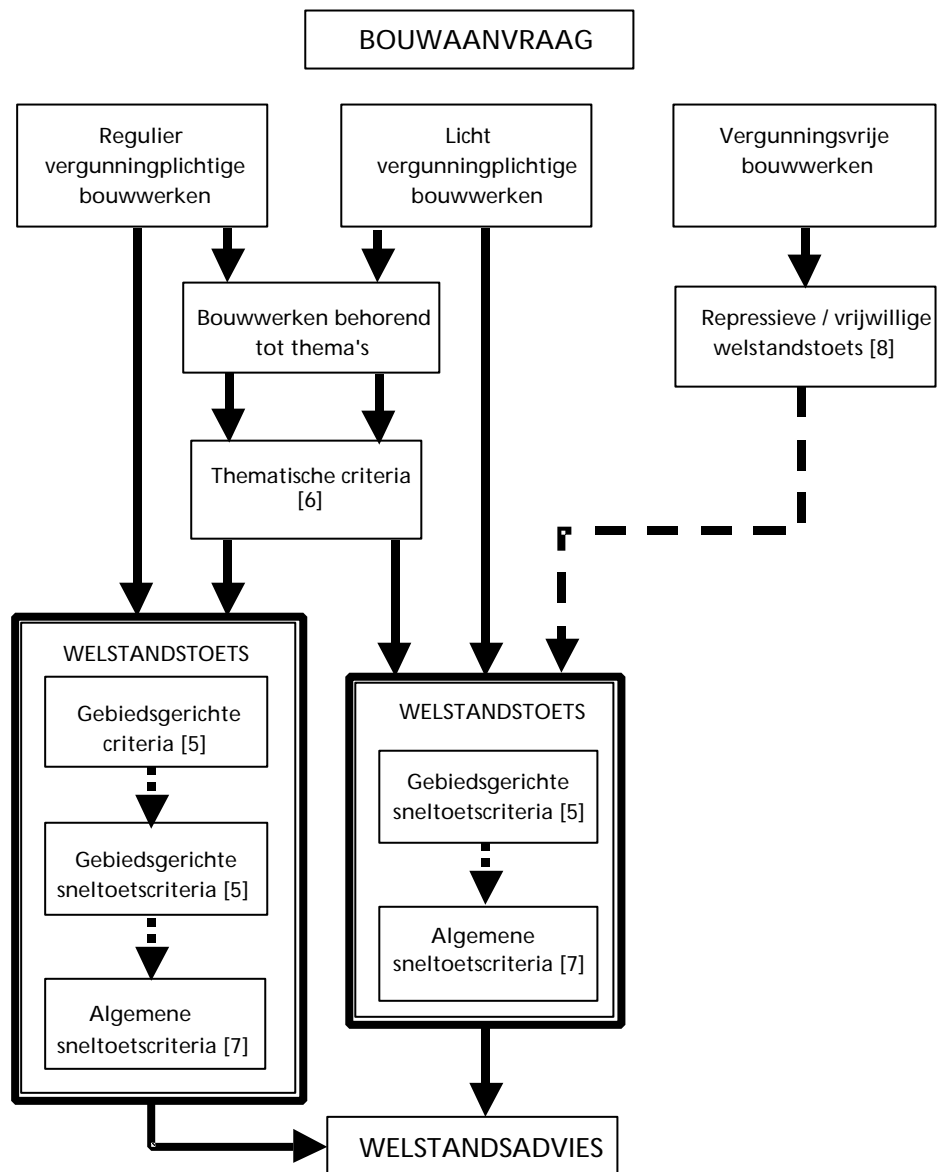
In dit hoofdstuk is het nieuwe welstandsbeleid van de gemeente Bergambacht uitgewerkt. Dit welstandsbeleid is in hoofdlijnen gestoeld op een gebiedsgerichte benadering. Er worden verschillende typen criteria onderscheiden. Aan welke criteria een bouwplan getoetst wordt, hangt af van het soort gebied en het type bouwwerk. In het welstandsbeleid van de gemeente Bergambacht worden de volgende typen criteria onderscheiden:

- algemene Criteria¹: deze liggen (haast onzichtbaar) ten grondslag aan iedere bouwplanbeoordeling. Ze fungeren daarnaast als 'vangnet' wanneer een bouwplan gemotiveerd afwijkt van de gebiedsgerichte criteria;
- gebiedsgerichte criteria: specifieke aan bebouwing in verschillende deelgebieden gerelateerde criteria. Ze gelden alleen voor reguliere bouwvergunningplichtige bouwwerken;
- sneltoetscriteria: algemeen geldende, met name kwantitatieve criteria voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken. Gelden voor zowel solitaire aanvragen als voor onderdelen van de een totaal bouwplan;
- gebiedsgerichte sneltoetscriteria: Gebiedsgerichte criteria voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken: specifieke aan elementen van bebouwing in verschillende deelgebieden gerelateerde criteria. Gelden voor, zowel voor solitaire aanvragen als voor onderdelen van een totaalplan;
- thematische criteria: gelden aanvullend op de gebiedsgerichte criteria voor specifieke bouwwerken zoals monumenten, historische boerderijen en masten of specifieke plekken zoals stads- en dorpsranden, entrees en rivierfronten;

¹ De teksten van de Algemene criteria zijn gebaseerd op de tekst van de heer Tj. Dijkstra, voormalig rijksbouwmeester, "Architectonische kwaliteit, een notitie over architectuurbeleid", 1985.

Om te voorkomen, dat men achteraf geconfronteerd wordt met redelijke eisen van welstand kan een initiatiefnemer van een te bouwen vergunningsvrije bouwwerk dit vrijwillig toetsen aan redelijke eisen van welstand. De (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria kunnen dan dienen als adviserend toetsingskader.

In onderstaand schema is aangegeven welke criteria van toepassing zijn op welk type bouwvergunning. De nummers verwijzen naar de respectievelijke hoofdstukken.

In de criteria worden soms (kwantitatieve) maatvoeringen genoemd. Deze zijn gebaseerd op kwalitatieve kenmerken van het gebied. Daarbij is geen aansluiting gezocht bij de maatvoering uit het Besluit Bouwvergunningstvrije en lichtbouwvergunningplichtige bouwwerken (BBlb). In de criteria wordt bijvoorbeeld gesproken over een minimale afstand van met het hoofdgebouw verbonden bijgebouwen, zoals aanbouwen, uitbouwen en bijgebouwen tot de voorgevel. Deze bouwwerken zijn in sommige gevallen vergunningstvrij, soms licht-vergunningplichtig en soms regulier vergunningplichtig. In de criteria is een algemene maat opgenomen en is geen aansluiting gezocht bij het BBlb. Het is gezien de gedetailleerdheid van de regeling uit het BBlb niet gewenst om deze als maatstaf te nemen. Dan zouden de criteria te ingewikkeld en niet meer leesbaar worden. Dit betekent, dat in sommige gevallen criteria zijn opgenomen voor bouwwerken, die vergunningstvrij zijn. Dit zal geen probleem zijn. Hierboven is reeds aangegeven, dat de toetsende ambtenaar altijd eerst moet onderzoeken of een bouwplan vergunningstvrij is. Is dat het geval dan zal hij niet meer toekomen aan de criteria uit de welstandsnota.

2.2 Gebiedsgericht welstandsbeleid

2.2.1 Inleiding

Gebiedsgericht welstandsbeleid is vervat in gebiedsgerichte criteria voor regulier vergunningplichtige bouwwerken en in gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor lichtvergunningplichtige bouwwerken.

Eén van de doelen van de wetwijziging van de Woningwet is het gebiedsgericht maken van het welstandsbeleid. Met een gebiedsgericht welstandsbeleid wil de gemeente Bergambacht ervoor zorgen dat nieuwe gebouwen en bouwwerken passen bij de karakteristiek en kwaliteit van een gebied. Binnen het grondgebied van de gemeente komen verschillende soorten gebieden voor, elk met hun eigen kwaliteit en karakteristiek.

Het centrum van Bergambacht is anders dan een dijklint in het buitengebied of het bedrijventerrein. Hoe mensen de verschillende karakteristieken en kenmerken waarderen, verschilt van persoon tot persoon.

Ruimtelijke identiteit

De identiteit van een gebied, waarmee dat gebied zich onderscheidt van andere, is een door de jaren heen gegroeid gegeven. Aandacht voor dit gegeven, gestoeld op cultuurhistorisch besef en een beleving van en waardering voor de eigen historische, stedenbouwkundige en architectonische kwaliteiten, eigen karakteristieken en égen eigenaardigheden, is belangrijk. Ingrepen in de gebouwde omgeving (bouw-

plannen) hebben invloed op die omgeving. Het is bij bouwopgaven van belang deze ruimtelijke identiteit van een gebied te behouden en waar mogelijk zelfs te versterken. Het is de bedoeling om geïnspireerd te worden door de bestaande omgeving en elementen en daar gebruik van te maken in het creatieve ontwerpproces.

Ensembles

De ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde omgeving wordt door verschillende factoren beïnvloed. Ze kan een puur esthetische waarde bezitten, een verwijzing geven naar de geschiedkundige of oudheidkundige betekenis van een gebied, kenmerkend zijn voor een bepaalde architectonische stijl of juist een sterk geheel, een goed ensemble vormen. Bij een ensemble vormen de verschillende onderdelen zoals huizen, woongebieden, straten, pleinen, plantsoenen en parkeerterreinen een harmonisch geheel. De ruimtelijke kwaliteit is waardevol indien de mens deze factoren ook als zodanig herkent en daar waarde aan hecht. Dit waardeoordeel is sterk cultuurhistorisch en educatief bepaald. Iets is niet waardevol, maar men vindt iets waardevol.

Zo werden bijvoorbeeld gotische kerken in de 'moderne' renaissance geassocieerd met het barbaarse, platvloerse middeleeuwse leven. In de 'romantische' 19^e eeuw is men de gotiek opnieuw gaan waarderen en zijn de oude vervallen gotische kerken opgeknapt en vaak verder afgebouwd.

Samenhang

Als er sprake is van veel samenhang tussen de cultuurhistorie, stedenbouw en architectuur zal een, van de karakteristiek afwijkend, nieuwbouwplan eerder als minder passend ervaren worden dan in gebieden met weinig samenhang tussen deze kenmerken. Wordt de samenhang tussen de kenmerken ook hoog gewaardeerd, zoals in een oude dorpskern, dan zal men een afwijkend gebouw eerder als een verstoring van deze kwaliteit beleven. Andere gebieden waar de samenhang in kenmerken ontbreekt zijn minder gevoelig. Daar hoeven minder eisen te worden gesteld aan nieuwe bouwplannen.

De gevoeligheid van een gebied voor nieuwe bouwplannen is dus afhankelijk van de samenhang tussen de cultuurhistorie, de stedenbouw en de architectuur. Deze samenhang wordt bepaald door een aantal kenmerken van het gebied. Deze kenmerken zijn:

- Hoe de verschillende gebouwen in een gebied zijn gesitueerd ten opzichte van de straat, de verkaveling en elkaar;
- welke bouwvormen voorkomen in dat gebied (grote of kleine massa's, één of meerdere verdiepingen, met of zonder kap);
- of de gevels een karakteristieke opbouw hebben (staande of liggende ramen, een afzonderlijke onderpui e.d.);
- of er sprake is van kenmerkend kleur- en materiaalgebruik en van specifieke details.

2.2.2 Gebiedsanalyse

Kenmerkende gebieden

Gebiedsgericht betekent maatwerk voor een specifieke situatie. Bergambacht maakt deel uit van de Krimpenerwaard. Dit gebied heeft vanuit zijn ontstaansgeschiedenis een eenduidige ruimtelijke opbouw met een duidelijke begrenzing. Binnen de Krimpenerwaard bestaat een duidelijke samenhangende karakteristiek en kwaliteit. Daarom zijn 5 gemeenten in de Krimpenerwaard eerst samen op zoek gegaan naar deze samenhangende kwaliteiten en karakteristieken. De resultaten van deze zoektocht zijn weergegeven in het werkdocument 'Regionaal welstandsbeleid Krimpenerwaard'². Aan de hand van de gezamenlijk bepaalde regionale karakteristieken is per gemeente de invloed van deze karakteristieken op de lokale situatie bekeken. Op basis van de samenhang tussen karakteristieken van (cultuur)historie, stedenbouw en architectuur zoals die in de bebouwing herkenbaar is, is voor de gemeente Bergambacht een gebiedstypologiekaart met te onderscheiden deelgebieden gemaakt. Deze deelgebieden worden behandeld in Deel B, hoofdstuk 5.

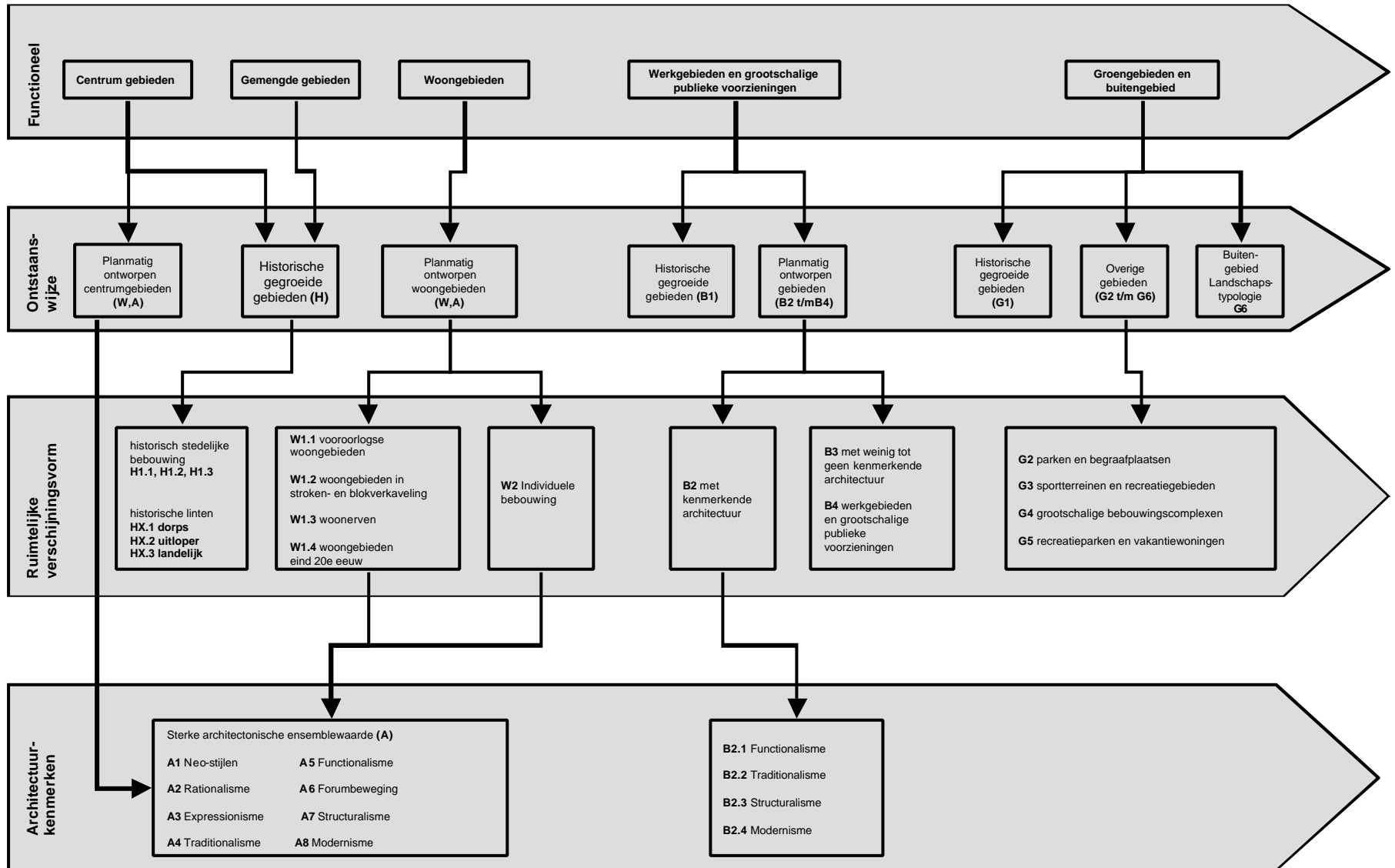
Om tot kenmerkende gebieden te komen, is een bepaalde methodiek gehanteerd om tot een logische indeling van gebiedstypen te komen. In het volgende schema is de wijze van kijken nader toegelicht.

Functioneel

Veel ruimtelijke vraagstukken hebben een directe relatie met de functie van bepaalde gebieden. Voor welstand is met name het type bouwwerk en de typen verbouwingen van belang wanneer gebiedsgerichte criteria opgesteld worden. Zo staan op bedrijventerreinen andere gebouwen dan in een woonwijk en speelt er in de centrumgebieden en linten een andere dynamiek dan in het buitengebied. In centrumgebieden zal veelvuldig een aanvraag tot het aanbrengen van winkelpuien ingediend worden, terwijl in het buitengebied de opgave eerder ligt in het aan- en bijbouwen van of aan agrarische bedrijfsgebouwen. Een eerste hoofdindeling naar gebiedstypen is gemaakt naar de functionele verschijningsvorm van een gebied (laag 1 van voorgaand schema). De volgende hoofdgebiedstypen worden onderscheiden:

- Centrumgebieden (H, W en A-gebieden);
- Gemengde gebieden (H-gebieden);
- Woongebieden (W en A-gebieden);
- Werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen (B-gebieden);
- Groengebieden en buitengebied (G-gebieden).

² De uitkomsten van dit regionale welstandskader zijn uiteengezet in paragraaf 2.5.

Ontstaanswijze

In de beleving van de gebouwde wereld wordt in de Nederlandse samenleving tegenwoordig veel waarde gehecht aan de cultuurhistorische betekenis, de relatie tussen de historie van de plek en zijn huidige verschijningsvorm (de ontstaanswijze). Daarom zijn bebouwde gebieden, waar de relatie met de cultuurhistorie nog in de bebouwing zichtbaar is, binnen de gemeente ingedeeld naar hun cultuurhistorische relatie: dorpskernen, dijklinten, stroomruglinten, polderlinten (H-gebieden). Ook werk- en groengebieden kennen soms nog een duidelijke relatie met de cultuurhistorie, zoals het geval is bij oude havens (B1-gebieden).

Gebieden die planmatig zijn aangelegd, zoals de naoorlogse woonwijken, planmatig aangelegde centrumgebieden (W en A-gebieden), de reguliere bedrijventerreinen (B2 t/m B4) en sport- en recreatiecomplexen (G2 t/m G5) kennen een minder duidelijke en minder directe relatie met de cultuurhistorie.

Ook de verschillende landschappen in het buitengebied kennen ieder hun eigen karakteristiek, ontstaan door een wisselwerking tussen mens en natuur. Het buitengebied van de gemeente Bergambacht is ingedeeld naar landschapstype (G6-gebieden). Het landelijk gebied is daarom onderverdeeld naar kenmerkende landschapseenheden van het rivierengebied: uiterwaarden, rivieroeverwallen en komgronden.

Ruimtelijke verschijningsvorm

Binnen de hoofdindeling naar functionele verschijningsvorm en ontstaanswijze is een nader onderscheid gemaakt op basis van kenmerkende ruimtelijke verschijningsvormen. Bij de kernen is dit onderscheid gebaseerd op de specifieke structuur (zoals vestingsteden of donknederzettingen) (H1, H2, Hx.1-gebieden), bij de linten op de mate van verdichting (dorpscentrum (Hx.1-gebieden), uitlopers/buurtschappen (Hx.2-gebieden) en landelijke linten (Hx.3-gebieden). De specifieke structuur is in de gemeente Bergambacht voor alle kernen verschillend. Daarom zijn de dorpskernen, met een oude (nog herkenbare) dorpsstructuur, in de gebiedsbeschrijving apart beschreven en beoordeeld. Er gelden per dorpscentrum dan ook afzonderlijke gebiedsgerichte criteria. De losbijgevoegde kaart geeft de typologieën voor de gemeente Bergambacht weer.

Ook de planmatig ontwikkelde gemengde gebieden, woon- en groengebieden, kennen een gedifferentieerde ruimtelijke verschijningsvorm. De woongebieden en gemengde gebieden zijn allereerst ingedeeld naar hoofdverschijningsvorm: seriematig (W1-gebieden) of individueel (W2-gebieden), en vervolgens naar stedenbouwkundige hoofdstromingen:

- Vooroorlogse woongebieden en gemengde gebieden - gesloten bouwblok, tuindorpen (W1.1-gebieden);

- Woongebieden en gemengde gebieden in stroken- en blokverkaveling (W1.2-gebieden);
- Woonerven (W1.3-gebieden);
- Woongebieden en gemengde gebieden eind 20^e eeuw (W1.4-gebieden).

Werkgebieden en gebieden met grootschalige publieke voorzieningen zijn als volgt naar ruimtelijke verschijningsvorm ingedeeld:

- Bedrijventerreinen (B3-gebieden);
- Winkelcentra (solitair) en grootschalige publieke voorzieningen (B4-gebieden).

Voor groengebieden is de volgende indeling aangehouden:

- Parken en begraafplaatsen (G2-gebieden);
- Sportterreinen en recreatiegebieden (G3-gebieden);
- Grootschalige bebouwingscomplexen in het groen en instituten (G4-gebieden);
- Bungalowparken en vakantiewoningen (G5-gebieden);

Architectuurkenmerken

Vanaf de periode 1870 – 1900 is de uitbreiding van de gebouwde omgeving vooral planmatig aangestuurd. Bij deze planmatige ontwikkelingen van woon- en werkgebieden hebben kenmerkende stijloverwegingen in meer of mindere mate hun stempel gedrukt op de kwaliteit van de omgeving. Gebieden met een herkenbare samenhangende bouwstijl worden daarbij hoog gewaardeerd. In de eerste helft van de 20e eeuw zijn in de gemeente Bergambacht sterke woningbouwensembles generaliseerd in de traditionele stedenbouw van (gesloten) bouwblokken, bijvoorbeeld buurten gebouwd in de stijl “Amsterdamse School”. Doordat deze zijn opgebouwd uit herhaling van woongebouwen en rijenhuizen in stroken of stempels worden deze ensembles heel anders beleefd. Op basis van specifieke sterke architectuurkenmerken is de volgende indeling gemaakt:

- Neo-stijlen (A1-gebieden);
- Rationalisme (A2-gebieden);
- Expressionisme (A3-gebieden);
- Traditionalisme (A4-gebieden);
- Functionalisme (A5-gebieden);
- Forum (A6-gebieden);
- Structuralisme (A7-gebieden);
- Modernisme (A8-gebieden).

In woongebieden die in kleine stappen zijn ontwikkeld en vaak ook in de meer recente woonwijken is de ontwikkeling meer overgelaten aan de markt. Individuele woonwensen en aversie tegen seriematig bouwen en het zoeken naar verscheidenheid, hebben geleid tot wijken met weinig samenhang tussen stedenbouw en architectuur (W1 en W2-gebieden).

2.2.3 Drie niveaus van welstand

Waardering

De typologie ordent en beschrijft de kenmerken en karakteristieken van de verschillende gebieden. De waarde die hier aan wordt gehecht bepaalt het niveau van welstandstoezicht. Deze wordt gebaseerd op:

- de ruimtelijke karakteristiek en samenhang;
- de cultuurhistorische kwaliteiten;
- de architectonische kwaliteiten;
- de dynamiek van de bouwopgave;
- en de wijze waarop bovenstaande zaken binnen de gemeente worden beleefd en gewaardeerd.

De keuze voor een bepaald niveau van welstand is een gemeentelijke. Deze is gestoeld op een afweging van bovenstaande kwaliteiten en de prioriteit die het gemeentebestuur hier aan heeft gegeven. In zijn algemeenheid geldt daarbij dat naarmate de waardering voor een bepaald gebied, gecombineerd met een bepaalde samenhang tussen cultuurhistorie, stedenbouw en architectuur, hoger is, een hoger niveau van welstand gehanteerd wordt. De gemeente Bergambacht geeft daarbinnen extra prioriteit aan.

Niveaus van welstand

De welstandscommissie handelt bij haar toets conform de inhoud van de welstandscriteria, zoals in deze nota opgenomen. Zij houdt bij haar toets rekening met de verschillen in de niveaus van welstand. Bieden de criteria voor de welstandstoets aanknopingspunten voor het ontwerp, de niveaus van welstand geven een indicatie voor de mate van ontwerprijheid. De niveaus van welstand bepalen in hoofdlijnen de mate van gedetailleerdheid van de gebiedsgerichte criteria. De welstandscommissie kan in haar welstandsadvies geen zwaardere criteria hanteren dan vastgelegd in deze nota.

De gemeente Bergambacht onderscheidt drie niveaus van welstandstoezicht:

- BASIS niveau van welstand;
- PLUS niveau van welstand;
- BIJZONDER niveau van welstand.

De wet biedt ook de mogelijkheid welstandsvrije gebieden te onderscheiden. In de gemeente Bergambacht zijn geen welstandsvrije gebieden opgenomen, omdat deze welstandsnota is gericht op de kwaliteit van de bestaande ruimtelijke structuren, waarbij altijd sprake is van een bepaalde basiskwaliteit. De gemeente Bergambacht vindt het uit oogpunt van rechtsbescherming van burgers niet verantwoord voor bestaande gebieden geen enkele welstandstoets toe te passen.

Welstandscriteria

	BASIS	PLUS	BIJZONDER
Situering van het bouwwerk	<p>1.1. Rooilijn Situering van de voorgevel ten opzichte van de bestaande of geplande bouwwerken in de omgeving.</p> <p>1.2. Zijdelingse afstand Afstand van het bouwwerk ten opzichte van aangrenzende bouwwerken en of perceelsgrens in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>1.3. Oriëntatie De oriëntatie van het bouwwerk ten opzichte van de straat of kenmerkende landschapsstructuren.</p>	<p>1.1.1. Rooilijn Situering van de voorgevel ten opzichte van de bestaande of geplande bouwwerken in de omgeving.</p> <p>1.1.2. Uitbouw van de gevelrooilijn door erkers, balkons e.d. Ten opzichte van de bestaande of geplande bouwwerken in de omgeving.</p> <p>1.2. Zijdelingse afstand Afstand van het bouwwerk ten opzichte van aangrenzende bouwwerken en of perceelsgrens in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>1.3. Oriëntatie De oriëntatie van het bouwwerk ten opzichte van de straat of kenmerkende landschapsstructuren.</p>	<p>1.1.1. Rooilijn Situering van de voorgevel ten opzichte van de bestaande of geplande bouwwerken in de omgeving.</p> <p>1.1.2. Uitbouw van de gevelrooilijn door erkers, balkons e.d. ten opzichte van de bestaande of geplande bouwwerken in de omgeving.</p> <p>1.2. Zijdelingse afstand Afstand van het bouwwerk ten opzichte van aangrenzende bouwwerken en of perceelsgrens in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>1.3. Oriëntatie De oriëntatie van het bouwwerk ten opzichte van de straat of kenmerkende landschapsstructuren.</p>
Hoofdvormen van het bouwwerk	<p>2.1. Bouwmassa De onderlinge verhouding tussen lengte, breedte en hoogte, de samenstelling/samenvoeging van de verschillende bouwvormen en het onderscheid tussen hoofdgebouw en bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.2. Bouwhoogte De goot en nokhoogte van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.3. Kapvorm De vorm van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.4. Kaprichting De richting van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p>	<p>2.1. Bouwmassa De onderlinge verhouding tussen lengte, breedte en hoogte, de samenstelling/samenvoeging van de verschillende bouwvormen en het onderscheid tussen hoofdgebouw en bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.2. Bouwhoogte De goot en nokhoogte van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.3. Kapvorm De vorm van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.4. Kaprichting De richting van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p>	<p>2.1. Bouwmassa De onderlinge verhouding tussen lengte, breedte en hoogte, de samenstelling/samenvoeging van de verschillende bouwvormen en het onderscheid tussen hoofdgebouw en bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.2. Bouwhoogte De goot en nokhoogte van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.3. Kapvorm De vorm van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>2.4. Kaprichting De richting van de kap van het hoofdgebouw en de bijgebouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p>
Gevelaanzichten van het bouwwerk	<p>3.1. Gevelopbouw Een evenwichtige compositie van de gevelopbouw.</p>	<p>3.1.1. Gevelopbouw Een evenwichtige compositie van de gevelopbouw.</p> <p>3.1.2. Een compositie van de gevelopbouw (plint, middenstuk, gevelbeëindiging, dak) in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>3.2. Gevelgeleding De geleding van de gevel en zijn samenstellende delen van het hoofdgebouw en de bijgebouwen (horizontaal, verticaal, neutraal of afwisselend) in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>3.3. Plasticiteit De plasticiteit van de gevel gekenmerkt door de plaatsingsmaat en neggemaat van kozijnen in de gevel, de dakbeëindiging, en plaats en vorm van schoorstenen, balkons, erkers en uitbouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p>	<p>3.1.1. Gevelopbouw Een evenwichtige compositie van de gevelopbouw.</p> <p>3.1.2. Een compositie van de gevelopbouw (plint, middenstuk, gevelbeëindiging, dak) in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>3.2. Gevelgeleding De geleding van de gevel en zijn samenstellende delen van het hoofdgebouw en de bijgebouwen (horizontaal, verticaal, neutraal of afwisselend) in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>3.3. Plasticiteit De plasticiteit van de gevel gekenmerkt door de plaatsingsmaat en neggemaat van kozijnen in de gevel, de dakbeëindiging, en plaats en vorm van schoorstenen, balkons, erkers en uitbouwen in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p>
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<p>4.1. Overwegend materiaalgebruik Het overwegende materiaalgebruik van het bouwwerk in relatie tot de bestaande of geplande omgeving, waaronder ook het landschap.</p> <p>4.2. Kleurtoon De overwegende kleurtoon van het bouwwerk in relatie tot de bestaande of geplande omgeving, waaronder ook het landschap.</p>	<p>4.1. Specifieke materiaalkeuze De consistente materiaalkeuze van gevel, gevelelementen en dak naar soort in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>4.2. Standaard materiaalkleur De consistente toepassing van de standaard materiaalkleur van het bouwwerk in relatie tot de bestaande of geplande omgeving, waaronder ook het landschap.</p>	<p>4.1. Materiaalkeuze en -verwerking De consistente keuze en wijze van verwerking van het materiaal, zoals metselverbanden, principe van betimmering in relatie tot de bestaande of geplande omgeving.</p> <p>4.2. Specifieke materiaalkleur De consistente toepassing van de specifieke materiaalkleur van het bouwwerk in relatie tot de bestaande of geplande omgeving, waaronder ook het landschap.</p> <p>4.3. Detaillering De consistente toepassing van de specifieke detaillering van het bouwwerk in relatie tot de bestaande of geplande omgeving in de vorm van gevelafwerking, ornamenten, voegvormen en kleur, aanduiding bewegende delen in kozijnen en muurankers en muurschotels.</p>

Bij nieuwe ontwikkelingen zal de gemeente steeds afwegen of daarin de mogelijkheid van welstandsvrij bouwen kan worden opgenomen.

De indeling in BASIS, PLUS en BIJZONDER niveau van welstand is vastgelegd op de kaart. Met de driedeling BASIS, PLUS en BIJZONDER niveau van welstand verwacht de gemeente Bergambacht gebiedsgericht de juiste accenten te kunnen leggen voor welstand.

Toelichting op niveaus van welstand

Basis

Bij het BASIS niveau van welstand wordt de toets door welstandstoezicht beperkt tot die aspecten die te maken hebben met de situering van het bouwwerk (rooilijn, zijdelingse afstand, oriëntatie), de hoofdvormen van het bouwwerk (bouwmassa, bouwhoogte, kapvorm en kaprichting), de schaal en geleding van het gebouw, het overwegende materiaalgebruik en de gebruikte kleurtoon. De toets is vooral gericht op het gebouw als geheel in relatie tot zijn omgeving. Het welstandstoezicht is in deze gebieden beperkt tot het handhaven van de basiskwaliteiten. Dit BASIS niveau van toetsen wordt toegepast in gebieden waar de bestaande ruimtelijke structuur relatief veel kan verdragen. Afwijkingen en ingrepen hebben hier minder grote gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit. Er zal bij de toets niet gedetailleerd op architectonische kwaliteiten worden beoordeeld.

Plus

In gebieden waarvoor het PLUS niveau van welstand van toepassing is, wordt naast de criteria uit de BASIS toets ook getoetst op deelaspecten die te maken hebben met de gevelaanzichten en de belangrijkste detailleringen van het bouwwerk. Het bouwwerk wordt dus uitgebreider op de architectonische kwaliteiten beoordeeld. Daarbij wordt gelet op kenmerkende massaverhoudingen, schaal en maat, plaatsing van gevelelementen in het vlak, verticaliteit, horizontaliteit, hiërarchische verhoudingen tussen gevelelementen onderling en de vormgeving van gevelelementen. Ook wordt gelet op de specifieke materiaalkeuze en de materiaal kleur van de hoofdvlakken. Dit PLUS niveau van welstand is gericht op het handhaven van bestaande karakteristieken en kwaliteiten. Nieuwe ontwikkelingen vragen om een zorgvuldige afstemming. De kwaliteit moet bijdragen aan de bestaande karakteristiek en samenhang. Bouwopgaven mogen daaraan op eigen wijze invulling geven. Dit regime zal worden toegepast in gebieden waar de ruimtelijke kwaliteiten en samenhang van belang zijn, maar die ook enige dynamiek kunnen verdragen.

Bijzonder

Bij het BIJZONDER niveau van welstand wordt het bouwwerk ook op detailaspecten beoordeeld. Naast de eerder genoemde criteria wordt dan ook gelet op de materiaalverwerking, de specifieke materiaalkleuren en de verdere detaillering van de architectuur in de vorm van gevelafwerking, ornamenten, voegvormen en -kleur, aanduiding van bewegende delen in kozijnen, muurankers en muurschotels. Daarbij is afstemming, consistentie, evenwicht en samenhang in materiaal, kleur en detaillering een criterium. Dit niveau van welstandstoezicht beperkt zich tot gebieden waar de combinatie van ruimtelijke kwaliteiten en samenhang en de aanwezige of verwachte dynamiek van de bouwopgaven vragen om extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit. In deze gebieden zullen naast het welstandsbeleid aanvullende ruimtelijke beleidsinstrumenten moeten bijdragen aan de te bereiken ruimtelijke kwaliteiten.

Aspecten van bebouwing

De drie welstandsniveaus bepalen de mate van sturing van het welstandstoezicht. De concrete beoordeling van welstand van gebouwen en bouwwerken vindt op alle niveaus plaats vanuit vier soorten aspecten van bebouwing:

- de situering van het bouwwerk;
- de hoofdvormen van het bouwwerk;
- de gevelaanzichten van het bouwwerk;
- de materialisatie en detaillering van het bouwwerk.

In algemene zin kan worden gesteld dat deze kenmerken op het BASIS niveau van welstand op hoofdlijnen worden beoordeeld, bij het PLUS niveau van welstand tevens op hun specifieke samenstellende delen en bij het BIJZONDER niveau van welstand hiervoor de wijze van detaillering wordt toegevoegd.

Strijdigheid met de gebiedsgerichte criteria

De gebiedsgerichte criteria zijn algemeen geldend voor de regulier vergunningplichtige bouwwerken in een bepaald gebied. Er zijn echter uitzonderingssituaties denkbaar waar deze algemeen geldende gebiedsgerichte criteria ontoereikend, onbruikbaar of niet van toepassing zijn. In onderstaand kader zijn deze gevallen aangegeven en worden bepaalde toepassingsregels gehanteerd. Deze toepassingsregels zijn algemeen geldend in alle gebiedstypen. De toepassingsregels zijn dan ook onder elke set van gebiedsgerichte criteria weergegeven.

In bijzondere situaties wanneer een bouwplan *afwijkt* van de gebiedsgerichte criteria, maar door schoonheid, bijzonderheid, architectuur of structuur wél aan redelijke eisen van welstand voldoet, zal worden getoetst aan de 'Algemene Criteria'. De initiatiefnemer, ontwerper of architect zal in dit geval gemotiveerd moeten aantonen waarom het plan op die plek wél architectonisch-stedenbouwkundig verantwoord is.

Toepassingsregels voor gebiedsgerichte criteria

- Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen.
- Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst.
- Zodra aan-, uitbouwen en niet vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. Hiervoor gelden de hierboven opgenomen gebiedsgerichte criteria.
- Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van bouwhoogte en oppervlakte. Voor deze aspecten gelden de hierboven opgenomen gebiedsgerichte criteria.

2.2.4 Het afwijken van de criteria

De in de welstandsnota opgenomen criteria zijn conform artikel 12a, lid 1, Woningwet 2003 beleidsregels als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht (art. 4:81). Uitgangspunt is, dat het bestuursorgaan (in casu Burgemeester en wethouders) handelt overeenkomstig de beleidsregels. In normale gevallen behoren Burgemeester en Wethouders hiervan niet af te wijken. In artikel 4:84 (Awb) lezen we dat in bijzondere gevallen een afwijking van een beleidsregel mogelijk is. Indien het handelen in een bijzonder geval zou lijden tot gevolgen voor een of meer belanghebbenden, die onevenredig zijn tot de met de beleidsregel te dienen doelen, is afwijken van de beleidsregel geoorloofd en geboden. Dit dient deugdelijk gemotiveerd te gebeuren. Het gaat hier om de zogenaamde inherente afwijkingsbevoegdheid.

Burgemeester en Wethouders kunnen dus ondanks strijdigheid met de criteria uit de welstandsnota in bijzondere omstandigheden afwijken van het welstandsadvies op welstandsgronden. Zij hebben bij de toetsing aan het welstandscriterium een beoordelingsvrijheid.

Mits goed gemotiveerd kan het college ondanks strijdigheid met de criteria uit de welstandsnota ook een bouwvergunning verlenen op andere dan welstandsgronden. Deze mogelijkheid biedt artikel 44, lid 1, sub d van de Woningwet. Indien een (economisch of maatschappelijk) belang zwaarder weegt dan het welstandsbelang is een gemotiveerde afwijking mogelijk. Naast een beoordelingsvrijheid hebben Burgemeester en Wethouders dan ook een zekere beleidsvrijheid.

2.2.5 Motivering keuze welstandsniveaus gemeente Bergambacht

In deel B zijn bij de gebiedscriteria per type gebied de specifieke kenmerken beschreven die voor dat gebied bij de beoordeling relevant zijn. In zijn algemeenheid geldt dat naar mate de waardering voor een bepaald gebied, samengaan met een bepaalde samenhang tussen cultuurhistorie, stedenbouw en architectuur, hoger is, een hoger niveau van welstand gehanteerd wordt.

Voor de volgende gebieden is gekozen voor een BASIS-niveau van welstand:

- De woongebieden (W-gebieden).
In deze gebieden wordt de samenhang sterk bepaald door de situering van het bouwwerk en de hoofdvorm ervan. De criteria zijn dan ook vooral hierop gericht. De bebouwingdynamiek is binnen woongebieden bovendien beperkt.
- De bedrijventerreinen (B-gebieden, met uitzondering van in het zicht liggende randen).
Kenmerkend voor bedrijventerreinen is de individualiteit van de bedrijfsbebouwing. Door het respecteren van een continue rooilijn en min of meer overeenkomstige bouwmassa's wordt een samenhangende omgeving bereikt.
- Begraafplaatsen, sportterreinen en recreatiegebieden en -parken (G2- en G3-gebieden).
Deze gebieden kennen een sterke groene inrichting en een grote diversiteit in de bebouwing. Criteria voor overwegende bebouwingsspecifieke kenmerken bieden daarom voldoende kwaliteit en samenhang.

Het PLUS niveau is van toepassing op de beeldbepalende locaties en structuren binnen en buiten de kernen. Vanwege de beeldbepalende functie dient er, buiten de situering en de hoofdvormen van de bebouwing, extra aandacht besteed te worden aan de gevelindeling en de uitstraling van het bouwwerk in relatie met de omgeving. De volgende gebieden hebben een PLUS-niveau van welstand:

- Landelijke linten en het buitengebied (Hx.3- en G6-gebieden).
De ruimtelijke kwaliteit van de gemeente Bergambacht ligt met name ook in het buitengebied. Om deze ruimtelijke kwaliteit te behouden en verder te ontwikkelen is gekozen voor een PLUS niveau voor alle landelijke linten en het gehele (agrarische) buitengebied.
- De dorpse bebouwingslinten (Hx.2-gebieden).
De lintstructuren binnen de kernen vormen door hun functioneren als dorpsontsluitingswegen belangrijke beeldbepalende ruimtelijke eenheden. De beleving van de kern hangt dus is hoge mate samen met de kwaliteit, de uitstraling en de samenhang van de lintbebouwing.
- In het zicht liggende randen van bedrijventerreinen (randen van B3-gebieden).
Doordat het grootschalige bedrijventerrein in de kern Bergambacht langs een hoofdontsluitingsweg en aan de rand van de kern ligt bepaald het daarmee ook de aanblik van de dorpen bij benadering vanuit het buitengebied. Dit vraagt om extra aandacht voor de aansluiting op het aangrenzende landschap en de beeldkwaliteit van de dorpsrand.

Het aanduiden van een gebied met een BIJZONDER niveau van welstand geeft aan dat binnen en buiten de gemeente een grote waarde wordt toegekend aan deze gebieden. Deze waardering is veelal gebaseerd op de cultuurhistorische waarde van de locaties. Aan de volgende gebieden is een BIJZONDER-niveau van welstand toegekend:

- De historische dorpsgebieden (H3-gebied en Hx.1-gebieden).
De historische dorpsgebieden hebben hun cultuurhistorisch karakter in de ruimtelijke structuur en uitstraling in grote mate behouden. Daarbij functioneren deze dorpscentra als verblijfsgebieden en trekkers van recreatieve bezoekers en horecabezoekers. Om deze redenen dient bebouwing in de historische dorpsgebieden zwaarder getoetst te worden om daarmee de historische karakteristieken en kwalitatief hoogwaardige uitstraling te waarborgen.
- De (voormalige) buitenplaats (G1-gebieden).
Dit eveneens cultuurhistorisch waardevolle gebied is nog duidelijk als ruimtelijke eenheden herkenbaar. Om de specifieke bebouwingskenmerken en cultuurhistorische waarde binnen deze gebieden te behouden zal daarom er extra aandacht moeten worden besteed aan de vormgeving van de bouwwerken tot op het detailniveau.
- Werkgebieden met sterke architectonische kenmerken (B2.1-gebieden),
De bebouwing in deze gebieden heeft een kenmerkende architectuur en functioneert door de forse bebouwingshoogte als herkenningspunten. Hiermee vormen het sterk beeldbepalende gebieden.

2.3 Welstandsbeleid voor kleine bouwplannen

Voor het bepalen van vergunningsvrije of licht-vergunningplichtige bouwwerken is het belangrijk om duidelijkheid te hebben in de zogenaamde voor- en achterkant-situaties.

Een van de uitgangspunten bij het bepalen of een bouwwerk vergunningsvrij dan wel licht-vergunningplichtig is, is de zogenaamde voor- en achterkant benadering. Deze benadering houdt in dat er met het oog op stedenbouw en welstand in een aantal gevallen verschil moet worden gemaakt tussen het bouwen aan de voorkant of aan de achterkant van het bouwwerk. Vanuit welstandsoptiek is het bouwen aan de voorkant in het algemeen kwetsbaarder dan het bouwen aan de achterkant. Dit is immers bepalend voor de beleving van de openbare ruimte. Voor een toelichting op de voor- en achterkantenbenadering wordt verwezen naar de toelichting op het Besluit Bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken (BB1b).

Precedentwerking

In vele gevallen wordt door de aanvrager verwezen naar eerder uitgevoerde en dus vaak goedgekeurde bouwwerken. Een dergelijk bouwwerk kan als precedent werken voor overige bouwplannen. Dit levert voornamelijk bij uitgevoerde bouwwerken, die achteraf niet voldoen aan redelijk eisen van welstand, problemen op. Hierdoor wordt de ongewenste willekeur van de welstandscommissie alleen maar versterkt. Door een gebiedsgericht beleid te voeren kan de gemeente voor een groot deel beargumenteerd afwijken van de verwijzingen naar eerder uitgevoerde bouwwerken. Bouwaanvragers kunnen dan alleen nog verwijzen naar eerder uitgevoerde bouwwerken in de omgeving. Dit sluit niet alle precedentwerking uit. Ook in de directe omgeving zijn vaak voorbeelden aan te dragen die niet voldoen aan redelijk eisen van welstand. Het op deze manier uitsluiten van precedentwerking van 'slechte' voorbeelden is dan ook een illusie.

Nieuw beleid is maatgevend (uitsterf-regeling)

De gemeente Bergambacht heeft gekozen om het nieuwe welstandsbeleid als richtinggevend vast te stellen. Eerder toegestane bouwwerken kunnen niet verwijderd worden maar zullen langzamerhand verdwijnen (uitsterven) doordat het nieuwe welstandsbeleid bepalend is. Het door bouwaanvragers verwijzen naar deze eerder toegestane exemplaren gaat niet meer op, de gemeente heeft namelijk een duidelijk standpunt ingenomen. Het nieuwe beleid ten aanzien van bouwplannen is daarom wel duidelijk vertaald in criteria waaraan consequent getoetst zal worden. Als er alsnog wordt afgeweken van de opgenomen criteria dient dat goed beargumenteerd te worden. Deze afwijkingen zullen bovendien beschouwd worden als nieuwe uitzonderingen of mogelijkheden.

2.4 Thematisch welstandsbeleid

Voor specifieke bouwwerken of bouwwerken op specifieke locaties zijn aanvullende criteria opgesteld. Per thema is aansluiting gezocht bij het ruimtelijke kwaliteitsbeleid en de gewenste ontwikkelingen.

Naast het benoemen en onderscheiden van verschillende deelgebieden kent elke gemeente en regio ook haar specifieke gebouwen, gebouwtypen en bouwwerken op specifieke locaties. De gemeente Bergambacht benoemt gebouwtypen en bouwwerken die zo gebiedseigen zijn, een specifieke functie hebben of als object op zich beeldbepalend zijn, dat daarvoor afzonderlijke criteria kunnen worden opgesteld. Daarnaast zijn er bepaalde plekken, zoals een dorpsrand, een entree, een verblijfsrecreatiegebied, een park of een kassengebied die bijzondere aandacht vragen. Deze thematische bebouwingstypen zijn uitgewerkt in Deel B - Hoofdstuk 6 van deze nota. Voor specifieke gebouwtypen en bouwwerken geldt dat de criteria altijd in samenhang gezien moeten worden met de gebiedsgerichte welstandscriteria waarin het bouwwerk wordt geplaatst.

2.5 Regionaal Welstandsbeleid

Bij het opstellen van gebiedsgericht welstandsbeleid is het belangrijk te achterhalen wat de specifieke ruimtelijke kenmerken van een gebied zijn, op welke wijze deze beleefd worden en hoe zij gewaardeerd worden. De gemeente Bergambacht is gelegen in de Krimpenerwaard, binnen deze regio bestaat een duidelijke samenhangende karakteristiek en kwaliteit. Het inzichtelijk maken van de ruimtelijke samenhang die binnen de gemeenten in de Krimpenerwaard bestaat is een belangrijk doel van het regionale welstandsbeleid. Vanuit de samenhang in ruimtelijke en landschappelijke karakteristieken kunnen namelijk overeenkomsten in bebouwingsstructuren en bouwvormen worden verklaard.

De gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist hebben daarom de handen in één geslagen bij het opstellen van de lokale welstandsnota's. De ambitie van de gemeenten is om de regionale samenhang te behouden en versterken en om een gelijkwaardige welstandstoets in verschillende aan elkaar grenzende gemeenten te bereiken. Het eiland is tenslotte een geheel en ontwikkelaars en architecten werken op regionaal niveau, gemeentegrens overschrijdend, waarbij behoefte aan een gelijke welstandsbenadering is. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is het opstellen van gebiedsgericht welstandsbeleid regionaal afgestemd. In het werkdocument 'Regionaal welstandsbeleid Krimpenerwaard' zijn de resultaten van de zoektocht naar samenhang weergegeven. Dit werkdocument is tot stand gekomen door het gezamenlijk nadenken over en zoeken naar kwaliteiten en kenmerkende structuren. Tezamen met een gedegen literatuurstudie, veldinventarisatie en

analyse is de ruimtelijke samenhang tussen de deelnemende vijf gemeenten in het regionale werkdocument aangegeven. Hieronder is beknopt aangegeven om welke samenhangende elementen het gaat en hoe deze in de gemeentelijke welstandsnota doorvertaald zijn. Er is ingezoomd op landschappelijke samenhang, samenhang in structuren en de samenhang in bewonings- en bebouwingspatronen (de gebiedstypologie).

Landschappelijke samenhang

Kenmerkend voor de Krimpenerwaard is de grote invloed van rivieren. Het gebied wordt begrensd door de Lek, Hollandsche IJssel en Vlist. Langs de rivieren is in de loop der eeuwen zandig materiaal afgezet, waardoor oeverwallen zijn ontstaan. Deze oeverwallen en stroomruggen zijn natuurlijke hoogten die als eerste bewoningsgebieden werden gebruikt. Een andere bebouwingsstructuur kenmerkend voor het rivierengebied is het dijklint. De opgeworpen dijken vormden goede kunstmatige hoogten waarop gewoond kon worden. Achter de dijken is tijdens overstromingen klei afgezet in lager gelegen kommen. Deze kommen zijn van oorsprong zeer nat, waardoor veen is ontstaan. Dit veen werd vanuit de oeverwallen ontgonnen en met behulp van weteringen ontwaterd. Langs deze weteringen zijn enkele linten ontstaan. Ook zijn linten ontstaan daar waar het veen vanuit veenstroompjes werd ontgonnen.

Structuren

Op de structuurkaart zijn verschillende typen lijnen met knooppunten onderscheiden. De lijnen bestaan vooral uit wegen en watergangen. Een knooppunt kan bestaan uit een clustering van functies of infrastructuurlijnen of een onderbreking van een lintstructuur door infrastructuur. De ligging van de lijnen en knooppunten hangt sterk samen met de landschappelijke ondergrond en de bewoningsgeschiedenis van het gebied, waardoor ze kunnen worden gezien als structuurdragers. De structuurkaart moet er toe bijdragen dat de samenhang in deze belangrijke elementen wordt behouden en versterkt. Vanaf de (historische) structuurdragers wordt een gebied het intensiefst beleefd. Aandacht voor welstand langs deze structuurdragers vormt dan ook een extra aandachtspunt.

Gebiedstypologieën

Op de regionale typologiekaart worden verschillende gebiedstypen onderscheiden. Elk type is gekenmerkt naar oorsprong en ruimtelijke karakteristiek. De spreiding van de gebiedstypen laat de kenmerkende regionale patronen zien van deze karakteristieken. De gebiedstypologieën vormen de basis voor het welstandsbeleid. Elk gebied heeft zo zijn eigen kenmerken en krijgt daardoor verschillende toetsingscriteria.

Naast de gebiedstypen is op de typologiekaart ook een aantal bijzondere bouwvormen aangegeven. Dit zijn thema's. Bij de thema's gaat het niet zo zeer om bebou-

wingspatronen, maar om meer bijzondere bouwwerken al dan niet in relatie met het omringende landschap.

2.5.1 Gebiedstypen

Veenontginningslinten en polderlinten

Ontstaansgeschiedenis

De Krimpenerwaard is vanaf de oeverwallen stroomruggen en later vanuit veenstroompjes en gegraven watergangen (weteringen) in cultuur gebracht. Nadat eerst de hogere gronden werden bewoond ontstonden later veenontginningslinten langs de natuurlijke veenstroompjes en nog later polderlinten langs stroompjes en gegraven weteringen in kleigebieden. Door de ontginning is een slagenlandschap en cope verkaveling ontstaan.

In het kader van de ruilverkavelinglinten zijn in de polders enkele nieuwe ontginningslinten aangelegd waarlangs nieuwe boerderijen zijn gebouwd.

Algemene karakteristiek

Binnen het gebied kan onderscheid worden gemaakt tussen veenontginningslinten zoals Bonrepas en Vlisterdijk en polderlinten als Achterbroek, Het Beijersche, Benedenheul, Benedenberg en Oudeland. Hoewel er overeenkomsten in de bebouwing zijn, komen in het venige gebied toch net weer andere linten voor dan die in de kleiige kommen. Algemeen geldt voor de linten dat de bebouwing vrij dicht op de weg staat en veelal de kavelrichting volgt. Voor zowel de veenontginningslinten als de polderlinten zijn de doorzichten tussen de bebouwing naar het achterland kenmerkend.

In het veengebied hebben de linten, zoals langs de Vlist, vaak een symmetrisch profiel. Langs het water ligt aan beide zijden een weg met een boerderijstrook of bebouwingsstrook erlangs. De oudste boerderijen zijn gebouwd op de oeverwal. In het lint Bovenberg bij Schoonhoven staan aan het lint een aantal zeer monumentale boerderijen. Nieuwe bebouwing is veelal lager gelegen en verder van de *oeverwal* (*regiospecifiek, nadere invulling*). Op enkele eilandjes in de Vlist, die vroeger gebruikt werden voor de hennepeteelt, staat incidenteel kleinschalige bebouwing. De bebouwing krijgt hierdoor twee voorzijden. In het bebouwingslint Koolwijkseweg ligt tussen de bebouwing en de weg een sloot. De kavels worden door middel van bruggetjes ontsloten aan de weg.

Bij de polderlinten langs de nieuwe wegen liggen de boerderijen op regelmatige, vrij grote afstand van elkaar en kennen een zware erfbeplanting. Voorbeelden hiervan zijn de Tiendweg bij Ouderkerk en Gouderak en Wetering Oost/West bij Lekker-

kerk. Zij liggen als groene eilanden in het open landschap. Dit zijn ruilverkavelinglinten.

Evenals de Vlist is ook de Loet een voormalige veenstroom. Het riviertje heeft zijn functie in de afwatering verloren en is nog slechts een smalle stroom. Langs de Loet is in vroeger eeuwen slib afgezet waardoor de bodem steviger is dan in de omliggende veenpolders. Na de ontwatering is de veenbodem sterk ingeklonken, terwijl de kleiachtige bodem langs het riviertje veel minder is ingeklonken. De oevers van de Loet liggen daardoor hoger dan de omgeving.

Dynamiek

De bouwmogelijkheden in de linten zijn over het algemeen zeer beperkt. De linten hebben een hoge cultuurhistorische waarde. Hierdoor zijn de bebouwingsmogelijkheden in een deel van de linten beperkt. De bouwactiviteiten liggen op het vlak van sloop en nieuwbouw. Inpassing van deze nieuwe gebouwen met aandacht voor de waardevolle omgeving en aansluiting bij de oorspronkelijke bouwvorm en oriëntatie is belangrijk. Bij uitbreiding van bestaande gebouwen is belangrijk dat het zicht vanuit de linten op het achterland gehandhaafd blijft. Daarnaast zal de uitbreiding moeten passen bij het hoofdgebouw (zie ook thema historische boerderijen).

Waardering

De veenontginnings- en polderlinten hebben een aantal kenmerken, die zeer waardevol zijn. Het betreft de doorzichten naar het achterland, de oriëntatie van de bebouwing op het water of de verkavelingsrichting. Bij de nieuwe polderlinten is de zware erfbeplanting waardevol.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- Situering van de woningen ten opzichte van de veenontginnings- of polderlint;
- Oriëntatie van de woning op het water dan wel de verkavelingsrichting;
- Openheid en doorzichten vanuit de linten naar het open landschap.

Dijklinten, oeverwallen en zellingen

Ontstaansgeschiedenis

Vanaf 1200 worden de Lek en de delen van de Hollandsche IJssel al bedijkt en zijn er dijklinten ontstaan. De dijken werden aangelegd op enige afstand van het zomerbed van de rivier. Later kwam pas de aanleg van de zomerdijk om de uiterwaarden langer te kunnen gebruiken voor agrarische doeleinden. Na de bedijking breidde de bebouwing zich langs de dijken uit en kwamen op de dijken ook belangrijke ontsluitingswegen te liggen.

Algemene karakteristiek

Kenmerkend is dat de dijkbebouwing binnendijs onder aan de voet van de dijk staat. Een enkel huis staat buitendijs. De richting van de boerderijen is evenwijdig

of haaks op de verkavelingsrichting. Tussen de boerderijen door bestaan doorzichten naar het achterland.

Er is een onderscheid te maken tussen de dijklinten langs de Lek en de Hollandsche IJssel.

De Hollandsche IJssel

de Hollandsche IJssel heeft een bewogen geschiedenis achter zich, die wordt gekenmerkt door voortdurend wisselende industriële activiteiten. De bijzondere kwaliteiten van de rivier werden aanvankelijk bepaald door de open verbinding met de zee en de voortdurende afzetting van klei. Doordat de Hollandsche IJssel een prima vaarverbinding was ontstonden langs de rivier verschillende handelssteden. Met name in de Gouden Eeuw nam de omvang en macht van deze steden snel toe. Een belangrijk gegeven hierbij was de baksteenindustrie. De vraag naar bakstenen was groot en ook daarin kon de Hollandsche IJssel voorzien. De buitendijkse kleiafzettingen vormden de grondstof voor een omvangrijke baksteenindustrie die in de 17^e eeuw haar hoogtepunt bereikte. Om het slib te kunnen verzamelen werd een deel van de slikken afgezet met riet en biezten. Op deze wijze ontstonden de zellingen. Voor het vervoer van grondstoffen en bakstenen werd de Hollandsche IJssel gebruikt. Het transport van bakstenen en grondstoffen per schip leidde tevens tot de ontwikkeling van omvangrijke scheepsbouw activiteiten.

Het einde van de baksteenindustrie werd ingeluid door de voltooiing van de Nieuwe Waterweg in de 19^e eeuw. Door verzanding van de rivier nam de aanvoer en de kwaliteit van de klei af en aan het begin van deze eeuw ging de baksteenindustrie langs de Hollandsche IJssel grotendeels ten onder. De overige bedrijvigheid bleef echter aanwezig en de verbindingsfunctie van de rivier nam nog in betekenis toe. Verschillende verbeteringswerken werden uitgevoerd waaronder enkele bochtafsnijdingen in de dertiger jaren. De baggerspecie die daarbij vrijkwam werd benut voor het ophogen van de buitendijkse zellingen. Door de goede draagkracht waren deze gronden zeer gewild voor de vestiging van bedrijven met een grote transportbehoefte. Dit gaf een nieuwe impuls aan de industriële ontwikkeling van de rivier. De snelle ontwikkeling van de Randstad ging in de naoorlogse periode ook een rol spelen. De vraag naar 'natte' bedrijventerreinen bleef groot. Ook ontstond een groeiende vraag naar woningen in de dorpen en steden langs de rivier en was er behoefte aan ruimte voor het storten van afval. Opnieuw boden de zellingen, opgehoogd met Rotterdams 'afval', uitkomst. De hoge verontreinigingsgraad van dit ophogingmateriaal heeft inmiddels geleid tot een omvangrijk milieuprobleem.

De Hollandsche IJssel heeft verschillende gezichten. Langs de rivier kan men zowel de Randstad als het Groene hart in hun meest kenmerkende verschijningsvorm ervaren. Vanaf de dijken zijn de rivier en de omliggende open, uitgestrekte graslandgebieden beeldbepalend. De Hollandsche IJssel wordt gekenmerkt als een landelijke

rivier tussen stedelijke kernen. De grenzen tussen de nederzettingen en de buitengebieden zijn scherp en vergroten de belevingswaarde van de rivierzone. Vanaf het water heeft de rivier vooral een industrieel en stedelijk karakter.

De Hollandsche IJssel kent geen uiterwaarden en wordt in toom gehouden door steile harde oevers met daarlangs grote bedrijventerreinen. De hoge dijken ontnemen het zicht op de omgeving. De rivier is in meerdere opzichten bijzonder. Seizoensfluctuaties ontbreken maar daarentegen zijn er wel de dagelijkse getijdenfluctuaties. De oevers verschillen sterk van karakter. Aan de zuidzijde wordt de rivier geflankeerd door een langgerekt bebouwingslint met daarachter het goed bewaard gebleven veenweidelandschap van de Krimpenerwaard. Aan de noordzijde is de bebouwing geclusterd in een aantal nederzettingen. De functionele relaties tussen beide oevers zijn gering door de barrièrewerking van de rivier. Bruggen over de rivier waren te duur en zouden de scheepvaart hinderen. Daarom ontbreken deze tussen Capelle aan den IJssel en Gouda, waardoor de Krimpenerwaard gevrijwaard is gebleven van verstedelijking, ondanks de grote druk vanuit Rotterdam.

De Lek

De Lek vormt in het zuiden de grens van de Krimpenerwaard. Na de verzanding van de Oude Rijn moest het Rijnwater voor een groot deel via de Lek naar zee stromen. De dijken waren niet berekend op de grotere toestroom van water, waardoor verzakkingen optraden en de dijken op veel plaatsen zijn doorgebroken. De diepe waterkolken aan de binnenzijde van de dijk herinneren daar nog aan.

De Lek is een brede en relatief rechte rivier vergeleken met de Hollandsche IJssel. De stedelijke gebieden langs de Lek maken onderdeel uit van het rivierenlandschap en de bebouwing reikt vaak tot aan de rivier. Dit valt goed te zien in Schoonhoven waar de haven een centrale plaats in het oude centrum inneemt. De stadswallen omsloten de stad aan drie kanten, terwijl de Lek in het zuiden bescherming tegen de vijand bood.

De bewoning van het gebied heeft zich ontwikkeld op die plekken die veilig, stevig en bereikbaar waren. Een groot deel van de bebouwing is in linten langs de Lek gebouwd zoals Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk, Schuwacht, Ammerstol en Willige Langerak. Deze ontwikkeling heeft zich tot in het begin van de 20^e eeuw voortgezet. Woningen werden op de dijk gebouwd, de bedrijfswoningen en later de arbeiderswoningen daar direct achter aan de voet van de dijk.

Bij de bebouwing van het dijkgebied werd het gebied net achter de dijk ontgonnen. De ontginning werd loodrecht op de dijk uitgevoerd met behulp van stelsels van elkaar opvolgende ontwateringsloten. Aan het einde van de kavels (slagen) werd een dwarsloot gegraven, parallel aan de Lek. Ook de planmatige dorpsuitbreidingen van Ammerstol, Krimpen aan de Lek en Lekkerkerk werden veelal volgens de bestaande kavelrichtingen ontwikkeld.

Buitendijks zijn vooral bedrijfsactiviteiten ontstaan die gerelateerd waren aan het water. Deze buitendijkse complexen zijn kenmerkend voor de Lek. De laatste jaren is er hard gewerkt om de dijken langs de Lek op Deltahoogte te brengen. Het gedeelte ten westen van Bergambacht is inmiddels zo goed als gereed.

Dynamiek

De bouw mogelijkheden in de dijklinten zijn over het algemeen zeer beperkt. De bouwactiviteiten liggen op het vlak van sloop en nieuwbouw.

Waardering

De dijklinten hebben een aantal kenmerken, die zeer waardevol zijn voor de karakteristiek van het lint. Deze kenmerken hebben een relatie met de ontstaansgeschiedenis van de Krimpenerwaard. Het betreft het wel of juist niet aanwezig zijn van de doorzichten, de oriëntatie van de bebouwing op de richting van de dijk dan wel de verkavelingsrichting, de situering van de bebouwing op dan wel aan de voet van de dijk en één dan wel tweezijdige bebouwing. Inpassing van nieuwe gebouwen met aandacht voor de waardevolle omgeving is belangrijk. Bij uitbreiding van bestaande gebouwen is belangrijk dat het zicht vanuit de linten op het achterland gehandhaafd blijft. Daarnaast zal de uitbreiding moeten passen bij het hoofdgebouw.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- Situering van de woning ten opzichte van de dijk;
- Oriëntatie van de woning op de dijk dan wel de verkavelingsrichting.
- Openheid en doorzichten vanuit de linten naar het open landschap.

Voor de Hollandsche IJssel liggen er diverse plannen klaar om de milieukwaliteit te verbeteren en het beter benutten van de ruimtelijke en recreatieve mogelijkheden van de rivier.

Een integrale sanering van waterbodembodem, water en zellingen, is hierbij noodzakelijk. Het gewenste ruimtelijk-functionele eindbeeld voor de Hollandsche IJssel komt voort uit een regionale visie en dient via een geleidelijk omvormingsproces tot stand te komen. Richtinggevend daarbij zijn de volgende doelstellingen:

- Versterking van de identiteit van de rivier als een samenhangend gebied met bijzondere kwaliteiten;
- Accentuering van de rivier als verbindend element tussen stedelijke polen en landelijke gebieden, door geleiding van ruimten en functies (herkenbaarheid, samenhang, afstemming);
- Accentuering van de confrontatie tussen stedelijke beslotenheid en de openheid van het landelijk gebied;
- Versterking van de landschappelijke, noord-zuid gerichte verbindingszones, mede door bundeling van elkaar versterkende recreatieve en ecologische netwerken.

Het gewenste veranderingsproces is vooral gericht op een kwalitatieve verbetering. De huidige verdeling van functies langs de rivier zal relatief weinig veranderen; de bedrijvigheid langs de rivier blijft beeldbepalend.

Donknederzettingen

Ontstaansgeschiedenis

Donken zijn zandopduikingen die in dit gebied soms 3 meter boven het omringende polderlandschap uitsteken. De donken zijn geïsoleerde droge plekken in het moeras die goede vlucht- en verblijfplaatsen vormden. Samen met de oeverwallen waren ze de eerste vestigingsplaatsen en ontstonden er donknederzettingen zoals Bergambacht.

Algemene karakteristiek

Hoge, droge plekken zijn lange tijd zeldzaam geweest. Dit betekent dat, met name de donken, dicht bebouwd zijn. Ook de ruimte op de woonheuvel werd intensief gebruikt. Opvallend zijn de uitbreidingen van de boerderij dwars op het hoofgebouw. Op de donken staat de bebouwing op de overgang van laag naar hoog en volgt soms de verkavelingsrichting. De bebouwing staat van oorsprong met de achterzijde naar het laaggelegen polderlandschap. De voorkant van het gebouw staat langs de weg die de boerderijen volgt. Vanaf de weg loopt het maaiveld zeer snel af. Doordat in dit gebied de donken niet zo groot zijn, staan de gebouwen meteen aan de weg die over de donk heen loopt.

Bergambacht bestond vroeger uit twee delen, elk gebouwd op een rivierheuvel (donk). De meest noordelijke heuvel was de plek waar de kerk en de omliggende bebouwing was gesitueerd. De zuidelijke donk is grotendeels afgegraven en op de plaats waar eerder het kasteel stond, verrees een boerderij, met de naam 't Slot.

Dynamiek

Met name de donken zijn nog wel eens afgegraven ten behoeve van zandwinning of zijn ten gunste van de landbouw gedeeltelijk vergraven. De bouw mogelijkheden in deze gebieden zijn over het algemeen vrij beperkt doordat de bebouwing al zeer compact is. De bebouwactiviteiten liggen op het vlak van verbouw en vervangende nieuwbouw.

Waardering

Door de vroege bewoning hebben met name de donken een hoge archeologische waarde. Om diezelfde reden is de bebouwing vaak oud met een historische waarde. De waardevolle kenmerken zijn de hoogteverschillen, de smalle doorzichten naar het achterland, de tweezijdige bebouwing en het dicht op elkaar staan van die bebouwing.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- Het behoud en herstel van het reliëf van woonheuvels bij bouwactiviteiten;
- Eenheid en samenhang tussen de gevels in straatwanden en ensembles;
- Handhaving hoogteverschillen;
- Handhaving historische rooilijn en parcellering;
- Inrichting openbare ruimte.

Historische stedelijke kernen

Ontstaansgeschiedenis

De stedelijke kernen vinden hun oorsprong in de middeleeuwen. De nederzettingen zijn gevestigd langs de grote rivieren als de Lek en de Hollandsche IJssel en zijn planmatig aangelegd. De strategische ligging voor verdediging of handel heeft er voor gezorgd dat de vestingstad zich vaak heeft ontwikkeld tot een centrum met regionale betekenis.

Algemene karakteristiek

Aan de Lek ligt de kern Schoonhoven met zijn verdedigingswerken. Door de grote bevolkingsgroei, de beperkte uitbreidingsmogelijkheden en de aanwezigheid van stadsmuren moesten in de Middeleeuwen veel panden op een beperkt grondgebied gebouwd worden. Dit heeft geleid tot een dicht bebouwd stedelijk gebied met smalle straten en steegjes. De percelen zijn over het algemeen smal en diep, met woningen direct aan de straat, zonder voortuin. De kern heeft een belangrijke centrumfunctie gekregen. De historische omgeving vormt een aantrekkelijk winkeldecor. De reclame op gevels en in de straat bepalen in belangrijke mate het beeld.

Dynamiek

De stedelijke kern is vaak een gemengd gebied van wonen en verschillende maatschappelijk en commerciële activiteiten. Economische druk creëert een vraag naar uitbreiding en verandering van gebouwen. Tegelijkertijd vraagt de cultuurhistorische waarde van een stadsgezicht bescherming. In dit spanningsveld is een evenwicht noodzakelijk tussen enerzijds voldoende mogelijkheden voor particulier initiatief en anderzijds voldoende mogelijkheden om de optelsom van bouwinitiatieven zodanig te sturen dat het stedelijke beeld in zijn waarde gelaten wordt.

Waardering

De historische kern van Schoonhoven is aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dit geeft aan dat de stedelijke kern een bijzondere waarde heeft. Vanwege de middeleeuwse oorsprong bevinden zich in de kernen veel monumenten. De gebouwen vertonen over het algemeen een grote samenhang in materiaalgebruik en gevelopbouw. Naast de bebouwing is ook de structuur van straten en pleinen cultuurhistorisch waardevol. De planmatige aanleg van de steden vertegenwoordigt een tijdsgebonden opvatting over stedenbouw.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- Eenheid en samenhang tussen de gevels in straat- of pleinwand;
- Architectonische aansluiting van de winkelpui en reclame op het oorspronkelijk pand;
- Handhaving van historische rooilijnen;
- Het functioneel samenvoegen van panden;
- De relatie tussen de bovenverdiepingen met winkelpui.

Dorpskernen

Ontstaansgeschiedenis

Dorpskernen worden gevormd door een fysieke verdichting en een visuele verdichting in het beeld. Historische dorpsgebieden zijn ontstaan als een verdichting van de linten in de Krimpenerwaard zoals bijvoorbeeld de dorpskernen van Ouderkerk, Gouderak, Lekkerkerk, Haastrecht en Stolwijk. In de verdichtingen vestigden zich naast de agrarische functie ook de dienstverlenende en maatschappelijke functies.

Algemene karakteristiek

De dorpsgebieden van de kernen van de Krimpenerwaard kennen een verschillende bebouwingstypologie en een verschillende stedenbouwkundige opbouw. Ook de schaal en maat van de bebouwing verschilt per kern. De dorpspit bestaat uit een mix van staafvormige bouwmassa's en kleinere bouwmassa's waarbij de hoofdbouwmassa op de kop van de kavel is gesitueerd. De bebouwing in de dorpsgebieden staat dicht op de weg en de rooilijn van de gebouwen volgt overwegend de loop van de weg. In de dorpspit bepalen de gesloten tot halfopen rooilijnen de structuur van het occupatiepatroon.

Dynamiek

De dorpsgebieden hebben een hogere dynamiek dan de omliggende gebieden en linten. Veranderingen gaan veelal samen met schaalvergroting en functieverandering of typologiewijziging. De cultuurhistorische waarde van de dorpskernen vraagt om bescherming. In dit spanningsveld is een evenwicht noodzakelijk tussen enerzijds voldoende mogelijkheden voor particulier initiatief en anderzijds voldoende mogelijkheden om de optelsom van bouwinitiatieven zodanig te sturen dat het bestaande dorpsbeeld in zijn waarde gelaten wordt.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- Eenheid en samenhang tussen de gevels in straat- of pleinwand;
- Handhaving van historische rooilijnen;
- Het functioneel samenvoegen van panden;

Woonwijken

Ontstaansgeschiedenis

In de loop van de tijd zijn er verschillende opvattingen geweest over de bouw en opzet van woonwijken. De verschijningsvorm van de woonwijken is beïnvloed door culturele, economische en maatschappelijke omstandigheden die deze perioden typeren. Daarnaast zijn de opvattingen een reactie op opvattingen uit voorgaande perioden. We onderscheiden twee typen woonwijken; de vooroorlogse wijk en de naoorlogse wijk.

Vanaf de perioden 1870-1900 is de uitbreiding van de bebouwde omgeving vooral planmatig aangestuurd. Bij deze planmatige ontwikkelingen van woon- en werkgebieden hebben kenmerkende stijloverwegingen in meer of mindere mate hun stempel gedrukt op de kwaliteit van de omgeving. Gebieden met een herkenbare samenhangende bouwstijl worden daarbij hoog gewaardeerd, bijvoorbeeld buurten gebouwd in de 'Amsterdamse school'.

Algemene karakteristiek

De vooroorlogse wijken in de kernen van de Krimpenerwaard hebben minder samenhang tussen stedenbouw en architectuur dan de naoorlogse woonwijken. Na de oorlog werden woonwijken ontworpen als ensembles; deze woonwijken zijn ontworpen als een eenheid waarbij de verschillende onderdelen zoals huizen, woongebouwen, straten, pleinen, plantsoenen en parkeerterreinen zijn samengebracht tot een harmonisch geheel. De periode na de Tweede wereldoorlog bood ideale omstandigheden voor de grote woningbouwensembles.

Tegenwoordig laat de overheid het ontwikkelen van woonwijken grotendeels over aan de markt. Projectontwikkelaars en architecten schipperen tussen 'eenheid' en 'verscheidenheid'.

In de gemeentelijke welstandsnota's zal er een verfijning komen in de typering van de woonwijken. Daar zal een indeling naar stromingen/bouwstijlen worden gemaakt.

Neostijlen

Deze ensembles in gesloten bouwblok worden gekenmerkt door een hoge dichtheid en gesloten straatwanden. In de periode 1850-1910 zijn in meer verstedelijkte gebieden uitbreidingswijken gebouwd met een compacte woonbebouwing. In de 19^e eeuw werd de architectuur vooral bepaald door de Romantiek. Er was een grote belangstelling voor stijlen uit de vorige eeuwen. Zo ontstonden de neostijlen.

Rationalisme

Ensembles ontworpen in rationalistische verkaveling zijn woonstraten ontstaan achter de historische structuren met een in vorm en uitstraling eenzijdige woonbebouwing. Rond 1900 zijn veel uitleggebieden gerealiseerd met een eenvoudig patroon.

van rechte straten met een symmetrisch straatprofiel. Langs deze straten zijn woningen gebouwd, veel rijtjes van drie of meer, afgewisseld met dubbele en vrijstaande woningen. Soms is er sprake van een geclusterde stedenbouwkundige opzet. De samenhang in het straatbeeld ontstaat onder meer door een overwegend gesloten gevelwand en ingetogen materiaal- en kleurgebruik voorzien van eenvoudige details.

Expressionisme

Vanaf de jaren '20 zette de architecten zich af tegen de strakke en zakelijke tendensen in de overwegende rationele architectuur. Het expressionisme streeft naar fantasieachtige vormen die later constructief mogelijk werden gemaakt. De buitengewoon schilderachtige romantische bouwwerken waren een protest tegen de beperkingen die de eisen van gebruik en constructie aan de architect oplegden. Er is sprake van een geclusterde stedenbouwkundige opzet, waarbij sommige buurten getypeerd worden als tuindorpen.

Traditionalisme

Woonwijken in traditionele blokverkaveling zijn planmatig ontwikkelde woonwijken met een in vorm en uitstraling eenzijdige woonbebouwing. Zowel voor de tweede wereldoorlog als in de jaren '50 en '60 zijn veel uitleggebieden gerealiseerd met een eenvoudig patroon van rechte straten met een symmetrisch stratenprofiel en bomen op de trottoirs. Langs deze straten zijn woningen gebouwd, veelal in rijtjes van drie of meer, afgewisseld met dubbele en vrijstaande woningen. De samenhang in het straatbeeld ontstaat onder meer door een ingetogen materiaal- en kleurgebruik en een eenvoudige hoofdbouwmassa.

Functionalisme

Met de ontwikkeling van nieuwe bouwmaterialen groeide het vertrouwen in de technische hulpmiddelen en het functionele bouwen. Er ontwikkelde zich een internationale architectuurstijl met nieuwe vormen in eigentijdse materialen. Het uitsluitend gebruik van staal, glas, beton en het streven naar een volmaakt harmonische gevel leidde er toe dat geen accenten meer werden gegeven aan de ingang of andere belangrijke ruimten, zoals wel het geval was bij de traditionalistische architectuur. Wonen, werken en recreëren werden gescheiden. Grote huizenblikken, vaak in repeterend patroon, werden 'omspoeld' door grote autowegen en veel groen.

Forumbeweging

Als reactie op de blok- en strokenverkaveling ontstaat in de jaren '70 de Forumbeving die aandacht vraagt voor de menselijke schaal en maat van nieuwe woongebieden. Deze wijken bestaan hoofdzakelijk uit eengezinswoningen in een groene woonomgeving waarbij de menselijke schaal en maat leidend is.

Structuralisme

Als reactie op de uniforme woningbouw werd geëxperimenteerd met nieuwe woonvormen. Er werd gestreefd naar 'menselijke woningbouw'. In functionalistische architectuurstijl waar functionele, technische en economische aspecten zo'n grote rol gingen spelen werd 'de mens', voor wie alles bestemd was, over het hoofd gezien. Het structuralisme streeft naar het scheppen van plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar de woonomgeving weer herkenbaar wordt. Het structuralisme hanteert de menselijke maat, maar zet zich duidelijk af tegen de 'kneuterigheid' van de forumbeweging. Dit uit zich in duidelijke stratenpatronen en verkavelingspatronen.

Modernisme

Woongebieden met een overwegende modernistische bebouwing worden gekenmerkt door een heldere stedenbouwkundige opzet en een daarbij passen de architectuur. De architectuur varieert van wijk tot wijk, terwijl de eenheid en uniformiteit binnen de wijken groot is. De nieuwe woongebieden krijgen een duidelijk imago mee dat onder meer naar voren komt in een uitgesproken architectuur. Soms wordt teruggesproken op architectuurstijlen uit het verleden. Er ontstaan buurten met geheel verschillende architectuur, bijvoorbeeld van neo-traditioneel (jaren 30 stijl) tot neo-modern (kubistisch, staal, beton of glas).

Dynamiek

Binnen woonwijken vinden veranderingen plaats door nieuwbouw en verbouw of door bouw van aan- en bijgebouwen. Bij projectbouw hebben de wijzigingen met name betrekking op de bouw van aan- en bijgebouwen, zoals dakkapellen, serres, schuurtjes en schuttingen.

Waardering

Bij de waardering gaat het erom in hoeverre de kenmerken herkenbaar zijn als kenmerken van een specifieke stijlperiode. De zeldzaamheid ervan en de samenhang in de wijk bepalen de waarde. Van ondergeschikt belang is de stedenbouwkundige structuur die momenteel nog waarneembaar is.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

De zwaarte van het beoordelingskader voor een woonwijk is afhankelijk van de historische, architectonische en stedenbouwkundige waarden van de desbetreffende wijk.

Bedrijventerrein

Ontstaansgeschiedenis

In Nederland werden de eerste bedrijventerreinen rond de eeuwwisseling door individuele ondernemers ingericht. De planmatig opgezette bedrijventerreinen deden

rond de jaren twintig van de vorige eeuw hun intrede. In de naoorlogse periode neemt de verstedelijking in het gebied een grote vlucht. Na 1950 wordt de auto steeds belangrijker in het woon-werk verkeer. De uitbreiding van de woningbouw en bedrijventerreinen vindt vooral plaats langs de Lek en provinciale wegen.

De terreinen die nu ontwikkeld worden zijn kleiner geworden met meer aandacht voor (milieu)zoning en de kwaliteit van de bedrijfsbebouwing. Door technische en economische ontwikkelingen is er een verschuiving te zien van productie en diensten. De huisvestingswensen van bedrijven veranderen: een representatief onderkomen wordt een middel om de identiteit van de organisatie uit te drukken.

Algemene karakteristiek

Er zijn 7 typen bedrijfsgebouwen te onderscheiden:

Kantoorachtig

Kenmerken: 2 a 3 bouwlagen, representatieve en herkenbare entree, representatieve zijkanten, materiaal bestaande uit baksteen, natuursteen, glas en aluminium.

Showroom

Kenmerken: 1 a 2 bouwlagen, representatieve en herkenbare entree, representatieve zijkanten, materiaal bestaande uit baksteen, natuursteen, glas en aluminium.

Kantoorachtig met hal

Kenmerken: kopgebouw 2 a 3 bouwlagen, representatieve en herkenbare entree, materiaal kopgebouw bestaande uit baksteen en glas. De hal uit plaatmateriaal.

Bedrijven zonder (zichtbare) opslag

Kenmerken: hoogte 8 a 15 meter, entree nauwelijks herkenbaar, materiaal: combinatie met baksteen.

Bedrijven met open opslag

Kenmerken: hoogte 8 a 15 meter, entree nauwelijks herkenbaar, materiaal: plaatmateriaal soms in combinatie met baksteen.

Kleinschalige bedrijfsgebouw

Kenmerken: hoogte 5 a 8 meter, entree duidelijk zichtbaar, materiaal: plaatmateriaal soms in combinatie met baksteen.

Procesindustrie

Kenmerken: hoogte onbeperkt, entree nauwelijks herkenbaar, materiaal: plaatmateriaal.

Dynamiek

Door hoge investeringskosten zijn bedrijven eerder over het algemeen geneigd de bestaande bebouwing te wijzigen dan te zoeken naar een alternatieve locatie. Het gevolg hiervan is een grote dynamiek op het gebied van uitbreidingen en wijzigingen in en aan het bestaande gebouw.

Waardering

Over het algemeen worden bedrijventerreinen gezien als een noodzakelijk kwaad. Vaak worden zij als storend ervaren in de beleving van de leefomgeving. Echter, in toenemende mate is er aandacht voor de beeldkwaliteit (denk ook aan revitalisering) van bedrijventerreinen. Daarnaast staat de cultuurhistorische waarde van de bedrijfsbebouwing steeds meer in de belangstelling: het industrieel erfgoed.

Drie aspecten spelen bij het bepalen van de beeldkwaliteit (van de randen) een belangrijke rol:

- De gebruikersintensiteit: hoe meer bezoekers en werknemers op het terrein des te belangrijker is het beeldkwaliteitsaspect.
- De zichtbaarheid: mate van zichtbaarheid wordt mede bepaald door de ligging van het terrein (aan de doorgaande wegen, in het stedelijke gebied of open agrarische landschap). Dit stelt wel eisen aan de uitstraling van de randen.
- De aard van de bedrijvigheid bepaald voor een groot deel het type bebouwing.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- De uitstraling van de randen van het terrein;
- De belevingswaarde in de profielen;
- De zuiverheid van de karakteristiek van de bedrijven.

Voor het middengebied van een bedrijventerrein is de beleving van de ruimte tussen de gevels van groot belang. Op welk aspect gestuurd moet worden hangt af van het type bedrijf dat er is gevestigd.

G5 Recreatiegebieden en vakantiewoningen

Ontstaansgeschiedenis

In de 60-er jaren groeide de vraag naar verblijfsrecreatie. Er ontstonden kleine kampeer- en recreatieplaatsen zoals recreatiegebied Krimpenerhout. Grootschalige kampeerterreinen en bungalowparken komen in de Krimpenerwaard momenteel echter niet voor.

Algemene karakteristiek

Op recreatiegebieden is de bebouwing vaak nauwelijks zichtbaar naar buiten toe, door de dichte omringende beplanting. Meestal is er sprake van een enkel kleinschalige bebouwing, gelegen in een klein centrum van voorzieningen. Eventuele woonbebouwing (nauwelijks voorkomend in de Krimpenerwaard) is veelal geclusterd in kleinere eenheden die ontsloten worden door kronkelende wegen en wandelpaden. De bouwwijze van de woningen onderling is geregeld door middel van beplanting, onderlinge afstand en oriëntatie ten opzicht van elkaar. De parken zijn meestal op zichzelf gelegen en naar binnen gekeerd.

Dynamiek

Binnen de gebieden vinden veranderingen plaats door kleinschalige nieuwbouw en verbouw. Bij vakantiewoningen gaat het vaak om kleine veranderingen en toevoegingen als aan- en bijgebouwen, schuurtjes en schuttingen.

Drie aspecten spelen bij het bepalen van de beeldkwaliteit (van de randen) een belangrijke rol:

- De gebruikersintensiteit: hoe meer bezoekers des te belangrijker is het beeldkwaliteitsaspect.
- De zichtbaarheid: mate van zichtbaarheid wordt mede bepaald door de ligging van het terrein (aan de doorgaande wegen, in het open agrarische landschap). Dit stelt wel eisen aan de uitstraling van de randen.
- De aard van het gebruik bepaald voor een groot deel het type bebouwing.

Het regionaal welstandskader geeft richting aan:

- De uitstraling van de randen van het terrein;
- De onderlinge samenhang tussen de bebouwing op de terreinen.

2.5.2 Thema's

Historische boerderijen

Typering

In de Krimpenerwaard zijn veel boerderijen die hun oorsprong hebben in de 17^e eeuw. De boerderijen op een woonheuvel gaan terug tot de ontginning in de 12^e eeuw. De meeste boerderijen in de streek van zijn van het 'Hallehuis-type', met een opdeling in een hoofdbeuk en twee zijbeuken. De zolder kan dienst doen als hooi-opslag voor het vee dat met koppen naar de deel aan de zijbeuken staat gebonden.

Ontwikkeling en effecten

De boerderijen spelen een belangrijke rol in het landschap van het gebied. In de loop van de tijd is een groot aantal historische boerderijen verloren gegaan. Vaak worden de panden gekocht om ze vervolgens af te breken en een nieuwe woning terug te plaatsen. Voor landschappelijke inpassing van het nieuwe pand is meestal weinig aandacht.

Ook bij verbouw van historische boerderijen kan veel waardevols verloren gaan. Boerderijen die hun agrarische functie verliezen, krijgen een nieuwe bestemming, zoals woon-, kantoor- of bedrijfsfunctie. De gebouwen zullen aangepast worden aan de nieuwe bestemming. Zo is vaak meer lichtinval en een uitbreiding van het woonoppervlak gewenst. Ook bij het gebruikelijk onderhoud kunnen historische kwaliteiten verdwijnen.

De boerderij is meer dan alleen het hoofdgebouw. Specifiek voor het agrarisch bedrijf is de clustering van meerdere gebouwen. Behalve een woonhuis met stal zijn er vaak schuren en andere gebouwen ten opzichte van elkaar gesitueerd. Het complex van gebouwen vormt met de inrichting, kleinschalige verkaveling en beplanting van het erf één geheel.

Relatie met welstand

In dit verband gaat het om richtlijnen voor aanpassingen en uitbreidingen van historische boerderijen. Voor het geval er een boerderij gesloopt wordt en een nieuw pand op het perceel gebouwd, gelden voor de nieuwbouw de welstandsaspecten die in het bepaalde gebied gelden. Het uitgangspunt bij nieuwbouw is aansluiten op of het doorvertalen van de gesloopte bouwvorm:

Aanpassingen en toevoegingen hoofdvorm

- Toevoegingen ondergeschikt;
- Dakkapellen vermijden.

Erfinrichting

- Plaatsing van de bijgebouwen

Door aanwijzing van een boerderij als Rijks- of gemeentelijk monument geniet het pand bescherming (Monumentenwet of gemeentelijke monumentenverordening). Dat wil zeggen dat het zonder monumentenvergunning niet gesloopt kan worden en dat slechts onder strenge voorwaarden aanpassingen mogen plaatsvinden. Daarnaast is het mogelijk dat in bestemmingsplannen aan 'beeldbepalende panden' extra bescherming of extra gebruiksmogelijkheden worden verbonden en de plaats en maat van hoofd- en bijgebouw vastgelegd.

Rivierfronten

Typering

De rivier bepaalt het karakter van de oevers langs de Lek en de Hollandsche IJssel. Deze rivieren vormen de natuurlijke grenzen van de Krimpenerwaard. Het beeld van een rivierfront wordt gevormd door de opbouw ervan. Hierbij spelen het achterland, de historische achtergrond (het oude landschap), de van oudsher aanwezige bebouwing en de vroegere loop van de rivier een belangrijke rol. Vanuit de tegenoverliggende oever mag het beeld van het rivierfront niet als storend ervaren worden. Geredeneerd vanuit het rivierfront is zicht op de weidse waterpartij wenselijk.

Ontwikkeling en effecten

Er is een verschil tussen historisch gegroeide en nieuwe, thematisch aangelegde, rivierfronten. Waar de historisch gegroeide rivierfronten veelal zijn ontstaan vanuit de typologie en morfologie van het landschap en daar dan ook een sterke relatie mee hebben, hebben de thematisch aangelegde rivierfronten een eigen gezicht met eigen stedenbouwkundige uitgangspunten en principes. Koppeling van verschillende thema's, functies en dichtheden levert een gevarieerd beeld op. Woningen, kantoren, bedrijven- en industrieterreinen bevinden zich allen langs de rivieroevers. De planmatig aangelegde rivieroevers kennen, in tegenstelling tot de oever die een relatie hebben met de historische achtergrond van landschap en rivier, een grote mate van eenheid en uniformiteit en zullen na aanleg (voorlopig) weinig meer veranderen. De dynamiek in de historisch gegroeide rivierfronten is groter en de ontwikkelingsmogelijkheden moeilijker stuurbaar. Aan de rivierfronten is de bebouwendichtheid sterk wisselend. Historische dijkbebouwing is vaak kleinschalig en de afstanden onderling zijn groot. Industriecomplexen langs de rivier worden gekenmerkt door grote loodsen en kranen. Kantoren en woningen aan de planmatig aangelegde rivierfronten zijn doorgaans grootschalig en volumineus om zo een 'landmark' en een 'front' te vormen in het landschap en langs het water.

Bij herstructurering van rivieroevers in een stad of dorp wordt het rivierfront veelal in één keer ontworpen. Aandacht voor landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing, bijvoorbeeld door het benutten van de bestaande kwaliteiten van de rivier, zoals meanders, maar ook van de verkaveling achter het rivierfront, dienen dan in het ontwerp meegenomen te worden. Naast kleurgebruik en bouwmasa is ook de oriëntatie van de gebouwen belangrijk. Indien de bebouwing met de achterzijde naar de rivier gericht is, spelen bijgebouwen, erfafscheidingen en de beplanting aan de achterzijde een rol in het beeld van het rivierfront. Dit levert vaak een gedifferentieerd beeld op. Als de bebouwing met de voorzijde georiënteerd is op het water van de rivier is het front over het algemeen strakker en het beeld gecontroleerder.

Zicht vanuit het water op een stad of dorp en zicht vanaf de kade op het waterlandschap is wenselijk. De ruime maat van de openheid van de riviergangen langs de

Krimpenerwaard is immers één van de belangrijkste kwaliteiten van de rand van het gebied. Voor het 'collectieve zicht' is het belangrijk dat de rivierfronten bereikbaar zijn. De ontsluiting speelt hierin een belangrijk rol. Een (hoofd)ontsluiting of wandelpad langs de rand maakt zicht vanuit de kern op het water mogelijk.

Relatie met welstand

Zowel de zichtlijnen naar een rivierfront toe als de beleving van het rivierfront vanaf de openbare ruimte van de rivieroever zijn belangrijk. Net als een dorpsrand bevindt het rivierfront zich doorgaans op relatief grote afstand van de waarnemer. Maar tegelijkertijd is een rivierfront vaak juist ook een plek om naar toe te gaan. Hierdoor zijn met name de beeldbepalende aspecten van belang maar tevens de detaillering en de gevelopbouw van een bouwwerk. Dit betekent dat gestuurd kan worden op:

1. afstemming van de bouwmassa van de panden;
2. situering van de gebouwen;
3. oriëntatie van de gebouwen;
4. openheid en doorzichten (relatie met openbare ruimte);
5. kleurgebruik.

Dorps- en stadsranden

Typering

Er is een onderscheid tussen bestaande en nieuwe dorpsranden. Na een uitbreiding van de kern ontstaat er een nieuwe rand en wordt de bestaande rand onderdeel van het dorp. De veranderingen in een bestaande dorpsrand gaan geleidelijk. Door sloop en nieuwbouw kan het beeld veranderen. Ook het bouwen van schuurtjes en schuttingen speelt een rol in de verandering van het beeld. Met name bouwmassa en kleurgebruik zijn hierbij belangrijk.

Ontwikkeling en effecten

Bij planmatige uitbreiding van een dorp wordt de nieuwe rand in één keer ontworpen. Aandacht voor landschappelijke inpassing, bijvoorbeeld door het benutten van bestaande verkavelingspatronen, dient dan in het ontwerp meegenomen te worden. Naast kleurgebruik en bouwmassa is ook de oriëntatie van de woningen (of gebouwen met een andere functie) belangrijk. Indien de woningen met de achterzijde naar het buitengebied gericht zijn, spelen bijgebouwen, erfafscheidingen en de beplanting in de achtertuin een rol in het beeld van de dorpsrand. Dit levert vaak een gedifferentieerd beeld op. Als de woningen met de voorzijde georiënteerd zijn op het open landschap is de rand over het algemeen strakker en het beeld gecontroleerder.

Zicht vanuit een dorp op het omringende landschap is wenselijk. De ruime maat van het open landschap van de Krimpenerwaard is immers één van de belangrijkste kwaliteiten van het gebied. Voor het 'collectieve zicht' is het belangrijk dat de dorpsranden bereikbaar zijn. De ontsluiting speelt hierin een belangrijke rol.

De vraag naar ruimte om te bouwen wordt steeds groter. Tegelijkertijd is er een toenemende aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving. In dit spanningsveld bevindt zich de ontwikkeling van dorps- en stadsranden. Het beleid van de provincie is erop gericht verdere uitbreidingen van met name de kernen in het landelijke gebied tegen te gaan. Dit voorkomt verlies van open groene ruimte maar vergroot de druk op de ruimte binnen de kernen, en daarmee ook op de dorpsranden.

Relatie met welstand

Met name de zichtlijnen naar een dorpsrand toe zijn belangrijk. Net als een rivierfront bevindt een dorpsrand zich doorgaans op relatief grote afstand van de waarnemer. Hierdoor zijn met name de beeldbepalende aspecten van belang. Dit betekent dat gestuurd kan worden op:

1. afstemming van de bouwmassa van de panden;
2. situering van de gebouwen;
3. oriëntatie van de gebouwen;
4. openheid en doorzichten (relatie met openbare ruimte);
5. kleurgebruik.

(Zend)masten

Typering

Zendmasten, masten voor GSM-antennes, hoogspanningsmasten en reclamemasten hebben een grote invloed op het landschapsbeeld. Vooral in het open landschap als dat van de Krimpenerwaard vallen masten op en worden ze vaak ervaren als dominant aanwezig element.

Ontwikkeling en effecten

Vooral in de telefonie zijn nog steeds extra gsm-antennemasten nodig. Het plaatsen van antennemasten voldoet sterk aan een maatschappelijke behoefte, maar roept tegelijkertijd in een aantal gevallen maatschappelijke weerstand op. Planologische aspecten en gezondheidsaspecten (hoewel discutabel) spelen daarin een grote rol. Een zorgvuldige afweging van de locaties voor de nieuwe 'sites', met het oog op de ruimtelijke impact van de groei, is gewenst. Ook het aantal reclamezuilen neemt door toenemende verstedelijking toe. Deze hebben juist tot doel op te vallen en zijn daardoor landschappelijk vaak bijzonder storend.

Relatie met welstand

Zendmasten zijn zelf niet te camoufleren. De bijbehorende gebouwen echter kunnen wel voor welstand in aanmerking komen. Voor het plaatsen van gsm-masten is er de keuze tussen 'verbergen' of 'gezien mogen worden'. Bij antennes (zonder mast) binnen het stedelijke gebied ligt 'verbergen' voor de hand door het camoufleren ervan ten opzichte van de bebouwing. Antennes kunnen zodanig uitgevoerd worden dat ze een vrijwel onzichtbaar onderdeel van het pand uitmaken. Reclamemasten en gsm-masten, maar ook hoogspanningsmasten die in het open gebied worden geplaatst zijn moeilijk te verbergen. Een goede vormgeving en in passing zijn hier van groot belang. De vormgeving van de mast kan voor een bepaald gebied worden gestandaardiseerd of inspelen op de plek.

Beeldpalend:

- hoogte
- bij gsm-masten een apparatuurkast en hekwerk
- materiaal en kleurgebruik
- relatie met omgeving

Weg- en waterbouwkundige werken

Typering

Over het algemeen komen er veel weg- en waterbouwkundige werken voor. Te denken valt aan;

- Bruggen
- Duikers
- Sluizen
- Viaducten

Relatie met welstand

Bij de benadering van deze kunstwerken kan onderscheid worden gemaakt in incidentele en seriële werken. Bij de seriële werken en/of grootschalige kunstwerken kan worden verwezen naar een visie of beeldkwaliteitsplan. Bij de incidentele kunstwerken moet vooral rekening worden gehouden met de bouwstijl van overeenkomstige werken in de omgeving.

(nadere uitwerking volgt in de lokale nota)

Windmolens en molenrestanten

Typering

Verspreid over de Krimpenerwaard staan nog een aantal molens. Inklinking van het veen had tot gevolg dat het maaiveld steeds lager kwam te liggen, waardoor natuurlijke lozing van water op de rivieren onmogelijk werd. Om de polders toch te kunnen afwateren werden in de 15^e eeuw windmolens ontwikkeld, waarvan voor dit gebied de wipmolen het meest karakteristiek is. De molens hadden een scheprad, die het water op het niveau van boezems of rivieren bracht, zodat alsnog geloosd kon worden. Naast deze polder- en boezemmolens komen ook een aantal korenmolens in het gebied voor.

In De Krimpenerwaard zijn nog maar weinig molens over van de 62 die er in het midden van de 19e eeuw nog volop in bedrijf waren.

Karakteristieke molens zijn o.a.:

- *de Bonrepas-molen te Vlist;*
- *de Bachtenaar, bij Vlist op grondgebied van de gemeente Bergambacht;*
- *den Arend, een korenmolen in Bergambacht;*
- *de Haastrechtse molen, aan de Hollandse IJssel bij Gouda;*
- *de Schelvenaer in Krimpen aan de IJssel.*

Daarnaast zijn er nog enkele molenrestanten zoals de romp van de zesde molen langs de Vlist, de molenstomp tussen Haastrecht en Stolwijk (de zogenaamde 'molen van Hol'), de molenstomp aan de IJsseldijk Noord te Ouderkerk en het restant van de windvrijmolen 'de drie gebroeders' in de polder Middelblok.

Ontwikkeling en effecten

Rondom de windmolens stond om de windvang te optimaliseren geen bebouwing en opgaande beplanting. Dit is een molenbiotop. De provincie Zuid-Holland heeft in 1998 een 'Planologische Richtlijn Traditionele Windmolens' vastgesteld. De Richtlijn luidt in hoofdzaak als volgt:

1. Binnen 100 meter rond de molen mag geen verstoring van bebouwing of beplanting voorkomen.
2. Tussen de 100 en 400 meter moet wat betreft de bebouwing en beplanting het volgende geregeld zijn:
 - In het landelijke gebied mag de hoogte niet meer bedragen dan 1/100 van de afstand tussen bouwwerk/beplanting en molen (gerekend vanaf de verticaal staande wiek);
 - In stedelijke gebied mag de hoogte van bebouwing/beplanting niet hoger zijn dan 1/30 van de afstand tussen bouwwerk/beplanting en molen gerekend vanaf de verticaal staande wiek.

Relatie met welstand

De waarde van de molen wordt voor een groot deel bepaald door de relatie met zijn omgeving. Met name de herkenbaarheid van de molen of molenstomp staat onder druk. In de molenbiotopen komt steeds meer opgaande beplanting en/of bebouwing voor, waardoor het functioneren van de molens en de herkenbaarheid van de molenstompen wordt belemmerd en de belevingswaarde afneemt.

Steigers en terrassen

Uitwerking van dit thema vindt naar wens van de desbetreffende gemeente plaats in de gemeentelijke nota's.

Typering

Ontwikkeling en effecten

Relatie met welstand

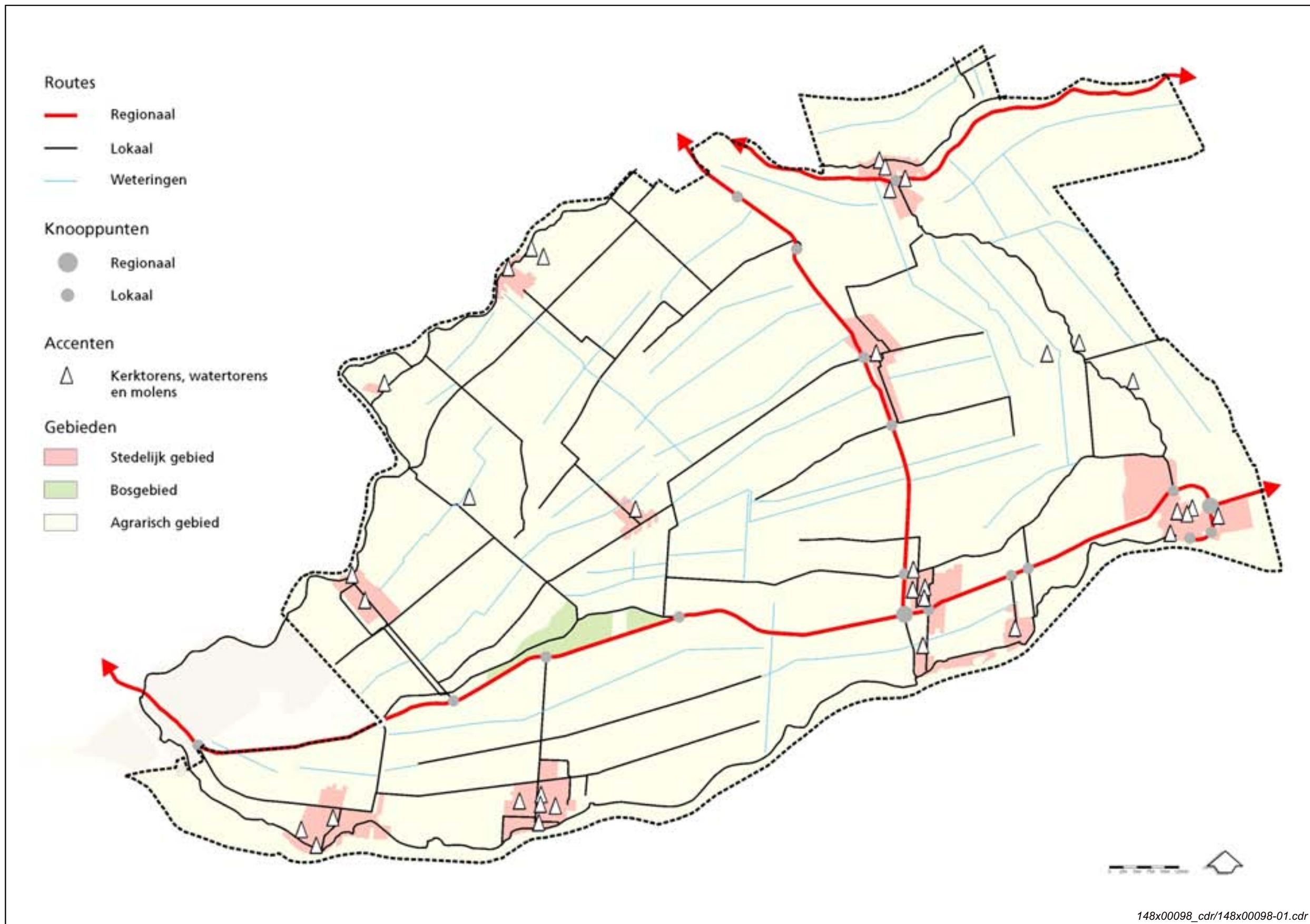
Watertorens

Naar aanleiding van de bijdrage van het SCHOK als lid van de klankbordgroep, stellen wij voor hier een thema 'Watertorens' op te nemen. De inhoud van dit themablad zal regionaal worden afgestemd met de regionale projectgroepen.

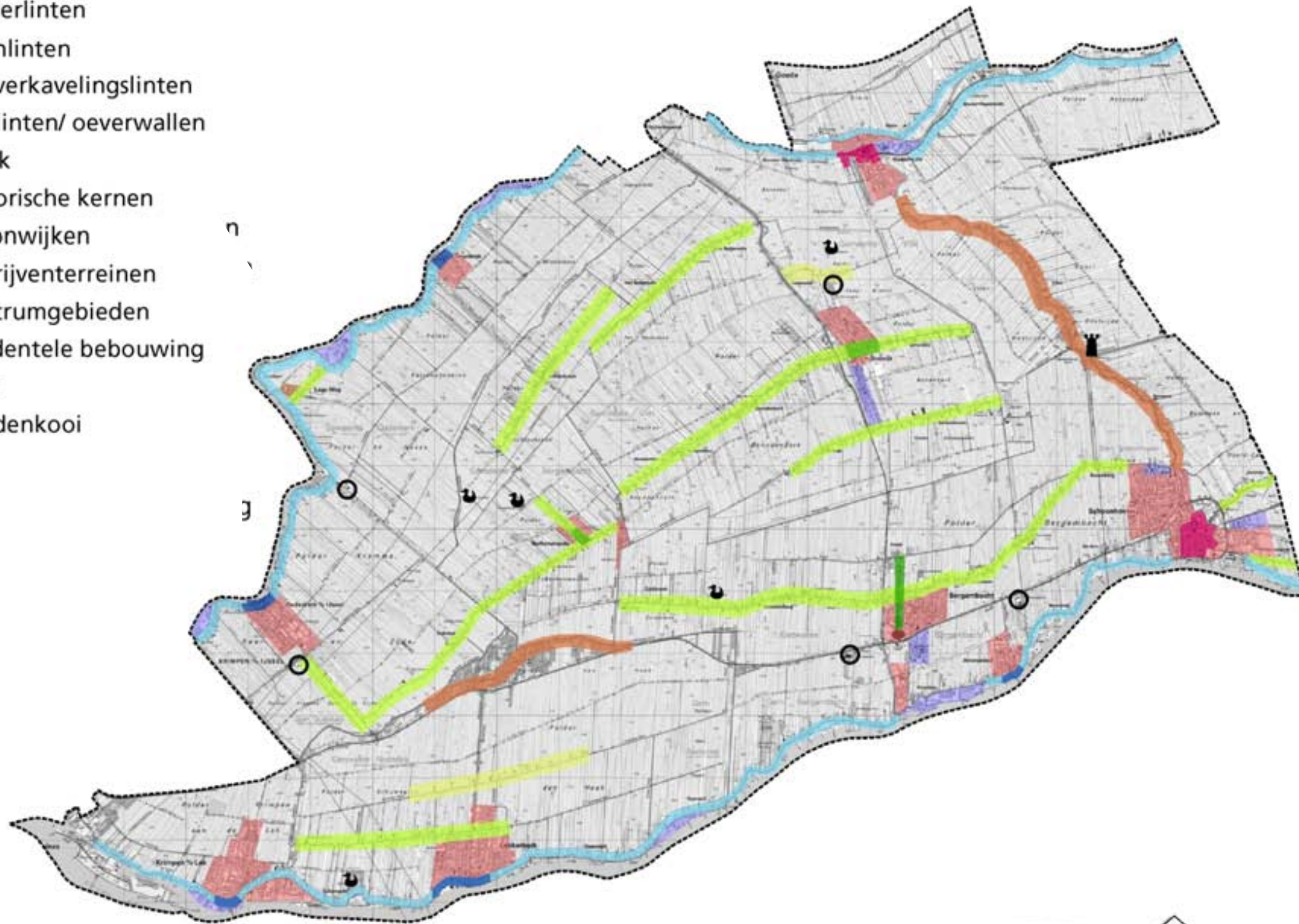
Typering

Ontwikkeling en effecten

Relatie met welstand

- Polderlinten
- Veenlinten
- Ruilverkavelingslinten
- Dijklinten/ oeverwallen
- Donk
- Historische kernen
- Woonwijken
- Bedrijventerreinen
- Centrumgebieden
- Incidentele bebouwing
- Fort
- Eendenkooi

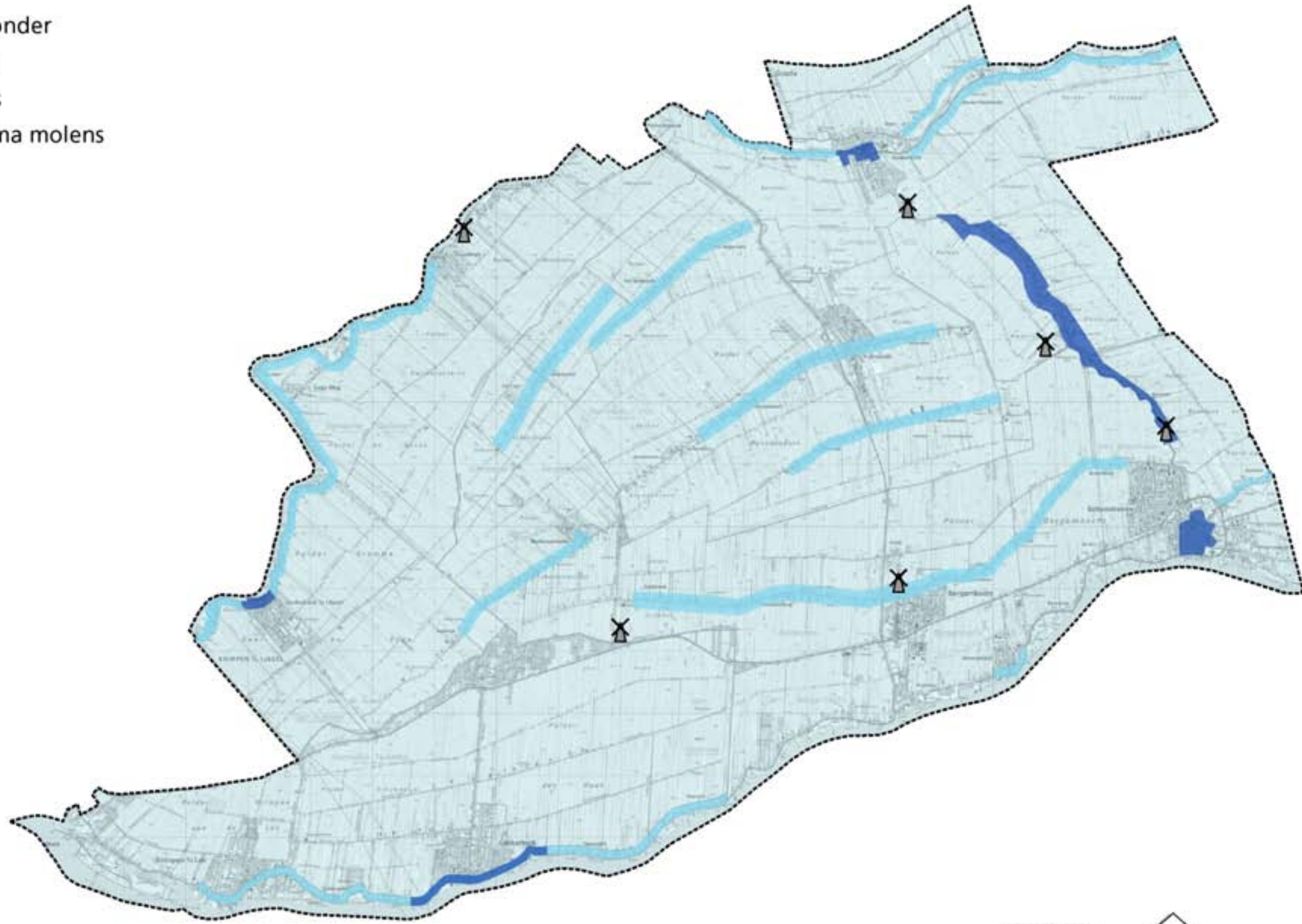

148x00098_cdr/148x00098-02.cdr

typologie Krimpenerwaard

B|ЯO

- Bijzonder
- Plus
- Basis
- Thema molens

148x00098_cdr/148x00098-03.cdr

waarden Krimpenerwaard

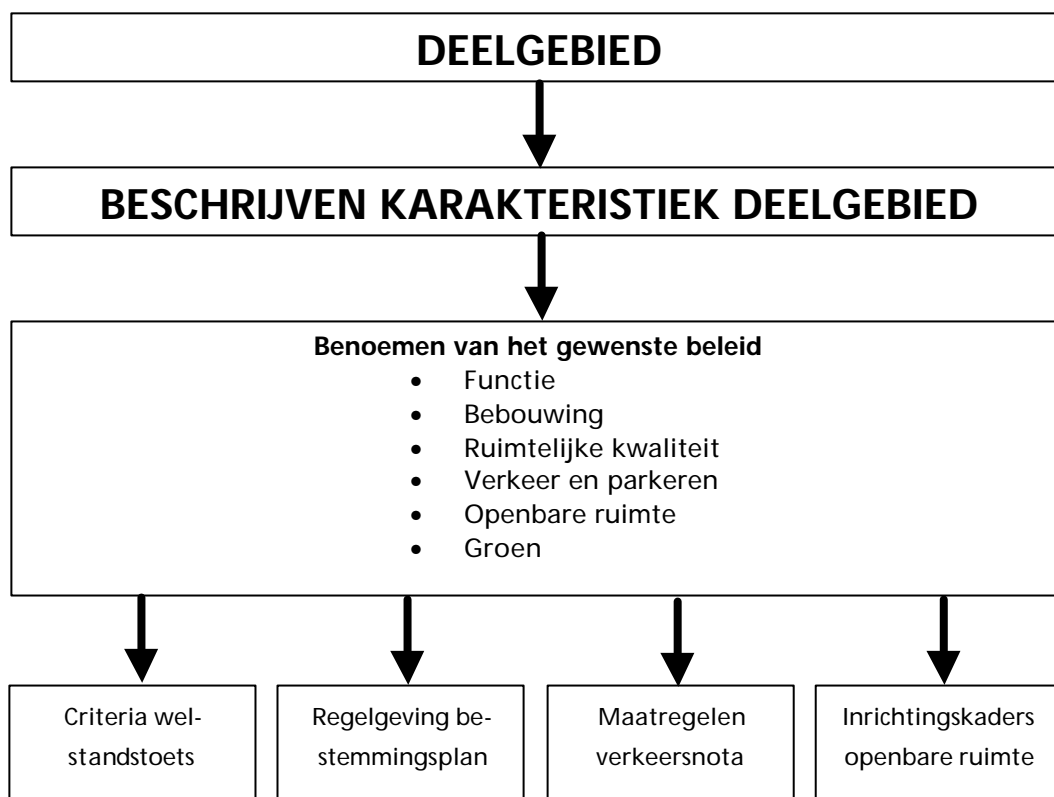
3. INKADERING VAN HET WELSTANDSBELEID

3.1 Inleiding

De essentie van het nieuwe welstandsbeleid is de gebiedsgerichte benadering. Op elk beleidsniveau zijn gebiedsspecifieke kenmerken te benoemen. Deze benadering stelt de gemeente in staat om de samenhang tussen verschillende beleidsvelden inzichtelijk te maken en daarmee de samenhang tussen het welstandsbeleid en ander beleid en andersom.

De kwalitatieve kenmerken van een gebied zijn in het kader van het welstandsbeleid bepalend voor de samenstelling van gebiedsgerichte criteria. De gebiedsgerichte benadering levert een heldere beschrijving en beeld op van de specifieke karakteristieken van een deelgebied.

Voor het welstandsbeleid richt deze benadering zich met name op de specifieke kenmerken van een gebied voor de bebouwing, maar in breder verband zijn uit deze benadering eveneens die kenmerken te distilleren die belangrijk zijn voor ander gemeentelijk ruimtelijk beleid. Deze benadering biedt kansen voor een brede basis voor gebiedsgericht beleid op alle ruimtelijke beleidsvelden.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de relatie van welstand met een aantal andere ruimtelijke beleidsvelden.

3.2 Welstand en ruimtelijke kwaliteit in groter verband

Het handhaven en liefst versterken van de ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk uitgangspunt in het ruimtelijk beleid. Ruimtelijk kwaliteitsbeleid betekent: aandacht schenken aan cultuurhistorie en ruimtelijke identiteit, het creëren van een aantrekkelijke omgeving met ruimtelijke diversiteit in landschap, stedenbouw en architectuur en het verantwoord omgaan met natuur en ecologische waarden.

Welstand is slechts één van de beleidstakken die zich bezighoudt met het ruimtelijk kwaliteitsbeleid. Het welstandsbeleid staat niet op zich. Het is deels verankerd in en deels gebaseerd op beleidslijnen uit andere beleidsvelden. Vanuit de stedenbouw en architectuur zijn geen concrete beleidskaders opgesteld waarop het welstandsbeleid is gebaseerd; wel bestaat er een duidelijke visie op de benutting van de ruimte (o.a. de in ontwikkeling zijnde Nota Ruimte (of Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening) en zijn er algemene architectonische aandachtspunten zoals vervat in de 'Architectuurnota'. Er bestaan nauwelijks beleidsstukken waar de relatie tussen natuurbeleid en welstand wordt uitgewerkt en geoperationaliseerd. Wel wordt met name in bestemmingsplannen, in zekere zin de kwetsbaarheid van met name het buitengebied voor bouwen in het algemeen aangegeven. De landschapstypologie zoals te destilleren uit de geomorfologische kaart vormt de basis voor de indeling naar gebiedsspecifieke (historische) structuren.

3.3 Welstand en het bestemmingsplan

Het op te stellen welstandsbeleid moet een kader bieden voor de toetsing van een bouwaanvraag aan redelijke eisen van welstand. In deze nota worden criteria benoemd die er aan bijdragen dat de toekomstige bebouwing past in de omgeving. De criteria worden onder andere geformuleerd vanuit een visie op het gebied en vanuit een beeld van de aanwezige waarden. Aspecten die aan de orde komen betreffen zowel niet-ruimtelijk relevante aspecten zoals kleur en materiaalgebruik, als ruimtelijk relevante aspecten zoals hoogte, omvang en situering van de gebouwen. Er is dus een nauwe relatie met het bestemmingsplan. De ruimtelijk relevante aspecten kunnen –wanneer wenselijk en noodzakelijk- vertaald worden in het bestemmingsplan. Voor niet-ruimtelijk relevante aspecten is een vertaling in het bestemmingsplan niet mogelijk. Welstand kan kwalitatieve eisen, bijvoorbeeld het materiaalgebruik ten opzichte van de naastgelegen woning, aan een gebouw stellen terwijl het bestemmingsplan alleen kwantitatieve (ruimtelijk relevante) eisen stelt, bijvoorbeeld

maximale nok- en goothoogte. Het welstandsbeleid en bestemmingsplan liggen dus in elkaars verlengde en vullen elkaar aan.

Een bouwaanvraag wordt zowel getoetst aan redelijke eisen van welstand als aan de bouwvoorschriften zoals opgenomen in het bestemmingsplan. Wanneer er sprake is van een verschil tussen de inhoud van een bestemmingsplan en een welstandsnota blijven bij toetsing van een bouwaanvraag de criteria buiten toepassing. Het bestemmingsplan heeft hier formeel juridisch 'het laatste woord'. Het is dus van belang om de inhoud van een bestemmingsplan en de inhoud van een welstandsnota op elkaar af te stemmen. Vanuit een visie op het gebied en de aanwezige waarden, moet bepaald worden welke criteria in welk document opgenomen worden en op welke wijze.

Veel vigerende bestemmingsplannen zijn opgesteld vanuit een samenhangend ruimtelijk kwaliteitsbeleid voor de gehele gemeente. Vooralsnog heeft de gemeente Bergambacht er daarom voor gekozen eerst een samenhangend welstandsbeleid te formuleren. Vanuit dit beleid kunnen kaders worden geformuleerd voor de toekomstige herzieningen van bestemmingsplannen, zodat met de tijd een consistent samenhangend ruimtelijk beleid zal worden gevoerd.

Bij het opstellen van de criteria is dus geen rekening gehouden met de vigerende bestemmingsplannen. Gekozen is om op basis van een kwalitatieve beschrijving van de gemeente, gebiedsgerichte criteria op te stellen. In veel gevallen is het niet zinvol bestaande voorschriften uit het bestemmingsplan als uitgangspunt te nemen voor het welstandsbeleid, omdat deze meestal niet geformuleerd zijn met het oog op 'redelijke eisen van welstand'. Bovendien gelden er binnen de gemeente vele bestemmingsplannen, waardoor het zeer lastig wordt om met al deze verschillende bestemmingsplannen rekening te houden. De consequentie van deze aanpak is, dat er strijdigheid kan ontstaan tussen het vigerende bestemmingsplan en de welstandsnota. Zo kan een bestemmingsplan ruimere bebouwingsmogelijkheden bieden dan de criteria uit de welstandsnota. Indien zich dit voordoet zullen (in de meeste gevallen) de (ruimtelijk relevante) criteria uit de welstandsnota buiten toepassing blijven totdat het bestemmingsplan is herzien.

3.4 Welstand en het Beeldkwaliteitsplan

De welstandsnota richt zich primair op de min of meer reguliere en/of incidentele bouwopgave in bestaande stedelijke gebieden en het buitengebied. Voor gebieden met een planmatige functieverandering, zoals nieuwe woon- en werkgebieden en herontwikkelingsgebieden (stads- en dorpscentra, wijkontwikkelingsgebieden) kan voor de sturing van welstand ook een beeldkwaliteitsplan worden opgesteld.

Deze beeldkwaliteitsplannen kennen in de meeste gevallen niet alleen criteria van welstand waaraan bouwwerken dienen te voldoen, maar gaan bijvoorbeeld ook in op de vormgeving van het openbare gebied.

Dat deel van het beeldkwaliteitsplan, dat betrekking heeft op het bouwen, kan als basis dienen voor welstandstoetsing bij bouwaanvragen.

Indien er reeds een beeldkwaliteitsplan voor een in ontwikkeling zijnd gebied bestaat voordat de welstandsnota wordt vastgesteld door de gemeenteraad dient dit plan tot onderdeel te worden gemaakt van de welstandsnota door in de welstandsnota hier expliciet naar te verwijzen. Wel dient het beeldkwaliteitsplan tot stand te zijn gekomen volgens de voorschriften, die de nieuwe Woningwet ten aanzien van de vaststelling en wijziging van de welstandsnota stelt (vaststelling door de gemeenteraad en inspraak conform de gemeentelijke inspraakverordening). Door in de welstandsnota naar het beeldkwaliteitsplan te verwijzen vormt dit plan juridisch een onderdeel van de welstandsnota.

Beeldkwaliteitsplannen zijn in principe bedoeld om specifieke ontwikkelingen te kunnen begeleiden. Als de ontwikkeling is afgerond ligt het dan ook in de rede om de criteria die gelden voor het betreffende gebied bij een wijziging van de welstandsnota op te nemen in de welstandsnota zelf. De verwijzing naar het beeldkwaliteitsplan kan dan vervallen.

De mogelijkheid bestaat om een beeldkwaliteitsplan vast te stellen in aanvulling op een vastgestelde welstandsnota; bijvoorbeeld als het betreffende beeldkwaliteitsplan een verdere concretisering van het beleid inhoudt dat reeds in de welstandsnota is verankerd. In dat geval is er sprake van een wijziging van de welstandsnota, bijvoorbeeld om ontwikkelingen in een straatwand te sturen en te stimuleren of aanvullende eisen voor een karakteristiek stukje centrumgebied op te stellen. Deze wijziging van de welstandsnota dient weer door de gemeenteraad te worden vastgesteld en de inspraakprocedure conform de gemeentelijke inspraakverordening dient te zijn gevolgd.

Behalve de toetsingscriteria omvat een beeldkwaliteitsplan bij voorkeur ook een toelichting waarin het onderliggende beleid kan worden verklaard. In deze toelichting wordt het gemeentebestuur voor het betreffende (ontwikkelings)gebied met betrekking tot beeldkwaliteit op hoofdlijnen samengevat. De toelichting vervult verder een belangrijke rol bij uitvoering van projecten, omdat initiatiefnemers bij het realiseringstraject kunnen refereren aan de voorbeelden en beleidslijnen. Maar net als bij een bestemmingsplan heeft de toelichting ook bij een beeldkwaliteitsplan slechts een beperkte status.

3.5 Welstand en openbare ruimte en groenbeleid

De openbare ruimten en groengebieden worden binnen een gemeente over het algemeen begrensd door bebouwing. Bebouwing waarover welstand in het geval van aanpassingen en veranderingen een woordje meepraat om de kwaliteit van die bebouwing en vooral ook de samenhang tussen bebouwing binnen een gebied zoveel mogelijk te waarborgen.

De kwaliteit van die bebouwing heeft effect op de omgeving waarin dat gebouw staat. Een straat met kwalitatief hoogwaardige bebouwing draagt positief bij aan de beleving van die ruimte. Andersom draagt een straat met een kwalitatief hoogwaardige inrichting positief bij aan de beleving van de bebouwing langs die straat.

Omdat in het welstandsbeleid slechts in geringe mate kan worden ingegaan op de kwaliteiten van de openbare ruimte en groen, namelijk slechts op die aspecten waarvoor een bouwvergunning vereist is, is het dan ook de kunst dat bij de wens tot een integraal kwaliteitsbeleid er voldoende afstemming plaatsvindt tussen de welstandsnota met daarin vastgelegd de kwaliteiten voor de bebouwing en daarnaast beleidsnota's waarin de kwaliteiten vastgelegd zijn van de openbare ruimte en groen.

Deze afstemming kan op twee manieren plaatsvinden:

- Enerzijds door vanuit de gebiedsgerichte benadering, die gevolgd wordt in het kader van het opstellen van de welstandsnota, beleidskeuzen voor andere beleidsvelden vast te leggen. Dit vereist reeds van het begin af aan een integrale aanpak op gebiedsniveau.
- Anderzijds kan men bij het opstellen van inrichtingsplannen, waar voorheen de uitvoering en het beheer geschiedde door de gemeentelijke diensten, de welstandscommissie bij de opzet van deze plannen betrekken. Immers, straatmeubilair, verlichting, verharding en verkeersmiddelen maken integraal onderdeel uit van de beleving van ruimtelijke kwaliteit in de gemeente.

3.6 Welstand en monumentenbeleid

3.6.1 Inleiding

Rijksmonumenten

De bescherming van het monument zelf is geregeld in de Monumentenwet (1988) of in de gemeentelijke Monumentenverordening. Bouwen en verbouwen aan rijksmonumenten is vastgelegd in de Monumentenwet. Deze wet geeft het Rijk de mogelijkheid om objecten met een leeftijd van 50 jaar of hoger als rijksmonument aan te wijzen. Rijksmonumenten worden wettelijk beschermd via het vergunningstelsel

en bij restauratie zijn financiële middelen beschikbaar. Rijksmonumenten zijn in het Monumentenregister ingeschreven door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ). Het hele object, of het nu een gebouw of een object in de openbare ruimte betreft, is beschermd. Veranderingen aan rijksmonumenten doorvoeren is niet verboden, maar er moet altijd een vergunning aangevraagd te worden. Het is verboden rijksmonumenten te beschadigen of vernielen. Het is bovendien niet toegestaan een monument zo te herstellen, te gebruiken of laten gebruiken dat het monument in gevaar wordt gebracht of ontsierd wordt. Een vergunning wordt pas verleend na afweging van alle belangen van zowel de belanghebbende(n) als van het object zelf. Deze afweging wordt gemaakt door de RDMZ en de gemeente. Voorts kan de eigenaar een verzoek indienen bij de rijksoverheid om subsidie te krijgen voor restauratie of, bij bijzondere monumenten, voor onderhoud. De Monumentenwet geeft daarnaast de mogelijkheid tot aanwijzing van beschermde stads- en dorpsgezichten. Aangezien het beschermen van stads- en dorpsgezichten een zaak is van monumentenzorg en van ruimtelijke ordening, heeft zowel de staatssecretaris van OC&W als de Minister van VROM de bevoegdheid tot aanwijzing. Bouwen in beschermde stads- en dorpsgezichten is aan bepaalde regels gebonden. Deze zijn vervat in een aangepast bestemmingsplan en hebben primair betrekking op het respecteren van de lokale karakteristiek. Het opstellen van het aangepaste bestemmingsplan voor een beschermd stads- en dorpsgezicht gebeurt in nauwe samenspraak met de monumentencommissie en de RDMZ.

Gemeentelijke en provinciale monumenten

Net als bij rijksmonumenten dient bij bouwen en verbouwen aan een gemeentelijk of provinciaal monument uitgegaan worden van een afweging tussen de belangen van de belanghebbende(n) en het object zelf. Bij een bouwvergunning moet de gemeentelijke of provinciale monumentencommissie verplicht om advies gevraagd worden. Een beslissing wordt genomen door burgemeester en wethouders of door gedeputeerde staten. Een belangrijk verschil tussen rijksmonumenten enerzijds en gemeentelijke en provinciale monumenten anderzijds is dat alleen rijksmonumenten vallen onder het regime van de Monumentenwet en dat de ouderdomsnorm van 50 jaar alleen op rijksmonumenten van toepassing is.

3.6.2 Monumenten op de Welstandsbeleidskaart

Het aan- en verbouwen van het monument op zich is dus geregeld in de Monumentenverordening en - wet. Echter, de gebouwen in de directe omgeving van een monument vallen hier niet onder terwijl zij wel liggen binnen de beeldinvloedsfeer van dat monument. In het kader van welstand is het wenselijk bij (aan- of ver)bouwen van de belendende panden extra aandacht aan de vormgeving te besteden, zodat het pand de beeldruimte rondom het monument respecteert.

Voor bouwplannen op, aan of nabij monumenten vormt de redengevende beschrijving van het monument het welstandscriterium. Welstand toetst dus aan de gebiedsgerichte criteria, maar daarnaast ook aan de toetslijst van de Monumentencommissie. Voor monumenten geldt bovendien dat alle vergunningsvrije bouwwerken zoals genoemd in de AmvB licht-vergunningplichtig zijn. Dit houdt in dat kleine bouwplannen die normaal gesproken vergunningsvrij zijn en dus preventief niet getoetst worden aan redelijke eisen van welstand, vooraf getoetst worden aan redelijke eisen van welstand.

3.7 Welstand en reclamebeleid

Reclame-uitingen aan of op gevels alsmede reclameobjecten zijn bedoeld om op te vallen. Daarom kunnen ze, indien harmonieuze inpassing achterwege blijft, al snel als visueel storend worden ervaren. Derhalve is voor plaatsing in beginsel altijd een vergunning van de gemeente nodig.

Bij de beoordeling van reclame-uitingen door gemeenten in het kader van welstand wordt onder meer gelet op de visuele afstemming van de reclame op het gebouw en de omgeving. Hiervoor wordt advies gevraagd aan de plaatselijke of provinciale welstandscommissie.

Concreet wordt gekeken naar de volgende aspecten:

- Er moet worden gelet op de vormgeving van de reclame.
- De reclame moet een functionele relatie hebben met het gebouw waarop deze wordt aangebracht.

DEEL B – CRITERIA

DEEL B – CRITERIA

GEBRUIKSHANDLEIDING	1
4. ALGEMENE CRITERIA	1
5. GEBIEDSGERICHTE (SNELTOETS) CRITERIA	1
Ruimtelijke hoofdstructuur	3
Historisch gegroeide woon- en gemengde gebieden (H-gebieden)	7
H3 Donknederzetting	8
H4 Dijklint	13
H4.1 Dorpse dijklinten	14
H4.2 Uitlopers en buurtschappen	19
H4.3 Landelijke dijklinten	24
H6 Polderlint	29
H6.1 Dorpse polderlinten	30
H6.2 Uitlopers en buurtschappen	35
H6.3 Landelijke polderlinten	43
Planmatig ontworpen woongebieden (W-gebieden)	49
W1.2 Woongebieden in stroken- en blokverkaveling (1945-1980)	51
W1.3 Woonerven (1970-1985)	60
W2 Individuele bouw	64
Woongebieden met een sterke architectonische ensemblewaarde (A-gebieden)	67
A3 Expressionisme	68
Werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen (B-gebieden)	73
Planmatig ontworpen gebieden met kenmerkende architectuur (B2-gebieden)	75
B2.1 Werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende functionalistische architectuur	76
B3 Werkgebieden met weinig samenhang tussen stedenbouw en architectuur	78
Groengebieden (G-gebieden)	81
G1 Groene gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie	83
G2 Parken en begraafplaatsen	85

G3 Sportterreinen en recreatiegebieden	87
G6 Buitengebied	89
G6.1 Veenontginning	89
G6.2 Uiterwaarden	89
6. THEMATISCHE UITWERKINGEN	1
Inleiding	1
Agrarische bedrijfsbebouwing	2
Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie (GSM)	4
Archeologie	8
Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden	10
Dorps- en stadsranden	14
Historische (hallehuis)boerderijen	16
Molens en molenrestanten	21
Nissenhutten en romneyloodsen	23
Reclame-uitingen	25
Rivierfronten	34
7. SNELTOETSCRITERIA	1
7.1 Inleiding	1
7.2 Toepassing	1
7.3 Beoordelingsaspecten	3
7.4 Aan- en uitbouwen	4
7.5 Bijgebouwen en overkappingen	9
7.6 Kozijn- en gevelwijzigingen	14
7.7 Dakkapellen	17
7.8 Erfafscheidingen	24
7.9 Overige licht-vergunningplichtige bouwwerken	27
7.10 Dakramen	28
7.11 Zonnepanelen en -collectoren	31
7.12 Spriet-, staaf- en schotelantennes	33
7.13 Rolhekken, luiken en rolluiken	36
8. (REPRESSIEVE) CRITERIA VOOR VERGUNNINGSVRIJE BOUWWERKEN	1
8.1 Inleiding	1
8.2 Repressieve toetsing van vergunningsvrije bouwplannen	1
8.3 Vrijwillige toetsing van vergunningsvrije bouwplannen	2

GEBRUIKSHANDLEIDING

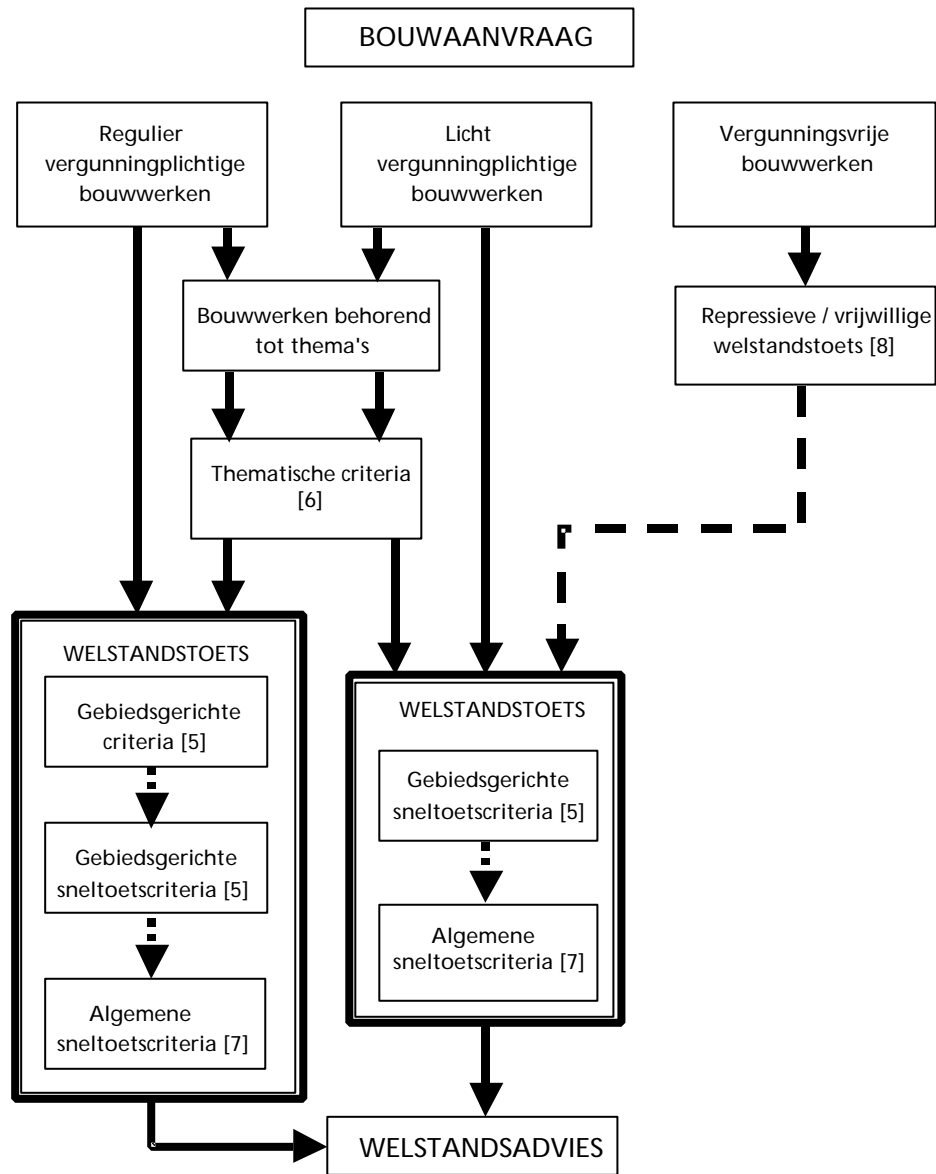
Gebruik

In dit hoofdstuk zijn de criteria ten behoeve van de welstandstoets van de gemeente Bergambacht uitgewerkt. Deze criteria zijn in belangrijke mate gestoeld op een gebiedsgerichte benadering. Er worden verschillende typen criteria onderscheiden. Aan welke criteria een bouwplan getoetst wordt, hangt af van het soort gebied en het type bouwwerk. Met behulp van de AmvB 'Bouwvergunningstvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken' kan worden bepaald of een bouwaanvraag vergunningstvrij, licht- danwel regulier vergunningplichtig is. De welstandstoets vormt een onderdeel van de bouwvergunningsprocedure. De complete bouwvergunningprocedure is uitgewerkt in Deel C, hoofdstuk 10.

In de gemeente Bergambacht worden de volgende typen criteria onderscheiden:

- **Algemene criteria:** deze liggen ten grondslag aan iedere bouwplanbeoordeling. Fungeren daarnaast als 'vangnet' wanneer een bouwplan gemotiveerd afwijkt van de gebiedsgerichte criteria.
- **Gebiedsgerichte criteria:** specifieke aan bebouwing in verschillende deelgebieden gerelateerde criteria. Gelden alleen voor regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken.
- **Gebiedsgerichte sneltoetscriteria:** specifieke aan elementen van bebouwing in verschillende deelgebieden gerelateerde criteria. Gelden voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken, zowel solitaire aanvragen als voor onderdelen van een totaalplan die als licht-bouwvergunningplichtig kunnen worden beschouwd. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden eveneens voor een vrijwillige toetsing van vergunningstvrije bouwwerken.
- **Thematische uitwerkingen:** gelden aanvullend op de gebiedsgerichte criteria voor specifieke bouwwerken zoals monumenten, historische boerderijen en masten of specifieke plekken zoals een stads- en dorpsranden, entrees en rivierfronten.
- **Sneltoetscriteria:** algemeen geldende met name kwantitatieve criteria voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken. Deze sneltoetscriteria gelden eveneens voor een vrijwillige toetsing van vergunningstvrije bouwwerken.

In onderstaand schema staat de onderlinge relaties tussen de verschillende typen criteria weergegeven. Afhankelijk van de te doorlopen bouwvergunningsprocedure zijn de typen criteria uit het schema wel of niet van toepassing. In het kader van een welstandstoets is er altijd sprake van één toets. Deze toets kan overigens bestaan uit meerdere toetselementen, de verschillende typen criteria.

Niveau van welstand

De welstandscommissie handelt bij haar toets conform de inhoud van de welstands-criteria, zoals in deze nota opgenomen. Zij houdt bij haar toets rekening met de verschillen in de niveaus van welstand. Bieden de criteria voor de welstandstoets aanknopingspunten voor het ontwerp, de niveaus van welstand geven een indicatie voor de mate van ontwerpvrijheid. De niveaus van welstand bepalen in hoofdlijnen de mate van gedetailleerdheid van de gebiedsgerichte criteria. De welstandscommissie kan in haar welstandsadvies geen zwaardere criteria hanteren dan vastgelegd in deze nota.

De gemeente Bergambacht onderscheidt drie niveaus van welstandstoezicht:

- BASIS niveau van welstand;
- PLUS niveau van welstand;
- BIJZONDER niveau van welstand.

In Deel A, Hoofdstuk 2, §2.2.3 wordt de invulling van deze niveaus van welstand nader toegelicht. In Deel B, Hoofdstuk 5 wordt per gebiedstype het geldende niveau van welstand en de bijbehorende set van criteria per gebiedstype uitgewerkt.

4. ALGEMENE CRITERIA

Naast de specifieke gebiedsgerichte criteria zijn bij de beoordeling van een bouwwerk ook algemene criteria van kracht. Deze richten zich op de zeggingskracht en het vakmanschap van het architectonisch ontwerp en zijn terug te voeren op universele kwaliteitsprincipes. De algemene criteria liggen ten grondslag aan elke planbeoordeling en bestaan uit een uiteenzetting van algemene architectonische begrippen en aspecten. De algemene architectonische begrippen komen voort uit de notitie die de toenmalige rijksbouwmeester, dhr. Tj. Dijkstra, in 1985 heeft uitgebracht onder de titel *'Architectonische kwaliteit, een notitie over architectuurbeleid'*. Ze vormen het begrippenkader en zijn als het ware het gereedschap van de welstandscommissie bij de argumentatie van het welstandsadvies.

Toepassing algemene criteria

In bijzondere situaties, wanneer de gebiedsgerichte en de objectgerichte criteria (sneltoetscriteria) ontoereikend zijn, kan het nodig zijn expliciet terug te grijpen op de algemene criteria. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een bouwplan afwijkt van de bestaande of toekomstige omgeving maar door bijzondere schoonheid wél aan redelijke eisen van welstand voldoet. De welstandscommissie kan burgemeester en wethouders in zo'n geval gemotiveerd en schriftelijk adviseren af te wijken van de gebiedsgerichte en sneltoetscriteria. In praktijk betekent dit dat het betreffende plan alleen op grond van de algemene criteria wordt beoordeeld en dat de bijzondere schoonheid van het plan met deze criteria overtuigend kan worden aangetoond. Het niveau van 'redelijke eisen van welstand' ligt dan uiteraard hoog, het is immers redelijk dat er hogere eisen worden gesteld aan de zeggingskracht en het architectonisch vakmanschap naarmate een bouwwerk zich sterker van zijn omgeving onderscheidt.

Relatie tussen vorm, gebruik en constructie

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat de verschijningsvorm een relatie heeft met het gebruik ervan en de wijze waarop het gemaakt is, terwijl de vormgeving daarnaast ook zijn eigen samenhang en logica heeft.

Een bouwwerk wordt primair gemaakt om te worden gebruikt. Hoewel het welstandstoezicht slechts is gericht op de uiterlijke verschijningsvorm, kan de vorm van het bouwwerk niet los worden gedacht van de eisen vanuit het gebruik en de mogelijkheden die materialen en technieken bieden om een doelmatige constructie te maken. Gebruik en constructie staan aan de wieg van iedere vorm. Daarmee is nog niet gezegd dat de vorm altijd ondergeschikt is aan het gebruik of de constructie. Ook wanneer andere aspecten dan gebruik en constructie de vorm tijdens het ont-

werpproces gaan domineren, mag worden verwacht dat de uiteindelijke verschijningsvorm een begrijpelijke relatie houdt met zijn oorsprong. Daarmee is tegelijk gezegd dat de verschijningsvorm méér is dan een rechtstreekse optelsom van gebruik en constructie. Er zijn daarnaast andere factoren die hun invloed kunnen hebben, zoals de omgeving en de associatieve betekenis van de vorm in de sociaal-culturele context. Maar als de vorm in tegenspraak is met het gebruik en de constructie dan verliest zij daarmee aan begrijpelijkheid en integriteit.

Relatie tussen bouwwerk en omgeving

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de openbare (stedelijke of landschappelijke) ruimte. Daarbij worden hogere eisen gesteld naarmate de openbare betekenis van het bouwwerk of van de omgeving groter is.

Bij het oprichten van een gebouw is sprake van het afzonderen en in bezit nemen van een deel van de algemene ruimte voor particulier gebruik. Gevels en volumes vormen zowel de externe begrenzing van de gebouwen als ook de wanden van de openbare ruimte die zij gezamenlijk bepalen. Het gebouw is een particulier object in een openbare context, het bestaansrecht van het gebouw ligt niet in het eigen functioneren alleen, maar ook in de betekenis die het gebouw heeft in zijn stedelijke of landschappelijke omgeving. Ook van een gebouw dat contrasteert met zijn omgeving mag worden verwacht dat het zorgvuldig is ontworpen en de omgeving niet ontkent. Waar het om gaat is dat het gebouw een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de omgeving en de te verwachten ontwikkeling daarvan.

Over de wijze waarop dat bij voorkeur zou moeten gebeuren, kunnen de gebiedsgerichte criteria duidelijkheid verschaffen.

Betekenenissen van vormen in de sociaal-culturele context

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat verwijzingen en associaties zorgvuldig worden gebruikt en uitgewerkt, zodat er concepten en vormen ontstaan die bruikbaar zijn in de bestaande maatschappelijke realiteit.

Voor vormgeving gelden in iedere cultuur bepaalde regels, net zoals een taal zijn eigen grammaticale regels heeft om zinnen en teksten te maken. Die regels zijn geen wetten en moeten ter discussie kunnen staan. Maar als ze worden verhaspeld of ongeïnspireerd worden gebruikt, wordt een tekst verwarrend of saai. Precies zo wordt een bouwwerk verwarrend of saai als de regels van de architectonische vormgeving niet bewust worden gehanteerd.

Als vormen regelmatig in een bepaald verband zijn waargenomen krijgen zij een zelfstandige betekenis en roepen zij, los van gebruik en constructie, bepaalde associaties op. Pilasters in classicistische gevels verwijzen bijvoorbeeld naar zuilenstructu-

ren, zuilen en/of pilasters van tempels. Transparante gevels van glas en metaal roepen associaties op met techniek en vooruitgang.

In iedere bouwstijl wordt gebruik gemaakt van verwijzingen en associaties naar wat eerder of elders reeds aanwezig was of naar wat in de toekomst wordt verwacht. De kracht of de kwaliteit van een bouwwerk ligt echter vooral in de wijze waarop die verwijzingen en associaties worden verwerkt en geïnterpreteerd binnen het kader van de actuele culturele ontwikkelingen. Er kunnen dan concepten en vormen ontstaan die bruikbaar zijn in de bestaande maatschappelijke realiteit. Zorgvuldig gebruik van verwijzingen en associaties betekent onder meer dat er een bouwwerk ontstaat dat integer is naar zijn tijd doordat het op grond van zijn uiterlijk in de tijd kan worden geplaatst waarin het werd gebouwd of verbouwd. Bij restauraties is sprake van herstel van elementen uit het verleden, maar bij nieuw- of verbouw in bestaande (monumentale) omgevingen betekent dit dat duidelijk moet zijn wat authentiek is en wat nieuw is toegevoegd. Een ontwerp kan worden geïnspireerd door een bepaalde tijdsperiode, maar dat is iets anders dan het imiteren van stijlen, vormen en detailleringen uit het verleden.

Associatieve betekenissen zijn van groot belang om een omgeving te 'begrijpen' als beeld van de tijd waarin zij is ontstaan, als verhaal van de geschiedenis, als representant van een stijl. Daarom is het zo belangrijk om ook bij nieuwe bouwplannen zorgvuldig met stijlvormen om te gaan, zij vormen immers de geschiedenis van de toekomst.

Evenwicht tussen helderheid en complexiteit

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat er structuur is aangebracht in het beeld, zonder dat de aantrekkingskracht door eenvoud verloren gaat.

Een belangrijke eis die aan een ontwerp voor een gebouw mag worden gesteld is dat er structuur wordt aangebracht in het beeld. Een heldere structuur biedt houvast voor de waarneming en is bepalend voor het beeld dat men vasthoudt van een gebouw. Symmetrie, ritme, herkenbare maatreksen en materialen maken het voor de gemiddelde waarnemer mogelijk de grote hoeveelheid visuele informatie die de gebouwde omgeving geeft, te reduceren tot een bevattelijk beeld.

Het streven naar helderheid mag echter niet ontaarden in simpelheid. Een bouwwerk moet de waarnemer blijven prikkelen en intrigeren en zijn geheimen niet direct prijsgeven. Er mag best een beheerst beroep op de creativiteit van de voorbijganger worden gedaan. Van oudsher worden helderheid en complexiteit daarom als complementaire begrippen ingebracht bij het ontwerpen van bouwwerken. Complexiteit in de architectonische compositie ontstaat vanuit de stedenbouwkundige eisen en het programma van eisen voor het bouwwerk. Bij een gebouwde omgeving met een hoge belevingswaarde zijn helderheid en complexiteit tegelijk aanwezig in een evenwichtige en spanningsvolle relatie.

Schaal en maatverhoudingen

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een samenhangend stelsel van maatverhoudingen heeft dat beheerst wordt toegepast in ruimtes, volumes en vlakverdelingen.

Ieder bouwwerk heeft een schaal die voortkomt uit de grootte of de betekenis van de betreffende bouwopgave. Grote bouwwerken kunnen uiteraard binnen hun eigen grenzen geled zijn maar worden onherkenbaar en ongeloofwaardig als ze er uitzien alsof ze bestaan uit een verzameling losstaande kleine bouwwerken.

De maatverhoudingen van een bouwwerk zijn van groot belang voor de belevingswaarde ervan, maar vormen tegelijk één van de meest ongrijpbare aspecten bij het beoordelen van ontwerpen. De waarnemer ervaart bewust of onbewust de maatverhoudingen van een bouwwerk, maar wáárom de maatverhoudingen van een bepaalde ruimte aangenamer, evenwichtiger of spannender zijn dan die van een andere, valt nauwelijks vast te stellen.

Duidelijk is dat de kracht van een compositie groter is naarmate de maatverhoudingen een sterkere samenhang en hiërarchie vertonen. Mits bewust toegepast kunnen ook spanning en contrast daarin hun werking hebben.

De afmetingen en verhoudingen van gevelelementen vormen tezamen de compositie van het gevelvlak. Hellende daken vormen een belangrijk element in de totale compositie. Als toegevoegde elementen (zoals een dakkapel, een aanbouw of een zonnecollector) te dominant zijn ten opzichte van de hoofdmassa en/of de vlakverdeling, verstoren zij het beeld niet alleen van het object zelf maar ook van de omgeving waarin dat is geplaatst.

Materiaal, textuur, kleur en licht

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat materiaal, textuur, kleur en licht het karakter van het bouwwerk zelf ondersteunen en de ruimtelijke samenhang met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan duidelijk maken.

Door middel van materialen, kleuren en lichttoetreding krijgt een bouwwerk uiteindelijk zijn visuele en tactiele kracht: het wordt zichtbaar en voelbaar. De keuze van materialen en kleuren is tegenwoordig niet meer beperkt tot wat lokaal aan materiaal en ambachtelijke kennis voorhanden is. Die keuzevrijheid maakt de keuze moeilijker en het risico van een onsamenhangend beeld groot. Als materialen en kleuren teveel los staan van het ontwerp en daarin geen ondersteunende functie hebben, maar slechts worden gekozen op grond van decoratieve werking, wordt de betekenis ervan toevallig en kan de materiaal- en kleurkeuze afbreuk doen aan de zeggingskracht van het bouwwerk. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het gebruik van materialen en kleuren geen ondersteuning geeft aan de architectonische vormgeving of wanneer het gebruik van materialen en kleuren een juiste interpretatie van de aard en de ontstaansperiode van het bouwwerk in de weg staat.

5. GEBIEDSGERICHTE (SNELTOETS) CRITERIA

Gebiedsgerichte criteria

Naast de algemene welstandscriteria, welke een gebouw op zich beoordelen, bestaan er criteria die eisen stellen aan bouwwerken in relatie tot de omgeving van dat bouwwerk: de gebiedsgerichte welstandscriteria. In dit hoofdstuk zijn per deelgebied gebiedsgerichte welstandscriteria geformuleerd. Vertrekpunt voor het bepalen van gebiedsgerichte criteria is de ruimtelijke hoofdstructuur, verfijnd in een gebiedstypologiekaart en gebiedsbeschrijving. Op de typologiekaart worden de verschillende gebiedstypen in landelijke en stedelijke gebieden onderscheiden. De gebiedsbeschrijving gaat in op het voorkomen, de oorsprong en de karakteristieken van de verschillende gebieden en gebiedsdelen. Op basis van inventarisatie en analyse kunnen de belangrijkste karakteristieken bepaald worden. Deze vormen de aandachtspunten voor de gebiedsgerichte welstandsnota.

Binnen één type gebied kunnen meerdere welstandseenheden voorkomen. De keuze voor een bepaald welstandsniveau (BASIS, PLUS of BIJZONDER) in een bepaald (gedeelte) van een gebiedstype wordt bepaald vanuit de volgende invalshoeken: 1) de ruimtelijke karakteristiek en samenhang tussen cultuurhistorie, stedenbouw en architectuur, 2) de cultuurhistorische kwaliteiten en 3) de dynamiek van de bouwopgave¹. Door de benoeming van een bepaald welstandsniveau ontstaan verschillende welstandseenheden. Voor elke welstandseenheid is een set met gebiedsgerichte criteria opgesteld (zie hieronder). Voor grenssituaties en ingrepen van grote invloed zijn algemene beleidsregels opgenomen. Een begrippenlijst en een uitleg van bouwkundige termen is als bijlage bij deze welstandsnota gevoegd.

In de navolgende paragrafen is achtereenvolgens ingegaan op:

- de ruimtelijke hoofdstructuur van de gemeente;
- de historisch gegroeide gebieden (H-gebieden);
- de planmatig aangelegde woongebieden (W-gebieden);
- de bedrijventerreinen (B-gebieden);
- de groengebieden (G-gebieden);
- het buitengebied (G6).

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria

Voor veel voorkomende kleine bouwplannen gelden in eerste instantie de sneltoetscriteria zoals benoemd in deel B - hoofdstuk 7. In bepaalde gevallen gelden, aanvullend op deze algemene sneltoetscriteria, gebiedsgerichte objectcriteria. Het gaat hier om aanvullende gebiedsgerichte welstandscriteria voor veel voorkomende kleine bouwplannen ter uitbreiding van of toevoeging aan een bestaand gebouw en

¹ Zie voor uitgebreide toelichting deel A - paragraaf 2.2.3

wanneer deze veel voorkomende kleine bouwplannen deel uitmaken van een nieuwbouwplan ten behoeve van een nieuw gebouw. Deze aanvullende, gebiedsgerichte objectcriteria zijn gerelateerd aan een bepaald type architectuur in een bepaald type gebied en zijn in tabelvorm weergegeven onder de tabel met 'gebiedsgerichte welstandscriteria'. In hoofdstuk 7 'Sneltoetscriteria' is, indien van toepassing, een verwijzing opgenomen naar de gebiedsgerichte objectcriteria.

Voorbeeld tabel gebiedsgerichte (sneltoets) criteria:

Gebiedsgerichte welstandscriteria voor gebied X	
Algemene karakteristiek	
Situering bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen geldend: criteria voor rooilijn, plaatsing, oriëntatie.
Hoofdvormen bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen geldend: criteria voor relatie vorm bouwwerk tot hoofdvormen in gebied.
Gevelaanzichten	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen geldend: criteria in relatie tot gevelaanzichten in gebied.
Materialisatie en detaillering bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen geldend: criteria in relatie tot materialisatie en detaillering van bouwwerken in gebied.
<ul style="list-style-type: none"> Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. Zodra aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 	

Gebiedsgerichte objectcriteria voor veel voorkomende kleine bouwplannen	
aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
vrijstaande bijgebouwen en overkappingen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
kozijn- en gevelwzijgingen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
dakramen	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
zonnepanelen, -collectoren	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
spriet-, staaf- en schotelantennes	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.
rolhekken, luiken en rolluiken	<ul style="list-style-type: none"> Gelden aanvullend op de sneltoetscriteria voor specifiek type bouwwerk in gebied X.

Ruimtelijke hoofdstructuur

Landschap

Zo'n 10.000 jaar geleden, tijdens het begin van het Holoceen werd het landschap van de Krimpenerwaard gevormd. De ondergrond van de Krimpenerwaard bestaat uit fijn zand, afgedekt door grindrijk zand en lokale kleilagen. Later ontstond er door de stijgende zeespiegel moerassen, die onder de invloed van eb en vloed steeds aan wijziging onderhevig waren. Begroeiing met riet, zegge en broekbos leidde tot de vorming van een dik pakket veen. Naarmate de veenvorming vorderde kwam het gebied steeds hoger te liggen. Het uitgestrekte veenpakket is plaatselijk tot tien meter dik en werd door stroompjes ontwaterd.

In het jaar 944 stond de Krimpenerwaard nog te boek als Lacke et Isla (Lek en IJssel). Later werd de streek bekend onder de namen Nederweert van Crympen en Crympenrewairt. Waarna de naam zich uiteindelijk ontwikkelde tot Krimpenerwaard. Het woord 'krimp' betekent hier: bocht in een rivier, een 'waard' is een geheel door rivieren omgeven stuk land.

Tot ongeveer 10 eeuwen geleden was het gebied, vanwege de steeds terugkerende wateroverlast, slechts dun bevolkt. Op enkele plaatsen in de Krimpenerwaard steken rivierzandheuvels door het veen heen, ontstaan in verlaten rivierbeddingen onder invloed van de wind. Deze droge plekken, donken, liggen hoger dan de natte veenomgeving en waren daardoor geschikte locaties voor nederzettingen. Op zo'n heuvel ligt het oudste deel van Bergambacht. De bewoners leefden er van jagen en vissen. Op bescheiden schaal kwam tevens landbouw voor.

Sporen van prehistorische bewoning zijn gevonden op enkele donken bij Bergambacht. Deze donken vormen een deel van een grotere verzameling, dat internationaal als archeologisch waardevol wordt erkend.

Het grote moerasbos, dat de Krimpenerwaard zo'n 10 eeuwen geleden was, lag aanmerkelijk hoger dan het waterpeil van de omringende rivieren. In de periode 1000 - 1300 werd begonnen met de ontginning van de Krimpenerwaard om het te natte gebied geschikt te maken voor landbouw. Dit gebeurde vanaf de rivieren de Lek, de IJssel en de Vlist. Door het graven van afwateringsgangen (sloten) kwam het moeras droog te liggen, klonk het veen in en zakte het gebied na verloop van tijd tot onder de waterstand van de rivieren. In die tijd werden de eerste dijken om de Krimpenerwaard heen gelegd waarachter zich de eerste lokale vormen van lintbebouwing vormde. Deze typerende langgerekte dorpen strekten zich uit langs riviertjes of afwateringen in het ontgonnen landschap. Later ontstonden ook dorpen rond de kerken. Het ontgonnen land werd aanvankelijk vooral gebruikt voor het kweken van hennep, later overheerste de veeteelt.

Kernen en nederzettingen

Tot de huidige gemeente Bergambacht behoren de dorpskernen Bergambacht, Berkenwoude en Ammerstol, en de buurtschappen Bergstoep, Benedenberg, Bovenstad, de Hem, Zuidbroek, Westlekdijk (de Hoek), Achterbroek, Kadijk en Bovenberg.

Bergambacht

Deze kern is ontstaan op een donk (zandheuvel) die tot circa 3 meter boven de omringende vlakke velden uitstak. Deze 'berg' was hoog genoeg om de bewoners te beschermen tegen de overstromingen van de Lek, die op 1 kilometer afstand stroomt. Hier hebben zich dan ook vroeg in de 13^e eeuw jagers en vissers gevestigd die zich later meer op de landbouw en veeteelt zijn gaan richten. Het straatje De Meent verwijst nog naar de gemeenschappelijke weide.

Reeds in 1280 heeft er een kapel op de heuvel gestaan. Deze kapel van het 'Heilige Kruis' was echter in gebruik bij de Schoonhovenaren. Dit heeft tot de vroegere Kerkweg geleid, nu Provincialeweg. In deze tijd stond de kern nog bekend als 'Alinger Parochie' hetgeen vreemde wijk of buurt betekent. Het dorp heeft in de 13^e eeuw tevens als Mons bekend gestaan. Een eeuw later was pas sprake van Berchambocht. Deze naam is ontstaan uit de naam of titel van de Heer Van den Berg, die bezitter was van deze ambacht. De eerste heer, Haparen van den Berg vestigde zich namelijk omstreeks 1250 in een slot op een kleinere heuvel ten zuiden van de grote donk. Het slot is naar zijn zoon Aarnout of Arend genoemd: 's Heeraartsberg. In de middeleeuwen was 's Heeraartsberg belangrijker dan Bergambacht, getuige onder meer de vele kaarten uit die tijd, waarop de naam Bergambacht in het geheel niet voorkomt, maar 's Heeraartsberg wel. De zuidelijke donk is nu goeddeels afgegraven en op de plaats waar eerder het slot stond, is een boerderij verzezen, met de naam 't Slot. Onder de bescherming van het oude slot ontstond op de noordelijke donk het dorp Bergambacht. De boerderijen kregen een plaats aan de rand van deze donk, zodoende ontstond een komvormige nederzittingsstructuur bestaande uit de Kerksingel met ten noordoosten daarvan de stratendriehoek Voorstraat-Raadhuisplein-Burgemeester Uilkenstraat. Binnen die driehoek liggen de Alingersteeg en de Meent. Vanuit deze kom ontwikkelde Bergambacht zich in noordelijke (Hoofdstraat) en later ook in zuidelijke richting (Dijklaan), overeenkomstig de strekking van het verkavelingspatroon van het polderlandschap.

De gunstige ligging van Bergambacht aan het knooppunt van de wegen naar Utrecht, Gouda en Rotterdam en de ligging aan de Lek heeft duidelijk bijgedragen aan de ontwikkeling van het dorp. Hierdoor kwamen bedrijven zich er vestigen, met name de timmerindustrie heeft er een grote groei doorgemaakt.

Ammerstol

De Lek was reeds voor 1150 van dijken voorzien. Aan deze dijk is Ammerstol ontstaan. De eerste vermelding van het dorp gaat terug tot 1221, toen het met de oudst bekende naam aangeduid werd als 'Theloneum de Ambers'. Ammerstol, ook wel Klein-Ambers genoemd als tegenhanger van het aan de overzijde van de Lek gelegen Groot-Ambers, heeft zijn naam uiteindelijk te danken aan een tol aan de Ambers (een algemene waternaam, in dit geval voor de Lek). Ammerstol heeft in 1322 stadsrechten toegekend gekregen, het gebruik van deze rechten vond men echter een te kostbare zaak, waardoor het altijd een dorp gebleven is. Dit dorp floreerde vooral door de zalmvisserij op de Lek. Naast de zalmvisserij hielden de bewoners zich

bezig met scheepsbouw en het maken van manden en hoepels en het vlechten van riet. De kerk (voor 1331 een kapel) van deze kern is niet aan de dijk maar even ten noorden ervan gebouwd. Vanaf de Lekdijk heeft men naar deze kerk twee stegen aangelegd (Grote Kerkstraat en Wilhelminastraat) die beide uitkomen op de Achterweg. Deze Achterweg loopt evenwijdig aan de Lekdijk. Er was echter geen sprake van duidelijke komvorming zoals bij Bergambacht. Langs de Achterweg stond een aantal boerderijen op ruime afstand van elkaar. Tussen de Achterweg en de Lekdijk had de bebouwing zich inmiddels flink verdicht, in de tweede helft van de 19^e eeuw zou de bebouwing zich ten noorden van de Achterweg gaan verdichten. Pas in de periode 1900-1945 volgden verdere significante uitbreidingen met de bebouwing van de Achterweg en een noordwaarts verlenging van de Grote Kerkstraat (Capellelaan). Na de Tweede Wereldoorlog breidde Ammerstol zich uit in noordelijke richting met woningbouw, sportterreinen en wat lichte industrie.

Berkenwoude

Oorspronkelijk, voor de ontginningen vanaf de 11^e eeuw, was de Krimpenerwaard een gebied begroeid met een vrij laag moerasbos en hoger opgaand bos langs de rivieroevers. Aan dit woud, dankt Berkenwoude haar naam. In 1326 wordt Berkenwoude voor het eerst genoemd, onder de naam Bercou. De naam die de lokale bevolking gebruikt, Perkouw, verwijst nog naar deze oorspronkelijke benaming. Het dorp dankt zijn lineaire hoofdstructuur aan de wijze waarop het veen in cultuur is gebracht. Vanuit de ontginningsbasis (het West- en Oosteind) werden de in de 13^e en 14^e eeuw langgerekte strookvormige kavels uitgezet. Aanvankelijk kende Berkenwoude een gemengd agrarisch bedrijf met de nadruk op akkerbouw. Toen het grondwaterpeil in de Krimpenerwaard door inklinking en oxidatie van de veenbodem begon te stijgen ging men zich noodgedwongen toeleggen op de veeteelt. Niet lang na het ontstaan van de nederzetting werd er een kerk gesticht. Aan het knooppunt tussen de Berkenwoudse Huisweg en de Dorpsstraat/Kerkweg groeide een niet-agrarisch buurtje van beperkte omvang. Omstreeks het midden van de 19^e eeuw had het dorp nog steeds een zeer open karakter. In de periode 1850-1945 groeide Berkenwoude maar langzaam. Dit gebeurde door verdichting van de agrarische bebouwing lang de West- en Oosteinde en (na 1900) door lintbebouwing langs de westzijde van de Kerkweg. Na 1945 groeide Berkenwoude door kleinschalige nieuwbouw ten westen van de Dorpsstraat/Kerkweg. Aan de oostkant van het dorp werden langs de Zuidbroekseweg kavels uitgegeven voor particuliere woningbouw.

Structuren

Bepalend voor het landschapsbeeld van de gemeente zijn de vlakke, open granslandpolders met smalle langgerekte kavels, onderling gescheiden door sloten. Met name in de omgeving van Achterbroek en Berkenwoude zijn de sloten door uitbagieren sterk verbreed. In het zuiden is het polderlandschap wat minder open door de aanwezigheid van houtsingels die de rechtlijnige polderlintstructuren benadrukken.

De lintbebouwing van de binnen de gemeente gelegen kernen, de Lekdijk en de beplanting van de provinciale weg Schoonhoven-Krimpen aan den IJssel vormen de belangrijkste ruimtebegrenzende elementen. Langs diverse polderwegen staan (tranparante) populierensingels. Opvallende oriëntatiepunten zijn de kerktorens van Bergambacht, Ammerstol en Berkenwoude, evenals de hoge schoorsteen van het filter gebouw van de Haagse Drinkwaterleiding bij Bergambacht en de watertoren bij Bergstoep. In westelijke richting zijn de flats van Krimpen aan den IJssel zichtbaar, in het oosten de hoogbouw van Schoonhoven die een groot contrast vormen met het open, weidse karakter van het polderlandschap.

Historisch gegroeide woon- en gemengde gebieden (H-gebieden)

Historisch gegroeide woon- en gemengde gebieden zijn op verschillende manier ontstaan. De landschappelijke kenmerken en historische ontwikkelingen binnen een gebied zijn daarbij bepalend geweest voor de huidige identiteit en waardering.

Welstandseenheden

Dorpen en steden kunnen op verschillende wijzen ontstaan en gegroeid zijn. De landschappelijke kenmerken, situering langs oude hoofdwegen en knooppunten maar ook strategische plekken zijn hierin bepalend geweest. In de gemeente Bergambacht zijn de kernen ontstaan op verschillende wijze.

Binnen de gemeente kan dus onderscheid worden gemaakt in de verschillende wijze waarin de gebieden zijn ontstaan.

- 1) **Donknederzetting (H3).** De donken vormden geïsoleerde droge plekken in het moeras en vormden goede vlucht- en verblijfplaatsen. Veelal waren de donken de eerste vestigingsplaatsen en ontstonden er nederzettingen.
- 2) **Dijklint (H4).** Om gebieden te beschermen tegen overstromingen zijn dijken opgeworpen. Vanaf de dijk linten is het gebied landinwaarts verkaveld en in cultuur gebracht. De bebouwing aan de linten komt zowel op de dijk als aan voet van de dijk voor.
- 3) **Polderlint (H6).** Langs de weteringen in de poldergebieden zijn verschillende linten ontstaan. De bebouwing aan het polderlint heeft overwegend dezelfde richting als de verkaveling.

In onderstaand schema wordt aangegeven welke typologie aan de kernen kan worden toegeschreven. De nummers verwijzen naar de gebieds-/typologiebeschrijvingen met bijbehorende criteria. Daarnaast corresponderen zij met de legenda-eenheden van de typologiekaart.

Gebiedscode	naam gebied	Typologiebeschrijving
Woon- en gemengde gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie		
H3	Kerksingel (Bergambacht).	Donknederzettingen
H4.1	Lekdijk (Ammerstol).	Dijklint - dorpsgebied
H4.2	Lekdijk-Oost (Bergstoep), Lekdijk (Ammerstol), Hogedijk (Ammerstol).	Dijklint - uitloper/buurtschap
H4.3	Lekdijk-West, Lekdijk-Oost, Hogedijk.	Dijklint - landelijk
H6.1	Hoofdstraat (Bergambacht), Centrum Ammerstol, Dorp sstraat (Berkenwoude).	Polderlint – dorpsgebied
H6.2	Kadijkselaan, Dijklaan, Molenlaan, Tussenlaan, Provincialeweg (Bergambacht). Cappelalaan, Achterweg (Ammerstol). Kerkweg (Berkenwoude).	Polderlint - uitloper/buurtschap
H6.3	Bovenberg, Tussenlanen, Benedenberg, Zuidbroek, Oosteinde, Westeinde, Broekselaantje, Kadijk, Provincialeweg.	Polderlint – landelijk

H3 Donknederzetting

Kenmerkend voor de donknederzettingen zijn de menging van functies en de opgeworpen heuvel met daarop verschillende bebouwing. Donken zijn zandopduikingen die in dit gebied soms 3 a 4 meter boven het omringende polderlandschap uitsteken. De donken vormden geïsoleerde droge plekken in het moeras en vormden goede vlucht- en verblijfsplaatsen. Samen met de oeverwallen waren ze de eerste vestigingsplaatsen en ontstonden er donknederzettingen.

Karakteristiek van de donknederzetting Bergambacht

Hoge, droge plekken zijn lange tijd zeldzaam geweest. Dit betekent dat, met name de donken, dicht bebouwd zijn. De bebouwing staat op de overgang van laag naar hoog en volgt soms de verkavelingsrichting. De oudste bebouwing staat hierbij op de hoogste punten. In Bergambacht was dit oorspronkelijk een kapel en later op nagenoeg dezelfde plek de N.H. kerk. De bebouwing staat van oorsprong met de achterzijde naar het laaggelegen weidegebied. De voorkant van de gebouwen naar de N.H. kerk. Vanaf de weg loopt het maaiveld zeer snel af. Omdat de donk niet zo groot is, staan de gebouwen meteen aan de weg die over de donk heen loopt. In de loop der jaren is naast de van oorsprong agrarische bebouwing ook niet-agrarische bebouwing op de donk gerealiseerd. Deze niet-agrarische bebouwing is klein-

schaliger en heeft een minder sterke relatie met het achterliggende weidegebied. De donken zijn, door hun lange bewoningsgeschiedenis, vaak interessante archeologische vindplaatsen.

Welstandseenheden

Alleen de Kerksingel in Bergambacht is herkenbaar als donknederzetting. De oorspronkelijke zuidelijk donk van het voormalige slot 's Heeraartsberg is grotendeels afgegraven en heeft geen dorpsontwikkeling doorgemaakt.

Op de typologiekaart is de Kerksingel in Bergambacht met de codering H3 aangegeven.

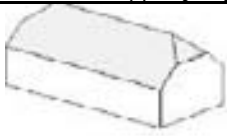
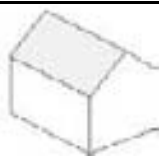
Welstandsniveau

Voor dit gebied is het BIJZONDER niveau van welstand van toepassing. Inzet voor het welstandsbeleid is het behoud van het unieke, veelzijdige karakter van de donknederzetting. In dit H3 gebied komt een beeldbepalend/MIP pand voor. Dit pand draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van het gebied aan de Kerksin-

gel. Het pand wordt daarom tevens op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locatie van dit beeldbepalende pand staat in de bijlage. Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6.

Criteria

Voor de donknederzettingen (H3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden. Voor criteria voor historische boerderijen, monumenten en beeldbepalende panden wordt tevens verwezen naar de betreffende themabladen.

Gebiedsgerichte criteria voor donknederzettingen H3		
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: Kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. <p>Bij nieuwbouw van een hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen gebouwd worden. Bij vervanging van een hoofdbouwmassa dient hetzelfde type hoofdbouwmassa hiervoor teruggebouwd te worden. Onderstaand schema geeft de criteria per type aan.</p> <p>De criteria boven de stippellijn vormen randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>		
Situering van het bouwwerk	 <p>Type A</p>	 <p>Type B</p>
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebogen rooilijn, volgt de weg. 	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebogen rooilijn, volgt de weg.
	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar. 	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar.
	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haaks op en evenwijdig aan de straat (dwars- en langsrichting). 	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haaks op de straat (dwarsrichting).
Hoofdvormen van het bouwwerk	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>• Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zoveel mogelijk achter de hoofdbebouwing.</p>	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend en blokvormig. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>• Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zoveel mogelijk achter de hoofdbebouwing.</p>
	<p>Bouwhoogte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de gevelwand. • Bij voorkeur een hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlaag met kap. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/>	
	<p>Kapvorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forse kap: zadeldak, schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast. 	<p>Kapvorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadeldak, mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast.

	<p>Kaprichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haaks op en evenwijdig aan de straat (dwars- en langsrichting). 		
Gevelanzichten van het bouwwerk	<p>Gevelopbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende bouwlagen herkenbaar zijn. • De bouwlaag op de begane grond is overwegend symmetrisch, Dak(opbouw) is geheel symmetrisch. 		
	<table border="1"> <tr> <td> <p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • Gebruik van staande ramen aanbevolen. </td> <td> <p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • In de overige gevels is het mogelijk, afhankelijk van de zichtbaarheid van de openbare weg, liggende ramen toe te passen. • Gebruik van staande ramen aanbevolen. </td> </tr> </table>	<p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • Gebruik van staande ramen aanbevolen. 	<p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • In de overige gevels is het mogelijk, afhankelijk van de zichtbaarheid van de openbare weg, liggende ramen toe te passen. • Gebruik van staande ramen aanbevolen.
	<p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • Gebruik van staande ramen aanbevolen. 	<p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • In de overige gevels is het mogelijk, afhankelijk van de zichtbaarheid van de openbare weg, liggende ramen toe te passen. • Gebruik van staande ramen aanbevolen. 	
<p>Plasticiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de voorgevel mogen geen balkons, erkers en andere uitbouwen worden toegepast. 			
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<p>Materiaalgebruik en verwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gevel: in hoofdzaak baksteen. • Geen plaatmaterialen toegestaan. • Metselverband: aansluiten bij de toegepaste metselverbanden in de omgeving. • Voegvorm: aansluiten bij de toegepaste voegvormen in de omgeving. • Kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Dakbedekking: gebakken pannen. • Afwerking met pleister- of stucwerk toegestaan. 		
	<p>Specifieke materiaalkleur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baksteenkleur: lichte en donkere aardetinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Voegkleur: lichte voegspecie. • Pleister- en stucwerk in lichte tinten aansluitend bij toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren zoals standgroen en gebroken wit. 		
	<p>Detaillering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek. • Toepassen van windveren en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam is toegestaan. 		

- Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen.
- Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst.
- Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte.
- Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte.

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H3 Donknederzetting

- De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.
- Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.

Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Materiaal, kleur en detailleringniveau afstemmen op dat van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaal van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke/historische bebouwing met rollbogen, sluitstenen, speklagen e.d. is richtinggevend. • Met name (winkel)puien op hoeken verdienen een zeer zorgvuldige vormgeving. • Behoud en respect voor oorspronkelijke raamindeling. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke ornamentiek.

Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdbebouwing essentieel.
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Aangepakte dakkapel is mogelijk.
	<ul style="list-style-type: none"> • Uitsluitend erfafscheidingen in metselwerk, begroeiing/ hagen of houten of ijzeren hekwerken, passend bij de karakteristiek van de bebouwing en inrichting van de openbare ruimte.

H4 Dijklint

Dijklinten bevinden zich langs de grote rivieren. Kenmerkend is het hoogteverschil, de positie van de bebouwing ten opzichte van de dijk en de dichtheid van de bebouwing. Vanaf de 11^e eeuw wordt de Krimpenerwaard omdijkt en ontstonden er dijklinten. De oorspronkelijke dijkbebouwing heeft zich voornamelijk op de dijk gevestigd en plaatselijk verdicht tot dorpse linten. Verder naar het buitengebied neemt de dichtheid af en is de bebouwing vaker gesitueerd aan de voet van de dijk of zelfs op enige afstand ervan. De laatste jaren zijn de dijken langs de Lek en Hollandse IJssel verhoogd en verlegd in het kader van de dijkverbetering.

Welstandseenheden

Tussen de dijklinten bestaat verschil in dichtheid en in beleving van open- of beslotenheid. Op sommige plekken zijn nederzettingen en buurtschappen ontstaan, op andere is het dijklint juist landelijk gebleven. Om deze verschillen in dijklinten te accentueren worden verschillende welstandseenheden onderscheiden. Er is een verschil gemaakt in 'dorpse dijklinten', 'uitlopers/buurtschappen' en 'landelijke dijklinten'. Voor elk van deze welstandseenheden gelden aparte criteria.

Dorpse dijklint (H4.1)

De Lekdijk ter hoogte van de kern Ammerstol.

Uitlopers/buurtschappen (H4.2)

Lekdijk (Ammerstol) en de Hogedijk (Ammerstol).

Landelijke dijklinten (H4.3)

De Lekdijk-West, Lekdijk-Oost en Hogedijk buiten de kernen.

Op de typologiekaart zijn de verschillende typen dijklinten met bovenstaande coderingen aangegeven. Hieronder zijn de verschillende typen nader uitgewerkt en is per type een niveau van welstand bepaald en zijn criteria benoemd.

H4.1 Dorpse dijklinten

Dorpse dijklinten worden gevormd door een fysieke verdichting in de bebouwing en een visuele verdichting in het straatbeeld. Historische dorpsgebieden zijn ontstaan als een verdichting in de dijklinten. In deze dorpsgebieden vestigden zich naast de agrarische functie ook de dienstverlenende en de maatschappelijke functies.

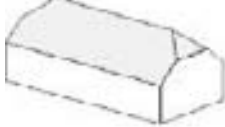
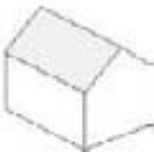
Het dorpse dijklint dat de oude kern van Ammerstol vormt begint ter hoogte van de Nieuweweg en eindigt bij de Wilhelminastraat. De bebouwing staat hier op de dijk direct aan de weg of op een zeer korte afstand ervan, het straatbeeld is er dan ook zeer besloten. Door de situering zowel binnen- als buitendijks is er vanaf de weg geen zicht op de rivier. De situering van de bebouwing is zeer divers, zowel langsevels als kopgevels zijn op de weg georiënteerd. Ook in de bouwmassa's en kapvormen is de bebouwing zeer divers. De bouwhoogtes variëren van één laag met kap tot twee lagen met kap. Ook in de architectonische detaillering onderscheidt de bebouwing zich van elkaar, rijkelijk versierde gevels met drukke rol- en speklagen staan naast soberdere lijstgevels. Het materiaalgebruik is traditioneel met aardkleurige baksteen en wit pleisterwerk.

Welstandsniveau

Voor deze gebieden is gekozen voor een BIJZONDER niveau van welstand. Het welstandsbeleid is gericht op het handhaven van de ruimtelijke kwaliteit van het dorpse dijklint met kleine doorkijkjes en het bewaren van de karakteristieken in hoofdbouwwormen en kleurgebruik. In dit H4.1 gebied komen beeldbepalend/MIP panden voor. De uitstraling van deze panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van het lint. Het pand wordt daarom tevens op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage. Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Daarnaast zijn verspreid in het gebied historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de dorpse dijklinten (H4.1) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden. Voor criteria voor historische boerderijen, monumenten en beeldbepalende panden wordt tevens verwezen naar de betreffende themabladen.

Gebiedsgerichte criteria voor dijklinten; dorps - H4.1			
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. <p>Bij vervanging en nieuwbouw van een hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen teruggebouwd worden. Voor monumentale / cultuurhistorisch waardevolle panden of gevelwanddelen dient bij vervanging hetzelfde type te worden teruggebouwd.</p> <p>Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>			
Situering van het bouwwerk	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Type A</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Type B</p> </div> </div>		
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwen in de rooilijn die de weg en dijk volgt. 		
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> <p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar. </td> <td style="width: 50%;"> <p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aaneengesloten en los van elkaar. In acht nemen van de herkenbare diversiteit van afzonderlijke panden. </td> </tr> </table>	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar. 	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aaneengesloten en los van elkaar. In acht nemen van de herkenbare diversiteit van afzonderlijke panden.
	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar. 	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aaneengesloten en los van elkaar. In acht nemen van de herkenbare diversiteit van afzonderlijke panden. 	
<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evenwijdig aan, en haaks op de straat (langs- en dwarsrichting). • Hoofdbebouwing is gesitueerd op de kruin van de dijk. 			
Hoofdvormen van het bouwwerk	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> <p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend. • Vrijstaande bijgebouwen alleen achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. </td> <td style="width: 50%;"> <p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend en blokvormig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) bij voorkeur achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. </td> </tr> </table>	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend. • Vrijstaande bijgebouwen alleen achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. 	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend en blokvormig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) bij voorkeur achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen.
	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend. • Vrijstaande bijgebouwen alleen achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. 	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Staafvormig, liggend en blokvormig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) bij voorkeur achter de hoofdbebouwing om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. 	
<p>Bouwhoogte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de gevelwand. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij voorkeur hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlagen met kap. 			

	<p>Kapvorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forse kappen. • Zadeldak, schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm.. 	<p>Kapvorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadeldak, mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm.
	<ul style="list-style-type: none"> • Daken mogen met overstek worden toegepast. 	<ul style="list-style-type: none"> • Daken mogen met overstek worden toegepast.
	<p>Kaprichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evenwijdig aan de straat (langsricting) of haaks op de straat (dwarsrichting). 	
Gevelaanzichten van het bouwwerk	<p>Gevelopbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere gevelcompositie. • Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende lagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. • De bouwlaag op de begane grond is overwegend niet symmetrisch, de gevel erboven is geheel symmetrisch. 	
	<p>Gevelgeleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen aanbevolen. 	
	<p>Plasticiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van vrij vlakke gevels waarin geen balkons, erkers en andere uitbouwen worden toegestaan. • Toepassen van neggematen aansluitend bij de toegepaste maatvoering in de omgeving. • In sommige gevallen is het mogelijk een erker toe te passen mits passend in de gevelwand en wanneer deze voldoet aan de specifieke sneltoetscriteria. 	
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<p>Materiaalkeuze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Maatvoering van kozijnen gemaakt van andere materialen dan hout moet in maatvoering aansluiten bij de houten kozijnen. • Dakbedekking: (kunst)riet of gebakken, gesmoorde pannen. • Gevel: bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. 	<p>Materiaalkeuze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Maatvoering van kozijnen gemaakt van andere materialen dan hout moet in maatvoering aansluiten bij de houten kozijnen. • Dakbedekking: gebakken pannen. • Gevel: bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving.
	<p>Materiaalkleur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baksteenkleur: donkere en lichte aardetinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Stuc- en pleisterwerk in lichte tinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. 	

	<p>Detailering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek aanbevolen. • Toepassen van windveren, makelaars en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam toegestaan.
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte.

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H4.1 Dijklint; dorps	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Materiaal, kleur en detailleringniveau afstemmen op dat van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaal van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke/historische bebouwing met rolbogen, sluitstenen, speklagen e.d. is richtinggevend. • Met name (winkel)puien op hoeken verdienen een zeer zorgvuldige vormgeving. • Behoud en respect voor oorspronkelijke raamindeling. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke ornamentiek.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdgebouwing essentieel. • Aangepakte dakkapel is mogelijk.
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitsluitend erfafscheidingen in metselwerk, begroeiing/ hagen of houten of ijzeren hekwerken, passend bij de karakteristiek van de bebouwing en inrichting van de openbare ruimte.

H4.2 Uitlopers en buurtschappen

De uitlopers van dijklinten zijn clusters van bebouwing, soms op de kruin en soms aan de voet van de dijk gelegen. De uitlopers zijn direct tegen de oude kern gelegen, als overgang tussen de dorpskern en het landschap, de buurtschappen liggen solitair aan de dijk.

De Lekdijk langs de westkant in Ammerstol is een uitloper van de oorspronkelijke dorpskern langs de dijk. In tegenstelling tot de bebouwing in het dorps dijklint vertoont de bebouwing in de uitloper een grotere onderlinge samenhang. De kleinschaligere bebouwing staat namelijk in een meer continue rooilijn met voornamelijk de kopgevels op de dijk georiënteerd. Het beeld verschilt daarbij van het dorps dijklint door de situering van de woningen zowel op de dijk (aan de rivierzijde) als aan de voet van de dijk (binnendijks). Typisch zijn de trappartijen naar de binnendijkse woningen en de samenhangende simpele vormgeving ervan. Architectonisch zijn de windveren en de gootlijsten kenmerkend voor de oorspronkelijke bebouwing. Qua materiaalgebruik komt de uitloper overeen met het dorps dijklint: voornamelijk aardkleurige baksteen en wit pleisterwerk. De Hogedijk langs de oostkant van Ammerstol bestaat uit losse binnendijkse bebouwing aan de voet van de dijk of op enige afstand ervan. De bebouwing is vrij grootschalig en is een mix van oorspronkelijke architectuur en meer recente architectuurstijlen. In tegenstelling tot de Lekdijk ten westen van de kern is de bebouwing hier overwegend met de langsgewel parallel aan de dijk gesitueerd.

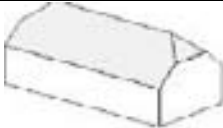
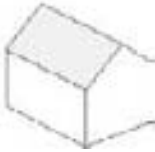
Welstandsniveau

Voor deze linten is gekozen voor een PLUS niveau van welstand. De ambitie voor deze gebieden is de cultuurhistorische karakteristieken te behouden. In deze H4.2 gebieden komen beeldbepalend/MIP panden voor. De uitstraling van deze specifieke panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de linten. Het pand wordt daarom op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage. Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Verspreid in het gebied zijn tevens historische

boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de uitlopers/buurtschappen in dijklinten (H4.2) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden.

Gebiedsgerichte criteria voor dijklinten; uitloper/buurtschap - H4.2	
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. <p>Type A komt in de uitlopers/buurtschappen het meeste voor. Dit type is aangevuld met bebouwing van het type B. De bebouwing in de uitlopers/buurtschappen ligt de hoofdbebouwing overwegend op de kruin of op de berm van de van de dijk. Bij nieuwbouw- en vervanging van de hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen teruggebouwd worden. Voor monumentale / cultuurhistorisch waardevolle panden of gevelwanddelen dient bij vervanging hetzelfde type te worden teruggebouwd. Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>	
Situering van het bouwwerk	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>Type A</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Type B</p> </div> </div>
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwen in de rooilijn die de dijk en weg volgt.
Situering van het bouwwerk	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing is vrijstaand. De openheid tussen de bouwmassa's dient gehandhaafd te worden.
	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing is overwegend vrijstaand. De doorzichten naar het achtergebied dienen in acht genomen te worden.
Situering van het bouwwerk	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De oriëntatie van de bebouwing is overwegend haaks op de straat (dwarsrichting). Dit beeld dient gerespecteerd te worden. • Hoofdbebouwing en vrijstaande bijgebouwen kunnen zowel aan de voet als op de kruin van de dijk gesitueerd worden. • Bij situering aan de voet of in de berm van de dijk dient de aansluiting van het perceel op het dijklint (trappartijen, insteekstraten, inritten e.d.) vormgegeven te worden in de lijn van reeds bestaande elementen.
	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De oriëntatie van de bebouwing is zowel haaks op de straat (dwarsrichting) als evenwijdig aan de straat (langsrichting). Dit beeld dient gerespecteerd te worden. • Hoofdbebouwing en vrijstaande bijgebouwen kunnen zowel aan de voet als op de kruin van de dijk gesitueerd worden. • Bij situering aan de voet of in de berm van de dijk dient de aansluiting van het perceel op het dijklint (trappartijen, insteekstraten, inritten e.d.) vormgegeven te worden in de lijn van reeds bestaande elementen.

Hoofdvormen van het bouwwerk	Type A	Type B
	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Vrijstaande bijgebouwen liggen bijvoorbeeld achter de hoofdbouwmassa om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Staafvormig, liggend. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen. 	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. Een hoofdbouwmassa kan uit meerdere woningen bestaan. • Staafvormig, liggend en blokvormig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) bij voorkeur achter de hoofdbebouwing. • Toepassen van heldere hoofdbouwwormen.
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de gevelwand. • Bij voorkeur hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlagen. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de gevelwand. • Bij voorkeur hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlagen.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> • Zadeldak of schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> • Zadeldak, mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Haaks op het lint (dwarsrichting). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Evenwijdig aan (langsrichting) of haaks op (dwarsrichting) het lint.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw: <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere gevelcompositie. • Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende bouwlagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. 	
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. • Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen is aanbevolen. 	
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> • Op- en uitbouwen als erkers en dakkapellen zijn ondergeschikt en vormgegeven in lijn en architectuur van het geheel. 	
Materialisatie en detaillering van het	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Dakbedekking: (kunst)riet of gebakken, gesmoorde pannen. • Gevel: hoofdzakelijk bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. • Afwerking met stuc- of glad pleisterwerk toegestaan. 	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Dakbedekking: gebakken, gesmoorde pannen. • Gevel: hoofdzakelijk bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. • Afwerking met stuc- of glad pleisterwerk toegestaan.

	<p>Materiaalkleur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baksteenkleur: donkere en lichte aardtinten aansluitend op de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Stuc- en pleisterwerk in lichte tinten aansluitend op de toegepaste kleurstellingen in de omgeving.
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<p>Detailering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek aanbevolen • Toepassen van windveren, makelaars en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam toegestaan.
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte.

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H4.2 Dijklint; uitlopers/ buurtschappen

- De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.
- Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.

Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding aan zijgevel alleen mogelijk als vorm en maat van het perceel daar ruimte voor laat: doorzichten niet dichtzetten. • Kapvorm afstemmen op kapvorm van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Ondergeschikt houden aan het hoofdgebouw, in principe achter het hoofdgebouw niet zichtbaar vanaf de openbare weg. • Passend in het ensemble van alle bebouwing op het erf. • Kapvorm afstemmen op kapvorm van de hoofdbebouwing. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en/of gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke historische bebouwing met rollbogen, speklagen e.d. richtinggevend. • Met name (winkel)puien op hoeken verdienen een zorgvuldige vormgeving. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke raamindeling. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke ornamentiek.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdbebouwing essentieel. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Aangekapte kapel is mogelijk.

H4.3 Landelijke dijklinten

Landelijke dijklinten bestaan uit overwegend vrijstaande bebouwing. Deze kan van oorsprong een relatie hebben met het water of het achterliggende agrarische gebied. Hierdoor bevinden zich aan de dijklinten zowel (voormalige) agrarische bebouwing als eenvoudige arbeiders- en visserwoningen. De bebouwing staat overwegend op een behoorlijke afstand van elkaar. In een aantal gevallen staan enkele gebouwen dicht bij elkaar. Het beeld van een landelijk dijklint wordt echter gekenmerkt door een zekere openheid. Deze wordt versterkt door de situering van de bebouwing (overwegend) aan de voet van de dijk of op enige afstand achter de dijk.

De Lekdijk-West, Lekdijk-Oost en Hogedijk buiten de kernen vormen de landelijke dijklinten. Deze linten met voornamelijk agrarische bebouwing hebben een sterke relatie met het achterliggende polderlandschap. Door het ontbreken van bebouwing aan de rivierzijde is ook de relatie met het rivierenlandschap erg groot.

De bebouwing is voor het overgrote deel aan de voet van de dijk gevestigd of zelfs op enige afstand ervan. Door de zeer lage dichtheid van de bebouwing is het zicht naar de polders zeer ruim. Ondanks de lage dichtheid zijn de bebouwings-elementen vaak grootschalig en geclusterd per perceel. Daarbij is de (vaak oorspronkelijke) woonbebouwing aan de dijk gesitueerd met de bedrijfsmatige bebouwing daar achter. In de architectonische detaillering is de oorspronkelijke bebouwing vaak nog uitgesprokener als in de meer dorpse dijklinten. Dit resulteert in rijkelijk versierde daklijsten en windveren. De materiaalkeuze komt overeen met de overige dijklinttypen en is overwegend aardekleurige baksteen en wit pleisterwerk, naast gebakken dakpannen komen bovendien ook rieten daken voor.

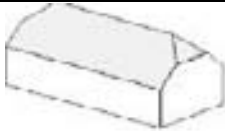

Welstandsniveau

De landelijke dijklinten hebben een PLUS niveau van welstand. Het streven is de landelijke kenmerken te behouden in de ruimtelijke situering en bebouwingskarakteristieken. In deze H4.3 gebieden komen beeldbepalend/MIP panden voor. De uitstraling van deze specifieke panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de linten. Het pand wordt daarom op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage.

Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Verspreid in het gebied zijn tevens historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de landelijke dijklinten (H4.3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden.

Gebiedsgerichte criteria voor dijklinten; landelijk - H4.3	
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staafvormige bouwmassa's. <p>Type A komt het meeste voor. Dit type is aangevuld met bebouwing van het type B. De bebouwing in de landelijke gebieden ligt de hoofdbebouwing overwegend op de berm of aan de voet van de van de dijk. Bij vervanging of nieuwbouw van een hoofdbouwmassa kan afhankelijk van de situering van het bouwvlak één van voornoemde typen (terug)gebouwd worden.</p> <p>De criteria boven de stippellijn vormen de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>	
Situering van het bouwwerk	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>Type A</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Type B</p> </div> </div>
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwen in de rooilijn die de weg en dijk volgt..
	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing is vrijstaand. De openheid tussen de bouwmassa's dient gehandhaafd te worden.
Situering van het bouwwerk	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing is haaks op de straat gesitueerd (dwarsrichting). Dit beeld dient gerespecteerd te worden. • Hoofdbebouwing en vrijstaande bijgebouwen zijn gesitueerd aan de voet van de dijk.
	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing is haaks op de straat gesitueerd (dwarsrichting) en evenwijdig aan de weg (langsrichting) gesitueerd. Dit beeld dient gerespecteerd te worden. • Hoofdbebouwing en vrijstaande bijgebouwen zijn gesitueerd aan de voet van de dijk.

Hoofdvormen van het bouwwerk	Type A	Type B
	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. • Vrijstaande bijgebouwen bij voorkeur achter de hoofdbouwmassa om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • De hoofdbouwmassa is eenvoudig en is staafvormig, (liggend). Dit dient uitgangspunt te zijn bij (her)bouw. • Toepassen van een heldere hoofdbouwmassa. 	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Per erf of kavel één hoofdbouwmassa. Een hoofdbouwmassa kan uit meerdere woningen bestaan. • Vrijstaande bijgebouwen bij voorkeur achter de hoofdbouwmassa om de doorzichten naar het achtergebied te behouden. • Staafvormig, liggend en blokvormig. • Toepassen van een heldere hoofdbouwmassa.
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de omgeving. • Bij voorkeur een hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlaag. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Passend in de omgeving. • Bij voorkeur een hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlaag.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> • Forse kappen. • Zadeldak of schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> • Zadeldak, mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. • Daken mogen met overstek worden toegepast.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Haaks op het lint (dwarsrichting). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Evenwijdig aan (langsrichting) of haaks op (dwarsrichting) het lint.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw: <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere gevelcompositie. • Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende bouwlagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. 	
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> • Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen aanbevolen. 	
Materialisatie en detaillering van het	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> • Op- en uitbouwen als erkers en dakkapellen zijn ondergeschikt en vormgegeven in lijn en architectuur van het geheel. 	
	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgeijkende andere materialen. • Dakbedekking: (kunst)riet of gebakken, gesmoorde pannen. • Gevel: hoofdzakelijk bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. 	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> • Kozijnen: hout of goedgeijkende andere materialen. • Dakbedekking: gebakken, gesmoorde pannen. • Gevel: hoofdzakelijk bakstenen. • Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving.

Materialisatie en detaillering van het bouw- werk	<ul style="list-style-type: none"> • Gepleisterde of gestucte gevels zijn mogelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gepleisterde of gestucte gevels zijn mogelijk.
	<p>Materiaalkleur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baksteenkleur: donkere en lichte aardtinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Stuc- en pleisterwerk in lichte tinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. 	
	<p>Detaillering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek aanbevolen. • Toepassen van windveren, makelaars en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam toegestaan. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H4.3 Dijklint; landelijk	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding aan zijgevel alleen mogelijk als vorm en maat van het perceel daar ruimte voor laat; doorzichten niet dichtzetten. • Kapvorm afstemmen op kapvorm van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Ondergeschikt houden aan het hoofdgebouw, in principe achter het hoofdgebouw niet zichtbaar vanaf de openbare weg. • Passend in het ensemble van alle bebouwing op het erf. • Kapvorm afstemmen op kapvorm van de hoofdbebouwing. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en/of gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke/ historische bebouwing met rolbogen, speklagen e.d. richtinggevend.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdgebouwing essentieel. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Aangepakte kapel is mogelijk.

H6 Polderlint

Polderlinten worden gekenmerkt door langgerekte landschappelijke lijnen met bebouwing in verschillende dichtheden. De Krimpenerwaard is verkaveld en in cultuur gebracht vanaf de oeverwallen van de Lek, de IJssel en de Vlist, later gevolgd door binnenwaartse nederzettingen langs de weteringen: de polderlinten. Langs de weteringen zijn verschillende linten ontstaan. De bebouwing aan het polderlint langs de weteringen heeft overwegend dezelfde richting als de verkaveling.

Welstandseenheden

De dichtheid en de beleving van open- dan wel beslotenheid van bebouwing in de polderlinten verschilt. Soms zijn er nederzettingen aan de linten ontstaan, in andere gebieden ligt de bebouwing zeer verspreid. Om deze verschillen in de criteria te laten doorwerken, worden verschillende welstandseenheden onderscheiden. Er is een verschil gemaakt in 'dorpse polderlinten', 'uitlopers/buurtschappen' en 'landelijke polderlinten'. Voor elk van deze welstandseenheden gelden aparte criteria.

Dorps polderlint (H6.1)

De Hoofdstraat in Bergambacht, het centrum van Ammerstol en de Dorpsstraat in Berkenwoude.

Uitlopers/buurtschappen (H6.2)

De Kadikselaan, Dijklaan, Molenlaan, Tussenlaan en de Provincialeweg in Bergambacht, de Capellelaan, Achterweg, Nieuweweg en 't Molenweer in Ammerstol en de Kerkweg in Berkenwoude.

Landelijke polderlinten(H6.3)

De Bovenberg, Tussenlanen, Benedenberg, Zuidbroek, Oosteinde, Westeinde, Broekselaantje, Kadijk en Provincialeweg in het buitengebied.

Op de typologiekaart zijn de verschillende typen polderlinten met bovenstaande coderingen aangegeven. Hieronder zijn de verschillende typen nader uitgewerkt en is per type een niveau van welstand bepaald en zijn criteria benoemd.

H6.1 Dorpse polderlinten

Dorpse polderlinten worden gevormd door een fysieke verdichting in bebouwing en een visuele verdichting in het beeld. Deze dorpsgebieden vormen een verdichting van het polderlint. De vestiging van een kerk of de aanwezigheid van een kasteel zijn historische gegevens waardoor ter plaatse een heuse kern kan ontstaan. In de linten vestigden zich de dienstverlenende en maatschappelijke functies.

Binnen de gemeente Bergambacht is Berkenwoude de enige kern die vanuit een dorps polderlint (Dorpsstraat) is uitgegroeid tot de omvang van een dorp. De dorps polderlinten in Bergambacht (Hoofdstraat) en Ammerstol (Grote Kerkstraat en het Kerkplein) zijn de eerste dorps uitbreidingen van respectievelijk de donknederzetting en het dijklint na de ontginning van het veen. In Bergambacht en Ammerstol hebben deze linten door de vestiging van kerken en dienstverlenende en maatschappelijke functies de centrumfunctie van de oorspronkelijke kernen overgenomen. De dorps polderlinten kenmerken zich door de sterke fysieke verdichting van de bebouwing in een strakke rooilijn. Centraal in de kern zijn dit voornamelijk aaneengesloten bebouwingswanden, verder van de kern verwijderd is de bebouwing meer vrijstaand. Het straatbeeld wordt gevormd door zeer afwisselende bebouwing, divers in gevelopbouw, materiaal- en kleurgebruik. Ruimtelijk is er een onderscheid te maken tussen het dorps polderlint in Berkenwoude (één tot anderhalve laag met zadeldak, haaks op de straat) en die in Bergambacht en Ammerstol (één tot twee lagen met voornamelijk zadeldaken, zowel dwars op als parallel aan de straat georiënteerd).

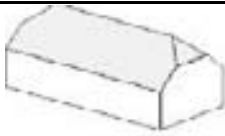

Welstandsniveau

De dorps polderlinten hebben een BIJZONDER niveau van welstand. Het welstandsbeleid is gericht op het handhaven van de ruimtelijke kwaliteit van het dorps polderlint door het bewaren van de bouwkenmerken en kleurgebruik. In deze H6.1 gebieden komen beeldbepalende/MIP panden voor. De uitstraling van deze specifieke panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de linten. Het pand wordt daarom tevens op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage. Voor toet-

sing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Verspreid in het gebied zijn tevens historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de dorpse polderlinten (H6.1) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden.

Gebiedsgerichte criteria voor polderlinten; dorps H6.1			
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. <p>Bij vervanging en nieuwbouw van een hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen teruggebouwd worden. Voor monumentale / cultuurhistorisch waardevolle panden of gevelwanddelen dient bij vervanging hetzelfde type te worden teruggebouwd. Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>			
Situering van het bouwwerk	 <p>Type A</p>		
	 <p>Type B</p>		
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het behouden van het oorspronkelijke, besloten en rechte karakter van de dorpskern. • Bouwen in de rechte, de weg volgende rooilijn. <p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aaneengesloten of smalle doorkijkjes. • Naarmate men verder van de dorpskern verwijderd is wordt de zijdelingse afstand groter. <p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij (vervangende) nieuwbouw is de positie en oriëntatie van de oorspronkelijke bebouwing richtinggevend. • Extra aandacht voor achterzijden van de bebouwing in verband met de zichtbaarheid van de openbare ruimte (bv. bij bebouwing op eilanden tussen twee weteringen en/of een wetering en een openbare weg). 		
Hoofdvormen van het bouwwerk	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende) bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw heeft een herhaling van eigenschappen van de landelijke gebouwen zoals in de directe omgeving voorkomende boerderijen, of een bewerking hiervan de voorkeur. </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende of staande) en blokvormige bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw streven naar zorgvuldige inpassing tussen de bestaande bebouwing. Bouwstijl conformeren naar de bouwstijl van de naastgelegen bebouwing. </td> </tr> </table>	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende) bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw heeft een herhaling van eigenschappen van de landelijke gebouwen zoals in de directe omgeving voorkomende boerderijen, of een bewerking hiervan de voorkeur. 	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende of staande) en blokvormige bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw streven naar zorgvuldige inpassing tussen de bestaande bebouwing. Bouwstijl conformeren naar de bouwstijl van de naastgelegen bebouwing.
<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende) bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw heeft een herhaling van eigenschappen van de landelijke gebouwen zoals in de directe omgeving voorkomende boerderijen, of een bewerking hiervan de voorkeur. 	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende of staande) en blokvormige bouwmassa's. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw streven naar zorgvuldige inpassing tussen de bestaande bebouwing. Bouwstijl conformeren naar de bouwstijl van de naastgelegen bebouwing. 		

	Type A	Type B
Hoofdvormen van het bouwwerk	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afstemmen op de bebouwingshoogte in de omgeving. Bij voorkeur de hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlaag handhaven. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afstemmen op de bebouwingshoogte in de omgeving. Bij voorkeur de hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlaag handhaven.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Forse kappen: zadeldak of schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Zadeldak, afgeplat tentdak (vooral toepasbaar bij een staande staaf als vorm hoofdbouwmassa) mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing.
	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast. 	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Haaks op het lint (dwarsrichting). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Evenwijdig (langsrichting) of haaks (dwarsrichting) op het lint.
	Gevelopbouw <ul style="list-style-type: none"> Toepassen van een heldere gevelcompositie. Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de bouwlagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. Bij de uitstraling van de bebouwing dient de (oorspronkelijke) functie van het bouwwerk herkenbaar te zijn. 	
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. Geleding passend bij architectuurstijl hoofdbouw. Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen aanbevolen. 	
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> Erkers, dakkapellen en overige aanbouwen en toevoegingen in de gevelwand of aan het dakvlak in maatvoering, architectuur en detaillering afstemmen op de hoofdbebouwing. 	
	Materialisatie en detaillering van het bouwwerk <ul style="list-style-type: none"> Deuren en kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. Dakbedekking: gebakken, gesmoorde pannen of (kunst)riet. Gevel: bakstenen. Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): uitvoeren in metselwerk, gepotdekseld hout of staalprofiel. Regulier damwandprofiel is hier minder passend en afhankelijk van de situering op de kavel. Toepassen van passende baksteen formaat, metselverband, voeg en voegkleur, bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. 	

Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Type A	Type B
	<p>Materiaalkleur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is van belang het kleurgebruik af te stemmen op de omgeving. Bijvoorbeeld donkere aardtinten, rood en bruin, zwart en donker groen. • Baksteenkleur: donkere en lichte aardtinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Hout of staal bij aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): donkere kleurstelling in Oudhollandse kleuren. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Afwerking met pleisterwerk in lichte tinten, aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving, is toegestaan. <p>Detailering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgvuldige detailering aansluitend aan de oorspronkelijke en/of in overeenstemming met de detaileringen van belendingen. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek aanbevolen. • Toepassen van windveren en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam toegestaan. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H6.1 Polderlint; dorps	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Materiaal, kleur en detailleringniveau afstemmen op dat van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaal van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke/historische bebouwing met rolbogen, sluitstenen, speklagen e.d. is richtinggevend. • Met name (winkel)puien op hoeken verdienen een zeer zorgvuldige vormgeving. • Behoud en respect voor oorspronkelijke raamindeling. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke ornamentiek.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Aangekapte dakkapel is mogelijk. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdgebouwing essentieel.
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitsluitend erfafscheidingen in metselwerk, begroeiing/ hagen of houten of ijzeren hekwerken, passend bij de karakteristiek van de bebouwing en inrichting van de openbare ruimte.

H6.2 Uitlopers en buurtschappen

De Kadijkselaan, Dijklaan, Molenlaan, Tussenlanen en Provincialeweg in Bergambacht, de Capellelaan, Achterweg, Nieuweweg en 't Molenweer in Ammerstol en de Kerkweg in Berkenwoude vormen de uitlopers. Deze uitlopers van dorpse polderlinten en oude kernen liggen direct aan de oorspronkelijke kern als overgang van de hoge verdichting naar het open landschap. De bebouwing in de uitlopers van de kernen komt overeen in dichtheid, situering. Er worden zodoende voor beiden dezelfde criteria opgesteld. De bebouwing in de uitlopers is gesitueerd op de kop van de kavel, zowel direct aan het polderlint (de wetering of de weg) als op enige afstand ervan. Het type bebouwing verschilt ten opzichte van de bebouwing in landelijke polderlinten doordat er naast agrarische ook veel niet-agrarische bebouwing voorkomt. De bebouwingsvorm is daarom divers, ook de kapvormen variëren sterk. Naast zadeldaken komen mansardekappen en schilddaken voor. Aan de uitlopers van de polderlinten zijn in de loop der tijd meer niet-agrarische bedrijven gevestigd. Kenmerkend voor de uitlopers is de expressionistische architectuurstijl van de woonbebouwing. Deze woonbebouwing in de uitlopers vormden in de jaren '20/30 de eerste

uitbreidingen van de kern. In Bergambacht en Ammerstol zijn de bruggen over de poldersloten kenmerkend voor het straatbeeld.

Welstandsniveau

Voor deze linten is gekozen voor een PLUS niveau van welstand. De ambitie voor deze gebieden is de cultuurhistorische karakteristieken te behouden. In deze H6.2 gebieden komen beeldbepalende/MIP panden voor. De uitstraling van deze specifieke panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de linten. Het pand wordt daarom op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage. Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Verspreid in het gebied zijn tevens historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de uitlopers en buurtschappen in polderlinten (H6.2) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden.

Gebiedsgerichte criteria voor polderlinten; uitloper/buurtschap H6.2		
<p>Er zijn drie typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. • Type C: expressionistische bebouwing. <p>Type A, B en C komen in de polderlinten van dit type naast elkaar voor. Type C is vooral gebouwd in de uitlopers van dorpsgebieden als uitbreiding. Voor dit type gelden aanvullend op de criteria voor type B de criteria zoals vermeld in de tabel 'A3 – Expressionisme'. Bij nieuwbouw of vervanging van een hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen (terug)gebouwd worden. Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>		
Situering van het bouwwerk	 <p>Type A</p>	 <p>Type B</p>
	Rooilijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwen in de rechte, de weg volgende rooilijn. 	
	Zijdelingse afstand:	
<ul style="list-style-type: none"> • Overwegend los van elkaar. 		
Oriëntatie:		
<ul style="list-style-type: none"> • Bij (vervangende) nieuwbouw is de positie en oriëntatie van de oorspronkelijke bebouwing richtinggevend. • Extra aandacht voor achterzijden van de bebouwing in verband met de zichtbaarheid van de openbare ruimte (bv. bij bebouwing op eilanden tussen twee wateringen en/of een watering en een openbare weg). 		
Hoofdvormen van het bouwwerk	Bouwmassa:	Bouwmassa:
	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwmassa's. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende) bouwmassa's. • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw heeft een herhaling van eigenschappen van de landelijke gebouwen zoals in de directe omgeving voorkomende boerderijen, of een bewerking hiervan de voorkeur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwmassa's. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende of staande) en blokvormige bouwmassa's. • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw streven naar zorgvuldige inpassing tussen de bestaande bebouwing. Bouwstijl conformeren naar de bouwstijl van de naastgelegen bebouwing.

Hoofdvormen van het bouwwerk	Type A	Type B
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte passend in de gevelwand. Bij voorkeur hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlaag met kap handhaven. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte passend in de gevelwand. Bij voorkeur hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlagen met kap handhaven.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Forse kappen: zadeldak of schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Zadeldak, afgeplat tentdak (vooral toepasbaar bij een staande staaf als vorm hoofdbouwmassa) mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing.
	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast. 	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Haaks op het lint (dwarsrichting). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Evenwijdig (langsrichting) of haaks (dwarsrichting) op het lint.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen van een heldere gevelcompositie. Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende bouwlagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. Bij de uitstraling van de bebouwing dient de (oorspronkelijke) functie van het bouwwerk herkenbaar te zijn. 	
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. Geleding passend bij architectuurstijl hoofdbouw. Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen aanbevolen. 	
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> Erkers, dakkapellen en overige aanbouwen en toevoegingen in de gevelwand of aan het dakvlak in maatvoering, architectuur en detaillering afstemmen op de hoofdbebouwing. 	
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> Deuren en kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. Dakbedekking: gebakken, gesmoorde pannen of (kunst)riet. Gevel: bakstenen. Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): uitvoeren in metselwerk, gepotdekseld hout of staalprofiel. Regulier damwandprofiel is hier minder passend en afhankelijk van de situering op de kavel. Toepassen van passende baksteenformaat, metselverband, voeg en voegkleur, passend bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. Afwerking met stuc- en pleisterwerk is toegestaan. 	

Materialisatie en detaillering van het bouw- werk	Type A	Type B
	Materiaalkleur: <ul style="list-style-type: none"> • Het is van belang het kleurgebruik af te stemmen op de omgeving. Bijvoorbeeld met donkere aardtinten rood en bruin, zwart, gebroken wit en donker groen. • Baksteenkleur: donkere en lichte aardtinten aansluitend bij toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Stuc- en pleisterwerk in lichte tinten aansluitend bij toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Hout of staal bij aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): donkere kleurstelling in Oudhollandse kleuren. 	
	Detaillering: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgvuldige detaillering aansluitend aan de oorspronkelijke en/of in overeenstemming met de detaileringen van belendende panden.. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H6.2 Polderlint; uitlopers/ buurtschappen	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding aan zijgevel alleen mogelijk als vorm en maat van het perceel daar ruimte voor laat; doorzichten niet dichtzetten. • Kapvorm en –richting afstemmen op kapvorm van het hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Ondergeschikt houden aan het hoofdgebouw, in principe achter het hoofdgebouw niet zichtbaar vanaf de openbare weg. • Passend in het ensemble van alle bebouwing op het erf. • Kapvorm en –richting afstemmen op kapvorm van de hoofdgebouwing. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. afstemming met hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijke ontwerp als uitgangspunt. • Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en/of gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. • Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. • Detaillering van de oorspronkelijke/historische bebouwing met rollbogen, sluitstenen, speklagen e.d. is richtinggevend. • Met name (winkel)puien op hoeken verdienen een zeer zorgvuldige vormgeving. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke raamindeling. • Behoud van en respect voor oorspronkelijke ornamentiek.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. • Aangekapte dakkapel is mogelijk. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. afstemming met hoofdgebouwing essentieel.

Gebiedsgerichte criteria voor gebieden met een expressionistische bebouwingsstijl - A3

Aandachtspunt bij nieuw- of verbouw is dat de eenheid en samenhang tussen de stedenbouwkundige opbouw en bebouwingskarakteristiek gehandhaafd blijft en/of versterkt wordt. De criteria boven de stippellijn vormen de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.

	Individuele objecten	Seriële objecten	Bijzondere bebouwing
Situering van het bouwwerk	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied. 	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten toegepaste rooilijn in gebied. De rooilijn is recht en op accentpunten verspringend. Deze karakteristiek handhaven. 	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied.
	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Los van elkaar of twee-onder-één-kap. Ensembles met individuele bouw onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten. Blokken onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Los van elkaar. Beeldruimte gebouw ten opzichte van naastgelegen bebouwing respecteren.
	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat georiënteerde bebouwingskarakteristiek handhaven. 		Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> Situatie afhankelijk: wisselend.
Hoofdvormen van het bouwwerk	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> De bouwmassa bestaat uit één duidelijke hoofdbouwmassa met (niet-)functionele details. Toegepaste vormen: staaf (liggend en staand) of blokvormig – overwegend met kap. Vrijstaande bijgebouwen achter de hoofdbouwmassa en in lijn met de architectuur vormgeven. Karakteristieke aanbouwen zoals erkers, serres en torens toegestaan mits in lijn met de architectuur vormgeven. 		Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> De bouwmassa bestaat uit één duidelijke hoofdbouwmassa met (niet) functionele details. Bouwmassa afhankelijk van de functie van het gebouw. Karakteristieke aan- en uitbouwen zoals erkers, serres en torens in lijn met de overwegende architectuur vormgeven. Vrijstaande bijgebouwen achter de hoofdbouwmassa en bij voorkeur in lijn met de overwegende architectuur vormgeven.
	<ul style="list-style-type: none"> Op hoeken accenten in hoofdbouwvorm door toepassen van aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen, mits passen in totale gevelwand mogelijk. 		

Hoofdvormen van het bouwwerk	Individuele objecten	Seriële objecten	Bijzondere bebouwing
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte aanpassen aan overwegend omgevingsbeeld. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte aanpassen aan overwegend straatbeeld. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van functie van het gebouw en schaal van de omliggende bebouwing.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de gevel. Accenten op hoeken toegestaan mits passend bij de architectuur van het geheel. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van gevel en bouwblok. Accenten op hoeken ter versterking stedenbouwkundige structuur toegestaan mits passend bij de architectuur van het geheel. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de gevel. Accenten op hoeken toegestaan mits passend bij de architectuur van het geheel.
	<ul style="list-style-type: none"> Bij voorkeur toepassen van samengestelde kappen. Bij voorkeur toepassen samengesteld zadeldak, tentdak, mansardekap of een afgeleide van deze daktypen. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij voorkeur toepassen van samengestelde kappen - Bij voorkeur toepassen samengesteld zadeldak, tentdak, mansardekap of een afgeleide van deze daktypen. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij voorkeur toepassen van samengestelde kappen. Bij voorkeur toepassen samengesteld zadeldak, tentdak, mansardekap of een afgeleide van deze daktypen.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Overwegend samengestelde kaprichtingen toepassen mits aangepast aan bouwmassa en passend in de gevel(wand). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Wisselend. Passend bij gebouw opbouw. 	
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Duidelijke afsluiting van de gevelwand door toepassing van een daklijst mogelijk. Duidelijke opbouw gevel doorgaand bestaande uit (plint-)middenstuk-dakopbouw handhaven. 		
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm van de afzonderlijke elementen is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Bij vrijstaande en halfvrijstaande individuele gebouwen is het horizontalisme overheersend. 	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm van de afzonderlijke elementen is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Bij seriële bouw (nm. middelhoogbouw) is het verticalisme overheersend. 	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm van de afzonderlijke elementen is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding.

Gevelaanzichten van het bouwwerk	Individuele objecten	Seriële objecten	Bijzondere bebouwing
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> • De over het algemeen hoge plasticiteit van de gevel handhaven. • Toepassing van o.a. uitbouw-tjes, torentjes en overige ornamenten toegestaan mits deze in lijn van het geheel zijn vormgegeven en passen in de gevelwand. 		
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Overwegend materiaalgebruik: <ul style="list-style-type: none"> • Gevels: baksteen, natuursteen en/of zandsteen. • Kap: gedekte pannen, riet (bij vrijstaande landhuizen) of een combinatie hiervan. • Kozijnen: hout (geschuurd en gebeitst) of goedgelijkende andere materialen. 	Overwegend materiaalgebruik: <ul style="list-style-type: none"> • Gevels: baksteen, natuursteen en/of zandsteen. • Kap: bij voorkeur gedekte pannen - platte daken bitumen. • Kozijnen: hout (geschuurd en gebeitst) of goedgelijkende andere materialen. 	
	Kleurtoon: <ul style="list-style-type: none"> • Gevels: overwegend lichte kleurtoon. • Kap: overwegend donkere kleurtoon (rood- en zwarttinten) - m.u.v. rietdaken. • Kozijnen: bij voorkeur wit. 		
	Detailering: <ul style="list-style-type: none"> • De panden zijn doorgaans rijk gedetailleerd. • De hoofdbouw is bepalend voor de vormen van de details. • Dakkapellen toegestaan mits passend bij geheel. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Overige details kunnen mits zorgvuldig ingepast en vormgegeven in de lijn met de overwegende architectuur en passend bij de schaal en de functie van het gebouw worden toegepast. • Bij voorkeur toepassen van kenmerkende details: vensterstroken, dik kozijnhout, kleine smalle roeden, sierverbanden en verticale metselverbanden. • Glas-in-lood ramen toegestaan. 		
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 			

H6.3 Landelijke polderlinten

Landelijke polderlinten bestaan uit overwegend vrijstaande bebouwing. Deze heeft van oorsprong veelal een relatie met het achterliggende agrarische gebied. Daarnaast bevindt zich ook meer recent gebouwde woonbebouwing in de linten. De bebouwing is in de verkavelingsrichting gesitueerd en staat op een behoorlijke afstand van elkaar. In een aantal gevallen staan enkele gebouwen dicht bij elkaar. Het beeld van een landelijk polderlint wordt echter gekenmerkt door de openheid. Dit karakter ontstaat door zowel het brede profiel, door de situering van de bebouwing op enige afstand van de wetering of weg, als door de panorama's naar het polderlandschap tussen de bebouwing door. De kapvormen van de bebouwing aan de landelijke polderlinten zijn zeer divers maar bestaan overwegend uit zadeldaken, vaak met een wolfseind. De erfbeplanting maakt een belangrijk onderdeel uit van de landschappelijke polderlinten. De beplanting in de vorm van rijen knotwilgen, lage hagen en leilindes zorgen voor de karakteristieke groene uitstraling. Daarnaast bepalen ook de bruggetjes over de weteringen mede het straatbeeld. Het materiaalgebruik bestaat overwegend uit aardkleurige baksteen, (gele) ijsselsteentjes, wit pleisterwerk, keramische pannen en riet. Bij de oudere (agrarische) bebouwing is daarnaast vaak fraaie detaillering toegepast. Typerend zijn met name de venstervormen, in het bijzonder het engelenvenster waarbij de gebogen vormen aan de bovenzijde het silhouet van een engel wordt verbeeld.

De Bovenberg, Tussenlanen, Benedenberg en Zuidbroek volgen elkaar op in de oost-west georiënteerde polderlintstructuur. Aan beide zijden van de smalle weg komt bebouwing voor afwisselend in schaalgrootte en bebouwingskarakteristiek. Hierbij is de woning op de kop van het kavel gesitueerd waar achter de grootschaligere agrarische bedrijfsbebouwing staat. De bebouwing stamt uit verschillende periodes, er is zodoende een grote diversiteit aan bouwstijlen waar te nemen.

De bebouwing langs Oosteinde en Westeinde, ten zuiden van Berkenwoude heeft een zeer lage dichtheid. De beleving van het polderlandschap is er daarom zeer goed. Het slotenpatroon is niet haaks op de weg gelegen. Door de situering van de bebouwing parallel aan de sloten resulteert dit in het voor dit lint kenmerkende scheve oriëntatie van de bebouwing op de weg.

Langs het polderlint Achterbroek bevindt de bebouwing zich voornamelijk aan de noordwest zijde van het lint. In de lintbebouwing vindt plaatselijk een verdichting plaats door de veelheid aan bijgebouwen. De bebouwing staat ook hier in de kop van het perceel en is door het slotenpatroon, dat haaks op de weg ligt, dwars op de weg gesitueerd.

Het Broekselaantje sluit aan op de Lekdijk. Doordat de kavelrichting hier niet parallel aan het slotenpatroon loopt maar haaks hierop zijn de kaveldieptes beperkt. Hierdoor is de bebouwing kleinschalig, uitzondering hierop vormt de groot-schalige bedrijfsbebouwing aan het noordeinden van het lint. De bebouwing is niet alleen op de kop van de kavels gesitueerd maar vertoont sterke verspringingen. Door de beperkte kaveldieptes en de ligging nabij de dijk dient er ook aandacht besteed te worden aan de kwaliteit van de achterzijdes van de bebouwing waar vanaf de dijk zicht op is.

Kadijk bestaat uit een clustering van bebouwing langs een verder onbebouwde polderweg. De ruimtelijke karakteristieken komen hier overeen met die van het lint Tussenlanen-Benedenberg dat wat zuidelijker parallel hieraan ligt.

De Hem is eveneens een clustering van bebouwing langs een verder onbebouwde weg, in dit geval de provinciale weg. De provinciale weg vormde oorspronkelijk als polderweg de verbinding tussen Schoonhoven en de parochie van Bergambacht. De bebouwing in De Hem is kleinschalig en sluit aan op het lint in Schoonhoven.

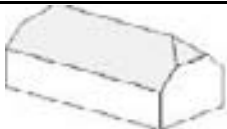

Welstandsniveau

De landelijke polderlinten hebben een PLUS niveau van welstand. Het streven is de landelijke kenmerken te behouden in de ruimtelijke situering en bebouwingskarakteristieken. In deze H6.3 gebieden komen beeldbepalend/MIP panden voor. De uitstraling van deze specifieke panden draagt bij aan een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de linten. Het pand wordt daarom op een BIJZONDER niveau van welstand getoetst. De specifieke locaties van deze beeldbepalende panden staan in de bijlage. Voor toetsing wordt tevens verwezen naar het themablad 'Bouwen aan en nabij

monumenten en beeldbepalende/MIP panden' in hoofdstuk 6. Verspreid in het gebied zijn tevens historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingsspecifieke kenmerken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

Criteria

Voor de landelijke polderlinten (H6.3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven. De voorgaande gebiedsomschrijving geldt als inspiratiekader en uitgangspunt voor ver- of nieuwbouw in deze gebieden.

Gebiedsgerichte criteria voor landelijke polderlinten H6.3		
<p>Er zijn twee typen hoofdbouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type B: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. <p>Type A en B komen in de landelijke polderlinten naast elkaar voor. Bij nieuwbouw of vervanging van een hoofdbouwmassa kan één van de hiervoor genoemde typen (terug)gebouwd worden. Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>		
Situering van het bouwwerk	 Type A	 Type B
	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rechthoekig karakter van het lint handhaven door toepassing van rechte rooilijnen. 	
	<p>Zijdelingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Los van elkaar. 	
	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behouden van open en weidse karakter van het lint - géén visuele verdichtingen toepassen. • Bij (vervangende) nieuwbouw is de positie op de kop van de kavel en de oriëntatie met de voorgevel haaks op de kavelrichting van de oorspronkelijke bebouwing richtinggevend. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstaande bijgebouwen bij voorkeur achter de hoofdbouwmassa. 	
Hoofdvormen van het bouwwerk	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw heeft een herhaling van eigenschappen van de landelijke gebouwen zoals in de directe omgeving voorkomende boerderijen, of een bewerking hiervan de voorkeur. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende) bouwmassa's. 	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van een heldere hoofdbouwvorm. • Bij renovatie of (vervangende) nieuwbouw streven naar zorgvuldige inpassing tussen de bestaande bebouwing. Bouwstijl conformeren naar de bouwstijl van de naastgelegen bebouwing. • Aansluiten bij de staafvormige, (liggende of staande) en blokvormige bouwmassa's.

Hoofdvormen van het bouwwerk	Type A	Type B
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afstemmen op de bebouwingshoogte van de omgeving. Hoogtevariatie van 1 tot 1,5 bouwlaag handhaven. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afstemmen op de bebouwingshoogte van de omgeving. Hoogtevariatie van 1 tot 2 bouwlagen met kap handhaven.
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Forse kappen: zadeldak of schilddak of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Zadeldak, afgeplat tentdak (vooral toepasbaar bij een staande staaf als vorm hoofdbouwmassa) mansardekap of een direct afgeleide van dit daktype met een heldere hoofdvorm. Toevoegingen aan het dakvlak aan de achterzijde van de hoofdbouw situeren. Kapvorm aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) afstemmen op kapvorm hoofdbebouwing.
	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast. 	<ul style="list-style-type: none"> Daken mogen met overstek worden toegepast.
	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Haaks op het lint (dwarsrichting). 	Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Evenwijdig (langsrichting) of haaks (langsrichting) op het lint.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw <ul style="list-style-type: none"> Toepassen van een heldere gevelcompositie. Voorgevel van het hoofdgebouw bestaat uit één geheel waarin de verschillende lagen en het dakgedeelte herkenbaar zijn. Aandacht voor zijgevels die door de openheid in het zicht komen te liggen door afstemming gevelopbouw en -geleding tussen zij- en voorgevel. Bij de uitstraling van de bebouwing dient de (oorspronkelijke) functie van het bouwwerk herkenbaar te zijn. 	
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Voorgevel van het hoofdgebouw heeft een verticale geleding. Geleding passend bij architectuurstijl hoofdgebouw. Gebruik van smalle muurdammen en staande ramen aanbevolen. 	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Horizontale en verticale geleding. Geleding passend bij architectuurstijl hoofdgebouw.
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> Erkers, dakkapellen en overige aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen en toevoegingen in de gevelwand of aan het dakvlak in maatvoering, architectuur en detaillering afstemmen op de hoofdbebouwing. 	

	Type A	Type B
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Materiaalkeuze: <ul style="list-style-type: none"> • Deuren en kozijnen: hout of goedgelijkende andere materialen. • Dakbedekking: gebakken, gesmoorde pannen of (kunst)riet. • Gevel: bakstenen. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): uitvoeren in metselwerk, gepotdekseld hout of staalprofiel. Regulier damwandprofiel is hier minder passend en afhankelijk van de situering op de kavel. • Toepassen van passende baksteenformaat, metselverband, voeg en voegkleur, passend bij de toegepaste materiaal- en maatvoeringskeuze in de omgeving. 	
	Materiaalkleur: <ul style="list-style-type: none"> • Het is van belang het kleurgebruik af te stemmen op de omgeving. Passende kleuren zijn bijvoorbeeld: donkere aardtinten rood en bruin, zwart, gebroken wit en donker groen. • Baksteenkleur: lichte en donkere aardtinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Stuc- en pleisterwerk in lichte tinten aansluitend bij de toegepaste kleurstellingen in de omgeving. • Kozijnkleur: Oudhollandse kleuren. • Hout of staal bij aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand): donkere kleurstelling in Oudhollandse kleuren. 	
	Detaillering: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgvuldige detaillering aansluitend aan de oorspronkelijke en/of in overeenstemming met de detailleringen van belendingen. • Afwerking metselwerk langs gevels en vensteropeningen: rollaag of strek. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van windveren en gootlijsten toegestaan. • Toepassen van muurschotels en ankers in de gevel is toegestaan. • Toepassen van een gestuct trasraam toegestaan. • Toepassen van vrije venstervormen toegestaan (bv. engelenvensters) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor H6.3 Polderlint; landelijk	
<ul style="list-style-type: none"> De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding aan zijgevel alleen mogelijk als vorm en maat van het perceel daar ruimte voor laat; doorzichten niet dichtzetten. Kapvorm afstemmen op kapvorm van het hoofdgebouw. Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> Ondergeschikt houden aan het hoofdgebouw, in principe achter het hoofdgebouw niet zichtbaar vanaf de openbare weg. Passend in het ensemble van alle bebouwing op het erf. Kapvorm afstemmen op kapvorm van de hoofdgebouwing. Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met het hoofdgebouw is essentieel.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> Bij kozijn- en gevelwijzigingen dient het oorspronkelijk ontwerp als uitgangspunt. Bij nieuwe winkelpuien afstemming zoeken in ritmiek van de pui- en/of gevelstructuur tussen begane grondgevel en bovengevel. Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw. Detailering van de oorspronkelijke/ historische bebouwing met rolbogen, speklagen e.d. richtinggevend.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> Dakkapellen aan de voorkant ondergeschikt aan en aansluitend bij de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw. Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels. Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. Afstemming met hoofdgebouwing essentieel. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> Aangepaste kapel is mogelijk.

Planmatig ontworpen woongebieden (W-gebieden)

Achter de historische structuren en aan de randen van de kernen zijn planmatig ontworpen woongebieden gebouwd. Door de jaren heen zijn er verschillende typen planmatig ontworpen buurten en wijken gebouwd, die telkens weer nieuwe randen van kernen vormen. Binnen de bouwblokken en soms binnen straten en buurten bestaat een zekere mate van uniformiteit.

Welstandseenheden

Vanaf de periode 1870 – 1900 is de uitbreiding van de gebouwde omgeving vooral planmatig aangestuurd. Bij deze planmatige ontwikkelingen van woon- en gemengde gebieden hebben kenmerkende stijloverwegingen in meer of mindere mate hun stempel gedrukt op de kwaliteit van de omgeving. Met namen in de vooroorlogse woongebieden zijn deze kenmerkende bouwstijlen nog nadrukkelijk aanwezig. Vanaf de in de jaren '30 ontwikkelde 'open stedenbouw' zijn op grote schaal bouwblokken toegepast. Doordat deze zijn opgebouwd uit herhaling van woongebouwen en rijenhuizen in stroken of stempels worden deze ensembles heel anders beleefd. In woongebieden die in kleine stappen zijn ontwikkeld en ook in de meer recente woonwijken is de ontwikkeling meer overgelaten aan de markt. Individuele woonwensen en aversie tegen seriematig bouwen en het zoeken naar verscheidenheid hebben geleid tot wijken met weinig samenhang tussen stedenbouw en architectuur. Binnen de gemeente Bergambacht zijn de kernen pas relatief laat uitgebreid. Met name de woonwijken die ontwikkeld zijn tussen 1950 en 1980 kennen een veelheid aan seriematige bouw.

In de planmatig ontworpen woongebieden kan onderscheid worden gemaakt in de verschillende perioden waarin de woongebieden zijn gerealiseerd.

- 1) **Woongebieden in stroken- en blokverkaveling (W1.2).** Door de hoge productiestroom is er in de periode 1945-1980 veelvuldig gebruik gemaakt van verschillende bouwmaterialen zoals glas, baksteen, beton en staal. De bouwblokken hebben een repeterend patroon en geheel eigen kenmerkende detaillering.
- 2) **Woonerven (W1.3).** Deze woongebieden uit de jaren 1970-1985 kenmerken zich door het woonerf-concept. De bebouwing is zeer divers en gesitueerd in een groene woonomgeving. De menselijke schaal en maat is hierbij leidend. Kenmerkend zijn ook de vele aanbouwen aan de hoofdbouwworm.

In de drie kernen zijn verschillende gebieden te karakteriseren als gebieden die planmatig ontworpen zijn. In onderstaand schema wordt aangegeven welke typologie aan bepaalde wijken kan worden toegeschreven. De nummers verwijzen naar de gebieds-/typologie-beschrijvingen met bijbehorende criteria. Daarnaast corresponderen zij met de legenda-eenheden van de typologiekaart.

Daarnaast zijn gebieden met een overwegend individuele bouw gerealiseerd. Deze gebieden kenmerken zich door een individuele architectuur, die geen of weinig relatie vertoont met de omliggende planmatige bebouwing. Deze gebieden zijn met de codering W2 op de typologiekaart en in onderstaand schema aangeduid.

<i>Gebiedscode</i>	<i>Naam gebied</i>	<i>typologiebeschrijving</i>
Planmatig ontworpen woongebieden (W-gebieden)		
W1.2	Bloemenbuurt, Vogelbuurt, Burgemeesterbuurt, De Watertoren, Bergstoep en het gebied tussen de Hoofdstraat en Burg. Winklerstraat in Bergambacht. De woongebieden oost en west in Ammerstol Berkenwoude west en Dreef in Berkenwoude.	Woongebieden in stroken- en blokverkeveling
W1.3	Bomenbuurt, Hoevenbuurt en de Merelstraat in Bergambacht.	Woonerven
W2	De Oosterhoef-Godevaertshoef, Paard en bloem-Korenbloem-Weegbree, Houtstraat en Burg. Winklerstraat in Bergambacht. De Visserijstraat in Ammerstol. De Weidebloemstraat in Berkenwoude	Individuele bouw

W1.2 Woongebieden in stroken- en blokverkaveling (1945-1980)

Woonwijken in stroken- en blokverkaveling zijn planmatig ontwikkelde woonwijken met een in vorm en uitstraling eenzijdige woonbebouwing. Veel uitleggebieden zijn vanaf de jaren '50 gerealiseerd in een eenvoudig patroon van rechte straten met een symmetrisch straatprofiel. Langs deze straten zijn verschillende typen woningen gebouwd, veelal in rijen, afgewisseld met appartementenblokken en dubbele woningen.

Welstandseenheden

Binnen de gemeente zijn verschillende woonwijken te karakteriseren als gebieden met traditionele bebouwing. Woongebieden in stroken- en blokverkaveling worden gekenmerkt door een eenvoudige ruimtelijke structuur, stedenbouwkundig patroon en eenvoudige hoofdbouwwormen. De architectuur en de toegepaste materialen en bouwwormen stralen anti-stedelijkheid uit. Doorgaans worden natuurlijke materialen toegepast, bij voorkeur baksteen en gebakken pannen. De gevels zijn van een gedekte materiaalkleur en voorzien van een eenvoudige 'dorpse' detaillering. In de kleinere kernen zoals die in de gemeente Bergambacht zijn het vooral woonwijken in traditionele blokverkaveling met traditioneel vormgegeven rijen- en dubbele woningen. Vaak komen de straten op de historische structuren in de kernen uit. Er zijn twee typen bebouwingselementen in de gebieden te onderscheiden:

- seriematige objecten
- bijzondere bebouwingselementen

Op de typologiekaart zijn deze met de codering W1.2 aangegeven.

Bergambacht

Bloemenbuurt

In het noordoosten van het dorp ligt de Bloemenbuurt die ruimtelijk van de stedelijke omgeving gescheiden is door groene buffers. Het rechthoekige stratenpatroon is ontleend aan het noord-zuid georiënteerde slotenpatroon. De bebouwing grenzend aan het polderlandschap is hier met de rug naar toegekeerd waardoor de buurt een introvert, besloten karakter heeft. De bebouwing is hier vrij afwisselend, variërend tussen

de blokverkaveling van geschakelde woningen en de strokenverkaveling van aaneengesloten woningen, zowel uitgevoerd in één als twee lagen plus zadeldak. De overeenkomst in de verschillende bebouwing is het materiaalgebruik dat hoofdzakelijk bestaat uit licht bruine bakstenen en donkere dakpannen. De architectuur is sober, plaatselijk wordt door middel van helder kleurgebruik accenten toegepast.

Vogelbuurt

Het stratenpatroon is hier duidelijk gebaseerd op het slotenpatroon van het polderlandschap. Door de situering van met name de meest noordelijke bouwstroken met doorzichten naar dit landschap wordt daar een heldere relatie mee gelegd. De parkeerruimte voor deze bouwstroken verdient de aandacht om de beeldkwaliteit van het zicht op de blinde kopgevels en het aanzicht van de garageboxen te bewaken. De sobere architectuur van de bebouwing in twee lagen plus een zadeldak en louter in strokenverkaveling komt overeen met die in de aangrenzende buurten. Ook in het materiaal bestaat er een samenhang door het toepassen van licht bruine bakstenen en donkere pannen.

Woongebied tussen de Hoofdstraat en Dr. A. Schweitzerstraat

Dit grote woongebied ten oosten van de historische structuur van de Hoofdstraat bestaat vanuit stedenbouwkundig oogpunt uit één eenheid. De oost-west gesitueerde Pleinstraat zorgt hier voor de ruimtelijke samenhang tussen de op de noord-zuid georiënteerde slotenpatroon gebaseerde straten, die op de Pleinstraat aansluiten. De bebouwing bestaat enkel uit strokenbouw, een enkele uitzondering daargelaten: de blokverkaveling langs de Koningin Beatrixstraat en de Schoolstraat en de losse bebouwingselementen aan de Badhuisstraat. De strokenbouw heeft twee lagen plus een zadeldak. De architectuur is in het gehele gebied erg sober plaatselijk wordt de plasticiteit van de bouwvorm vergroot door erkers (bouwblok langs de Pleinstraat), een dakkapel of overkappingen boven de voordeur. Het materiaalgebruik bestaat ook hier in hoofdzaak uit lichtere en donkere bruine bakstenen en donkere dakpannen. Plaatselijk wordt ook gebruik gemaakt van oranje dakpannen, dit is met name het geval bij de wat oudere bouwblokken direct achter de Hoofdstraat. Deze bebouwing valt daarbij verder op door de meer gedetailleerde invulling van de gevel. De witte lijsten rond de voordeuren en het siermetselwerk tussen de ramen van de eerste en tweede bouwlagen verfraaien het straatbeeld. Centraal in het woongebied bevinden zich daarnaast bijzondere bebouwingselementen die zich van de omgeving on-

derscheiden door de platte daken en de plasticiteit van de gevel door de galerij langs de appartementen in de tweede laag. Langs de noordelijke dorpsrand is de bebouwing op het buitengebied georiënteerd waardoor het een verzorgde uitstraling geeft vanuit het landschap. Het aangrenzende parkachtig ingerichte groen vormt de buffer tussen het planmatige dorpsgebied en het cultuurhistorische polderlint.

Burgemeesterbuurt

Deze buurt is de meest recente uitbreiding van Bergambacht, de structuur is hier gebaseerd op noord-zuid gesitueerde Burg. Huijbrechtstraat die op twee plaatsen een verspringing vertoont. De bebouwing, die direct of met dwarsstraten hierlangs ligt, is zowel blok- als staafvormig en architectonisch sober uitgevoerd in twee lagen met zadeldak. De samenhang in de buurt wordt bereikt door het éénduidig gebruiken van lichte en donkere bakstenen en donkere dakpannen. Daarnaast wordt op plaatsen ook hout in de gevel verwerkt. In de strokenbouw aan de zuidzijde worden zowel de lichte als donkere bakstenen in dezelfde gevel gebruikt. De grootschalige bebouwing in de noordwest hoek onderscheidt zich door het platte dak maar komt in materiaalgebruik overeen met de rest van de buurt.

De watertoren

Dit relatief recent gebouwde buurtje ligt tegen het polderlint Dijklaan en bestaat uit een drietal geschakelde woningstroken. Deze stroken zijn ontworpen in dezelfde behoudende architectonische stijl en uitgevoerd in hetzelfde materiaal, te weten afwisselend lichte en donkere bakstenen donker rode dakpannen en houten gevelbekleding.

Bergstoep

Het planmatig aangelegde bebouwingscluster in Bergstoep heeft zijn oorsprong in de huisvesting van de arbeiders werkend bij de bedrijven op de dijk. Dit is zodoende één van de eerste planmatig gebouwde gebieden binnen de gemeente. De bebouwing vertoont daarmee ook overeenkomsten met de oudste planmatige uitbreidingen in de kern van Bergambacht (Secr. Schippersstraat, Pr. Julianastraat) waar ook de witte lijsten om de voordeuren, de traditionele gevelindeling en het siermetselwerk tussen de ramen op de eerste en tweede laag typerend zijn. Daarnaast zijn ook de metselafwerkingen boven de ramen in rollen en strekken kenmerkend. Het materiaalgebruik is donker baksteen en oranje dakpannen en de gebruikte kleuren zijn Oudhollands.

Ammerstol

Ammerstol oost

De verkavelingsrichtingen zijn in dit gebied sterk afgeleid van het slotenpatroon, dat er bovendien nog aanwezig is. De bouwvormen zijn hier zeer divers: van staafvormige bouwstroken tot blokvormige woonbebouwing en grootschalige voorzieningen. De grootschalige bebouwing telt één bouwlaag met plat dak, de woonbebouwing telt overwegend twee lagen plus zadeldak. Bij de aaneengesloten bouwstroken loopt het dakvlak vaak boven de garage door tot de eerste bouwlaag. Het toegepaste materiaal bestaat hoofdzakelijk uit lichte- en donkerbruine bakstenen en donkere dakpannen.

Ammerstol west

Dit gebied heeft een helderdere stedenbouwkundige opzet dan het oostelijke gebied. Het rechthoekige stratenpatroon is gesitueerd in de richting van het polderlandschap en enkele sloten zijn hier nog bewaard gebleven. De bebouwing stamt uit de periode van de eerste planmatige uitbreidingen van het dorp. De bebouwing vertoont dan ook de karakteristieken van de architectuur uit deze periode: een eenvoudige, niet symmetrische, traditionele gevelindeling en bescheiden detaillering boven ramen en deuren met metselafwerking in de vorm van een rol of een strek. Daarnaast maken ook balkons en dakpannen onderdeel uit van de architectonische eenheid van een bouwstrook. Het materiaal dat gebruikt is aardkleurige bakstenen en oranje dakpannen, daarbij zijn er donkere kleuren gebruikt. De bouwhoogtes variëren van één laag met zadeldak tot twee lagen met zadeldak.

Berkenwoude

Berkenwoude oost

Dit gebied vormt de grootste planmatige uitbreiding van het dorp. Parallel aan het oorspronkelijke polderlint en het slotenpatroon is de woonstratenstructuur gelegen. De behouden oorspronkelijke sloten en het parkachtige groen bepalen de sfeer in dit woongebied. De bebouwing die het straatbeeld vormt is zeer divers, zowel strokenbouw als niet-woonbebouwing en blokvormige elementen komen hier voor. Hierbij is geen van de drie typologieën overheersend. In de stedenbouwkundige opzet zijn de drie vormen wel duidelijk gerangschikt. De strokenbouw is gesitueerd aan de zijde van het dorpse polderlint, de niet-woonfuncties centraal in de wijk en de geschakelde

woningen en twee-onder-één-kappers langs de grens met het buitengebied. In het materiaalgebruik komt de bebouwing overeen. Overwegend worden er lichte en donkere bakstenen toegepast, donkere dakpannen en plaatselijk is ook hout in de gevels verwerkt. Het kleurgebruik en de daktypes lopen uiteen. Met name de niet-woonbebouwing onderscheidt zich door de platte daken en het meer uitgesproken kleurgebruik.

Dreef

De straat Dreef ligt tussen één verkavelingsslag ingeklemd tussen twee brede ontwateringsloten. De bebouwing is op de weg georiënteerd en heeft door de lange aaneengesloten bebouwingsstroken een besloten karakter. Enkel aan de beide uiteinden van de buurt bestaat er een duidelijke visuele relatie met het omringende polderlandschap. De bebouwing heeft aan beide zijden van de weg een eigen karakter. Aan de westkant heeft de bebouwing twee lagen met zadeldak waarbij het dakvlak over de helft van de woningbreedte doorloopt tot de eerste laag. De daken zijn bedekt met donkere dakpannen en vormen door de enorme oppervlaktes het straatbeeld aan deze zijde van de straat. Het materiaal in de gevel bestaat uit lichte bakstenen en forse houten oppervlaktes in de zijgevel van de uitbouw

aan de voorzijde. Aan de overzijde is de bebouwing opgebouwd uit het traditionele twee lagen plus zadeldak. Losse bijgebouwen aan de voorzijde en een uitbouw in de voorgevel verhogen hier het reliëf van de straatwand. De architectuur is sober en het materiaalgebruik bestaat overwegend uit lichte baksteen met speklagen van donker baksteen in de tweede laag en donkere dakpannen.

Welstandsniveau

De waarde van deze wijken schuilt vooral in de stedenbouwkundige opzet: de (eenvoudige) compositie van de bouwmassa's. De architectonische waarde van de verschillende bouwblokken verschilt onderling sterk. Daarom is gekozen voor een BASIS niveau van welstand.

Criteria

Voor de gebieden met traditionele bebouwing (W1.2) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor woongebieden in stroken- en blokverkaveling – W1.2									
De criteria boven de stippellijn vormen de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen. De criteria boven de stippellijn vormen de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.									
Situering van het bouwwerk	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th style="width: 50%;">Seriële bouw</th> <th style="width: 50%;">Bijzondere bebouwing</th> </tr> <tr> <td colspan="2"> Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied: doorgaans is dit een rechte rooilijn. </td> </tr> <tr> <td> Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten of clusters twee-onder-één-kap woningen en vrijstaande seriematige woningbouw. Blokken en woningen onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. </td> <td> Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Doorgaans los van elkaar. </td> </tr> <tr> <td> Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat of hof georiënteerde bebouwingskarakteristiek handhaven. Bij blokverkaveling oriëntatie op de straat. Bij strokenbouw oriëntatie op weg of openbare ruimte. </td> <td> Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> Situatie afhankelijk: wisselend. </td> </tr> </table>	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied: doorgaans is dit een rechte rooilijn. 		Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten of clusters twee-onder-één-kap woningen en vrijstaande seriematige woningbouw. Blokken en woningen onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Doorgaans los van elkaar. 	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat of hof georiënteerde bebouwingskarakteristiek handhaven. Bij blokverkaveling oriëntatie op de straat. Bij strokenbouw oriëntatie op weg of openbare ruimte. 	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> Situatie afhankelijk: wisselend.
	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing							
	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied: doorgaans is dit een rechte rooilijn. 								
Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten of clusters twee-onder-één-kap woningen en vrijstaande seriematige woningbouw. Blokken en woningen onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Doorgaans los van elkaar. 								
Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat of hof georiënteerde bebouwingskarakteristiek handhaven. Bij blokverkaveling oriëntatie op de straat. Bij strokenbouw oriëntatie op weg of openbare ruimte. 	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> Situatie afhankelijk: wisselend. 								
Hoofdvormen van het bouwwerk	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td> Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij bouwmassa/cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen - staaf- of blokvormig, bij hoogbouw staande schijf - of toepassen afgeleide bouwvorm. Binnen bouwblok: aansluiten bij bouwmassa bouwblok. </td> <td> Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende bouwvorm bij omgeving. </td> </tr> <tr> <td> Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van bouwhoogte binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. </td> <td> Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van functie van het gebouw en schaal van de omliggende bebouwing. </td> </tr> <tr> <td> Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kapvorm en -richting bij bouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de hoofdbouwvorm. Accenten op hoeken ter versterking van de stedenbouwkundige structuur toegestaan. </td> <td> Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende kapvorm en -richting bij bouwvorm en omgeving. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur bouwvorm. </td> </tr> </table>	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij bouwmassa/cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen - staaf- of blokvormig, bij hoogbouw staande schijf - of toepassen afgeleide bouwvorm. Binnen bouwblok: aansluiten bij bouwmassa bouwblok. 	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende bouwvorm bij omgeving. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van bouwhoogte binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van functie van het gebouw en schaal van de omliggende bebouwing. 	Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kapvorm en -richting bij bouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de hoofdbouwvorm. Accenten op hoeken ter versterking van de stedenbouwkundige structuur toegestaan. 	Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende kapvorm en -richting bij bouwvorm en omgeving. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur bouwvorm. 		
	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij bouwmassa/cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen - staaf- of blokvormig, bij hoogbouw staande schijf - of toepassen afgeleide bouwvorm. Binnen bouwblok: aansluiten bij bouwmassa bouwblok. 	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende bouwvorm bij omgeving. 							
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van bouwhoogte binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van functie van het gebouw en schaal van de omliggende bebouwing. 							
Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kapvorm en -richting bij bouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de hoofdbouwvorm. Accenten op hoeken ter versterking van de stedenbouwkundige structuur toegestaan. 	Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende kapvorm en -richting bij bouwvorm en omgeving. Diverse kapvormen mogelijk. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur bouwvorm. 								

Gevelaanzichten van het bouwwerk	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing
	Gevelopbouw en geleding: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij gevelopbouw en –geleding binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Gevelopbouw en geleding: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende gevelopbouw en geleding bij bouwvorm en omgeving.
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij plasticiteit binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> Toepassen passende plasticiteit bij bouwvorm en omgeving.
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Materiaalkeuze en overwegend kleurgebruik: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kleur- en materiaalgebruik binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	
	Detaillering: <ul style="list-style-type: none"> Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. 	
<ul style="list-style-type: none"> Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor woongebieden in stroken- en blokverkaveling – W1.2	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Alleen erkers als meerdere erkers in de gevelwand aanwezig zijn en de erker optimaal wordt geïntegreerd in architectuur van hoofdbouw. • Samenhang, ritmiek en herhaling per bouwblok handhaven of versterken.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Ritmerende elementen als voordeuren en vensters blijven identiek of krijgen bij vernieuwing tenminste een aan elkaar verwante vormgeving. • Waar in de gevel beelden per bouwblok kwalitatief sterk bindende elementen aanwezig zijn (bijv. houten gevelbekleding, lateibalken, kozijnbehandeling) worden deze per ensemble/compositie op dezelfde wijze behandeld. • Bij verbouw krijgen bindende elementen een gelijke behandeling (daklijsten e.d.).
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Streven naar verzorgde en samenhangende vormgeving van erfafscheidingen per bouwblok. • Behouden van lage erfafscheidingen (tot 1 meter) aan de voorkant.

W1.3 Woonerven (1970-1985)

Als reactie op de blok- en strokenverkaveling ontstaat in de jaren '70 de Forumbeweging die aandacht vraagt voor de menselijke schaal en maat van nieuwe woongebieden. Deze wijken worden gekenmerkt door het woonerfconcept. De wijken bestaan hoofdzakelijk uit eengezinswoningen in een groene woonomgeving waarbij de menselijke schaal en maat leidend is.

Welstandseenheden

De woongebieden uit de periode 1970-1980 hebben een grillig straten- en verkavelingspatroon met hofjes. De bebouwing is deels georiënteerd op de openbare ruimte en deels op de weg. Bij de woningen die zijn geclusterd rondom de woonerven ontbreekt een duidelijk onderscheid tussen voor- en achterkanten. Dergelijke wijken zijn door de clustering en de situering van de woningen op het woonerf sterk naar binnen gekeerd. De architectuur van woningen in dergelijke wijken is ingetogen en sluit aan bij de mode van de jaren '70: donkere kleurtoon, het gebruik van semi-ambachtelijke materialen zoals hout, baksteen en gebakken pannen. Op enkele plekken dringen erfafscheidingen door tot aan de openbare weg waardoor het grillige beeld nog eens versterkt wordt. Op de typologiekaart zijn deze met de codering W1.3 aangegeven.

Er zijn twee typen bebouwingselementen te onderscheiden:

- Seriële objecten
- Bijzondere bebouwingselementen

Bergambacht

In de kern van Bergambacht zijn de kenmerken van woonerven te herkennen in de op elkaar aansluitende Bomenbuurt, Hoevenbuurt en in de Merelstraat.

Dit gebied is opgebouwd uit bouwstroken met zeer wisselende lengtes, die veelal niet als herkenbare, samenhangende bouwblokken ten opzichte van elkaar gesitueerd zijn. Hierdoor grenzen vele zij- en achtergevels aan de openbare ruimte, dit vraagt extra aandacht voor de invloed van deze gevels op de kwaliteit van het straatbeeld. Kenmerkend voor de architectuur van de bebouwing is de uitbouw aan de voorzijde waar boven het schuine dakvlak vaak doorloopt tot de eerste laag. Plaatselijk maken dakkapellen onderdeel uit van het architectonisch geheel op andere plaatsen zijn het individuele toevoegingen. De bouwhoogtes variëren sterk, van één laag tot

twee lagen met zadeldak. Buiten de architectuur onderscheidt de stedenbouwkundige opzet in de woonerven zich in de openbare ruimte van de traditionele rechte lijnige strokenverkaveling. Door het op grote schaal toepassen van geconcentreerd openbare parkeervoorzieningen en het hogere niveau van openbaar groen. In de Merelstraat draagt ook de groene invulling van de wat forsere voortuinen bij aan het groene straatbeeld. Deze voortuinen ontstaan door de grote verspringingen in de rooilijn en de schuine situering op de straat. Dit feit heeft tevens tot gevolg dat de zijgevels hier behandeld dienen te worden als voorgevels omdat zij van grote invloed zijn op het straatbeeld. Het materiaalgebruik in het gebied varieert tussen lichte- en donkerbruine bakstenen, rode en donkere dakpannen en het gebruik van hout in de gevels. Het kleurgebruik loopt sterk uiteen tussen

heldere primaire kleuren tot meer aardekleurige tinten.

Welstandsniveau

Voor de woonerven is gekozen voor een BASIS niveau van welstand. Het welstandsbeleid is erop gericht de karakteristieke, eenvoudige situering en bouwmassa's te behouden. De architectonische waarde van de verschillende bouwblokken verschilt onderling sterk

Criteria

Voor de gebieden gebouwd in het woonerfconcept (W.1.3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor gebieden gebouwd in het woonerfconcept – W1.3		
	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing
Situering van het bouwwerk	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied: vaak is dit een verspringende rooilijn. 	
	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten of clusters twee-onder-één-kap woningen en vrijstaande seriematige woningbouw. Blokken en woningen onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Doorgaans los van elkaar.
	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat georiënteerde bebouwing karakteristiek handhaven. 	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> Situatie afhankelijk: wisselend.

	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing
Hoofdvormen van het bouwwerk	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij bouwmassa cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen of toepassen afgeleide bouwvorm. • Afhankelijk van toegepaste vormen in blok of cluster: Staaf- (liggend) en blok-vormig, overwegend met kap. • Toepassen van afknottingen en uitsteeksels in principe mogelijk mits toegepast bebouwblok of cluster. • Plaatsing Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) in principe achter de hoofdbouwmassa tenzij in de directe omgeving Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) voor de hoofdbouwmassa toegepast zijn. 	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen passende bouwvorm bij omgeving.
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van de overwegende bouwhoogte binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van functie van het gebouw en schaal van de omliggende bebouwing.
	Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Diverse kapvormen mogelijk. • Aansluiten bij kapvorm en -richting bij bouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. • Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de hoofdbouwvorm. 	Kapvorm en kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> • Diverse kapvormen mogelijk. • Toepassen passende kapvorm en -richting bij bouwvorm en omgeving. • Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur bouwvorm.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw en geleding: <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij gevelopbouw en -geleding binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Gevelopbouw en geleding: <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen passende gevelopbouw en geleding bij bouwvorm en omgeving.
	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij plasticiteit binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen passende plasticiteit bij bouwvorm en omgeving.

Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Seriële bouw	Bijzondere bebouwing
	Materiaalkeuze en overwegend kleurgebruik:	
	<ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kleur- en materiaalgebruik binnen bouwblok of cluster van seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. 	
Detaillering:		
<ul style="list-style-type: none"> Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. 		
<ul style="list-style-type: none"> Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor woongebieden in het woonerfconcept -W1.3

- De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.
- Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7.

Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> Kapvorm afstemmen met de kapvorm van het hoofdgebouw.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> Kapvorm afstemmen met de kapvorm van het hoofdgebouw.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> Waar in de gevelwand per bouwblok kwalitatief sterk bindende elementen aanwezig zijn (bijv. houten gevelbekleding, lateibalken, kozijnbehandeling) worden deze per ensemble/compositie op dezelfde wijze behandeld.
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> Individueel vormgeven dakkapellen zijn mogelijk, mits ondergeschikt aan, en in samenhang met de architectuur en gevelindeling van het hoofdgebouw.
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> Streven naar verzorgde en samenhangende vormgeving van erfafscheidingen per bouwblok. Extra aandacht voor erfafscheidingen aan achterkant gelegen aan achtergelegen parkeerpleintjes en/of hofjes. Dakopbouwen zijn mogelijk mits zij zijn vormgegeven in de lijn van de gevelwand en kapvorm van het bouwblok.

W2 Individuele bouw

Gebieden met individueel ontworpen, vooral vrijstaande gebouwen, hebben een beperkte samenhangende karakteristiek tussen cultuurhistorie, stedenbouwkundig concept en architectuurstijl. Deze gebieden zijn met name ontstaan aan randen van wijken en kernen. De gebouwen zijn individueel ontworpen en de wijken en straten hebben daardoor een gevarieerd gezicht.

Welstandseenheden

In Bergambacht is de bebouwing langs de straten Oosterhoef-Godevaertshoef, Paardebloem-Korenbloem-Weegbree, Houtstraat en Burg. Winklerstraat te karakteriseren als gebieden met individuele woningbouw. In Ammerstol is deze typologie herkenbaar langs de Visserijstraat, bij Berkenwoude ligt het grootste gebied met individuele woningbouw, de Weidebloemstraat. Op de typologiekaart zijn deze met de codering W2 aangegeven. Individuele bouw bestaat uit veelal vrijstaande, gevarieerde gebouwen. De individueel ontworpen woningen in de woongebieden in kleine kernen kennen doorgaans een hoofdbouwmassa van één of twee bouwlagen met kap. In de loop der jaren zijn de invloeden van diverse stedenbouwkundige stromingen ook in deze vrije sectorwijken ingebracht. In grotere kernen komen naast de traditionele individuele woningen en gebouwen ook individueel ontworpen stadswoningen voor. Deze hebben eveneens een eigen gezicht maar zijn qua bouwvorm aangepast aan het stadse bebouwingsbeeld.

Bergambacht

Kenmerkend voor de planmatig aangelegde individuele woningen in Bergambacht is dat deze enkel langs de dorpsranden voorkomen als overgangen met een lage dichtheid naar het buitengebied. Deze woningen zijn dan ook beperkt in de bouwhoogte, één laag met zadeldak, en contrasteren daarmee met de hogere strokenbouw. De woningen zijn op de straat gericht en gesitueerd in een strakke rooilijn. De uitzondering hierop zijn de woningen langs de Oosterhoef die de afbuigende loop van deze straat volgen. In de architectonische stijl van de bebouwing zit weinig variatie en refereert aan de sobere architectuur van de jaren '60 strokenbouw die het aanzicht van het grootste deel van het dorp bepalen. Ook in materiaalgebruik zijn de overeenkomsten zichtbaar: ook hier worden lichte- en donkerbruine bakstenen gebruikt, zijn de dakpannen donker en is er hout in de gevels verwerkt.

Ammerstol

Ook de planmatige individuele woningbouw in Ammerstol is gesitueerd in de dorpsrand. De woningen staan op gelijke afstand van elkaar en zijn opgebouwd uit één laag met zadeldak. Onderling verschillen de woningen qua vormgeving weinig van elkaar, samen met de situering in een strakke rooilijn zorgt dit voor een grote samenhang. De variatie bestaat voornamelijk in het materiaalgebruik en de inrichting van de voor-

tuinen.

Berkenwoude

Los van de kern van Berkenwoude ligt langs de Zuidbroekse Opweg een groot cluster individueel gebouwde woningen. Dit gebied is zeer ruim opgezet en vertoont een grote variatie aan architectuurstijlen, bouwvormen en toegepaste kleuren en materialen. De woningen zijn op enige afstand van de weg geplaatst en hebben door de beperkte bouwhoogte (één laag plus kap), de ruime opzet van de wijk en het sterke groene karakter ervan een beperkte invloed op de openbare ruimte. Het straatbeeld wordt hier voornamelijk bepaald door de gehandhaafd gebleven poldersloten en het groen op de erven en in de openbare ruimte.

Welstandsniveau

Om de karakteristieke variatie in de bouwvorm, vormgeving en situering te behouden is voor een BASIS niveau van welstand gekozen. Daarmee wordt de vrijheid geboden deze variatie in de toekomst te handhaven.

Criteria

Voor de gebieden met individuele woningbouw (W2) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor individuele bouw – W2	
<p>Kenmerkend voor individuele bouw is het eigen gezicht van de vrijstaande panden. Specifieke, gebiedsgerichte aandachtspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiting bestaande rooilijn. • Overwegend materiaalgebruik en kleurtoon in relatie tot omgeving en de kwaliteit van het (stads)landschap. 	
Situering van het bouwwerk	<p>Rooilijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De individuele woningbouw kent verschillende soorten rooilijnen. Het is belangrijk dat, afhankelijk van het type, de specifieke rooilijnen worden gerespecteerd. Dit speelt met name bij de situering van het hoofdgebouw.
	<p>Zijdellingse afstand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De zijdelingse afstand tussen de individuele bouw is wisselend. Afhankelijk van de structuur van de buurt of het bouwblok dient de zijdelingse afstand gerespecteerd te worden.
	<p>Oriëntatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De individuele bouw kent verschillende soorten oriëntatie. Het is belangrijk dat de specifieke oriëntatie gerespecteerd wordt en dat aansluiting gezocht wordt bij de overwegend oriëntatie in het gebied.
Hoofdvormen van het bouwwerk	<p>Hoofdbouwworm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De individuele panden hebben een eigen gezicht en kennen een eigen hoofdbouwworm. Aan de randen van gebieden met individuele bouw: dient de vorm van de bouwmassa ervoor te zorgen dat de gebouwen worden opgenomen in het (stads)landschap.
Gevelaanzichten van het bouwwerk	<p>Gevelopbouw, -geleding en -plasticiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gevelopbouw, gevelgeleding en plasticiteit dienen in grote lijnen aan te sluiten op de in de omgeving aanwezige karakteristieken.
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<p>Overwegend materiaalgebruik en kleurtoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aangezien veel individuele bouw grenst aan het buitengebied liggen vraagt dit aandacht voor de kleurstelling en het materiaalgebruik van het bouwwerk. Kleurtoon en materiaalkeuze die een relatie vertonen met de in het landschap overheersende elementen dragen daaraan bij.
	<p>Detailering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel.
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden getoetst aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. • Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7. 	

Woongebieden met een sterke architectonische ensemblewaarde (A-gebieden)

Binnen de planmatig ontworpen woongebieden zijn er bebouwingsclusters te onderscheiden met een sterke architectonische ensemblewaarde. Door de herkenbare samenhangende bouwstijl worden deze gebieden hoger gewaardeerd en verdienen daarmee vanuit welstandsoptiek extra aandacht.

Welstandseenheden

Bij deze bebouwingsclusters in de planmatig ontworpen woon- en gemengde gebieden hebben kenmerkende stijloverwegingen in hoge mate een stempel gedrukt op de kwaliteit van de omgeving. Bebouwingsclusters met een herkenbare samenhangende bouwstijl worden daarbij hoog gewaardeerd. Uitgangspunt voor de waardering is de hoge mate van gaafheid in de individuele bebouwing en de herkenbaarheid van stijlkenmerken in de bebouwingsclusters.

<i>Gebiedscode</i>	<i>naam gebied</i>	<i>typologiebeschrijving</i>
Woongebieden met een sterke architectonische ensemblewaarde (A-gebieden)		
A3	De buurt rond de Poorthuisstraat in Bergambacht	Expressionisme

A3 Expressionisme

Vanaf de jaren '20 zetten de architecten zich af tegen de strakke en zakelijke tendensen in de overwegend rationele architectuur. Het expressionisme streeft naar fantasieachtige vormen die later constructief mogelijk werden gemaakt. De buitengewoon schilderachtige romantische bouwwerken waren een protest tegen de beperkingen die de eisen van gebruik en constructie aan de architect oplegden. De uiterlijke vorm, op driedimensionale wijze en in baksteen uitgevoerd, is allesbepalend.

Welstandseenheden

Het expressionisme is een verzamelnaam voor de architectuurstromingen van De Amsterdamse School, Het Zakelijk Expressionisme en het Organisch Expressionisme. Gebieden met een overwegend expressionistische bebouwingstijl worden gekenmerkt door bebouwing, gebouwd in organische vormen, expressief siermetselwerk en soms golvende gevels. De bouwwerken zijn rijk versierd met (niet-)functionele details als erkers, torentjes en een dakopbouw. Bij grote stedelijke gebouwen overheerste het verticalisme. De woning- en villabouw wordt juist gekenmerkt door een sterke horizontale geleding met vensterreeksen en machtige schoorstenen. Type-rend zijn de 'laddervensters' met hun horizontale roedenverdeling. Gewapend beton werd weliswaar toegepast, maar in eerste instantie slechts voor grote gebouwen. Het betonnen skelet werd omkleed met baksteen, dat men als een schijnbaar 'kneedbaar' beeldhouwmateriaal toepast. Handvormsteen was zeer geliefd en verhoogde in combinatie met verdiepte voegen de plasticiteit.

Er zijn drie typen bebouwingselementen te onderscheiden:

- individuele objecten
- seriële objecten

Deze architectuurstroming wordt na veelvuldig toegepast te zijn in de jaren '20 en '30 recent weer nieuw leven ingeblazen. In Bergambacht zijn de stijlkenmerken van het expressionisme in de nieuwbouw van de buurt rond de Poorthuisstraat toegepast. Met name de horizontale geleding van de grote witte dakoverstekken, de raampartijen en de bakstenen banden op de verdieping zijn typerend. Bij de bebouwing rond de Poorthuis-

straat hebben de aaneengesloten woningen een zadeldak. Het toegepaste materiaal is lichte en donkere baksteen en donkere dakpannen. De zeer beperkt toegepaste kleuren zijn donker waardoor de forse witte boeiboorden zeer nadrukkelijk aanwezig zijn in het straatbeeld. De toegepaste dakkapellen maken onderdeel uit van het architectonisch geheel en bepalen in sterke mate de ritmiek in de bebouwing. Op de typologiekaart is dit gebied met de codering A3 aangegeven.

Welstandsniveau

Om het specifieke karakter van deze buurt te behouden is gekozen voor een PLUS niveau van welstand. Hiermee is het beleid gericht op het respecteren van de karakteristieke vormgeving, kleur- en materiaalgebruik.

Criteria

Voor de gebieden met expressionistische bebouwing (A3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor gebieden met een expressionistische bebouwingstijl - A3		
Aandachtspunt bij nieuw- of verbouw is dat de eenheid en samenhang tussen de stedenbouwkundige opbouw en bebouwing karakteristiek gehandhaafd blijft en/of versterkt wordt. De criteria boven de stippellijn vormen de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.		
Situering van het bouwwerk	Individuele objecten	Seriële objecten
	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij toegepaste rooilijn in gebied. 	Rooilijn: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten toegepaste rooilijn in gebied. De rooilijn is recht en op accentpunten verspringend. Deze karakteristiek handhaven.
	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Los van elkaar of twee-onder-één-kap. Ensembles met individuele bouw onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand. 	Zijdelingse afstand: <ul style="list-style-type: none"> Aaneengesloten. Blokken onderling: respecteren toegepaste zijdelingse afstand.
	Oriëntatie: <ul style="list-style-type: none"> De op de straat georiënteerde bebouwing karakteristiek handhaven. 	
Hoofdvormen van het bouwwerk	Bouwmassa: <ul style="list-style-type: none"> De bouwmassa bestaat uit één duidelijke hoofdbouwmassa met (niet-)functionele details. Toegepaste vormen: staaf (liggend en staand) of blokvormig - overwegend met kap. Karakteristieke aanbouwen zoals erkers, serres en torens toegestaan mits in lijn met de architectuur vormgeven. Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) achter de hoofdbouwmassa en in lijn met de architectuur vormgeven. <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> Op hoeken accenten in hoofdbouwvorm door toepassen aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen, mits passend in totale gevelwand mogelijk. 	
	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte aanpassen aan overwegend omgevingsbeeld. 	Bouwhoogte: <ul style="list-style-type: none"> Bouwhoogte aanpassen aan overwegend straatbeeld.

Hoofdvormen van het bouwwerk	Individuele objecten	Seriële objecten
	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kapvorm en -richting bijbouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. Daken met overstek en daklijsten. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van gevel en bouwblok. 	Kapvorm: <ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij kapvorm en -richting bijbouwblok of cluster seriematige vrijstaande of twee-onder-één-kap woningen. Daken met overstek en daklijsten. Dakopbouw en dakkapellen toegestaan mits aansluitend bij architectuur van gevel en bouwblok.
	<ul style="list-style-type: none"> Bij voorkeur toepassen van samengestelde kappen. Bij voorkeur toepassen samengesteld zadeldak, tentdak, mansardekap of een afgeleide van deze daktypen. Accenten op hoeken toegestaan mits passend bij de architectuur van het geheel. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij voorkeur toepassen van samengestelde kappen. Bij voorkeur toepassen samengesteld zadeldak, tentdak, mansardekap of een afgeleide van deze daktypen. Accenten op hoeken ter versterking stedenbouwkundige structuur toegestaan mits passend bij de architectuur van het geheel.
Kaprichting: <ul style="list-style-type: none"> Overwegend samengestelde kaprichtingen toepassen mits aangepast aan bouwmassa en passend in de gevel(wand). 		
Gevelaanzichten van het bouwwerk	Gevelopbouw: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Duidelijke opbouw gevel doorgaand bestaande uit (plint-)middenstuk-dakopbouw handhaven. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Duidelijke afsluiting van de gevelwand door toepassing van een daklijst mogelijk. 	
	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm van de afzonderlijke elementen is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Bij vrijstaande en halfvrijstaande individuele gebouwen is het horizontalisme overheersend. 	Gevelgeleding: <ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk bouwvorm van de afzonderlijke elementen is bepalend voor de gevelopbouw en -geleding. Bij seriële bouw (nm. middelhoogbouw) is het verticalisme overheersend.
Plasticiteit: <ul style="list-style-type: none"> De over het algemeen hoge plasticiteit van de gevel handhaven. Toepassing van o.a. uitbouwjes, torentjes en overige ornamenten toegestaan mits deze in lijn van het geheel zijn vormgegeven en passen in de gevelwand. 		
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Overwegend materiaalgebruik: <ul style="list-style-type: none"> Gevels: bij voorkeur baksteen, natuursteen en/of zandsteen. Kap: gedekte pannen. 	Overwegend materiaalgebruik: <ul style="list-style-type: none"> Gevels: bij voorkeur baksteen, natuursteen en/of zandsteen. Kap: gedekte pannen - platte daken bitumen.
	<ul style="list-style-type: none"> Kozijnen: bij voorkeur hout (geschuurd en gebeitst) of goedgelijkende andere materialen. 	<ul style="list-style-type: none"> Kozijnen: bij voorkeur hout (geschuurd en gebeitst) of goedgelijkende andere materialen.

Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	Individuele objecten	Seriële objecten
	Kleurtoon:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Gevels: overwegend lichte kleurtoon. • Kap: overwegend donkere kleurtoon (rood- en zwarttinten) • Kozijnen en daklijsten: overwegend wit. 	
Detailering:		
<ul style="list-style-type: none"> • De hoofdbouw is bepalend voor de vormen van de details. • Bij voorkeur toepassen van kenmerkende details: als dik kozijnhout en horizontale metselverbanden. • Dakkapellen toegestaan mits passend bij geheel. • Overige details kunnen mits zorgvuldig ingepast en vormgegeven in de lijn met de overwegende architectuur en passend bij de schaal en de functie van het gebouw worden toegepast. 		
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. 		

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor A3 Expressionisme	
<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsgerichte sneltoetscriteria gelden aanvullend op de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. • Bij strijdigheid prevaleren deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria boven de algemene sneltoetscriteria van hoofdstuk 7. 	
Type bouwwerk	Criteria
Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Aan de achterkant situeren. • Alleen erkers als deze optimaal worden geïntegreerd in architectuur van hoofdgebouw. • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc. afstemming met het hoofdgebouw is essentieel. • Samenhang bouwblok handhaven of versterken.
Vrijstaande bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant en aan de achterkant	<ul style="list-style-type: none"> • Extra aandacht voor maatvoering, vormgeving, kleur- en materiaalgebruik van overstek, daklijst, kozijnen etc.
Kozijn- en gevelwijzigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij ingrepen in de bestaande gevel zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke vorm en detaillering blijven: vooral de negge (diepte van het raam ten opzichte van het gevelvlak) en de vorm van de kozijnen zijn daarbij van belang. • Ritmerende elementen als voordeuren en vensters blijven identiek of krijgen bij vernieuwing tenminste een aan elkaar verwante vormtaal. • Met name puien op hoeken en topgevels verdienen een zeer zorgvuldige vormgeving. • Waar in de gevel beelden per bouwblok kwalitatief sterk bindende elementen aanwezig zijn (bijv. houten gevelbekleding, lateibalken, kozijnbehandeling) worden deze per ensemble/compositie op dezelfde wijze behandeld. • Bij verbouw krijgen bindende elementen een gelijke behandeling (daklijsten e.d.).
Dakkapellen	<ul style="list-style-type: none"> • Dakkapellen zijn per architectonische eenheid gelijk. Dakkapellen en opbouwen zijn niet zo groot dat de bindende werking te niet gaat, maar blijven duidelijk ondergeschikt aan de hoofdmassa. • Geen dakopbouwen en doorgetrokken gevels.
Erfafscheidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Het duidelijk onderscheid tussen privé-groen en openbare ruimte intact houden. • Streven naar verzorgde en samenhangende vormgeving van erfafscheidingen per bouwblok.

Werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen (B-gebieden)

Na de industriële revolutie halverwege de 19e eeuw is de ambachtelijke bedrijvigheid, die vaak aan huis werd uitgeoefend, veelal gemoderniseerd ondergebracht in grootschaligere bedrijven. Deze schaalvergroting en concentratie van bedrijvigheid en publieke voorzieningen heeft zich tot op heden onverminderd voortgezet.

Welstandseenheden

De situering en ontwikkeling van werkgebieden is van oudsher sterk bepaald door de aanwezigheid van grondstoffen en de plaatselijke infrastructuur. Dit maakt dat specifieke industrieën vaak regiogebonden zijn. Deze bedrijvigheid heeft na de industriële revolutie een sterke schaalvergroting doorgemaakt en daardoor een toenemend aantal werknemers aan zich gebonden. De bedrijvigheid heeft daarmee een grote rol gespeeld in de ontwikkeling en identiteit van het stedelijk gebied en is zodoende vaak van grote cultuurhistorische waarde. Met de samengaan- de verhoging van de productie is echter ook de overlast op de woonomgeving sterk toegenomen. Dit heeft de werkgebieden tot op dit moment een aparte status gegeven in de ruimtelijke ordening. Om tegemoet te komen aan de hoge eisen ten aanzien van de bereikbaarheid en om de overlast voor het woongebied te minimaliseren, zijn de bedrijven veelal planmatig geconcentreerd langs de belangrijkste transport-assen aan de randen van het stedelijk gebied.

Met de schaalvergroting en de concentratie van de publieke voorzieningen naar het einde van de 20e eeuw wordt ook aan de bereikbaarheid van deze gebouwen steeds hogere eisen gesteld.

Door de concentratie van bedrijvigheid en voorzieningen kan de behoefte ontstaan de eigen identiteit van één of meerdere bedrijven of voorzieningen door middel van een onderscheidende architectuur uit te dragen. Dit is met name het geval langs de intensief gebruikte ontsluitingsassen.

In de werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen kan onderscheid worden gemaakt in de volgende verschillende type gebieden.

- 1) **Planmatig ontworpen gebieden met kenmerkende architectuur (B2).** Werkgebieden die zich als geheel of afzonderlijk per gebouw onderscheiden in representatieve architectuur.
- 2) **Planmatig ontworpen gebieden met weinig tot geen kenmerkende architectuur (B3).** Werkgebieden waarin geen extra aandacht is geschonken aan de presentatie van de bebouwing.

Binnen de gemeente zijn verschillende gebieden te karakteriseren als gebieden die historisch gegroeid en planmatig ontworpen zijn. In onderstaand schema wordt aangegeven welke typologie aan bepaalde gebieden kan worden toegeschreven. De nummers verwijzen naar de gebieds-/typologie-beschrijvingen met bijbehorende criteria. Daarnaast corresponderen zij met de legenda-eenheden van de typologiekaart.

<i>Gebiedscode</i>	<i>Naam gebied</i>	<i>typologiebeschrijving</i>
Planmatig ontworpen woongebieden (W-gebieden)		
B2	Het filtergebouw van de Haagse Drinkwaterleiding langs de Provincialeweg. Het terrein van de watertoren aan de Dijklaan in Bergambacht.	Planmatig ontworpen gebieden met kenmerkende architectuur
B3	De bedrijventerreinen langs de Lek, het bedrijventerrein Dijklaan-Oost, het bedrijfsterrein van de Hydron aan de Provincialeweg, het bedrijfsterrein van de rioolwaterzuivering ten noorden van Tussenlanden, het bedrijfsterrein van Van Erk aan de Kadijk, de grootschalige gemeentelijke voorzieningen langs de Veerweg in Bergambacht en de Industrieweg in Ammerstol.	Planmatig ontworpen gebieden met weinig tot geen kenmerkende architectuur

Planmatig ontworpen gebieden met kenmerkende architectuur (B2-gebieden)

Binnen de planmatig ontworpen gebieden zijn er bebouwingsclusters te onderscheiden met een sterke architectonische ensemblewaarde. Door de herkenbare samenhangende bouwstijl worden deze gebieden hoger gewaardeerd en verdienen daarmee vanuit welstandsoptiek extra aandacht.

Welstandseenheden

Bij deze bebouwingsclusters in de planmatig ontworpen gebieden hebben kenmerkende stijloverwegingen in hoge mate een stempel gedrukt op de kwaliteit van de omgeving. Bebouwingsclusters met een herkenbare samenhangende bouwstijl worden daarbij hoog gewaardeerd. Uitgangspunt voor de waardering is de hoge mate van gaafheid in de individuele bebouwing en de herkenbaarheid van stijlkenmerken in de bebouwingsclusters.

<i>Gebiedscode</i>	<i>naam gebied</i>	<i>typologiebeschrijving</i>
Woongebieden met een sterke architectonische ensemblewaarde (A-gebieden)		
B2.1	Het filtergebouw van de Haagse Drinkwaterleiding langs de Provincialeweg en het terrein van de watertoren langs de Dijklaan.	Functionalisme

B2.1 Werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende functionalistische architectuur

Welstandseenheden

In de werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende functionalistische architectuur valt de functie van het gebouw af te lezen uit de hoofdbouwvorm. Er is dan ook veelvuldig gebruik gemaakt van toen 'nieuwe' materialen zoals staal, glas en gewapend beton.

Ten westen van de kern Bergambacht en langs de Dijklaan zijn respectievelijk het complex van de Haagse Drinkwaterleiding en het terrein van de watertoren te karakteriseren als 'werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende functionalistische architectuur'. Uit de eenvoudige massa's van de hoofdbouwvormen is de bedrijfsmatige functie van de bebouwing duidelijk herkenbaar. Met name de hoge bebouwingselementen dragen hieraan bij. Ook in de gevelopbouw wordt met de grote verticale raampartijen, het ontbreken van detaillering en de repeterende maatvoering het functionele karakter onderstreept. De bebouwing is voornamelijk uitgevoerd in baksteen. De grote glasoppervlaktes van de Haagse Drinkwaterleiding contrasteren met het besloten beeld dat de gevel uitstraalt. Op de typologiekaart zijn deze complexen met de codering B2.1 aangegeven.

Welstandsniveau

Voor deze werkgebieden met een kenmerkende functionalistische architectuur is gekozen voor een BIJZONDER niveau van welstand. Hierdoor kunnen de specifieke karakteristieken van deze beeldbepalende herkenningspunten behouden worden.

Criteria

Voor de werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende functionalistische architectuur (B2.1) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met een kenmerkende modernistische architectuur – B2.1

Situering	<ul style="list-style-type: none"> Bij de situering van gebouwen dient aansluiting te worden gezocht bij de karakteristieke uniforme opbouw van de werkgebieden.
Hoofdvormen	<ul style="list-style-type: none"> Veranderingen en toevoegingen van nieuwe elementen dienen eenheid in en samenhang tussen de stedenbouwkundige opbouw van de werkgebieden te ondersteunen. Hoofdvorm van de gebieden is rechthoekig met een plat dak of een aan de functie gerelateerde dakvorm. Aansluiten bij de overwegende bouwhoogte van de gevelwand of het gebied.
Gevelaanzichten	<ul style="list-style-type: none"> Veranderingen en toevoegingen aan de gevelkarakteristiek dienen deze eenheid in en samenhang van de werkgebieden te ondersteunen.
Materialisatie en detaillering	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik van kenmerkende materiaalkeuzen, vormen en details. Kleuren dienen terughoudend naar buiten te worden gebracht en aansluiting te vinden bij de overige bebouwing. Gevels: baksteen en betonnen elementen. Het beperkt toepassen van kleuren. Toegevoegde elementen zelfstandig vormgeven in de lijn van de architectuur van het geheel. Reclame-uitingen kunnen een zwaar beslag leggen op het beeld van de gebouwen en dienen daarom bescheiden te worden toegepast. Ondernemingsgericht kleurgebruik dient de lokale karakteristiek te respecteren. Om richting te geven aan de uitvoering van reclame kan de gemeente daarvoor afzonderlijke richtlijnen formuleren.
<ul style="list-style-type: none"> Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in èèn welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7. Voor de (bedrijfs)woningen in deze gebieden gelden de criteria zoals opgenomen bij het gebiedstype W2 als welstandstoetsingscriteria. 	

B3 Werkgebieden met weinig samenhang tussen stedenbouw en architectuur

Werkgebieden zijn divers in schaal en vorm. Bedrijventerreinen worden gekenmerkt door een menging van verschillende (bedrijfs)activiteiten (opslag, productie, overslag, kantoor etc.) en van wonen. De gebieden kennen vaak een weinig samenhangende architectuur.

Welstandseenheden

Werkgebieden zijn er in veel vormen en maten. In de gemeente Bergambacht komt bedrijvigheid voor langs de infrastructuurassen, zoals provinciale wegen en de rivier. De werkgebieden langs deze infrastructuurassen zijn grootschalig van opzet en vaak gericht op een specifiek segment. De afzonderlijke panden zijn veelal in particulier opdrachtgeverschap ontwikkeld waardoor de samenhang in architectuur gering is. Met name op oudere bedrijventerreinen, waar vaak ook nog verouderde bedrijfsgebouwen staan, is deze samenhang ver te zoeken. Dit komt de kwaliteit en uitstraling van deze terreinen doorgaans niet ten goede. Aan het stedenbouwkundig ontwerp van nieuwe ontwikkelde bedrijventerreinen ligt daarentegen vaak wel een programma van eisen ten grondslag (Stedenbouwkundig Programma van Eisen - SPvE). Dit vertaalt zich in een heldere opzet van rooilijn, zijdelingse afstand en oriëntatie (en soms ook geleiding van gevelwanden) en een mening van vormen, kleur- en materiaalgebruik.

Binnen de gemeente zijn de werkgebieden en de bedrijfsterreinen langs de Lek, het bedrijventerrein Dijklaan-Oost, het bedrijfsterrein van de Hydron aan de Provincialeweg, het bedrijfsterrein van de rioolwaterzuivering ten noorden van Tussenlanen, het bedrijfsterrein van Van Erk aan de Kadijk, de grootschalige gemeentelijke voorzieningen langs de Veerweg in Bergambacht en de Industrieweg in Ammerstol te karakteriseren als werkgebieden met weinig/geen kenmerkende architectuur. Op de typologiekaart zijn deze met de codering B3 aangegeven.

Welstandsniveau

Voor de werkgebieden geldt een BASIS niveau van welstand. Echter voor de randen van de werkgebieden die binnen de bebouwde kom van Bergambacht grenzen aan de openbare ruimte of nadrukkelijk in het zicht liggen is gekozen voor een PLUS niveau van welstand.

Criteria

Voor de werkgebieden met weinig/geen kenmerkende architectuur (B3) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Gebiedsgerichte criteria voor werkgebieden en grootschalige publieke voorzieningen met weinig/geen kenmerkende architectuur – B3	
Specifieke aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none">• De uitstraling van de randen van het terrein• Eenheid en samenhang tussen stedenbouwkundige opbouw en bebouwingskarakteristiek voor bedrijventerreinen met een grote mate van uniformiteit• Architectonische aansluiting van de winkelpui en reclame op het oorspronkelijke pand	
Situering	<ul style="list-style-type: none">• Bij de situering van gebouwen dient aansluiting te worden gezocht bij de karakteristieke uniforme opbouw van de werkgebieden. <p><i>Voor gebieden met een PLUS niveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Aan de randen van de werkgebieden moet de situering van de gebouwen afgestemd worden op de aangrenzende gebieden en/of het landschap.
Hoofdvormen	<ul style="list-style-type: none">• Veranderingen en toevoegingen van nieuwe elementen dienen eenheid in en samenhang tussen de stedenbouwkundige opbouw van de werkgebieden te ondersteunen. <p><i>Voor gebieden met een PLUS niveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Aan de randen van de werkgebieden moet bij bouwvormen rekening worden gehouden met de invloed van de bouwvormen op de aangrenzende gebieden en/of het landschap.
Gevelaan-zichten	<ul style="list-style-type: none">• Veranderingen en toevoegingen aan de gevelkarakteristiek dienen deze eenheid in en samenhang van de werkgebieden te ondersteunen.
Materialisatie en detaillering bouwwerk	<ul style="list-style-type: none">• Gebruiken van kenmerkende materiaalkeuzen, vormen en details.• Reclame-uitingen kunnen een zwaar beslag leggen op het beeld van de gebouwen, de straatwand en dienen daarom bescheiden worden toegepast. Ondernemingsgericht kleurgebruik dient de lokale karakteristieken te respecteren. Om richting te geven aan de uitvoering van reclame heeft de gemeente Bergambacht daarvoor afzonderlijke richtlijnen formuleren. <p><i>Voor gebieden met een PLUS niveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Aan de randen van de werkgebieden moet bij het kleurgebruik rekening worden gehouden op de invloed op de aangrenzende gebieden en/of het landschap.

- Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen.
- Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in èèn welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst.
- Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte.
- Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte.
- Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7.
- Voor de (bedrijfs)woningen in deze gebieden gelden de criteria zoals opgenomen bij het gebiedstype W2 als welstandstoetsingscriteria.

Groengebieden (G-gebieden)

Naast stedelijk bebouwing komen in de kernen van de gemeente gebieden voor met een groen karakter. Deze groengebieden hebben elk een eigen functie en invulling.

Welstandseenheden

Binnen de gemeente kan onderscheid worden gemaakt in verschillende verschijningsvormen van de groengebieden.

- 1) Duidelijke relatie met de cultuurhistorie (G1).** De groene gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie zijn over het algemeen delen van landgoederen, kastelen, kloostercomplexen of oude begraafplaatsen of overblijfselen van verdedigingslinies.
- 2) Parken en begraafplaatsen (G2).** Verspreidt over de kern komen parken en begraafplaatsen voor. Deze gebieden zijn planmatig aangelegd en zorgen voor het 'groene' gezicht van een gebied.
- 3) Sportterreinen en recreatiegebieden (G3).** Deze gebieden zijn planmatig aangelegd. De gebieden hebben vooral een recreatieve functie en zorgen voor het 'groene' gezicht van een gebied.
- 4) Landschappelijke ondergrond (G6).**

In onderstaand schema wordt aangegeven welke typologie aan de groengebieden kan worden toegeschreven. De nummers verwijzen naar de gebieds- typologiebeschrijvingen met bijbehorende criteria. Daarnaast corresponderen zij met de legenda-eenheden van de typologiekaart.

<i>Gebiedscode</i>	<i>naam gebied</i>	<i>typologiebeschrijving</i>
Groengebieden		
G1	Locatie van het voormalige slot 's Heer Aartsberg	Duidelijke relatie met de cultuurhistorie
G2	Begraafplaats en park aan de Dijklaan en het hertenkamp aan de Weidestraat in Bergambacht. Begraafplaats aan de achterweg in Ammerstol. Begraafplaats aan Westeinde in Berkenwoude.	Parken en begraafplaatsen
G3	Sportcomplex De Hofkamp, manege De Hofsteen het tennispark langs de Dijklaan in Bergambacht. Sportcomplex ASV en tennispark ATC 't Veldje in Ammerstol. Sportcomplex FC Perkouw, tennispark Berkenwoude, Scharlesooi en het sportveld aan de noordkant van de Kerkweg in Berkenwoude.	Sportterreinen en recreatiegebieden
G6	Het buitengebied van de gemeente Bergambacht.	Landschappelijke ondergrond

G1 Groene gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie

Welstandseenheden

De groene gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie zijn over het algemeen delen of overblijfselen van landgoederen, kastelen, kloostercomplexen, oude begraafplaatsen of verdedigingslinies. De relatie met de cultuurhistorie komt vaak tot uiting in het monumentale groen en de bijzondere bebouwing. Ook het niet planmatige aanlegpatroon laat zien dat de gebieden een lange geschiedenis hebben.

In de kern Bergambacht is op de locatie van het voormalige slot 's-Heer Aartsberg in het behouden slotenpatroon, de toegangspoort en de deels afgegraven donk de geschiedenis van deze plek nog herkenbaar.

Omstreeks 1250 werd door Haparen van den Berg op de donk ten zuiden van de grote donk, het toenmalige Alinger Parochie, een groot stenen huis gebouwd. Hij vernoemde dit slot, 's-Heer Aartsberg, naar zijn zoon Aernout of Arend. In 1321 stierf het geslacht Van den Berg uit en beleende graaf van Holland het slot, het dorp en de landerijen aan zijn goede vriend Jan van Arkel. Later kwam het landgoed in het bezit van de echtgenoot van Jacoba van Beieren, de heer Van Vliet te Oudewater. In de middeleeuwen nam 's Heeraartsberg een belangrijker plaats in dan Bergambacht, getuige onder meer de vele kaarten uit die tijd, waarop de naam Bergambacht in het geheel niet voorkomt, maar 's Heeraartsberg wel.

Omstreeks 1513 is het dorp samen met de kerk door de 'Gelderschen' geplunderd. Ook het slot werd hierbij verwoest. Rond 1610 werd het weer herbouwd door Willem van Zuijlen van Nijveld. In 1909 werd het afgebroken en op dezelfde plaats staat nu de boerderij 't Slot. Boven de ingang van de boerderij is een van het kasteel afkomstige wapenstein uit 1610 ingemetseld. Het originele hek, dat toegang gaf tot de oprijlaan, werd in 1964 verplaatst naar Cothen, waar de baron Van Hardenbroek nog een buitenhuis bezit. Het hek dat nu voor de oprijlaan naar boerderij 't Slot staat, is een replica. Door de cultuurhistorie van deze plek en het feit dat deze aan de provincialeweg ligt, maakt dat de bebouwing hier een voor het gehele dorp beeld- en identiteitsbepalende functie heeft. Eventuele ontwikkelingen moeten hier dan ook in een ander licht worden gezien dan elders in het dorp. Op de typologiekaart is de locatie met de codering G1 aangegeven.

Welstandsniveau

Gezien de historische betekenis van dit gebied en de verwijzing daarnaar door middel van de bebouwing is voor de locatie van het voormalige slot 's-Heer Aartsberg gekozen voor een BIJZONDER niveau van welstand.

Criteria

Voor de groene gebieden met een duidelijke relatie met de cultuurhistorie (G1) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Specifieke criteria voor groene gebieden met een sterke samenhang tussen bebouwing en cultuurhistorie - G1	
Specifieke aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> • Herkenbaarheid van de historische betekenis van de plek. • Eenheid in en samenhang tussen de hoofdbouwwormen in hun onderlinge compositie. • Uitstraling van randen van terreinen binnen een landschappelijk kader. 	
Situering bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Bebouwing op een (historische) buitenplaats is veelal geordend volgens een bepaald principe. In dit geval de situering van de hoofdbebouwing op de (grotendeels afgegraven) donk. Nieuwe bouwwerken dienen bij hun situering deze ordening te respecteren.
Hoofdvormen	<ul style="list-style-type: none"> • De hoofdvormen dienen te refereren aan de historische betekenis van de plek.
Gevelaanzichten bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit hun opzet kennen buitenplaatsen kenmerkende gevelcomposities. Bij nieuwe ontwikkelingen dient daarop aansluiting te worden gezocht.
Materialisatie en detaillering	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit hun opzet kennen buitenplaatsen kenmerkend materiaal- en kleurgebruik en karakteristieke detaillering. Bij nieuwe ontwikkelingen dient daarop aansluiting te worden gezocht. • Aan de randen van een landgoed of buitenplaats dient kleurgebruik te zijn afgestemd op de betekenis van het landschap.
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. • Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7. 	

G2 Parken en begraafplaatsen

Verspreid over de kernen komen parken en begraafplaatsen voor. Deze gebieden zijn planmatig aangelegd en zorgen voor groene enclaves in een gebied.

Welstandseenheden

Grootschalige parken komen niet voor in de gemeente. Het groen in de kernen heeft het niveau van kleinschalige groenstroken. Deze stroken scheiden buurten van elkaar en houden door de langgerekte vorm en noord-zuid oriëntering het slagen-landschap herkenbaar binnen het stedelijk gebied. Enkel het hertenpark langs de Lekdijk-West in Bergambacht behoort tot de welstandseenheid parken. De bebouwing in deze groengebieden varieert sterk en is afhankelijk van de tijdperiode waarin de groenvoorzieningen zijn aangelegd. Prieeltjes, kiosken en speelvoorzieningen zijn veelvoorkomend in dit type gebied.

Begraafplaatsen zijn traditioneel achter kerkgebouwen in het centrum gesitueerd of aan de randen van de kernen aangelegd. Dit laatste is het geval voor alle kernen van de gemeente. De oudere begraafplaatsen kennen geen planmatige aanleg. Zij kennen geen duidelijke landschapsarchitectuur. Nieuwe begraafplaatsen zijn vaak aangelegd volgens een bepaald landschapsplan. Dit is terug te zien in de bebouwing op deze terreinen. Grote gebouwen komen niet voor op begraafplaatsen. Het gaat vooral om erfafscheidingen met poorten, aula's en dienstgebouwtjes.

Het park en de begraafplaatsen zijn op de typologiekkaart met de codering G2 aangegeven.

Welstandsniveau

Voor de parken en begraafplaatsen geldt het BASIS niveau van welstand.

Criteria

Voor de parken en begraafplaatsen (G2) gelden aparte criteria. In onderstaand schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Parken en begraafplaatsen – G2	
Situering	<p>Situering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handhaven van de huidige situering en samenhang van losse gebouwen in het groen. • Handhaven van het groene, rustige en deels besloten karakter van de gebieden. • De voorzijde van de hoofdmassa is gericht naar de belangrijkste openbare ruimte. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zijn ondergeschikt en maken deel uit van de totale compositie van het gebouw of complex. • Geen opslag op open terrein.
Hoofdvormen	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per terrein één hoofdmassa. • De massa is geleed. • De gebouwen staan vrij op de kavel. • Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen zijn ondergeschikt en maken deel uit van de totaalcompositie van het gebouw.
Materialisatie en detaillering	<p>Materiaalkeuze en overwegend kleurgebruik</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kleuren zijn natuurlijk en gedekt, niet sterk contrasterend met de omliggende bebouwing. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) in materiaal en kleur afstemmen op de hoofdmassa. <p>Detaillering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De detaillering is gevarieerd. • De entree krijgt nadruk in de compositie. • Detaillering van kozijnen, daklijsten, regenpijpen e.d. is eenvoudig en zorgvuldig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zijn in maatvoering en architectuur afgestemd op de hoofdmassa.
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. • Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7. 	

G3 Sportterreinen en recreatiegebieden

Verspreid over de kernen komen sportterreinen en recreatiegebieden voor. De gebieden zijn planmatig aangelegd. De gebieden hebben vooral een recreatieve functie en zorgen voor het 'groene' gezicht van een gebied.

Welstandseenheden

Sportterreinen en recreatieve gebieden komen voor aan de randen van de kernen Bergambacht, Ammerstol en Berkenwoude. De sportcomplexen hebben vaak een (vrijwel) planmatige en rationele opzet. De bebouwing in deze gebieden bestaat onder meer uit sporthallen, kantines en kleedruimten en heeft een recreatieve bestemming. Doorgaans bestaat de bebouwing uit één laag met plat dak of laag zadeldak en staat

deze vrij op het maaiveld. De gebouwen zijn daardoor rondom zichtbaar en maken door de ligging aan de rand van het dorp vaak onderdeel uit van de presentatie van het dorp naar het buitengebied. Op de typologiekaart zijn deze gebieden met de codering G3 aangegeven.

Welstandsniveau

Voor de sportterreinen en recreatiegebieden geldt het BASIS niveau van welstand.

Criteria

Voor de sportterreinen en recreatiegebieden(G3) gelden aparte criteria. In het hierna volgend schema zijn deze gebiedsgerichte criteria aangegeven.

Sportterreinen en recreatieve gebieden – G3	
Situering	<p>Situering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorzijde van de hoofdmassa is gericht naar de belangrijkste openbare ruimte. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) staan niet op de voorgrond. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zijn ondergeschikt en maken deel uit van de totale compositie van het gebouw of complex. • Geen opslag op open terrein.
Hoofdvormen	<p>Bouwmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per terrein één hoofdmassa. • De massa is geleed. • De gebouwen staan vrij op de kavel. • Aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen zijn ondergeschikt en maken deel uit van de totaalcompositie van het gebouw.
Materialisatie en detaillering	<p>Materiaalkeuze en overwegend kleurgebruik</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kleuren zijn natuurlijk en gedekt, niet sterk contrasterend met de omliggende bebouwing. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) in materiaal en kleur afstemmen op de hoofdmassa. <p>Detailering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De detaillering is gevarieerd. • De entree krijgt nadruk in de compositie. • Detailering van kozijnen, daklijsten, regenpijpen e.d. is eenvoudig en zorgvuldig. • Aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) zijn in maatvoering en architectuur afgestemd op de hoofdmassa.
<ul style="list-style-type: none"> • Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen. • Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst. • Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte. • Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte. • Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7. 	

G6 Buitengebied

Het buitengebied van de gemeente komen verschillende landschapstypen voor. Elk landschapstype heeft zijn eigen bodemsamenstelling en beplanting.

G6.1 Veenontginning

De bodem van de gemeente Bergambacht bestaat grotendeels uit veen. Voor de aanleg van dijken werd het gebied met grote regelmaat overspoeld door rivieren die een laagje klei achterlieten. Zo groeide er een veenlaag vermengd met kleiige slib. De eerste ontginningen vonden plaats vanaf de oeverwallen van de Lek. Hierbij werd het zogenaamde cope-systeem toegepast waarbij kavels werden ontgonnen met een lengte van 1200

tot 1500 meter en een breedte van ongeveer 100 meter.

Evenwijdig aan de ontginningsbasis werd op korte afstand daarvan een voorwetering gegraven. Een tweede wetering, de achterwetering, werd op een paar honderd meter afstand van de voorwetering gegraven. Om de toestroming van water vanuit de nog niet ontgonnen delen tegen te gaan worden aan weerszijden van het te ontginnen blok kades aangelegd.

De boerderijen staan in dit landschapstype op gelijke afstand van elkaar op de kop van de lange kavels. De knotwilg is een karakteristiek element in het landschap. De aanwezigheid van knotwilgen had vroeger een praktische reden. De jonge takken, wilgentenen, werden gebruikt voor het vlechten van manden en beschoeiingen. Verder houden de wortels van de knotwilg de veengrond vast zodat de oevers van sloten en weteringen niet snel afkalven. Daarbij zorgt de schaduw die een wilg werpt op de sloot er voor dat er minder waterplanten voorkomen. De sloot groeit zo niet zo snel dicht en het onderhoud blijft daardoor beperkt.

G6.2 Uiterwaarden

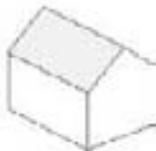
Langs de Lekdijk en Hogedijk ziet de Lek er landelijk uit. Plaatselijk ligt op ruime afstand van het water de voormalige winterdijken met daartussen de uiterwaarden. De breedte van de rivier en uiterwaarden samen varieert dus sterk. De uiterwaarden zijn op de plekken waar de ruimte tussen de dijk en de rivier groot is verhoogd. Op deze verhoogde delen hebben bedrijven zich gevestigd die door middel van aangelegde havens profiteren van de transportmogelijkheden die de ligging aan het water biedt. Buiten

de bedrijventerreinen zijn de uiterwaarden onbebouwd en hebben zij voornamelijk een ecologische functie. Gras- en rietsoorten bepalend er het beeld en houden het ruime zicht over het rivierlandschap mogelijk. Met name langs de bedrijventerreinen komen ook bossages voor die een meer besloten dijkmilieu creëren. Op een enkele plaats bieden zandstrandjes de mogelijkheid tot recreatie.

Welstandscriteria

Voor het buitengebied is gekozen voor één niveau van welstand: het BASIS niveau.

Aangezien de verschillen tussen de landschapstypen niet direct in het uiterlijk van de bebouwing zelf, maar veel eerder door de situering van de gebouwencomplexen onderling, zichtbaar zijn, is slechts één tabel met welstandscriteria voor bebouwing opgesteld. Hierin is wel onderscheid gemaakt tussen de verschillende bebouwings-typen in het buitengebied.

Specifieke welstandscriteria voor bouwen in het Buitengebied - G6			
<p>Deze tabel geldt voor her- en verbouw van verschillende type bebouwing in de verschillende landschapstypen. Specifieke aandachtspunten hierbij zijn de plaatsing van de gebouwen op het perceel, de relatie met het landschap en de relatie met de oorspronkelijke agrarische functie van het buitengebied. Er zijn drie typen (hoofd)bouwmassa's in het gebied te onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Type A: kleinere staaf- en blokvormige bouwmassa's. • Type B: staafvormige boerderijachtige bouwmassa's. • Type C: (voormalige) agrarische bijgebouwen op erf. <p>Onderstaand schema geeft de criteria per type aan. . De criteria boven de stippellijn vormen daarbij de randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.</p>			
	 Type A	 Type B	Type C
Situering van het bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouw dient binnen het bestaande bebouwingspatroon te passen. • Bij de situering van complexen en woongebouwen moet aansluiting worden gezocht bij de structuurlijnen in het landschap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Specifiek voor het agrarisch bedrijf is de clustering van meerdere gebouwen (woonhuis, stal, loodsen) op een perceel. De positionering van deze gebouwen ten opzichte van elkaar heeft vaak een bedrijfsmatige achtergrond maar is ook in de beleving van het complex een belangrijk aandachtspunt. Woonhuizen en -boerderijen in het buitengebied dienen deze karakteristiek te respecteren. • Nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen achter het bestaande hoofdgebouw situeren. • Bij de situering van complexen en woongebouwen moet aansluiting worden gezocht bij de structuurlijnen in het landschap. 	

	Type A	Type B	Type C
Hoofdvormen van het bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelvoudige bebouwingmassa's met duidelijke kappen. • Elke bouwmassa kent zijn eigen karakteristiek, maar past bij de bouwmassa's in de omgeving. • De bouwhoogte is aangepast en past in het landschap. • De kapvorm bestaat in principe uit een zadeldak of schilddak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vorm van de bouwmassa: liggende staafvormige bouwmassa's, met lage goothoogte en forse, hoogoplopende kappen dienen ervoor te zorgen dat de gebouwen passen bij de cultuurhistorische karakteristiek van het landschap. • De bouwhoogte is aangepast en past in het landschap. • De kapvorm bestaat in principe uit een zadeldak of een direct afgeleide van dit daktype met een duidelijke hoofdvorm. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van 1 tot 1,5 bouwlaag met kap wordt aanbevolen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van 1 tot 1,5 bouwlaag met kap wordt aanbevolen. 	
Gevelaanzichten van het bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • In de bestaande gevels domineert de traditionele indeling waarbij de gevelopeningen verticaal gericht zijn. • Nieuwe invullingen kunnen modern, mits ze respect tonen voor de bestaande of omliggende kwaliteiten ingepast worden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Een agrarisch bedrijf heeft vanuit zijn bedrijfsvoering bouwwerken nodig. Deze gebouwen, opgebouwd vanuit hun functionele eisen, zijn in beeldkwalitatieve zin vaak niet bijzonder. Toch zijn silo's, mestopslag, verwarmingsgebouwen voor kassen en stallen een essentieel onderdeel van het moderne agrarische landschap. Om die reden moeten zij architectonisch niet verstopt of gecamoufleerd worden maar op een goede manier onderdeel uitmaken van het bestaande beeld. • De bebouwing heeft een duidelijke relatie met de oorspronkelijke agrarische functie van het landelijk gebied: dit uit zich in eenvoudige bouwvormen met kap (zie bij 'hoofdbouwvorm') en een duidelijke gevelindeling waarbij de boerderijtypen een duidelijke verwijzing hebben naar de karakteristiek van de historische boerderijen. 	
Materialisatie en detaillering van het bouwwerk	<ul style="list-style-type: none"> • De hoofdkleurtoon en het overwegend materiaalgebruik dienen afgestemd te zijn op de karakteristiek van het landschap. • Daken: (gebakken) pannen of (kunst)riet. • Gevels: baksteen en hout. • De hoofdkleurtoon en het overwegend materiaalgebruik dienen afgestemd te zijn op de karakteristiek van het landschap. • Accenten: natuursteen, pleisterwerk. • Bij detaillering streven naar handhaving van de fijne en ambachtelijke onderdelen. • Het gebruik van gedekte kleuren en natuurlijke materialen wordt aanbevolen. 		

- Voor percelen gelegen binnen meerdere gebiedstypen geldt het gebiedstype waarbinnen de huisnummering van die percelen, zoals vastgelegd op de gemeentelijk huisnummerkaart, is gelegen.
- Licht-bouwvergunningplichtige bouwplannen die onderdeel uitmaken van een totaal bouwplan (regulier vergunningplichtig) worden in één welstandstoets zowel aan de gebiedsgerichte criteria als aan de (gebiedsgerichte) sneltoetscriteria getoetst.
- Zodra aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de maatvoeringseis ten aanzien van de bouwhoogte.
- Zodra vrijstaande bijgebouwen en overkappingen regulier bouwvergunningplichtig zijn, zijn de sneltoetscriteria van toepassing met uitzondering van de sneltoetscriteria ten aanzien van hoogte en oppervlakte.
- Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken in dit gebiedstype gelden de sneltoetscriteria, zoals opgenomen in hoofdstuk 7.

Historische boerderijen of erven

Verspreid in het gebied zijn historische boerderijen te vinden, te herkennen aan de bebouwingskarakteristieken zoals beschreven in het themablad 'Historische boerderijen en erven'. In dit themablad 'Historische boerderijen en erven' zijn de criteria voor deze categorie bebouwing opgenomen.

6. THEMATISCHE UITWERKINGEN

Inleiding

Naast het benoemen en onderscheiden van verschillende deelgebieden kent elke gemeente ook haar specifieke gebouwen, bouwtypen en bouwwerken op specifieke locaties. De gemeente Bergambacht benoemt bouwtypen en bouwwerken die zo gebiedseigen zijn, een specifieke functie hebben of als object op zich beeldbepalend zijn, dat daarvoor afzonderlijke criteria zijn opgesteld. Daarnaast bestaan er bepaalde bijzondere plekken, zoals een dorpsrand en een entree die bijzondere aandacht vragen. De voor de gemeente Bergambacht relevante thema's zijn per thema in dit hoofdstuk uitgewerkt².

Voor specifieke bouwtypen en bouwwerken geldt dat de beoordelingskaders altijd in samenhang gezien moeten worden met de gebiedsgerichte beoordelingskaders waarin het bouwwerk wordt geplaatst. Bij strijdigheid van thematische criteria met de gebiedsgerichte criteria gaan de thematische criteria voor. Deze zijn immers objectgericht en daardoor specifiek. In Deel B, Hoofdstuk 5 zijn de onderliggende gebiedsgerichte criteria voor een bepaald gebiedstype uitgewerkt.

² Voor de thema's agrarische bedrijfsbebouwing, boerderijen, nissenhutten en romneyloodsen, antenne-installaties, trafostations en reclame-uitingen' is gebruik gemaakt van de teksten uit de Raamwerknota 'Welstandsbeleid 2002-2003' van de Stichting Dorp, Stad en Land, Rotterdam, november 2002.

Agrarische bedrijfsbebouwing

De (agrarische) bedrijfsbebouwing in het buitengebied van de Krimpenerwaard is voornamelijk geconcentreerd langs lintvormige structuren zoals dijk- en polderlinten. In het open en weidse landschap. Deze complexen zijn van verre zichtbaar, liggen prominent in het landschap en vragen derhalve om een zorgvuldige inpassing.

Welstandseenheden

Dit themabladd is van toepassing voor de verschillende landelijke gebieden in de gemeente Bergambacht.

Omschrijving en uitgangspunten

In de landbouw heeft zich een technisch-economische ontwikkeling voorgedaan, die tot uitdrukking komt in de term agro-business. Het betreft de mechanisering, automatisering en intensivering van de steeds minder grondgebonden productie in het landelijk gebied. Voor de verschillende bedrijfstypen zijn min of meer algemene productiecriteria gaan gelden die in de bedrijfsmiddelen (gebouwen en machines) en inrichting van de gronden zichtbaar worden. Door een toenemende schaalvergroting van productie en bedrijven neemt de schaal van de gebouwen navenant toe. Dit levert verschillen tussen oud en nieuw. Het economisch produceren heeft tot gevolg dat standaard bedrijfsgebouwen opgebouwd uit geprefabriceerde onderdelen het beeld gaan bepalen. Het gaat hier om productiemiddelen van bouwkundige aard die worden gerealiseerd om een doel te bereiken en die geschikt moeten zijn voor een functie. Deze productiemiddelen bezitten een volume en nemen ruimte in, maar vormen eveneens ruimte(n). Deze volumes en ruimten hebben onderling verhoudingen die de schaal van het geheel bepalen. Deze schaal wordt verder gerealiseerd door vormgeving en detaillering.

Bij het situeren van agrarische bedrijfsbebouwing zijn aspecten als kavelafmeting en bedrijfsvoering bepalend. De invoeging van het nieuwe volume in het landschap moet echter ook een vanzelfsprekende plaats verkrijgen in het landschap. Van belang daarbij is onder welke hoeken het complex kan worden waargenomen. Bestaande oriëntatiemogelijkheden en zichtassen dienen (zo veel mogelijk) gerespecteerd te worden. Hierdoor wordt de bebouwing geen incident in het landschap maar kan deze iets toevoegen aan de aanwezige ruimtelijke structuur en zich voegen naar een aanwezig ruimtelijk patroon.

Bij de benadering van een boerderij doen silhouet, volume en vorm zich in deze vorm voor. Van enige afstand zijn de details van de gebouwen minder belangrijk. Wel kan bijvoorbeeld de weerkaatsing van het zonlicht op een (te) licht dak het dak laten detoneren. Bepalend voor de totaalindruk zijn dan de proporties en de rangschikking van de gebouwen onderling en de geleding die daardoor ontstaat. Juist gesitueerde beplanting kan deze totaalindruk versterken. Belangrijk is, vooral bij

verspreid en geïsoleerd staande complexen, het gevoel met een afgeronde beschutting biedende, menselijke nederzetting te maken. Dit kan verloren gaan bij te grote volume- en vormverschillen.

Welstandcriteria

De criteria boven de stippellijn vormen de harde randvoorwaarden welke aan toekomstige bouwinitiatieven gesteld worden. De criteria onder de stippellijn zijn aanbevelingen.

Ligging in de omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaven van de doorzichten richting landelijk gebied. • De noklijn van de bedrijfsgebouwen staat willekeurig op de richting van de weg.
	<ul style="list-style-type: none"> • De bebouwing op het bedrijfsperceel dient bij voorkeur compact te blijven om te grote uitwaaiing te voorkomen. • Het is zeer wenselijk de bedrijfsgebouwen achter het woongedeelte en de aan-, uitbouwen en niet-vrijstaande bijgebouwen te situeren, zodat er sprake is van een woon- en een bedrijfszone. • Het omgeven van het erf met inheemse en bij het landschap passende beplanting is zeer gewenst.
Massa en vorm van het gebouw	<ul style="list-style-type: none"> • Agrarische bedrijfsgebouwen, behalve silo's, bestaan uit een onderbouw op een herkenbare en in verhouding uitgevoerde gemetselde plint, die wordt afgedekt met een zadeldak of schilddak zonder wolfseinden.
	<ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk de kopgevels van de gebouwen uit te voeren met een verspringing in de gevel.
Detailering, materiaal en kleur van het gebouw	<ul style="list-style-type: none"> • De kap dient uitgevoerd te worden met een helling vanaf 20°, afgedekt met donkere golfplaten (geen damwand) of (gebakken) pannen. • Er dient een eenvoudige omsluitende kap toegepast te worden. • Uitsluitend gebruik van beton of kunststof is niet toegestaan. Deze materialen kunnen wel als ondergeschikt materiaal worden toegepast • Contrasterende en felle kleuren, wit of lichtgrijs is niet toegestaan. • Het wordt in beginsel niet wenselijk geacht agrarische bedrijfsbebouwing te realiseren met damwand- of staalplaatprofielen. De toepassing van deze materialen wordt onder de volgende randvoorwaarden toelaatbaar geacht: <ul style="list-style-type: none"> • Mits voorzien van een gemetselde plint; • Mits het damwand of staalplaatprofiel een voldoende fijne profilering bezit. Het toepassen van grove damwandprofielen worden niet toegestaan; • Mits het kleurgebruik wordt beperkt tot donkere kleuren. Toepassing van sterk contrasterende kleuren is niet toegestaan. • Mits sprake is van een goede verhouding tussen plint en geveldeel ($\pm 1:4 / 1:3$);
	<ul style="list-style-type: none"> • Gevels bij voorkeur uitgevoerd in donkergroen gepotdekseld hout, gemetseld met baksteen in aardtinten of donkerkleurig (zwart of groen) damwand met een gemetselde plint. • Agrarische bedrijfsbebouwing is bij voorkeur uitgevoerd met windveren en goten.

Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie (GSM)³

De invloed van antenne-installaties op het aanzien van gebouwen en van de omgeving is in de regel aanzienlijk. In de procedures voor een bouwvergunning voor dergelijke installaties speelt het welstandsadvies derhalve een belangrijke rol.

Welstandseenheden

Dit themablad is van toepassing voor het hele grondgebied van de gemeente Bergambacht.

Omschrijving en uitgangspunten

De ontwikkelingen binnen de mobiele telefonie gaan zeer snel. In Nederland staan al zo'n 4000 antennes en dat aantal zal nog aanzienlijk groeien. Om een landelijke dekking te bereiken zal het aantal locaties met antenne-installaties nog fors moeten worden uitgebreid. Gezien de enorme economische belangen die met de mobiele telefonie gemoeid zijn, zal het niet zo zeer de vraag zijn of ze er komen, maar waar en in welke vorm. Conform de kabinetsnota Nationaal Antenne Beleid mag de hoogte van de te plaatsen antennedragers (antennemast) inclusief de daaraan bevestigde antenne(s), in ieder geval niet meer dan 5 meter bedragen.

De inhoud van deze notitie komt grotendeels overeen met de notitie van de Federatie Welstand over dit onderwerp. Het verdient aanbeveling te streven naar landelijke afstemming van beleid juist op dit onderdeel, dat zo nadrukkelijk gemeentegrensoverschrijdend is. Alle gemeentelijke beleidsnota's en toetsingscriteria die bij de Federatie nu bekend zijn hebben in ieder geval allemaal hetzelfde doel: *kwaliteit toevoegen of de eventuele negatieve visuele Invloed van antenne-installaties op gebouwen en op de omgeving tot een minimum te beperken.*

Het accent ligt daarbij op de plaats of locatie van de installatie. De vorm van de installatie zal in veel gevallen acceptabel zijn; techniek en landelijke uniformiteit bepalen immers in hoge mate het aanzien van de installatie. Soms vormt de bijzondere kwaliteit van de omgeving aanleiding om mast en gebouwtje een bijzondere eigen kwaliteit te geven.

³ Gebaseerd op teksten uit de Raamwerknota welstandbeleid 2002/2003 Gelders Genootschap, stichting DSL en Schout ruimtelijke vormgeving en beleid, Rotterdam 2002

Criteria

Hierbij maken we onderscheid naar de plaatsing van:

Masten met hekwerken, gebouwtjes of kasten enerzijds en de installaties op of aan gebouwen anderzijds.

Masten en antennes

In principe kan een *positief* welstandsadvies worden gegeven in de volgende situaties:

- Buiten de bebouwde kom en in landschappelijk minder gevoelige gebieden, langs grote verkeerswegen en dan bij voorkeur bij parkeerplaatsen, benzinestations, knooppunten, viaducten, bedrijventerreinen en sportparken, recreatieterreinen en horecagelegenheden. Het betreft hier dus situaties waar reeds van een concentratie van activiteiten sprake is, of situaties waar de schaal van de bestaande artefacten vergelijkbaar is met die van antennemasten. Masten kunnen in sommige situaties ook als een baken gezien en ontworpen worden;
- Binnen de bebouwde kom op bedrijven- en fabrieksterreinen als mede sportparken.

In principe wordt een *negatief* welstandsadvies gegeven in de volgende situaties:

- In of nabij natuurgebieden, beekdallandschappen, uiterwaardenlandschappen, stuifzand- en heidelandschappen (veelal in bezit van de Provinciale Landschappen, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) wanneer het bouwwerk overheersend en storend deel uitmaakt van de skyline.
- In karakteristieke kleinschalige of open cultuurlandschappen, op landgoederen en buitenplaatsen, in gebieden die in het bestemmingsplan als waardevol zijn aangemerkt.
- In of nabij beschermde stads- en dorpsgezichten wanneer het bouwwerk overheersend en storend deel uitmaakt van de skyline.
- In of nabij waardevolle kleinschalige dorpskernen en waardevolle dorps- of stadsrandzones wanneer het bouwwerk overheersend en storend deel uitmaakt van de skyline.
- In een woonomgeving.
- In of nabij historische stadsparken en begraafplaatsen wanneer het bouwwerk overheersend en storend deel uitmaakt van de skyline.
- Wanneer op zichtafstand van de gewenste locatie al een mast aanwezig is.

Per locatie zal altijd een waardering van bovengenoemde aspecten moeten plaatsvinden. In veel gevallen kan alleen door een onderzoek ter plaatse de invloed van de mast op de omgeving in voldoende mate inzichtelijk worden. Er kunnen nadere eisen gesteld worden, bijvoorbeeld ten aanzien van de kleur van de installatie of de vormgeving van de masten en bijbehorende gebouwtjes, kasten en hekwerken. Deze eisen zullen verband moeten houden met de specifieke omgevingskwaliteit.

Installaties op of aan een gebouw

Het aanbrengen van antenne-installaties aan of op bestaande gebouwen is soms te prefereren boven het plaatsen van een aparte mast. Een dergelijke mast in de nabijheid van een bestaand waardevol gebouw, zoals een kerktoeren kan immers minstens zo hinderlijk zijn als een installatie op het gebouw zelf. In de afweging zal echter ook moeten worden betrokken of het mogelijk is meerdere installaties aan te brengen. Als dat niet mogelijk is, is de kans groot dat er in de nabijheid van het gebouw in de nabije toekomst alsnog een aparte mast wordt geplaatst.

Voor alle gebouwen geldt in principe dat plaatsing van antenne-installaties zo onopvallend mogelijk dient plaats te vinden, bij voorkeur geïntegreerd in bestaande of nieuwe elementen van het gebouw. In de regel betekent dit dat de antenne-installatie alleen op hoge gebouwen kan worden aangebracht, bij voorkeur op een plat dak en dan zo ver mogelijk van de dakrand moet worden geplaatst. De architectuur van het gebouw bepaalt of daar antennes, en zo ja, welke soort(en) antennes kunnen worden toegestaan.

Meerdere antennes met verschillende maten en vormen op één dak geven al snel een rommelig aanzien. In dergelijke situaties kan een gemeenschappelijke mast als drager van de verschillende antennes tot verbetering leiden.

Door hun vorm en architectuur bijzondere en waardevolle gebouwen dienen geheel te worden ontzien. Voor monumentale gebouwen kan de notitie van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg worden aangehouden (Plaatsing telecommunicatieapparatuur op, in of aan monumentale gebouwen, maart 1999, RDMZ, Zeist). Het aanbrengen van antenne-installaties tegen gevels van gebouwen is slechts dan acceptabel, wanneer de invloed van die installaties op de architectuur verwaarloosbaar is, of wanneer het aanbrengen van de installaties geen afbreuk doet aan aanwezige kwaliteiten. Belangrijk is de invloed van de installatie op de silhouetwerking van het bouwwerk. In sommige gevallen kan met camouflagetechnieken het nodige bereikt worden. In andere gevallen biedt de vorm van de toren zelf mogelijkheden voor een verdekte plaatsing, bijvoorbeeld wanneer diepe nissen of gaten aanwezig zijn. Sommige bestaande bouwwerken bieden deze mogelijkheden niet. (denk bijvoorbeeld aan oude markante fabrieksschoorstenen) In die gevallen is het aanbrengen van antenne-installaties zonder meer af te raden.

Aanbevelingen

- De techniek van de mobiele telefonie kent geen gemeentegrenzen. Het is daarom raadzaam bij het zoeken naar een geschikte locatie voor een antenne-installatie soms over de eigen gemeentegrenzen heen te kijken en in overleg te treden met buurgemeenten;
- Vanwege de vele planologische toetsingen bij masten door de provincie in verband met artikel 19 WRO-procedures is een inhoudelijke afstemming van het gemeentelijke welstandsbeleid en het provinciale ruimtelijke ordenings- en landschapsbeleid aan te raden;
- De landschapsdiscipline is bij de welstandsbeoordeling van masten in het landelijke gebied onmisbaar. Wij adviseren u deze daarbij dan ook nadrukkelijk te betrekken in de persoon van een deskundige op het terrein van landschapsarchitectuur of een vergelijkbare deskundigheid;
- Er zijn aanbieders die tijdelijke vergunningen aanvragen. Een tijdelijke situatie verandert in principe niets aan de inhoudelijke welstandstoets. De verantwoordelijkheid voor medewerking aan een tijdelijke vergunning ligt bij de gemeente. Als de gemeente de welstandscommissie vraagt het aspect tijdelijkheid mee te wegen in haar oordeel adviseren wij u dat nadrukkelijk in het advies te vermelden;
- Het is zeer aan te raden om in situaties waar (naar verwachting) meerdere aanbieders een antenne-installatie zullen plaatsen aan te sturen op bundeling van de verschillende antennes.

Archeologie⁴

Archeologie houdt zich bezig met sporen van verdwenen menselijke culturen die in de bodem zijn achtergebleven: het bodemarchief. In de Krimpenerwaard treffen we archeologische sporen aan op de hogerliggende donken, stroomruggen, oeverwallen langs rivieren, woonheuvels onder oude boerderijen en onder oude dorps- en stadskernen. Omdat ze voor het merendeel onzichtbaar onder de oppervlakte liggen, zouden we kunnen spreken van een verborgen verhaal. Maar juist door dit verborgen verhaal krijgt het landschap zeggingskracht en identiteit.

Welstandseenheden

Dit themablاد is van toepassing voor verschillende gebieden in de gemeente Bergambacht.

Ontwikkelingen en effecten

Archeologische sporen zijn bijzonder kwetsbaar en gaan gemakkelijk verloren bij:

- a. *verlaging van het grondwaterpeil*, waarbij door de blootstelling aan lucht als eerste organische sporen (hout, leer, bot, zaden) maar op den duur ook niet organische cultuurresten (aardewerk, metaal, steen) door oxidatie geheel verdwijnen.
- b. *actief grondverzet*, waardoor niet alleen het vondstmateriaal maar ook de context verloren gaat en de sporen niet meer archeologisch geïnterpreteerd kunnen worden, bijvoorbeeld bij:
 - *graven van bouwputten of sleuven en de aanleg van kelders*
 - *egalisatie van grasland of reconstructie van wegen*. Naast mogelijke vernietiging van cultuursporen gaat hiermee bovendien het natuurlijk bodemreliëf en dus de afleesbaarheid van het landschap verloren.
 - *demping van sloten*. Het slotenpatroon in het weidegebied en rond de erf- en akkerpercelen binnen de linten is van middeleeuwse oorsprong en vormt de essentie van het verkavelingslandschap. Slootdemping vindt plaats om bredere aaneengesloten percelen met agrarische machines effectiever te kunnen bewerken. Binnen de bewoningslinten worden akker- en dijksloten gedempt voor parkeerruimte, opritten, een groter aaneengesloten erf of tuin en minder slootonderhoud.

Criteria

Het welstandsaspect van archeologische waarden heeft vooral betrekking op de zichtbare reliëf- en structurelementen van donken, stroomruggen, oeverwallen en woonheuvels, waaruit het cultuurlandschap kan worden begrepen en afgelezen en waaraan de woonomgeving zijn identiteit ontleent.

Binnen de dynamiek van ontwikkelen en bouwen is het van belang deze elementen te conserveren en waar mogelijk te accentueren en geloofwaardig in te passen.

⁴ Met dank aan T. Korevaar, werkgemeenschap Archeologie Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Ontwikkelingen behoren immers een plaats te krijgen in, en niet in plaats te komen van het cultuurlandschap. Wanneer behoud 'in situ' niet mogelijk is, kunnen de archeologische sporen in de ondergrond eventueel door opgraving veilig worden gesteld, zodat zij 'ex situ' nog bijdragen aan het verborgen verhaal. Voor de bouwopgave betekent dit dat met name gestuurd moet worden op:

1. De situering van het bouwwerk in relatie tot de aanwezige archeologische waarde.
2. De oriëntatie van het bouwwerk, met name in relatie tot de effecten op de situering van op- en inritten, parkeerruimten e.d.

Relatie met andere sturingsinstrumenten

- Malta-wetgeving (in voorbereiding), waarbij het principe geldt: de verstoorder(opdrachtgever) betaalt.
- Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER), voor grootschaliger projecten, waarbij integrale randvoorwaarden worden opgesteld voor behoud en inpassing van o.a. archeologische waarden in de plannen.
- Monumentenwet (wijzigingsvoorstel), de Monumentenwet wordt naar verwachting in 2004 gewijzigd in verband met de implementatie van het Verdrag van Malta. Het wijzigingsvoorstel stelt voor de archeologische monumentenzorg vooral tot uitdrukking te laten komen in het bestemmingsplan en de daaraan te toetsen besluiten. Bij een nieuw bestemmingsplan zal dus een (globale) inventarisatie van de aanwezige archeologische waarden dienen plaats te vinden. Indien het vermoeden bestaat dat waarden worden aangetast, zal aanvullend onderzoek plaatsvinden en de consequenties van de waarden vertaald worden in het plan. Initiatiefnemers van op winst gerichte projecten die schade toebrengen aan het bodemarchief dienen ook de kosten voor het behoud van het bodemarchief voor hun rekening te nemen. Met de gewijzigde Monumentenwet krijgen Provinciale Staten de bevoegdheid archeologische attentiegebieden aan te wijzen, waarna gemeenten verplicht zijn hun bestemmingsplannen binnen die gebieden af te stemmen op de te beschermen archeologische waarden.
- Bestemmingsplan, vastleggen archeologische waarden. Bepalen van de activiteiten waarvoor een aanlegvergunning wordt vereist. Bepalen van voorwaarden waaronder aanlegvergunningen worden verleend.
- Ontgrondingsvergunning, voor uitgraven van bodems.
- Peilbesluiten, voor veranderingen van het grondwaterpeil.

Bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden

In de gemeente Bergambacht staan verschillende monumentale gebouwen en beeldbepalende/MIP panden. Zo staan langs de historische dijk- en oeverwallinten boerderijen en landhuizen met een monumentenstatus en staan in diverse kernen ook ensembles van monumentale gebouwen, bijvoorbeeld in het historisch centrum. Het bouwen aan en nabij monumenten vereist zorgvuldigheid.

Welstandseenheden

De in dit themablad opgenomen aanvullende criteria zijn van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en beeldbepalende/MIP panden verspreid over de gemeente Bergambacht. Daarnaast gelden er aanvullende criteria voor panden in de beeldruimte van monumenten, die eveneens in dit themablad zijn opgenomen. Bepaald is dat op basis van een zekere afstand van een bouwwerk ten opzichte van een monument aanvullende criteria, die een relatie hebben met dat monument, van toepassing zijn. De aanvullende criteria 'bouwen aan en nabij monumenten' gelden derhalve voor panden in de omgeving van:

- Rijksmonumenten: panden in de gevelwand binnen 50 meter van een Rijksmonument;
- Gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden: belendende panden.

Voor monumenten, beeldbepalende/MIP panden en voor de gebouwen binnen de gedefinieerde beeldruimte rondom deze monumenten en/of beeldbepalende/MIP panden (zie hierboven) geldt een BIJZONDER niveau van welstand. Voor ligging van de monumenten zie welstandsbeleidskaart. Voor adres en beschrijving van het monument zie de separate lijst van rijks- en gemeentelijke monumenten van de gemeente Bergambacht in de bijlage.

Wat zijn monumenten?

Er zijn verschillende soorten monumenten. Een gemeenschappelijke eigenschap is dat de gebouwen of objecten uniek zijn, ze een bepaalde ouderdom kennen en dat er een bepaalde zeggingskracht van uit gaat. Wat verschilt is de reden waarom een gebouw of object monumentaal wordt genoemd. Sommige monumenten zijn gebouwen of objecten met een geschiedkundige- of oudheidkundige waarde - en nemen een belangrijke plaats in de geschiedenis van een plaats of gebied in. Andere monumenten hebben architectuur en/of kunstwaarde; zij zijn opmerkelijk vanwege hun kenmerkende architectuur uit een bepaalde stijlperiode.

Naast de reden waarom bepaalde gebouwen en objecten als monument zijn aangewezen, bestaat er een verschil in voorkomen en omvang van monumenten. Er zijn solitair gelegen monumenten, die als los element in een landelijke of stedelijke omgeving zijn gesitueerd. De omgeving van en de ruimte rondom het monument kan belangrijk zijn voor de zeggingskracht van zo'n solitair monument. Er bestaan ook

monumenten die in een meer of minder gesloten straatwand gesitueerd zijn, waarbij het monument past binnen het overwegende straatbeeld en de waarde bepaald wordt door de gaafheid of uniciteit van dat ene pand of dat ene ensemble. Daarnaast bestaan er stads- en dorpsgezichten, waarbij het geheel, de compositie, van gebouwen en objecten een bijzondere eigenschap bezit. Elk van deze soorten monumenten vereist bescherming en het bouwen aan het monument is aan regels gebonden.

Noodzaak tot bescherming van Monumenten

Oude gebouwen en objecten laten ons zien hoe voorgaande generaties leefden. Ze bepalen in niet onbelangrijke mate het 'eigen gezicht' van een straat, dorp, stad of landschap. Dit eigen gezicht wordt steeds meer gewaardeerd en gezien als ruimtelijke kwaliteit van een gebied. Een monument kan behoudenswaardig zijn vanwege esthetische, een educatieve, economische en inspiratieve waarde(n).

Criteria

Bouwen aan en nabij monumenten vereist zorgvuldigheid. Niet iedere ingreep aan of in de directe omgeving van een monument is evengoed inpasbaar. Het bouwen aan een monument en het bouwen in een beschermd stads- of dorpsgezicht is wettelijk geregeld in de Monumentenwet. Het bouwen nabij een monument is niet wettelijk geregeld. Door het bouwen in de directe omgeving van monumenten een bijzondere status in het welstandbeleid te geven, kunnen aan bouwwerken nabij monumenten nadere, locatiespecifieke, eisen gesteld worden.

Belangrijk bij het vormgeven van de gebouwde omgeving nabij een monument is het besef dat de omgeving mede bepalend is voor de karakteristiek van het monument. De betekenis van het monument moet tot zijn recht komen. De reden waarom een object als monument aangewezen is, is bepalend voor het omgaan met de omgeving.

Wanneer een monument om zijn architectuur een zekere uniciteit uitstraalt en een contrast vormt met zijn omgeving, zoals het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht, dient de omgeving de uniciteit van het monument te respecteren. Het nabootsen van kleuren en vormen in de directe omgeving zou in dit geval afbreuk doen aan de kwaliteit van het Rietveldhuis. Wanneer een object in een historisch stedelijke straatwand juist vanwege zijn cultuurhistorische en gave bouwkunst als monument aangewezen is, zoals een patriciërswooning, dient de omgeving de cultuurhistorische waarde te respecteren. Het aanpassen in kleur en materiaalgebruik en het handhaven van rooilijn en hoofdbouwmassa zijn in de omgeving van dit monument belangrijk.

Bij het bouwen van of aan de panden in de directe omgeving van een monument dient de beeldruimte die een monument inneemt gerespecteerd te worden. Dit

houdt in dat het monument door een ruimtelijke ingreep niet verdrukt mag worden. Hierbij zijn ook de zichtlijnen naar een monument toe en de omgeving van het monument belangrijk. Voor welstandstoetsing wordt in de regel een straal van 50 meter rondom een Rijksmonument als beeldruimte aangehouden. Voor beeldbepalende en gemeentelijke monumenten vormen de belendende panden de beeldruimte.

Met het welstandsbeleid kan, afhankelijk van de betekenis van het monument en de reden tot aanwijzing van het monument, gestuurd worden op:

1. afstemming van de bouwmassa van de panden in de omgeving van het monument;
2. situering en oriëntatie van de gebouwen in de omgeving van het monument;
3. openheid en doorzichten (relatie met openbare ruimte);
4. kleur-, materiaalgebruik en detaillering.

Criteria voor bouwen aan en bij monumenten en beeldbepalende/MIP panden

Monumenten en Beeldbepalende/MIP panden in de gemeente Bergambacht komen veel voor in de dorpskernen en langs dijk- en polderlinten. Deze panden zorgen voor een hogere kwaliteit in het lint en bepalen het beeld. Het bouwen aan monumenten en beeldbepalende/MIP panden vraagt om respect voor het beeldbepalende karakter en een zekere zorgvuldigheid bij het ontwerp. Voor monumenten geldt dat zij beschermd zijn in het kader van de Monumentenwet (zie hierboven). Echter ook de welstandscommissie geeft een oordeel over een bouwplan aan of van een monument. Hiertoe is een aanvullende set van criteria opgesteld opdat op het object getoetst kan worden. In aanvulling op de gebiedsgerichte criteria (zie deel B, hoofdstuk 5) is het bij het bouwen aan en nabij monumenten en beeldbepalende/MIP panden derhalve van belang dat:

- in het ontwerp rekening met de beeldbepalende onderdelen van het pand wordt gehouden;
- afstemming qua gekozen kleur- en materiaalgebruik op het kleur- en materiaalgebruik van het beeldbepalende plaatsvindt – zodat het beeldbepalende karakter gehandhaafd blijft;
- per specifiek beeldbepalend/MIP pand gelet wordt op situering en oriëntatie van aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand);
- per specifiek beeldbepalend/MIP pand gelet wordt op gevelindeling en -geleding.

Relatie met andere sturingsinstrumenten

- Monumentenwet en provinciale en gemeentelijke monumentenverordening: aanwijzingsbevoegdheid, toetsingsprocedure (ver)bouwen monumenten;
- Stedenbouwkundige (Master-)plannen: stedenbouwkundig beeld;
- Bestemmingsplan: uitwerking van de Masterplannen, vastleggen bouwmassa, oriëntatie van de gebouwen en doorzichten;
- Beleidsplan openbare ruimte: richting geven aan de inrichting van de openbare ruimte nabij monumenten.

NB: vergunningsvrije bouwwerken zijn bij Rijksmonumenten, provinciale en gemeentelijke monumenten en beschermde stads- en dorpsgebieden vergunningplichtig (art 43 lid 2 sub a WW). Bij beeldbepalende panden blijven vergunningsvrije bouwwerken vergunningsvrij. Deze laatste bouwwerken kunnen dus niet preventief getoetst worden aan redelijke eisen van welstand.

Dorps- en stadsranden

Er is een onderscheid tussen bestaande en nieuwe dorpsranden. Na een uitbreiding van de kern ontstaat er een nieuwe rand en wordt de bestaande rand onderdeel van het dorp. De veranderingen in een bestaande dorpsrand gaan geleidelijk. Door sloop en nieuwbouw kan het beeld veranderen. Ook het bouwen van schuurtjes en schuttingen speelt een rol in de verandering van het beeld. Met name bouwmassa en kleurgebruik zijn hierbij belangrijk.

Welstandseenheden

De randen van de kernen in de gemeente Bergambacht die nadrukkelijk in het zicht liggen bij benadering van de kernen over de dorpsontsluitingswegen.

Karakteristiek

Bij planmatige uitbreiding van een dorp wordt de nieuwe rand in één keer ontworpen. Aandacht voor landschappelijke inpassing, bijvoorbeeld door het benutten van bestaande verkavelingspatronen, dient dan in het ontwerp meegenomen te worden. Naast kleurgebruik en bouwmassa ook de oriëntatie van de woningen (of gebouwen met een andere functie) belangrijk. Indien de woningen met de achterzijde naar het buitengebied gericht zijn, spelen bijgebouwen, erfafscheidingen en de beplanting in de achtertuin een rol in het beeld van de dorpsrand. Dit levert vaak een gedifferentieerd beeld op. Als de woningen met de voorzijde georiënteerd zijn op het landschap is de rand over het algemeen strakker en het beeld gecontroleerder.

Zicht vanuit een dorp op het omringende landschap is wenselijk. Voor het 'collectieve zicht' is het belangrijk dat de dorpsranden bereikbaar zijn. De ontsluiting speelt hierin een belangrijk rol.

De vraag naar ruimte om te bouwen wordt steeds groter. Tegelijkertijd is er een toenemende aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving. In dit spanningsveld bevindt zich de ontwikkeling van dorps- en stadsranden. Het beleid van de provincie is erop gericht verdere uitbreidingen van met name de kernen in het landelijke gebied tegen te gaan. Dit voorkomt verlies van open groene ruimte maar vergroot de druk op de ruimte binnen de kernen, en daarmee ook op de dorpsranden.

Criteria

Met name de zichtlijnen naar een dorpsrand toe zijn belangrijk. Net als een rivierfront bevindt een dorpsrand zich doorgaans op relatief grote afstand van de waarnemer. Hierdoor zijn met name de beeldbepalende aspecten van belang. Dit betekent dat gestuurd kan worden op:

1. afstemming van de bouwmassa van de panden;
2. situering van de gebouwen;
3. oriëntatie van de gebouwen;
4. openheid en doorzichten (relatie met openbare ruimte);
5. kleurgebruik.

Historische (hallehuis)boerderijen⁵

In de Krimpenerwaard staan veel boerderijen die hun oorsprong hebben in de 17^e eeuw. De boerderijen op een woonheuvel gaan terug tot de ontginning in de 12^e eeuw. De meeste boerderijen in de streek zijn van het 'Hallehuis-type' en een variant daarop; de langhuisboerderijen.

De historische achtergrond van de boerderijen vraagt om een zorgvuldige benadering in het kader van welstand, ondanks het feit dat de boerderijen veelal reeds onder de monumentenwet vallen.

Welstandseenheden

Verspreid over het plangebied

Ontstaansgeschiedenis

De huidige boerderijen in de diverse delen van de provincie Zuid-Holland vertonen een groot aantal verschillende vormen, die op het eerste gezicht soms weinig met elkaar van doen lijken te hebben. In de Krimpenerwaard vindt men behalve boerderijen met de deeldeuren aan de achterkant ook gebouwen met inrijdeuren aan de zijgevel. Waar de zijgevels te laag zijn, bevinden deze deuren zich onder een afzonderlijk dwarskapje of kapel. In plaats van hooibergen had men hier overwegend, al dan niet aangebouwde, hooischuren met zwartgeteerde houten wanden. Al die verschillende boerderijvormen zijn te herleiden tot slechts een of twee laatmiddeleeuwse uitgangstypen. Eeuwenlange aanpassingen aan specifieke plaatselijke omstandigheden heeft daarbinnen tot de huidige grote variatie geleid. Factoren die bij dit ontwikkelingsproces van belang zijn geweest zoals welvaart, beschikbare bouwmaterialen, bouwtechnische ontwikkeling, veranderend woongedrag, status en traditie, kennisoverdracht of juist isolement.

Een veelvoorkomende boerderijtype in Bergambacht is het hallehuis-type dat bestond uit een rechthoekige plattegrond met lage zijwanden van gepotdekselde geteerde planken (later werd met name het woongedeelte veelal gemetseld) en een steile dakhelling van riet (later pannen). De veelal driebeukige ruimte van stal en woonruimte is onder één doorlopend dak ondergebracht. Het woongedeelte is daarbij door een stenen muur

gescheiden van het stalgedeelte.

Karakteristiek

De boerderijen spelen een belangrijke rol in de beleving van het landschap van het westelijk weidegebied. Net als molens zijn zij onlosmakelijk met het gebied verbonden.

⁵ Deels gebaseerd op teksten uit map landelijke bouwkunst Zuid-Holland, SHBO Nederland

den. Door de relatief smalle kavels zijn de boerderijen met de kopgevel (voorgevel woongedeelte) aan de weg georiënteerd, haaks op de kavelrichting en de noklijn in de richting van de slagen. De architectuur van de boerderijen is veelal functiegericht en traditioneel.

In het overgrote deel van Krimpenerwaard overheerst een boerderijvorm waarin het oorspronkelijk halletype nog goed bewaard is gebleven. De oudere boerderijen hebben hier zowel voor het woon- als het bedrijfs gedeelte overwegend een driebeukige opzet met ankerbalkgebinten, lage zijgevels en een brede open deel. De hoofdtoegang tot het bedrijfs gedeelte bestaat vaak nog uit brede deeldeuren in het midden van de achtergevel.

In het voorhuis dient de middenkamer als belangrijkste woonruimte. Ook vindt men in het rivierengebied het kruk- en T-huisboerderijen, met aan één of twee zijden hoog opgetrokken voorhuis. Vanaf de 17e eeuw vond er een verschuiving plaats van de woonfuncties richting het achterhuis. Bij de oudere boerderijen was de centrale middenruimte in het voorhuis multifunctioneel. In de loop der tijd zouden het dagelijks wonen en de zuivelbereiding in toenemende mate achter de brandmuur verhuizen. Aanvankelijk werd dit alleen gedaan in de zomer. Uiteindelijk werd hiervoor een meer permanent vertrek van de rest van het bedrijfs gedeelte afgescheiden. Het eigenlijke voorhuis verloor door al deze wijzigingen in het woon- en werkgedrag zijn oorspronkelijke betekenis en kreeg de functie van pronkkamer of kaaskamer. Bij de toenemende differentiatie van wonen en werken werden binnen het woonwerktravee in het achterhuis vaak weer afzonderlijke woonkeuken en zuivelruimte ingericht. Voor de verlichting van de woonruimte in het achterhuis werd de lage zijgevel plaatselijk verhoogd of voorzien van een afzonderlijk geveltje. In andere gevallen werd de hogere zijgevel van het voorhuis over het keukengedeelte doorgetrokken.

Aan de grootschalige zuivelproductie herinneren behalve de grote stallen, melkkelders en zander zuivelruimten in het achterhuis ook nog de kleinere elementen aan en bij de boerderijen. Zo had vrijwel iedere boerderij een karnmolen voor de boterproductie. Aan de buitenzijde van de melkkelders zag men aangebouwde melkhuisjes waarin de melk werd voorgekoeld voordat hij verwerkt werd. Aan de sloot lagen (overdekte) spoelplaatsen voor het melkgerei. Vrij op het erf staan hooibergen, wagenschuren, jongveestallen en zomerhuizen.

Naast de boerderijen met open middendeel en deeldeuren in de achtergevel, komt in de zuidelijke Krimpenerwaard ook een boerderijvorm voor met inrijdeuren in de zijgevel. Historisch onderzoek heeft aangetoond dat het ook hier om een ontwikkelingsvorm van het hallehuistype gaat. De aanleiding voor het ontstaan van deze dwarsdeelvorm lag in de wens om de omvangrijke hooistapel volledig in het hoofdgebouw op te nemen. Hiervoor werd een deel van de middenbeuk in gebruik genomen, waar het hooi vanaf de grond tot aan de nok werd opgestapeld. Dit gewij-

zigde ruimtegebruik leidde tot een verschuiving in de andere bedrijfsfuncties. De open middendeel kwam hiermee te vervallen en werd vervangen door een dwarsdeel die slechts één gebintvak besloeg. De koestal neemt één zijbeuk in beslag. In de zijgevel langs de stal, bevinden zich mestluiten of mestkleppen, waardoor de mest rechtstreeks op de hierachter gelegen mesthoop kon worden gedeponerd. Bij de oudere driebeukige boerderijen met hun lage zijgevels moest voor het aanbrengen van de hoge dwarsdeeldeuren een speciale voorziening worden getroffen. De deuren werden hier onder een afzonderlijk dwarsdakje of kapel geplaatst. Bij boerderijen met iets hogere gevels was het meestal voldoende om alleen de dakvoet plaatselijk iets op te lichten. Bij latere boerderijen werden de zijgevels voldoende hoog opgetrokken om onder de dakvoet plaats te bieden aan de inrijdeuren, waarmee onderbreking van de daklijn overbodig werd.

Vergeleken met het oosten en noorden van Nederland, zijn de boerderijen (met name de woongedeelten) in de Krimpenerwaard verfraaid met decoraties in de gevel, zoals geveldetaileringen, muurankers, gevelstenen en monumentale gietijzeren hekken. Gebiedseigen detail is een driedelig venster in de top van de gevel. Te onderscheiden zijn o.a. het Engelenvenster (middelste venster breder met halve boog of accoladeboog, zijvensters boog) en het Palladiaans venster (middelste venster breder en halve boog en zijvensters met horizontale beëindiging). Een daarbij voorkomende versiering is een bewerkte windveer met topgeveldecoratie (planken aan weerszijden van een rieten- of pannendak ter afdekking van de voorrand; veelal voorzien van decoratief houtsnijwerk). De vormgeving van de achtergelegen stallen bleef sober.

In de Krimpenerwaard kwam vanaf de 16^e eeuw een bedrijfsvorm voor die wordt omschreven als het 'hennepweidebedrijf'. Als akkerproductie verbouwde men hier voornamelijk hennep, de grondstof van zeildoek en touw. Het resterende gebied diende als weidegrond. Omdat voor de teelt van hennep zware bemesting nodig was, werd veel vee gehouden. Na 1850 liep de hennep-teelt snel terug door de achteruitgang van de zeilvaart en door de buitenlandse concurrentie. De zuivelbereiding en dan vooral de kaasmakerij werd het hoofdmiddel van bestaan.

In plaats van hooibergen staan er in de Krimpenerwaard grote vrijstaande of aangebouwde hooischuren. Voor de groeiende veestapel was steeds hooi nodig als wintervoer, dat ook weer allemaal moest worden opgeslagen. Dit leidde enerzijds tot verlening en verhoging van de gebouwen. Anderzijds werd in de behoefte aan meer opslagruimte voorzien door de bouw van dergelijke al dan niet aan het hoofgebouw aangebouwde hooischuren. Deze schuren hebben meestal een tweebeukige opzet met één of meer dwarsdelen. Bij grotere bedrijven werd de hooischaar ook wel haaks tegen het achterhuis aangebouwd, waardoor de boerderij als geheel een L-vorm kreeg. Veel van dergelijke schuren zijn voor een groot deel uitgevoerd in

hout. Boven een lage stenen voetmuur. Bestaan de wanden uit zwartgeteerde horizontale delen.

Bij verbouw van historische boerderijen kan veel waardevols verloren gegaan. Boerderijen die hun agrarische functie verliezen, krijgen een nieuwe bestemming, zoals een woon-, kantoor- of bedrijfsfunctie. De gebouwen zullen aangepast worden aan de nieuwe bestemming. Zo is er vaak meer lichtinval en een uitbreiding van het woonoppervlak gewenst. Ook bij het gebruikelijke onderhoud kunnen historische kwaliteiten verdwijnen.

De boerderij is meer dan alleen het hoofdgebouw. Specifiek voor het agrarisch bedrijf is de clustering van meerder gebouwen. Behalve een woonhuis met stal zijn er vaak schuren en andere bijgebouwen. De positionering van deze gebouwen ten opzichte van elkaar heeft een bedrijfsmatige achtergrond en is ook in de beleving van de boerderij een belangrijk aandachtspunt. Het complex van gebouwen vormt met de inrichting, kleinschalige verkaveling en beplanting van het erf één geheel.

Welstandscriteria

Ligging in de omgeving:

1. de boerderij of (vervangende) nieuwbouw dient op de kop van de kavel aan de weg gesitueerd te zijn met de voorgevel op de belangrijkste openbare ruimte georiënteerd. De voorgevelrooilijn dient daarbij haaks op de kavelrichting georiënteerd te zijn en de noklijn in de richting van de slagenverkaveling;
2. behalve het hoofdobject (meestal de boerderij) moet daarbij vooral ook de ensemblewaarde van het complex de aandacht krijgen: andere oorspronkelijke bouwwerken, het erf maar ook de omgeving van de boerderij;
3. aan-, uitbouwen en bijgebouwen (zowel vrijstaand als niet-vrijstaand) dienen bij voorkeur achter de hoofdbebouwing te liggen, maar minimaal 3 meter achter de voorgevelrooilijn indien de kavelbreedte dit in verband met doorzichten toelaat.

Massa en vorm van het gebouw:

4. bij renovatie van boerderijen dient de originele vorm(geving) het uitgangspunt te zijn;
5. bij vervangende nieuwbouw bij voorkeur de oorspronkelijke eenvoudige hoofdvorm van de boerderij als beeldbepalend element in het landschap bewaren. Een hoofdvorm met één of anderhalve verdieping met steile kap is het uitgangspunt;
6. grote ingrepen aan bestaande boerderijen dienen zo veel mogelijk op één punt, bij voorkeur aan de achterzijde, te worden geconcentreerd, rekening houdend met de originele hoofdvorm en kapvorm.

Detailering, materiaal en kleur van het gebouw:

7. gootlijsten, speklagen en andere gevelelementen zijn eenvoudig maar zorgvuldig gedetailleerd en zijn wat betreft maatvoering, architectuur en kleur goed afgestemd op de hoofdboerderij;
8. de voorgevel kent vaak een eenvoudige symmetrische gevelindeling. Veel voorkomende gevelelementen zijn houten luiken, vlechtingen in metselwerk, sierankers, ronde zolderraampjes in de kopgevel, strekken boven vensters en deuren;
9. lijnvormige elementen dienen niet te worden onderbroken;
10. uitdrukkingen van de functie dienen te worden gerespecteerd (zoals hooideuren, draagbalken, (mest)luiken, en dergelijke);
11. grote gevelvlakken hebben een duidelijke eenduidige textuur, zoals baksteen of houten gepotdekselde planken;
12. toegestane materialen voor gevel en dak zijn metselwerk van bakstenen en/of ijsselsteentjes (veelal in kruisverband) met soms een gepleisterde plint, houten kozijnen, dakpannen (veelal gesmoorde Hollandse pannen), rietbedekkingen. Toepassingen van kunststof, aluminium of staal zijn ongewenst;
13. het kleurgebruik dient te worden beperkt tot aardkleuren. Toepassing van sterk contrasterende kleuren is ongewenst;
14. dakkapellen alleen toevoegen ter vervanging van een eerder exemplaar. Voor meer daglicht op het zoldergedeelte (bijv. bij het ombouwen van boerderij naar meerdere wooneenheden) heeft het de voorkeur om smalle en verticale dakramen toe te passen i.p.v. dakkapellen;
15. bij het plaatsen van loodsen en schuren bij boerderijen dient het toepassen van damwandprofielen te worden voorkomen en dient er gestreefd te worden naar donker gepotdekselde houten planken of daarop gelijkend materiaal.

Molens en molenrestanten

Verspreid over de Krimpenerwaard staat nog een aantal molens. Inklinking van het veen had tot gevolg dat het maaiveld steeds lager kwam te liggen, waardoor natuurlijke lozing van water op de rivieren onmogelijk werd. Om de polders toch te kunnen afwateren werden in de 15de eeuw windmolens ontwikkeld, waarvan voor dit gebied de wipmolen het meest karakteristiek is. De molens hadden een scheprad, die het water op het niveau van boezems of rivieren bracht, zodat het alsnog geloosd kon worden. Naast deze polder- en boezemmolens komt ook een aantal korenmolens in het gebied voor.

Welstandseenheden

Dit themablad is van toepassing voor de gebieden met molens in de gemeente Bergambacht.

Typering

In de Krimpenerwaard zijn nog maar weinig molens over van de 62 die er in het midden van de 19^e eeuw nog volop in bedrijf waren.

Binnen de gemeente Bergambacht zijn de karakteristieke molens:

- de Bachtenaar, bij Vlist op grondgebied van de gemeente Bergambacht;
- den Arend, een korenmolen in Bergambacht;

Daarnaast zijn er nog enkele molenrestanten die echter niet op het grondgebied van de gemeente Bergambacht voorkomen.

Richtlijnen

Rondom de windmolens stond om de windvang te optimaliseren geen bebouwing en opgaande beplanting. Dit is de molenbiotoop. De provincie Zuid-Holland heeft in 1998 een 'Planologische Richtlijn Traditionele Windmolens' vastgesteld. De Richtlijn luidt in hoofdzaak als volgt:

1. Binnen 100m rond de molen mag geen verstoring van bebouwing of beplanting voorkomen.
2. Tussen de 100 en 400m moet wat betreft de bebouwing en beplanting het volgende geregeld zijn:
 - In het landelijk gebied mag de hoogte niet meer bedragen dan 1/100 van de afstand tussen bouwwerk / beplanting en molen (gerekend vanaf de verticaal staande wiek).
 - In stedelijk gebied mag de hoogte van bebouwing / beplanting niet hoger zijn dan 1/30 van de afstand tussen bouwwerk / beplanting en molen (gerekend vanaf de verticaal staande wiek).

Waardering

De waarde van de molen wordt voor een groot deel bepaald door de relatie met zijn omgeving. De nog aanwezige molens met hun molenbiotopen zijn zeer karakteristiek en daardoor zeer waardevol voor de Krimpenerwaard. Met name de herkenbaarheid van de molenbiotoop staat onder druk. In de molenbiotopen komt steeds meer opgaande beplanting en/of bebouwing voor, waardoor het functioneren van de molens wordt belemmerd en de belevingswaarde afneemt.

Relatie met andere sturingsinstrumenten

Behoud en herstel van molens, openhouden en herstellen van molenbiotopen; (Bestemmingsplan buitengebied, Landschapsbeleidsplan, Monumentenwet).

Nissenhutten en romneyloodsen⁶

Vanwege de eenvoudige, lichte, sobere en goedkope bouwvorm verkiest men vaak de bouw van een nissenhut of romneyloods als opslagplaats van goederen boven de bouw van een meer permanente behuizing, zo ook in de gemeente Bergambacht. De ruimtelijke verschijningsvorm is vanwege de bouwwijze vaak discutabel en de beeldinvloed op de omgeving vaak negatief.

Welstandseenheden

Dit themablad is van toepassing op verschillende gebieden in de gemeente Bergambacht.

Omschrijving en uitgangspunten

Nissenhutten en romneyloodsen zijn loodsen met een halfcirkelvormige doorsnede, opgebouwd uit stalen spanten met een T- of buisprofiel en afgedekt met dunne staalplaten op gordingen. De lichte constructie vergt nauwelijks fundering: in het algemeen zijn bielzen of prefab poeren met kantplanken voldoende. De constructiewijze maakt het mogelijk deze loodsen in korte tijd op te bouwen en ook weer af te breken. Dit gebouwtype is geprefabriceerd, demontabel en verplaatsbaar, en is bedoeld voor tijdelijk gebruik.

Hoewel tijdelijk bedoeld, worden nissenhutten en romneyloodsen vaak voor onbepaalde tijd, dus permanent, geplaatst. Voor een dergelijke toepassing zijn ze in principe niet geschikt: de geringe duurzaamheid van het materiaal (verwering), de grove, provisorisch aandoende detaillering en de gevoeligheid voor beschadigingen geven deze bouwwerken al snel een armoedige, haveloze uitstraling. De lichte

kleurstelling die, i.v.m. ongewenste opwarming, in het algemeen wordt toegepast, maakt deze loodsen nog opzichtiger en versterkt daardoor bovengenoemde bezwaren. Daarnaast roept de verschijningsvorm van deze loodsen in relatie tot de omgeving vaak bezwaren op door de afwijkende, schaalloze massavorm. Doordat een geleiding in de hoogte en in de lengte ontbreekt zijn schaal en maat nauwelijks afleesbaar.

Criteria

De voorwaarden waaronder nissenhutten en romneyloodsen toelaatbaar zijn komen voort uit de specifieke situatie en zullen dus van geval tot geval moeten worden gezien. Vooroverleg met de welstandscommissie over de bouwplannen in een vroeg

⁶ Gebaseerd op teksten uit de Raamwerknota welstandbeleid 2002/2003 Gelders Genootschap, stichting DSL en Schout ruimtelijke vormgeving en beleid, Rotterdam 2002

stadium is in ieder geval raadzaam. In de volgende gevallen zijn nissenhutten en romneyloodsen welstandshalve voorstelbaar:

- Situaties met een kennelijke tijdelijkheid: als bouwkeet of opslagloods bij een bouwplaats.
- Als tijdelijke constructie op een niet in het zicht liggende locatie, zoals op achterterreinen van grootschalige industriegebieden. Een permanente plaatsing is in zo'n geval meestal evenmin bezwaarlijk.

Woonomgevingen, bedrijvenparken en open landschappelijke situaties, in de nabijheid van traditionele agrarische bebouwing zijn voor toepassing van nissenhutten en romneyloodsen niet geschikt. Als middel om nissenhutten en romneyloodsen in een omgeving in te passen is inplanting ongeschikt: tegen de tijd dat deze beplanting voldoende effect heeft zal de loods, met zijn beperkte levensduur of tijdelijke vergunning, al lang verdwenen zijn. Een bestaande volwassen beplanting kan in bepaalde gevallen wel van invloed zijn op de aanvaardbaarheid.

Nieuwe ontwikkelingen

Recentelijk zijn op de markt ook bouwsystemen voor boogloodsen verschenen die een hogere materiaalkwaliteit en een degelijker detaillering kennen. Deze systemen zijn bedoeld voor permanente bouw. In bepaalde situaties kunnen deze systemen een bruikbaar alternatief zijn voor de traditionele bedrijfsbouw: ze vergen weinig bouwtijd en hebben in het algemeen een verzorgde uitstraling. De schaal van de massavorm in relatie tot de omgeving, en de eventuele toepassing van schaalgeven- de elementen zoals plinten, randafwerkingen en gevelopeningen zullen in die gevallen bepalend zijn voor de aanvaardbaarheid.

Reclame-uitingen

Reclame is een publieke aanprijzing van een bedrijf, een product of een dienst. Reclames vragen vanuit hun doelstelling aandacht en vormen hiermee een belangrijk en beeldbepalend element van de openbare ruimte. Derhalve is voor plaatsing in beginsel altijd een vergunning van de gemeente nodig.

Karakteristiek

In gebieden met commerciële functies zijn reclames op zijn plaats en kunnen de reclame-uitingen de visuele aantrekkingskracht van de omgeving positief, maar ook negatief beïnvloeden. Evenals bij een gebouw speelt ook bij een reclame-uiting de relatie met de omgeving waarin deze wordt geplaatst alsmede het karakter van die situatie een belangrijke rol. Een reclame is geslaagd wanneer deze een volledig geïntegreerd onderdeel van het totale architectonische concept uitmaakt. Blijft de zorg voor een goede inpassing van een reclame in zijn omgeving achterwege dan wordt de reclame ervaren als een verstoring van de visuele kwaliteit van de omgeving. In gebieden waar geen sprake is van commerciële functies, zoals woongebieden, zijn reclame-uitingen in beginsel ongewenst.

Het plaatsen van een reclame-uiting is een ingrijpende veranderingen aan een bouwwerk die het straatbeeld makkelijk kan aantasten. Bij het vaststellen van normen voor reclametekens, is het zinvol onderscheid te maken tussen de verschillende gebieden in een gemeente. Een woonwijk vraagt een andere benadering dan een winkelgebied, een beschermd dorpsgezicht, maar ook het buitengebied, zal ernstig aangetast worden bij plaatsing van reclametekens die op een bedrijventerrein gebruikelijk zijn. In de welstandscriteria is onderscheid gemaakt naar verschillende gebieden.

Welstandscriteria

In het algemeen geldt dat reclametekens alleen aanvaardbaar zijn indien zij een directe relatie hebben met de gekozen situering, de afmetingen en kleuren afgestemd zijn op het karakter van de directe omgeving en zij niet groter zijn dan voor een goede leesbaarheid voor die situering noodzakelijk is. De reclametekens dienen qua afmetingen en plaatsing op de gevelopzet afgestemd te worden. De hierna te noemen maximum maten dienen in dit licht bezien te worden; er zullen zich situaties voordoen waarbij ook deze maximum maten de welstand nog te zeer zullen verstoren. Het toepassen van losse letters en aanlichten van reclameteksten verdient de voorkeur boven het toepassen van lichtbakken. Bij lichtbakken is het raadzaam een donker fond te kiezen met heldere letters, ook i.v.m. de verkeersveiligheid (verblindingseffecten).

Merkreclames zijn alleen denkbaar indien het bedrijf slechts één product voert; te denken valt b.v. aan een autodealer. Dit om een wildgroei aan tekens te voorkomen.

Reclame-uitingen in woongebieden (W en A-gebieden mvv winkelcentra)

In een gebied dat hoofdzakelijk is ingericht voor woondoeleinden passen geen reclametekens. Er ontbreekt immers een relatie tussen het woonmilieu en reclame-uitingen.

Een uitzondering hierop vormen woningen met een praktijkruimte voor het uitoefenen van een vrij beroep, zoals een arts, architect of verzekeringsadviseur. In dergelijke gevallen is een bescheiden aanduiding aanvaardbaar.

- Maximale oppervlakte 0.20 m².
- Alleen naam en aard van het bedrijf met eventueel openingstijden, en/of een vignet (geen merkreclames!).
- Aanlichten van de reclametekst verdient de voorkeur boven lichtreclame.
- Bevestiging tegen gevel t.p.v. de bedrijfstoegang.
- Bij aanwezigheid van voortuinen is plaatsing
- van een bord in de tuin denkbaar, mits zorgvuldig (als tuinmeubel) vormgegeven, geïntegreerd in het tuinontwerp. Het toepassen van lichtbakken is dan niet geschikt, beperkte aanlichting wel. Totaalhoogte maximaal 1.20 m.
- Kleuren dienen terughoudend gekozen te worden.

Voor bedrijfsbebouwing met een positieve bestemming in een woonomgeving gelden de volgende uitgangspunten:

- Alleen aanduidingen die betrekking hebben op naam en aard van het bedrijf zijn toelaatbaar. Het voeren van een merkreclame is alleen mogelijk indien het bedrijf slechts één merkproduct verkoopt (denk b.v. aan een autodealer). In andere gevallen zal al snel door een te veel aan reclames een onrustig totaalbeeld ontstaan.
- Per 10 meter gevelbreedte aan straatzijde is 1 m² reclame mogelijk. Per gebouw dient in principe niet meer dan 1 reclameteken gelijktijdig zichtbaar te zijn. Uitzondering hierop kan gemaakt worden voor gebouwen die gevels aan meer dan een straat hebben. Het aantal tekens blijft dan 1 per naar de straat gekeerde gevel. Bij een grotere gevelbreedte dan 15 m zijn twee reclametekens denkbaar. De reclame dient te worden aangebracht op begane grondniveau, in ieder geval onder de verdiepingsramen. Uiteraard gelden ook hier weer de algemene uitgangspunten m.b.t. vormgeving, kleurstelling en plaatsing t.o.v. het gevelvlak. Het integreren van vrijstaande bescheiden reclametekens in de voortuin is denkbaar mits plaats, vormgeving en kleur worden afgestemd op de omgeving. Het toepassen van lichtbakken is dan niet geschikt, beperkte aanlichting wel. De

maximale hoogte van een dergelijk element is sterk afhankelijk van de situatie, doch mag de 2.25 m niet overschrijden.

Reclame-uitingen in winkelgebieden (H-gebieden muv landelijke linten en buurtschappen)

In gebieden met een uitgesproken winkel en/of promenade karakter zijn de mogelijkheden tot reclamevoering ruimer dan in woongebieden. Algemeen kan gesteld worden dat de reclames op winkelniveau, d.w.z. het begane grond niveau geplaatst dienen te worden, zodat er een directe en logische relatie tussen het reclametekens en de functie ontstaat en de overlast voor eventuele bovenwoningen beperkt wordt.

plaatsing en aantal:

- Geen reclame aangebracht op bouwlagen met een woonbestemming of bouwlagen met een bedrijfsbestemming zonder publieksfunctie, tenzij in de woning een praktijkruimte voor het uitoefenen van een vrij beroep zit.
- Geen reclame-uitingen die het uitzicht op de openbare ruimte of het open landschap ernstig belemmeren.
- Maximaal één reclame-uiting per gevel.

reclames loodrecht op de gevel:

- Niet hoger aangebracht dan de scheiding van de begane grond en de eerste verdieping (let op verkeer: hoogte minimaal 2.20 m boven het trottoir en tenminste 4.20 m boven de rijweg).
- Niet groter dan 1.00 m² en geplaatst op de voorzijde per travee (kleinste winkelbreedte). Geplaatst onder de luifel niet groter dan 0.50 x 0.70 m.
- Niet uitgevoerd zijn in felle kleuren.

gevelreclames evenwijdig aan de gevel:

- Gecentreerd aangebracht op de borstwering van de eerste verdieping, onder de onderzijde van de raamdorpels op de eerste verdieping.
- Uitgevoerd in geschilderde letters en tekens of in open letters of in losse letters en tekens maar géén lichtbak.
- Niet breder zijn dan 70% van de gevelbreedte.
- Niet hoger zijn dan 0.75 m.
- Niet groter dan 0.50 m² bij een woning met een praktijkruimte voor het uitoefenen van een vrij beroep.
- Niet uitgevoerd zijn in felle kleuren.

vormgeving:

- In voorgevel reclame-uiting als zelfstandig element vormgeven, waarbij de maatvoering en detailleringen zijn afgestemd op en harmoniëren met de oorspronkelijke gevel.
- In voorgevel samenhang en ritmiek van de straatwand niet verstoren.
- Bij reclameteksten op markiezen, de reclame aanbrengen op de volant.
- Reclame integreren in de architectuur en beperken tot het hoogst noodzakelijke.
- Geen mechanisch bewegende delen.
- Geen lichtcouranten of lichtreclame met veranderlijk of intermitterend licht;
- Geen daglichtreflecterende reclame.
- Indien er sprake is van meerdere reclame-uitingen op een gevel dan dienen deze in een eenduidige vormgeving uitgevoerd te worden.

overige:

- Reclame(vlaggen), indien meer dan 1 per 4.00 m gevallengte, zijn niet aanvaardbaar.
- Zonneschermen of markiezen tot een maximale uitval van 2.50 m.
- De reclame-uiting voldoet aan de eventuele aanvullende criteria voor reclame-uitingen in de gebieds- of objectgerichte beoordelingskaders.
- Geen reclame voor diensten of producten die niet in het pand plaatsvinden respectievelijk worden verkocht.

Reclame-uitingen op bedrijventerreinen (B-gebieden)

Gezien de grotere schaal van de gebouwen en het utilitaire karakter, is een grotere hoeveelheid reclame denkbaar. Uitgangspunt blijft dat de reclame op een logische plaats tegen het gebouw aangebracht dient te worden, b.v. bij de entree, en afgestemd dient te zijn op de massa c.q.velopzet.

Indien plaatsing tegen een gevel niet mogelijk is, b.v. bij glasvliesgevels, dient de reclametekst boven of in de buurt van de entree aangebracht te worden. Ook is een plaatsing op de dakrand dan mogelijk indien uitgegaan wordt van losse letters. Los geplaatste ornamenten zijn denkbaar, mits zorgvuldig vormgegeven, geplaatst bij de toegang tot het bedrijf en qua hoogte afgestemd op het kantoorgedeelte van het bedrijf met een maximum hoogte van 3.50 m. Per bedrijf zijn maximaal twee reclame-uitingen aan de gevel toelaatbaar.

Routeborden in één uniform kader zijn mogelijk. Per terrein zal een dergelijk kader moeten worden ontwikkeld en vormgegeven. Alleen naamsaanduidingen van het bedrijf en branche, c.q. beroepsaanduiding toelaten.

Een gezamenlijke presentatie bij de entree van het bedrijventerrein is denkbaar eventueel in combinatie met een plattegrond en routebeschrijving. Een zorgvuldige vormgeving is dan essentieel.

Vrijstaande reclame-uitingen / reclamezuilen

plaatsing en aantal:

- Bij de entree van het erf of op een parkeerplaats.
- Geen reclame-uitingen die het uitzicht op de openbare ruimte of het open landschap ernstig belemmeren.
- Maximaal één reclame-uiting per erf.

maatvoering:

- Reclamezuilen niet hoger dan 6.00 m en niet hoger dan de bouwhoogte van het op het betreffende erf gesitueerde hoofdgebouw.

vormgeving:

- Reclame-uiting als zelfstandig element vormgeven, waarbij de maatvoering en detailleringen zijn afgestemd op en harmoniëren met het hoofdgebouw.
- Reclame beperken tot het hoogst noodzakelijke.
- Geen mechanisch bewegende delen.
- Geen lichtcouranten of lichtreclame met veranderlijk of met tussenpozen verschijnend licht.
- Geen daglichtreflecterende reclame.
- Geen aangelichte reclame.

overige:

- De reclame-uiting voldoet aan de eventuele aanvullende criteria voor reclame-uitingen in de gebieds- of objectgerichte beoordelingskaders.
- Geen reclame voor diensten of producten die niet in het pand plaatsvinden respectievelijk worden verkocht.

Reclame-uitingen op of aan een gebouw

plaatsing en aantal:

- Geen reclame-uitingen op een plat dak.
- Maximaal twee reclame-uitingen per gebouw.

maatvoering:

- Gevelreclames evenwijdig aan de gevel niet breder dan 70 % van de gevelbreedte en niet hoger dan 0.75 m.
- Gevelreclames loodrecht op de gevel maximaal 1.0 x 1.0 x 0.25 m.

vormgeving:

- Reclametoepassingen dienen ondergeschikt te zijn t.o.v het hoofdgebouw en bij voorkeur meegenomen worden in het ontwerp.
- In de voorgevel reclame-uiting als zelfstandig element vormgeven, waarbij de plaatsbepaling is afgestemd op en in verhouding is met de oorspronkelijke gevel.
- Aan randen van bedrijventerreinen zijn geen lichtbakken of felle kleuren toegestaan.
- Gevelreclames evenwijdig aan de gevel bij voorkeur uitgevoerd in open letters of in losse letters en tekens, bij voorkeur geen lichtbakken, mechanisch bewegende delen, lichtcouranten of lichtreclame met veranderlijk of met tussenpozen verschijnend licht, daglichtreflecterende en/of aangelichte reclame.

Overige:

- De reclame-uiting voldoet aan de eventuele aanvullende criteria voor reclame-uitingen in de gebieds- of objectgerichte beoordelingskaders.
- Geen reclame voor diensten of producten die niet in het pand plaatsvinden respectievelijk worden verkocht.

Reclame-uitingen op sportterreinen (G-gebieden)

Sportterreinen zijn meestal in een 'groene' omgeving gesitueerd. Het aanbrengen van reclames niet gericht op het complex zelf is slecht passend en niet aanvaardbaar. Naamsreclame voor de sportvereniging zelf is i.v.m. de bereikbaarheid wel mogelijk, mits deze aanduidingen qua maat, vormgeving en kleurstelling zijn afgestemd op het karakter van de omgeving. Het verdient aanbeveling één uniform systeem te ontwikkelen. Reclame-uitingen, gericht op het complex zelf zijn denkbaar (borden rond het (voetbal)veld, naamsaanduiding op kantine) indien de naar de natuur gekeerde zijde donker van kleur is en de hoogte gerekend vanaf maaiveld maximaal 1.20 m bedraagt.

Het toepassen van lichtreclame dient verder beperkt te blijven tot één lichtreclame per vereniging, aangebracht op het clubgebouw met een maximale afmeting van 1.00 m².

Reclame-uitingen in het buitengebied (H-gebieden, buitengebied)

Reclameborden, aankondigingen en verwijzingsborden horen niet thuis in het buitengebied. Ze passen slecht bij het karakter van de omgeving en vormen een visuele vervuiling. Zeker nu het recreatieve karakter van het buitengebied meer aandacht krijgt, is het van belang het karaktersverschil tussen de bebouwingskernen en het buitengebied te bewaren c.q. te versterken.

Gebieden die een bijzondere landschappelijke kwalificatie in het bestemmingsplan of streekplan toegekend hebben gekregen zijn in principe niet geschikt om enige vorm van reclame toe te laten. Ter bescherming van het landschapsschoon en ter

behoud van het specifieke karakter van deze gebieden is een zeer terughoudend beleid noodzakelijk.

In de overige gebieden kunnen reclameborden en/of tekens vrijstaand aan de weg alleen worden toegestaan voor niet agrarische bedrijven met een positieve bestemming. Dit om een teveel aan borden in het buitengebied te weren. Bij agrarische bedrijven is het wel mogelijk kleine bordjes te plaatsen (b.v. 'eieren te koop') bovendien is een naamsaanduiding op stal of bedrijfsgebouw mogelijk.

Lichtreclames passen niet in het buitengebied en zullen m.n. 's avonds als zeer dominant en opzichtig ervaren worden. Daarom is het plaatsen van lichtreclames in het buitengebied in principe niet toelaatbaar.

Verwijsborden zijn in beginsel niet toegestaan evenals niet perceelsgebonden reclameborden en algemene merktekens. De vormgeving, kleurstelling en plaatsing dient in harmonie met de omgeving te zijn. Dus geen felle kleurwisselingen en schreeuwende kleurcombinaties. Een donker fond met lichtkleurige letters is met name in het buitengebied van belang.

Agrarische bestemming, perceelsgebonden

Vrijstaand op een onbebouwd perceel

- Geen reclame toegestaan op een onbebouwd perceel.

Vrijstaand op een bebouwd perceel

- In principe geen naamsaanduidingen vrijstaand op een bebouwd perceel. Kleine bordjes met 'te koop' producten zijn mogelijk.
- Slechts één vrijstaande reclame-uiting per positief bestemd bedrijf (kan tweezijdig zijn),
- een direct visueel verband tussen het bord en (de toegang van) het bedrijf,
- Maximale afmetingen 0.60 m², maximale hoogte 1.25 m,
- Maximale breedte 1.25 m,
- Geen lichtreclame of aanlichting,
- Donkere achtergrond met lichte belettering.

Op of aan een gebouw

- Eén naamsaanduiding aan een gevel van een bedrijfsbebouwing per perceel/bedrijf is mogelijk.
- Maximale afmetingen van de naamsaanduiding is 3% van de geveloppervlakte met een maximum van 2.5 m².
- De naamsaanduiding op een logische wijze plaatsen; dat wil zeggen op een gevel grenzend aan het erf bij de toegang van het bedrijf en integreren met de gevelopzet.

Niet agrarische bestemming, perceelsgebonden

Vrijstaand op een onbebouwd perceel

- De oppervlakte mag maximaal 0.5 m² bedragen.
- De hoogte van het bord mag niet hoger reiken dan 1.25 m boven maaiveld.
- Maximaal 1 bord per terrein.
- Geen lichtreclames c.q. aanlichting.

Vrijstaand op een bebouwd perceel

- Oppervlakte per reclameobject maximaal 1 m².
- De maximale breedte van het reclameobject is 2m.
- De bovenkant van het opschrift mag niet hoger reiken dan 2.5 m boven het maaiveld. Bij aanwezigheid van b.v. een aarden wal geldt het peil van de weg en/of het bedrijfspannd als maaiveld.
- De afmetingen mogen in totaal niet meer dan 2 m² bedragen. Deze oppervlakte wordt in mindering gebracht op de maximaal toelaatbare reclame op het gebouw (4 m², zie 5.5.).
- Per terrein maximaal 2 reclameobjecten toegestaan.
- Een dubbelzijdige reclame wordt gezien als twee reclameobjecten.
- Geen lichtreclames c.q. aanlichting.
- De plaatsing van de reclame dient een directe relatie met de toegang en/of ingang van het bedrijf te hebben.

Op of aan een gebouw

- De totale oppervlakte van het opschrift mag niet meer dan 5% van de geveloppervlakte bedragen met een maximum van 4 m². Hierbij telt reclame op het perceel mee (zie 5.4.).
- Per gebouw is maximaal één opschrift dat aan straatzijde zichtbaar is toelaatbaar. Een uitzondering kan gemaakt worden voor gebouwen die gevels aan meer dan één straat hebben. Het aantal opschriften is dan één per naar straat gerichte gevel.
- Per gebouw is maximaal 1 lichtreclame toelaatbaar met een maximale oppervlakte van 1 m². Uitzondering kan gemaakt worden voor gebouwen die gevels hebben aan meer dan één straat.
- De opschriften dienen te zijn opgenomen in de architectonische opbouw van de gevel en daaraan zo mogelijk bij te dragen. Plaats, afmeting en kleur worden mede daardoor bepaald. Het is zeker niet ondenkbaar dat in bepaalde gevallen de maximale afmetingen nog te ruim zijn.

Reclame-uitingen in overgangsgebieden en verbindingssassen

Met overgangsgebieden worden de zones bedoeld waar de andere gebieden (woon- en winkelgebieden, beschermde gezichten, bedrijventerreinen, sportterreinen en buitengebied) aan elkaar grenzen. Deze gebieden vallen vaak samen met verbin-

dingsassen, waar het verkeer de enige duidelijk aanwijsbare functie is. De vorm van de buitenruimte wordt hier dan ook in mindere mate door bebouwing bepaald. Niet bij elke overgang is een dergelijk gebied aanwezig: sommige ruimtelijk-functionele structuren sluiten naadloos op elkaar aan.

Overgangsgebieden zijn vanwege hun mono-functionele karakter en, meestal, grote verkeersstromen, geschikte plaatsen voor het maken van tijdelijke reclame voor bijvoorbeeld evenementen en voorstellingen. Ook zullen zich in deze zones vaak informatiedragers bevinden, zoals gemeente- en wijkplattegronden.

Wanneer de gemeente besluit medewerking te verlenen aan de plaatsing van dragers voor wisselende reclame-uitingen (billboards) dan zullen deze gebieden daarvoor in het algemeen de meest aangewezen plekken zijn. Overigens zal ook hier een zorgvuldige plaatskeuze en afstemming op de omgeving noodzakelijk blijven, en blijft een welstandstoetsing dus ook nodig.

Tenslotte: 'snelwegmasten' zijn, i.v.m. de verregaande horizonvervuiling naar alle zijden, niet toelaatbaar.

Rivierfronten

Machtige, weidse rivieren bepalen het karakter van de rivieroever langs de rivieren de Lek en de Hollandse IJssel. Deze rivieren vormen natuurlijke grenzen van de Krimpenerwaard. Het beeld van een rivierfront wordt gevormd door de opbouw ervan. Hierbij spelen het achterland, de historische achtergrond (het oude landschap), de van oudsher aanwezige bebouwing en de vroegere loop van de rivier een belangrijke rol. Vanuit de tegenoverliggende oever mag het beeld van het rivierfront niet als storend ervaren worden. Geredeneerd vanuit het rivierfront is zicht op de weidse waterpartij wenselijk.

Er is een verschil tussen historisch gegroeide en nieuwe, thematisch aangelegde, rivierfronten. Waar de historisch gegroeide rivierfronten veelal zijn ontstaan vanuit de typologie en morfologie van het landschap en daar dan ook een sterke relatie mee hebben, hebben de thematisch aangelegde rivierfronten een eigen gezicht. Met eigen stedenbouwkundige uitgangspunten en principes. Koppeling van verschillende thema's, functies en dichtheden levert een gevarieerd beeld op. Woningen, kantoren, bedrijven- en industrieterreinen bevinden zich allen langs de rivieroever. De planmatig aangelegde rivieroever kennen, in tegenstelling tot de oever die een relatie hebben met de historische achtergrond van landschap en rivier, een grote mate van eenheid en uniformiteit en zullen na aanleg (voorlopig) weinig meer veranderen. De dynamiek in de historisch gegroeide rivierfronten is groter en de ontwikkelingsmogelijkheden moeilijker stuurbaar. Aan de rivierfronten is de bebouwingdichtheid sterk wisselend. Historische dijkbebouwing is vaak kleinschalig en de afstanden onderling zijn groot. Industriecomplexen langs de rivier worden gekenmerkt door grote loodsen en kranen. Kantoren en woningen aan de planmatig aangelegde rivierfronten zijn doorgaans grootschalig en volumineus om zo een 'landmark' en een 'front' te vormen in het landschap en langs het water.

Bij herstructurering van rivieroever in een stad of dorp wordt het rivierfront veelal in één keer ontworpen. Aandacht voor landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing, bijvoorbeeld door het benutten van de bestaande kwaliteiten van de rivier, zoals meanders, maar ook van de verkaveling achter het rivierfront, dienen dan in het ontwerp meegenomen te worden. Naast kleurgebruik en bouwmassa ook de oriëntatie van de gebouwen belangrijk. Indien de bebouwing met de achterzijde naar de rivier gericht is, spelen bijgebouwen, erfafscheidingen en de beplanting aan de achterzijde een rol in het beeld van het rivierfront. Dit levert vaak een gedifferentieerd beeld op. Als de bebouwing met de voorzijde georiënteerd is op het water van de rivier is het front over het algemeen strakker en het beeld gecontroleerder.

Zicht vanaf het water op de dorpen en zicht vanaf de dijk of kade op het waterlandschap is wenselijk. De ruime maat van de openheid van de riviergangen langs de Krimpenerwaard is immers één van de belangrijkste kwaliteiten van de rand van het gebied. Voor het 'collectieve zicht' is het belangrijk dat de rivierfronten bereikbaar zijn. De ontsluiting speelt hierin een belangrijk rol. Een (hoofd)ontsluiting of wandelpad langs de

rand maakt zicht vanuit de kern op het water mogelijk.

Zowel de zichtlijnen naar een rivierfront toe als de beleving van het rivierfront vanaf de openbare ruimte van de rivieroever is belangrijk. Net als een dorpsrand bevindt het rivierfront zich doorgaans op relatief grote afstand van de waarnemer. Maar tegelijkertijd is een rivierfront vaak juist ook een plek om naar toe te gaan. Hierdoor zijn met name de beeldbepalende aspecten van belang maar tevens de detaillering en de gevelopbouw van een bouwwerk. Dit betekent dat gestuurd kan worden op:

- afstemming van de bouwmassa van de panden;
- situering van de gebouwen;
- oriëntatie van de gebouwen;
- openheid en doorzichten (relatie met openbare ruimte);
- kleurgebruik.

7. SNELTOETSCRITERIA

Dit hoofdstuk is gebaseerd op de standaard sneltoetscriteria voor veel voorkomende kleine bouwplannen van Dorp, Stad en Land.

7.1 Inleiding

In veruit de meeste gevallen komen mensen via de bouwvergunningsaanvraag of in het voortraject daarvan met welstand in aanraking. Met de nieuwe Woningwet (Staatsblad 2001, 158) is ook de bouwvergunningsprocedure voor een gedeelte veranderd. In de nieuwe Woningwet bestaan alleen nog vergunningsvrije en vergunningplichtige bouwwerken. Daarnaast is er een lichte en een reguliere procedure geïntroduceerd.

Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken en licht-bouwvergunningplichtige onderdelen van regulier vergunningplichtige bouwaanvragen zijn de zogenaamde sneltoetscriteria van toepassing. Deze bestaan uit twee componenten: Algemene sneltoetscriteria en Gebiedsgerichte sneltoetscriteria. De algemene sneltoetscriteria bevatten criteria voor de veel voorkomende kleine bouwplannen. Deze set is op landelijk niveau door de Federatie Welstand opgesteld en biedt een solide basis voor een gekwantificeerde sneltoets. Daarnaast worden gebiedsspecifieke sneltoetscriteria onderscheiden die ten opzichte van de algemene sneltoetscriteria gebiedsspecifiek zijn gemaakt op specifieke gebiedseigen kenmerken van de veel voorkomende kleine bouwplannen. In onderstaand hoofdstuk zijn de algemeen geldende sneltoetscriteria per type bouwwerk gerangschikt. Per type veel voorkomend klein bouwplan is, indien van toepassing, in het schema voor § 7.3. een verwijzing naar de, aanvullend geldende, gebiedsgerichte sneltoetscriteria aangegeven. De gebiedsgerichte criteria zijn te vinden onder de tabellen in Deel B, hoofdstuk 5.

7.2 Toepassing

Per Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) is een lijst opgesteld van bouwvergunningvrije bouwwerken en bouwwerkzaamheden waarvoor een lichte bouwvergunningprocedure gaat gelden. Bouwvergunningsaanvragen voor bouwwerken die niet behoren tot de categorie bouwvergunningvrije of licht-vergunningplichtige bouwwerken vallen onder de reguliere bouwvergunningsprocedure. De procedure-schema's van Bergambacht zijn opgenomen in Deel C - hoofdstuk 10. Ten behoeve van de welstandstoetsing van deze licht-vergunningplichtige bouwplannen zijn zo-

genaamde sneltoetscriteria geformuleerd. Deze sneltoetscriteria zijn tweeledig: algemeen en gebiedsspecifiek.

Algemene sneltoetscriteria

Bij de algemene sneltoetscriteria gaat het om objectieve criteria die de planindieners vooraf zoveel mogelijk duidelijkheid dient te geven. De algemene sneltoetscriteria kunnen gezien worden als een verzameling standaardoplossingen die in elk geval geen bezwaren zullen oproepen. Wanneer een bouwplan niet strijdig is met de sneltoetscriteria kan de vergunning binnen zeer korte termijn worden verleend.

Gebiedsgerichte sneltoetscriteria

In bepaalde gevallen gelden, aanvullend op de algemene sneltoetscriteria gebiedsgerichte sneltoetscriteria. Het gaat hier om aanvullende gebiedsgerichte criteria voor veel voorkomende kleine bouwplannen ter uitbreiding van of toevoeging aan een bestaand gebouw en wanneer deze veel voorkomende kleine bouwplannen deel uit maken van een nieuwbouwplan ten behoeve van een nieuw gebouw. Deze aanvullende, gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn gerelateerd aan een bepaald type architectuur in een bepaald type gebied en zijn in tabelvorm weergegeven onder de tabel met 'gebiedsgerichte criteria'.

	Aanbouwen	Vrijstaande bijgebouwen en Overkappingen	Kozijn- en gevelwijzigingen	Dakkapellen	Erfafscheidingen
H3	?	?	?	?	?
H4.1	?	?	?	?	?
H4.2	?	?	?	?	
H4.3	?	?	?	?	
H6.1	?	?	?	?	?
H6.2	?	?	?	?	
H6.3	?	?	?	?	
W1.2	?		?		?
W1.3	?	?	?	?	?
A3	?	?	?	?	?

7.3 Beoordelingsaspecten

In deze paragraaf worden de sneltoetscriteria weergegeven. Deze criteria zijn gebaseerd op een landelijke standaardisatie. Indien gewenst kan men door andere waarden in te vullen, criteria weg te laten of toe te voegen deze criteria afstemmen op het gemeentelijk beleid.

Het kan voorkomen dat een bouwwerk in strijd is met de criteria maar wel een waardevolle en/of kwalitatieve toevoeging vormt voor het hoofdgebouw of de omgeving. Daarnaast kan het voorkomen dat juist het hoofdgebouw of de omgeving zich niet leent voor het voorgestelde bouwwerk. Om dit soort situaties te voorkomen is een vangnet gebruikt door het toevoegen van de regel: 'Deze criteria gelden tenzij er sprake is van een bijzondere situatie en er gerede twijfel mag bestaan aan de toepasbaarheid van de genoemde criteria'. Bij het gebruik van dit vangnet dient deugdelijk gemotiveerd te worden waarom er een uitzondering wordt gemaakt op de opgestelde criteria. Deze afwijkingsbevoegdheid is gebaseerd op art. 4:84 AwB.

Hieronder worden sneltoetscriteria gegeven voor, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen, kozijn- en gevelwijzigingen, dakkapellen, erfafscheidingen, dakramen, zonnepanelen en -collectoren, spriet-, staaf- en schotelantennes, rolhekken, luiken en rolluiken. Een bouwplan is in ieder geval niet strijdig met redelijke eisen van welstand als:

- Het bouwwerk voldoet aan de door de gemeente vastgestelde sneltoetscriteria zoals hierna zijn opgenomen, en;
- Het bouwwerk voldoet aan de door de gemeente vastgestelde criteria in de gebiedsuitwerking met betrekking tot de kleine bouwwerken, of;
- Het bouwwerk bij vervanging qua plaatsing en vormgeving identiek is aan het oorspronkelijke bouwwerk, mits de vervanging geen gevolg is van repressief welstandstoezicht.

Bovendien geldt dat alle (licht)vergunningplichtige bouwplannen, waarbij het bouwwerk aan de voorkant is gepositioneerd altijd door de welstandscommissie getoetst worden op redelijke eisen van welstand. Hiervoor volgt de gemeente de voor- en achterkantbenadering zoals omschreven in de Algemene Maatregel van Bestuur voor vergunningsvrije en licht-vergunningplichtige bouwwerken (Deel A - §2.4). Als er voor een bepaald type licht-vergunningplichtig bouwplan geen sneltoetscriteria zijn opgenomen zal het bouwplan door de welstandscommissie getoetst worden aan redelijke eisen van welstand. De welstandscommissie zal het bouwplan dan beoordelen op basis van de gebiedsgerichte (Deel B - hoofdstuk 5) en/of de algemene criteria (Deel B - hoofdstuk 4).

Tenzij anders is aangegeven, worden de afstanden loodrecht en maten buitenwerks (buitenzijde gebouw) gemeten.

7.4 Aan- en uitbouwen

Omschrijving en uitgangspunten

Een aanbouw is een grondgebonden toevoeging van één bouwlaag aan een gevel van een gebouw. Ook niet-vrijstaande bijgebouwen vallen onder deze aanbouwen. Een uitbouw is een grondgebonden vergroting van een bestaande ruimte behorende tot het hoofdgebouw van één bouwlaag. Het bestemmingsplan treedt bij de vergunningplichtige aan- en uitbouwen in eerste instantie regelend op voor wat betreft rooilijnen en maximale afmetingen. Aan- en uitbouwen worden in grote aantallen gerealiseerd. Als ze zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte, zijn ze voor het straatbeeld zeer bepalend. De voorkeur gaat daarom uit naar een aan- of uitbouw aan de achterkant (achtererf of zijerf als deze niet gekeerd is naar de weg of het openbaar groen). Om het straatbeeld te respecteren en intact te houden dient er bij de mogelijke toepassing van aan- en uitbouwen aan de voorkant een bufferzone aanwezig te zijn tussen gevel en straat.

De gemeente streeft in gebieden met een samenhangende ruimtelijk-formele karakteristiek naar een herhaling van gelijkvormige exemplaren die passen bij het karakter van de straat en de gebouwen. Belangrijk is dat de contour en het silhouet van het oorspronkelijke gebouw of bouwblok zichtbaar blijven en dat de aan- of uitbouw qua uitstraling en volume ondergeschikt is aan het oorspronkelijke gebouw.

zijaanbouw te dicht bij voorgevelrooilijn

opzichtig materiaalgebruik

zijaanbouw te hoog

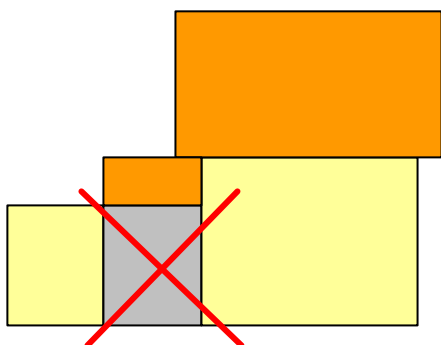
goed geplaatst, passende vormgeving en materiaaltoepassing

Criteria voor aan- en uitbouwen aan de voorkant

Een aan- of uitbouw aan de voorkant is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een aan- of uitbouw niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- de aan- of uitbouw is een ondergeschikte toevoeging aan het hoofdgebouw
- geen secundaire aan- of uitbouw (bijvoorbeeld aan een bestaande aan- of uitbouw), maar kiezen voor 1 éénduidige aanbouw

plaatsing en aantal:

- afstand van de aan- of uitbouw aan de zijgevel tot voorgevellijn minimaal 3.00 m.
- de aan- of uitbouw aan de voorgevel mag niet buiten de zijgevel uitsteken, geen hoekaanbouw
- afstand van de aan- of uitbouw aan zijgevel tot zijerfgrens minimaal 1.00 m.
- er is geen andere aan- of uitbouw aan de betreffende gevel aanwezig

maatvoering:

aan de zijgevel:

- hoogte niet hoger dan eerste bouwlaag / vloer 1te verdieping plus 25 cm. van het hoofdgebouw en minimaal 0.50 meter onder de dakvoet

- diepte maximaal 3.00 m. gemeten vanaf oorspronkelijke zijgevel
- oppervlakte tot in totaal maximaal 50% van het oorspronkelijk zijerf is bebouwd

aan de voorgevel:

- hoogte niet hoger dan eerste bouwlaag / vloer 1ste verdieping **plus 25 cm.** van het hoofdgebouw en minimaal 0.50 m. onder de dakvoet
- breedte maximaal 50% van de breedte van de oorspronkelijke voorgevel en maximaal 4.00 m.
- diepte maximaal 1.00 m. gemeten vanaf oorspronkelijke voorgevel

vormgeving:

- vormgegeven in één bouwlaag met een rechthoekige plattegrond
- plat afgedekt
- gevelgeleding gelijk aan de gevelgeleding van hoofdgebouw.
- indeling en profielen van kozijnen gelijk aan die van de gevelramen en kozijnen van hoofdgebouw
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm.), boeiboord en ornamenten
- geen koppeling met een entreeluifel

materiaal en kleur:

- materiaal- en kleurgebruik gevels, kozijnen en profielen gelijk aan gevels, kozijnen en profielen hoofdgebouw
- Geen te gesloten of te transparante aan- of uitbouw (of aangebouwd bijgebouw) aan de voorkant (richtlijn: een aan- of uitbouw (of aangebouwd bijgebouw) bezit minimaal 20 % en maximaal 75% openingen/glasvlakken).
- bij tussenwoningen een eenvormige en ondergeschikte overgang door bijvoorbeeld gemetselde muur

Criteria voor aan- en uitbouwen aan de achterkant

Een aan- of uitbouw aan de achterkant is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een aan- of uitbouw niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- de aan- of uitbouw is een ondergeschikte toevoeging aan het hoofdgebouw
- geen secundaire aan- of uitbouw (bijvoorbeeld aan bestaande aan- of uitbouw)

plaatsing en aantal:

- afstand van de aan- of uitbouw aan de zijgevel tot voorgevellijn minimaal 3.00 m.
- aan- of uitbouw aan de achtergevel mag niet buiten de zijgevel uitsteken, tenzij er sprake is van een hoekaanbouw (geen hoekaanbouw als zijerf grenst aan weg of openbaar groen)
- er is geen andere aan- of uitbouw aan de betreffende gevel aanwezig

maatvoering:

- goothoogte in ieder geval niet hoger dan eerste bouwlaag / vloer 1ste verdieping plus 25 cm. van het hoofdgebouw
- breedte/diepte/zijaanbouw maximaal 3.00 m. gemeten vanaf oorspronkelijke gevel van het hoofdgebouw
- oppervlakte tot in totaal maximaal 50% van het oorspronkelijk achter- of zijerf is bebouwd

vormgeving:

- vormgegeven in één bouwlaag met een rechthoekige plattegrond
- plat afgedekt of desgewenst een van het hoofdgebouw afgeleide kapvorm, -helling en nokrichting; serres met een enkelvoudig flauw-hellend transparant dak
- geen doorgetrokken dakvlak van hoofdgebouw over aan- of uitbouw
- gevelgeleding gelijk aan de gevelgeleding van hoofdgebouw, behalve bij serres

- indeling en profielen van kozijnen gelijk aan die van de gevelramen en kozijnen van hoofdgebouw; bij serres een regelmatige verdeling van kozijnstijlen
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm), boeiboord en ornamenten

materiaal en kleur:

- materiaal- en kleurgebruik gevels, kozijnen en profielen (met uitzondering van serres) gelijk aan gevels, kozijnen en profielen hoofdgebouw
- aan- of uitbouw bestaat uit minimaal 20% en maximaal 75% openingen/glasvlak, bij serres zijn dak en achtergevel volledig transparant
- bij tussenwoningen een eenvormige en ondergeschikte overgang door bijvoorbeeld gemetselde muur op erfgrens (muurdam) of m.b.v. scheidende penant; serres worden op de erfgrens beëindigd met een horizontaal beëindigde, gemetselde gevel die dak en achtergevel volledig opsluit

7.5 Bijgebouwen en overkappingen

Omschrijving en uitgangspunten

Een bijgebouw of overkapping is een grond gebonden bouwwerk van één bouwlaag. Een bijgebouw staat los op het erf van het hoofdgebouw en is meestal bedoeld als schuur, tuinhuis, of garage. De overkapping staat los op het erf of tegen het hoofdgebouw aan en is meestal bedoeld als carport of luifel boven een deur of raampartij. Het bestemmingsplan treedt in eerste instantie regelend op voor wat betreft rooilijnen en maximale afmetingen. Als bijgebouwen en overkappingen zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte, zijn ze voor het straatbeeld zeer bepalend. De voorkeur gaat daarom uit naar een bijgebouw of overkapping aan de achterkant (achtererf of zijerf als deze niet gekeerd is naar de weg of het openbaar groen).

De gemeente streeft in principe naar een bescheiden uiterlijk van de bijgebouwen en overkappingen: materialen en kleuren van gevels en dakvlakken afgestemd op die van het hoofdgebouw, eenvoudige kapvorm en geen onnodig grote dakoverstekken of versieringen. Bijgebouwen moeten qua uitstraling en volume ondergeschikt zijn aan het oorspronkelijke hoofdgebouw en afgestemd worden op het karakter van het hoofdgebouw of de erfinrichting. Een belangrijk kenmerk van een overkapping is de transparantie. Overkappingen mogen niet met wanden worden dichtgezet.

Bijgebouwen of overkappingen die contrasteren met het hoofdgebouw zullen altijd aan de welstandscommissie worden voorgelegd.

te hoog

sterk afwijkend materiaalgebruik

geen afstemming op andere bijgebouwen

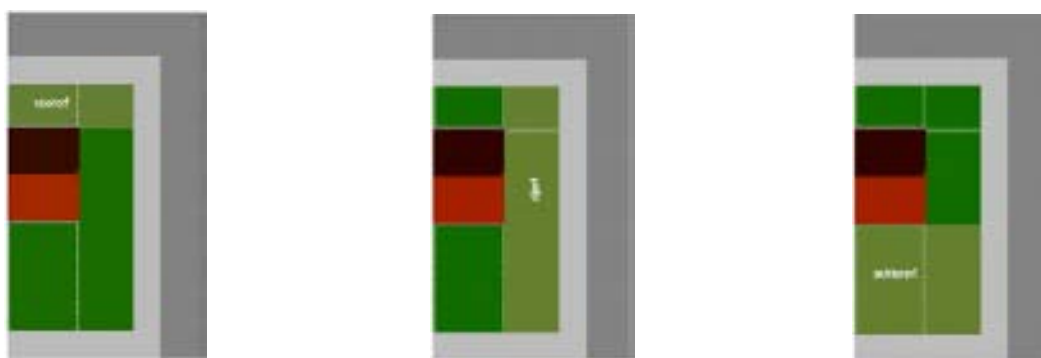

goede afstemming op omgeving

Criteria voor bijgebouwen en overkappingen aan de voorkant

Een bijgebouw of overkapping aan de voorkant is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een bijgebouw of overkapping niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

Een bijgebouw of overkapping op het voorerf is altijd van grote invloed op het straatbeeld. Deze bijgebouwen of overkappingen zullen dan ook altijd aan de welstandscommissie worden voorgelegd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- geen secundaire overkapping (bijvoorbeeld aan een reeds bestaande aan-, uitbouw of bijgebouw)

plaatsing en aantal:

- geen bijgebouw of overkapping voor de voorgevellijn (voor advies naar de welstandscommissie)
- afstand tot voorgevellijn minimaal 3.00 m.
- afstand tot erfgrans minimaal 1.00 m. (achter erfafscheiding) tenzij bijgebouw wat betreft materialisering is geïntegreerd in erfafscheiding (bijvoorbeeld beide metselwerk en/of hetzelfde materiaal)
- voor bijgebouwen afstand tot gevels hoofdgebouw (woning) inclusief eventuele aan-, uit- en bijgebouwen minimaal 3.00 m.
- niet meer dan twee bijgebouwen en/of overkappingen op het gehele erf

maatvoering:

- hoogte maximaal 3.00 m. gemeten vanaf het aansluitend terrein
- oppervlakte maximaal 10 m² tot in totaal maximaal 50% van het oorspronkelijk zijerf is bebouwd

vormgeving:

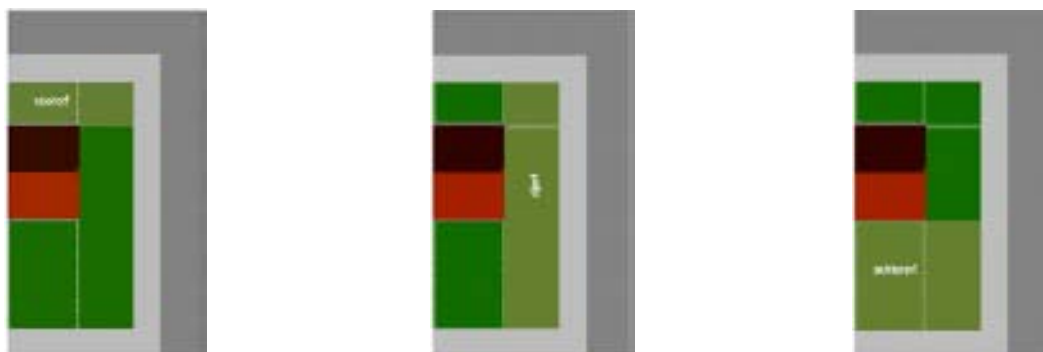
- vormgegeven in één bouwlaag met een rechthoekige plattegrond
- overkapping met maximaal twee zijden tegen gevels hoofdgebouw en minimaal aan twee zijden open.
- plat afgedekt
- indeling en profielen van kozijnen gelijk aan die van de gevelramen en kozijnen van hoofdgebouw
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm), boeiboord en ornamenten

materiaal en kleur:

- materiaal en kleur gevels, kozijnen en profielen gelijk aan het hoofdgebouw of afgestemd op tuinkarakter (metselwerk of hout). Geen golfplaat, betonplaten of damwandprofielen of daarmee vergelijkbaar materiaal.
- bij integratie met erfafscheiding materiaal en kleurgebruik gelijk aan erfafscheiding (bijvoorbeeld beide metselwerk of beide hetzelfde materiaal)
- gevels bijgebouw bestaan uit maximaal 75% openingen en/of glasvlak
- geen te transparante bijgebouwen aan de voorkant (serres, kassen)

Criteria voor bijgebouwen en overkappingen aan de achterkant

Een bijgebouw of overkapping aan de achterkant is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een bijgebouw of overkapping niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gerede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandsc commissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandsc commissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- geen secundaire overkapping (bijvoorbeeld aan een reeds bestaande aan-, uitbouw of bijgebouw)

plaatsing en aantal:

- afstand tot voorgevellijn minimaal 3.00 m.
- afstand tot erfgrans minimaal 0.50 m. (achter erfafscheiding) tenzij bijgebouw wat betreft materialisering is geïntegreerd in erfafscheiding (bijvoorbeeld beide metselwerk of beide hetzelfde materiaal)
- afstand tot gevels hoofdgebouw minimaal 3.00 m. voor bijgebouwen
- niet meer dan twee bijgebouwen en overkappingen op het gehele erf

maatvoering:

- hoogte maximaal 3.00 m. gemeten vanaf het aansluitend terrein
- bij toepassing van zadeldak goothoogte maximaal 3.00 m. en nokhoogte maximaal 2.00 m. boven de goothoogte (bij toepassing van zadeldak goothoogte)

maximaal 3.00 m. en nokhoogte maximaal 5.00 m. gemeten vanaf het aansluitend terrein

- oppervlakte maximaal 30 m² tot in totaal maximaal 50% van het oorspronkelijk achter- of zijerf is bebouwd

vormgeving:

- vormgegeven in één bouwlaag met een rechthoekige plattegrond
- overkapping met maximaal twee zijden tegen gevels hoofdgebouw en minimaal aan twee zijden open.
- plat afgedekt of desgewenst een van het hoofdgebouw afgeleide kapvorm, -helling en nokrichting
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm), boeiboord en ornamenten

materiaal en kleur:

- materiaal en kleur gevels, kozijnen en profielen gelijk aan het hoofdgebouw of afgestemd op tuinkarakter (metselwerk of hout). Geen betonplaten of damwandprofielen in het zicht of daarmee vergelijkbaar materiaal
- gevels bijgebouw bestaan uit maximaal 75% openingen en/of glasvlak

7.6 Kozijn- en gevelwijzigingen

Omschrijving en uitgangspunten

Van een kozijn- of gevelwijziging is sprake bij het veranderen of verplaatsen van een kozijn, kozijninvulling, luik of gevelpaneel. Omdat de opbouw en indeling van de gevel een belangrijk onderdeel is van de architectonische vormgeving van het gebouw en/of de straatwand moeten ook de kozijn- of gevelwijzigingen zorgvuldig worden ingepast. Samenhang en ritmiek in straatwanden mogen niet worden verstoord door incidentele kozijn- of gevelwijzigingen. Met name een kozijn- of gevelwijziging in de voorgevel of zijgevel als deze gekeerd is naar de weg of het openbaar groen vraagt om een zorgvuldige vormgeving. Een kozijn- of gevelwijziging moet passen bij het karakter van het hoofdgebouw en de karakteristiek van de omgeving. Een naoorlogse woning vraagt bijvoorbeeld om andere vormgeving dan een historisch pand uit de 19de eeuw.

Het uitgangspunt van de sneltoetscriteria is dat de oorspronkelijke of originele vormgeving in elk geval niet strijdig is met redelijke eisen van welstand. Belangrijke te handhaven kenmerken daarbij zijn de maatvoering van de negge en profilering van het kozijn en het raamhout. De materialisering en (mate aan) detaillering is voornamelijk afhankelijk van het gebiedsgerichte beoordelingskader.

Wijzigingen in de gevel die contrasteren met het hoofdgebouw of de directe omgeving zullen altijd aan de welstandscommissie worden voorgelegd.

samenhang straatbeeld verstoord door afwijkend kozijn

nog meer verstoring door afwijkend materiaal voor kozijnen en gevelvlak

bestaande indeling gerespecteerd bij vervanging

Criteria voor kozijn- of gevelwijzigingen

Een kozijn- of gevelwijziging is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een kozijn- of gevelwijziging niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

Wijzigingen aan de voorgevel of zijgevel, als deze gekeerd is naar de weg of openbaar groen, zijn altijd van grote invloed op het straatbeeld. Dergelijke kozijn- of gevelwijzigingen zullen dan ook altijd aan de welstandscommissie worden voorgelegd. Wijzigingen aan de achterkant op de begane grond hebben zo weinig invloed op de openbare ruimte dat hiervoor geen nadere eisen hoeven te worden gesteld.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- op wijzigingen aan de achterkant op de begane grond zijn onderstaande criteria niet van toepassing

plaatsing en aantal:

- niet van toepassing

maatvoering:

- oorspronkelijke maatvoering kozijn en ramen behouden
- diepte van negge gelijk aan bestaande situatie
- oorspronkelijke profielafmetingen van het kozijn en/of het raamhout behouden

voorbeeldkozijnen voor 1900

bestaand (of mogelijk)

mogelijke veroving
vereenvoudiging van details
met behoud maatvoering

voorbeeldkozijn van circa 1915 - 1930

bestaand (of mogelijk)

mogelijke veroving
vereenvoudiging van profiel
door het weglaten van de
decoratieve uitparing in het raam

vormgeving:

- gevelwijziging blijft in overeenstemming met de architectuur/tijdsbeeld van de oorspronkelijke gevel
- een individuele wijziging leidt niet tot een wijziging van de oorspronkelijke geleiding en
- indeling van de gehele gevel, m.a.w. verticale of horizontale indeling van gevel handhaven
- samenhang en ritmiek van de straatwand worden niet verstoord
- de gevel van begane grond en verdieping(en) blijft samenhangend
- de hoofdindeling komt overeen met de oorspronkelijke indeling:
- indeling raamhout behouden
- eventuele roedeverdeling alleen met authentieke roedes
- toegevoegde of vervangende draaiende of schuivende delen zijn mogelijk
- gevelopeningen niet geblindeerd met panelen of schilderwerk
- bestaande lateien, onderdorpels, raamljsten, speklagen en/of rollagen in originele staat of in ieder geval in overeenstemming met op de vormtaal van andere in de gevel voorkomende lateien, onderdorpels en/of raamljsten
- Geen originele schuiframen met bovenramen vervangen door naar buiten vallende uitzetramen. Valramen of draaikiepramen genieten de voorkeur. De terug liggende plaatsing van het schuifraam ten opzichte van het bovenraam intact laten

materiaal en kleur:

- materiaal- en kleurgebruik overeenkomstig de reeds aanwezige materialen en kleuren van het hoofdgebouw
- stalen kozijn- en raamprofielen vervangen door aluminium renovatieprofielen, alleen aluminium kan de dimensionering en profilering van staal benaderen
- zeer terughoudend met de toepassing van kunststof bij vervanging van houten kozijnen, en zo ja, verdiept of oorspronkelijk profiel van houten kozijn toepassen
- geen opvallend en/of contrasterend kleurgebruik

voorbeeldkozijn vanaf circa 1920

bestaand (of vergelijkbaar)

acceptabele vervanging
vernieuwing insetting
door met weglaten van het
glas/lood behoud van relatief
smalle profielen

voorbeeldkozijn wederopbouw

bestaand (of vergelijkbaar)

onacceptabele vervanging
vernieuwing met profieling
door bestaand tegevoerd op te
samen in kortje nader algeen raamkozijn

7.7 Dakkapellen

Omschrijving en uitgangspunten

Een dakkapel is een bescheiden uitbouw in de kap, bedoeld om de lichttoetreding te verbeteren en het bruikbaar woonoppervlak te vergroten. Dakkapellen zijn, als ze zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte, voor het straatbeeld zeer bepalend. Later toegevoegde dakkapellen zijn zelden een verrijking van het straatbeeld. Wanneer het mogelijk is zal de welstandscommissie dan ook adviseren de dakkapel aan de achterkant van de woning aan te brengen. (op het achter- of zijdakvlak als het zijerf of- gevel niet gekeerd is naar de weg of het openbaar groen)

Dakkapellen moeten een ondergeschikte toevoeging zijn aan een dakvlak. Het plaatsen van een dakkapel mag dus niet ten koste gaan van de karakteristiek van de kapvorm. Daarom mag een dakkapel nooit domineren in het silhouet/profiel van het dak en moet de noklijn van het dak, afhankelijk van straatprofiel, vanaf de weg zichtbaar blijven. Bovendien moet de ruimte tussen dakkapel en goot voldoende zijn. Bij meerdere dakkapellen op één doorgaand dakvlak streeft de gemeente naar een herhaling van uniforme exemplaren en een regelmatige rangschikking op een horizontale lijn. Herhaling binnen een blok (van dezelfde architectuur/bouwstijl) kan rust en samenhang brengen.

In plaats van een dakkapel kunnen ook dakramen worden aangebracht. Deze zijn minder dominant in het straatbeeld. Ook voor dakramen geldt het streven naar herhaling van uniforme exemplaren en een regelmatige rangschikking op een horizontale lijn.

te hoog op het dak, profiel van de woning wordt aangetast

te groot (hoog) in relatie tot maat dakvlak, te gesloten

vormgeving sluit niet aan op stijl van woning

evenwichtig van plaatsing, grootte en vormgeving. Zijwangen bij voorkeur donker of kleur dakvlak.

Criteria voor dakkapellen aan de voorkant

Een dakkapel aan de voorkant is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande criteria wordt voldaan. Voldoet een dakkapel niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de criteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- de dakkapel is gelijkvormig aan eerder geplaatste dakkapellen op het betreffende dakvlak van het bouwblok
- de dakkapel is een ondergeschikte toevoeging aan het hoofdgebouw
- geen dakkapel op bijgebouw, aan- of uitbouw

plaatsing en aantal:

- bij meerdere dakkapellen in hetzelfde bouwblok regelmatige rangschikking op horizontale lijn, dus niet boven elkaar gerangschikt
- bij een individueel hoofdgebouw gecentreerd in het dakvlak of gelijk aan geleiding voorgevel
- minimaal 1.00 m. dakvlak boven, onder en aan weerszijden van de dakkapel, afstand tot boven en onderkant dak verticaal gemeten, afstand tot zijkant gemeten aan de bovenzijde van de dakkapel (bij kilkepers gemeten aan de onderzijde/dakvoet van de dakkapel)
- niet meer dan één dakkapel per woning op het betreffende dakvlak

maatvoering:

- hoogte maximaal 50% van de in het verticale vlak geprojecteerde hoogte van het dakvlak met een maximum van 1.50 m. gemeten vanaf voet dakkapel tot bovenzijde boeiboord of daktrim
- breedte in totaal maximaal 50% van de breedte van het dakvlak met een maximum van 2.00 m. gemeten tussen midden woningscheidende bouwmuren of eindgevels gemeten aan de bovenzijde van de dakkapel (bij kilkepers gemeten aan de onderzijde/dakvoet van de dakkapel)

vormgeving:

- plat afgedekt
- gevelgeleding gelijk aan de gevelgeleding van hoofdgebouw
- indeling en profielen van kozijnen gelijk aan die van de gevelramen en kozijnen van hoofdgebouw
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm), boeiboord en ornamenten

materiaal en kleur:

- materiaal- en kleurgebruik gevels, kozijnen en profielen gelijk aan gevels, kozijnen en profielen hoofdgebouw
- beperkte toepassing van dichte panelen in het voorvlak, eventueel alleen in ondergeschikte mate tussen de glasvlakken
- zijwangen dakkapel afgewerkt in:
 - een donkere gedekte kleur;
 - een witte kleur;
 - de kleur van het dakvlak;of afgewerkt met zink

Criteria voor dakkapellen aan de achterkant (voor zover niet vergunningsvrij)

Een dakkapel aan de achterkant (voor zover niet vergunningsvrij) is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande criteria wordt voldaan. Voldoet een dakkapel niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- de dakkapel is gelijkvormig aan eerder geplaatste dakkapellen op het betreffende dakvlak van het bouwblok
- de dakkapel is een ondergeschikte toevoeging aan het hoofdgebouw

plaatsing en aantal:

- bij meerdere dakkapellen in hetzelfde bouwblok regelmatige rangschikking op horizontale lijn, dus niet boven elkaar gerangschikt
- bij individuele woning/pand gecentreerd in het dakvlak of gelijk aan geleding achtergevel
- de afstand van de dakkapel tot de dakvoet dient minimaal 0.50 m. en maximaal 1.00 m. te zijn
- minimaal 0.50 m. dakvlak boven, onder en aan weerszijden van de dakkapel, afstand tot boven en onderkant dak verticaal gemeten, afstand tot zijkant gemeten aan de bovenzijde van de dakkapel (bij kilkepers gemeten aan de onderzijde/dakvoet van de dakkapel)
- bij plaatsing op een zijdakvlak afstand tot het voorerf (meestal de voorgevelrooilijn) minimaal 1.00 m
- bij meerdere dakkapellen/dakramen een tussenruimte van minimaal 1.00 m.
- niet meer dan twee dakkapellen per woning (regelmatig gerangschikt op horizontale lijn) op het betreffende dakvlak

maatvoering:

- breedte in totaal maximaal 70% van de breedte van het dakvlak met een maximum van 4.50 m. gemeten tussen midden woningscheidende bouwmuren of eindgevels gemeten aan de bovenzijde van de dakkapel (bij kilkepers gemeten aan de onderzijde/dakvoet van de dakkapel)

- plat afgedekte dakkapellen:
 - hoogte maximaal 1.50 m. gemeten vanaf voet dakkapel tot bovenzijde boeiboord of daktrim
- aangekapte dakkapellen:
 - afstand tussen de voet van de dakkapel en de gootlijn van de dakkapel maximaal 1.00 m., totale hoogte maximaal 50% van de in het verticale vlak geprojecteerde hoogte van het dakvlak

vormgeving:

- plat afgedekt of, bij een dakhelling groter dan 45° desgewenst een aangekapte dakkapel met een minimale dakhelling van 25°
- gevelgeleding gelijk aan de gevelgeleding van hoofdgebouw
- indeling en profielen van kozijnen gelijk aan die van de gevelramen en kozijnen van hoofdgebouw
- geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden overstek (maximaal 22 cm), boeiboord en ornamenten

materiaal en kleur:

- materiaal- en kleurgebruik gevels, kozijnen en profielen gelijk aan gevels, kozijnen en profielen hoofdgebouw
- materiaal- en kleurgebruik van kap bij aangekapte dakkapel gelijk aan kap hoofdgebouw
- voorvlak grotendeels gevuld met glas, beperkte toepassing van dichte panelen
- zijwangen dakkapel afgewerkt in:
 - een donkere gedekte kleur;
 - een witte kleur;
 - de kleur van het dakvlak;
 of afgewerkt met zink

Aanvullende criteria voor dakkapellen per kapvorm

Bij een aantal afwijkende kapvormen zijn naast bovenstaande sneltoetscriteria voor de voor- en achterkant een aantal aanvullende criteria van toepassing. In geval van combinaties van verschillende dakvormen zal door de welstandscommissie per situatie een afweging gemaakt worden van de toelaatbare uitbreidingen.

Zadeldak met hellingshoek <math><30^\circ</math>

Soms geeft een zadeldak door de flauwe helling weinig tot geen gelegenheid om een dakkapel toe te passen. Door de flauwe helling wordt de bovenzijde van de dakkapel namelijk (nagenoeg) gelijk met de nok. Hierdoor worden het dakvlak en het silhouet te sterk aangetast, daarom is het plaatsen van een dakkapel op een zadeldak met een helling kleiner dan 30° welstandshalve ongewenst. Een reguliere dakkapel is hier dus niet goed mogelijk.

bij flauwe kapelling ($<30^\circ$) geen dakkapel door dat bovenzijde dakkapel gelijk loopt met nok, waardoor silhouet van het gebouw wordt aangetast

Als de vrije hoogte onder de nok ten minste 2.00 meter bedraagt kan soms een oplossing worden gevonden door de nok te verplaatsen en te verhogen. Dan spreken we van een *dakopbouw*. Plaatsing valt dan onder een reguliere vergunningsprocedure en zal door de welstandscommissie worden getoetst op redelijke eisen van welstand.

Zadeldak met hellingshoek $\geq 30^\circ$

De algemene sneltoetscriteria voor dakkapellen zijn hier van toepassing. Hiervoor gelden dus geen aanvullende sneltoetscriteria.

Zadeldak met wolfseind

De beperkte maat van het wolfseind is ongeschikt voor toevoegingen. De zijdakvlakken zijn hiervoor meer geschikt, en dienen behandeld te worden als het zadeldak. Hierbij dienen de wolfseinden gerespecteerd te worden. Dakopbouwen zijn daarom niet gewenst.

geen dakkapel op wolfseind, maar op zijdakvlak

geen dakkapel ter hoogte van vliering, maar onder in het dakvlak situeren

bij schelddak rondom dakkapel minimaal 1 meter dakvlak aan weerszijde behouden

bij mansarddak de dakkapel in het onderste deel van het dakvlak situeren

bij asymmetrische hiepdakkapel niet boven in het dakvlak maar onder in het dakvlak of op het andere hiepdakvlak

Zadeldak met vliering

De basismaat van de vliering is te gering om een dakkapel of -opbouw te realiseren. Plaatsing hoog in het dakvlak geeft een onevenwichtig beeld. Bij deze dakvorm dus geen dakkapellen op dakvlak.

Schild-, tent- of piramidedak

Het karakter van deze kapvormen, met naar de nok toelopende hoekkepers, vereist een zeer beperkte afmeting van de dakkapel. Bij situering van de dakkapel dienen de hoekkepers te worden gerespecteerd en dient minimaal een meter dakvlak vrij te blijven, gemeten aan de bovenzijde van de dakkapel.

Mansardedak

Een daktoevoeging is toegestaan in het onderste deel van het dakvlak. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen een schuin afgedekte dakkapel en een dakkapel met plat dak. In beide gevallen dient de bovenaansluiting met het dakvlak op de knik van het dakvlak plaats te vinden.

Lessenaarsdak

Voor dakkapellen op lessenaardaken gelden dezelfde uitgangspunten als voor zadeldaken. Afhankelijk van de hoek van het dak en de nok- en goothoogte gelden verschillende regels. Wanneer de hoek kleiner is dan 30° is een dakkapel welstandshalve niet wenselijk. Bij een hoek kleiner dan 45° is een dakkapel aanvaardbaar wanneer de vrije hoogte onder de nok meer dan 2.70 m meet, zodat de dakkapel voldoende ver onder de nok zal blijven.

Asymmetrisch dak

Een dakkapel hoog in het dakvlak geeft bij een asymmetrisch dakvlak een onevenwichtig beeld en is welstandshalve niet gewenst. Het advies hier is omzetten naar het andere dakvlak.

In het algemeen worden dakkapellen onder in het dakvlak toegepast. Door de grootte van het dakvlak ontstaat hiermede een goed en evenwichtig beeld.

7.8 Erfafscheidingen

Omschrijving en uitgangspunten

Een erfafscheiding is een bouwwerk, bedoeld om het erf af te bakenen van een buurerf of van de openbare weg. Een erfafscheiding tussen buren moet in de eerste plaats door beide kanten worden gewaardeerd. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan zal de gemeente zich terughoudend opstellen. Erfafscheidingen aan de openbare weg zijn van grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit. De gemeente streeft ernaar een rommelige indruk door een te grote verscheidenheid aan erfafscheidingen te voorkomen. Vooral in nieuwbouwwijken is dit een belangrijk punt, omdat het groen hier de eerste jaren nog niet volgroeid is.

Erfafscheidingen moeten passen bij het karakter van de omgeving. In het buitengebied bijvoorbeeld zijn dichte, gebouwde erfafscheidingen bijna altijd storend. Hier dient bij voorkeur te worden gewerkt met hagen, windsingels en boomaanplanting, eventueel in combinatie met onopvallend open gaaswerk zonder puntdraad. In sommige gevallen is een open hekwerk ook voorstelbaar, zoals bijvoorbeeld bij landgoederen.

Erfafscheidingen moeten op een zorgvuldige en professionele manier worden geplaatst en moeten worden gemaakt van duurzame materialen. Een lange, gesloten, slecht onderhouden schutting wekt bij velen het gevoel op van verloedering en sociale onveiligheid. Begroeide hekwerken en beplantingen hebben een open en vriendelijke uitstraling.

te hoog, inferieure materialen

onsamenhangend materiaal- en kleurgebruik

geen afstemming op omgeving, grof materiaal

de beste oplossing heeft geen vergunning nodig

Criteria voor erfafscheidingen

Het plaatsen van een erf- of perceelafscheiding is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een erf- of perceelafscheiding niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor

maatvoering:

- hoogte maximaal 1.00 m. als erfafscheiding wordt geplaatst voor of op minder dan 1 meter afstand tot de voorgevellijn
- hoogte maximaal 2.00 m. als erfafscheiding wordt geplaatst op minimaal 1 meter afstand tot de voorgevellijn

vormgeving:

- vormgeving afgestemd op erfafscheiding van belendend perceel, tenzij deze niet voldoet aan de hier genoemde sneltoetscriteria voor erf- en perceelafscheidingen
- volledig te begroeien open gaas- of hekwerk, als drager voor beplanting
- geleding houten erfafscheiding afgestemd op erfafscheiding van belendend perceel of reeds bestaande erfafscheiding in de omgeving
- rechte vormgeving, geen toogvormen

materiaal en kleur:

- terughoudend materiaal- en kleurgebruik: vermijden van contrast met bebouwing in omgeving
- kleur en materiaal aansluitend op erfafscheiding van naburig perceel, tenzij deze niet voldoet aan de hier genoemde sneltoetscriteria voor erf- en perceelafscheidingen
- metselwerk conform het hoofdgebouw, waarboven mogelijk metalen stijlen in donkere kleur of schotten van houten planken tussen gemetselde penanten of onderzijde gesloten (tot 1.00 m. vergunningsvrij) en bovenzijde tot 2.00 m.

transparant of volledig te begroeien open gaas- of hekwerk, als drager voor beplanting

- houtwerk om en om aangebracht wanneer geplaatst achter de voorgevelrooilijn op de zij- of achtererfgrens als deze niet gekeerd is naar de weg of openbaar groen
- geen toepassing van beton, kunststof, staal, golfplaat, damwandprofielen, rietmatten of vlechtschermen, niet verder behandeld geïmpregneerd hout, met bovengenoemde toepassingen vergelijkbare materialen
- geen felle contrasterende kleuren

7.9 Overige licht-vergunningplichtige bouwwerken

Snelloetscriteria zijn, conform art. 7 van de AMvB, alleen verplicht voor de categorieën bouwwerken die hiervoor zijn behandeld. Aanvullend daarop heeft de gemeente tevens snelloetscriteria vastgesteld voor dakramen, zonnepanelen en zonnecollectoren, spriet-, staaf- en schotelantennes, rolhekken, luiken en rolluiken.

7.10 Dakramen

Dakramen vallen vaak onder de vergunningvrije bouwwerken (zie de restricties in de brochures van VROM)). De volgende omschrijvingen, uitgangspunten en criteria kunnen, wanneer bouwvergunningvrij, worden gezien als aanbevelingen die kunnen bijdragen aan een verzorgd gevelbeeld. De excessenregeling heeft voornamelijk betrekking op sterk contrasterend kleur en materiaalgebruik.

Omschrijving en uitgangspunten

Een dakraam is een raam aangebracht in het dakvlak, waarbij de hoofdvorm van het dakvlak behouden blijft en dakbedekking rondom aanwezig is. Dakramen zijn niet erg dominant in het straatbeeld, maar kunnen door verschil in grootte en plaatsing binnen één dakvlak toch storend zijn.

Dakramen moeten een ondergeschikte toevoeging zijn aan een dakvlak. Het plaatsen van een dakraam mag dus niet ten koste gaan van de eenheid van het dakvlak. Bij meerdere dakramen op één doorgaand dakvlak streeft de gemeente naar een herhaling van uniforme exemplaren en een regelmatige rangschikking op een horizontale lijn. Daarbij moet de ruimte tussen het dakraam en goot of nok voldoende zijn. Ook de onderlinge afstand tussen verschillende dakramen moet voldoende zijn om het dakvlak als eenheid te respecteren.

niet geordende plaatsing

geordende plaatsing

Criteria voor dakramen (voor zover niet bouwvergunningvrij)

In veel gevallen zullen dakramen vergunningvrij zijn. In die gevallen waarbij dat niet het geval is geldt het navolgende. Een dakraam is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een dakraam niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouw-aanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebieds-type waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoets-criteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor

plaatsing en aantal:

- bij meerdere dakramen in hetzelfde bouwblok regelmatige rangschikking op horizontale lijn, dus in beginsel niet boven elkaar gerangschikt
- bij individuele woning/pand gecentreerd in het dakvlak of gelijk aan geleding voorgevel
- minimaal 0.50 m. dakvlak boven, onder en ter weerszijden van het dakraam, afstand tot zijkant gemeten aan de bovenzijde van het dakraam (bij kilkepers gemeten aan de onderzijde/voet van de dakkapel)
- bij meerdere dakramen een tussenruimte van minimaal 0.50 m.
- maximaal twee dakramen op voordakvlak en vier dakramen op achter- en zij-dakvlak tot in totaal maximaal 50% van het oppervlak van het betreffende dakvlak is bebouwd.

maatvoering:

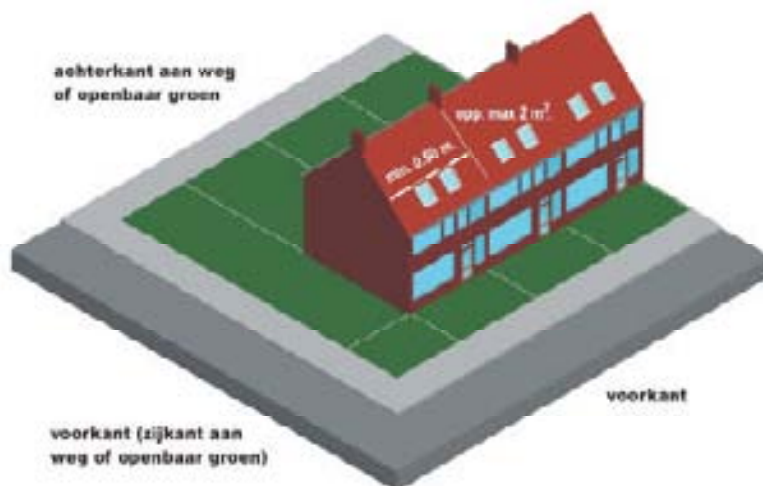
- oppervlakte maximaal 2.00 m² per dakraam
- bij meerdere dakramen identieke maatvoering aanhouden

vormgeving:

- eenvoudige vormgeving, geen overmaat aan detailleringen, dus bescheiden ko-zijnprofilering

materiaal en kleur:

- eenvoudig en bescheiden kleurgebruik, geen opvallend en/of contrasterend kleurgebruik

7.11 Zonnepanelen en -collectoren

Zonnepanelen en -collectoren vallen vaak onder de vergunningvrije bouwwerken (zie de restricties in de brochures van VROM)). De volgende omschrijvingen, uitgangspunten en criteria kunnen, wanneer bouwvergunningvrij, worden gezien als aanbevelingen die kunnen bijdragen aan een verzorgd gevelbeeld. De excessenregeling heeft voornamelijk betrekking op sterk contrasterend kleur en materiaalgebruik.

Omschrijving en uitgangspunten

Een zonnepaneel dient voor energieopwekking en een zonnecollector voor warmteopwekking. Deze voorzieningen worden in toenemende mate ontwikkeld en toegepast. Inmiddels is er zodanig ervaring mee opgedaan dat een zorgvuldige vormgeving en plaatsing mogelijk zijn. Zonnecollectoren of panelen die niet zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied hebben weinig ontsierende invloed. De situering van zonnepanelen of -collectoren wordt echter bepaald door de optimale stand ten opzichte van de zon. Voorkeur van de gemeente voor situering aan de achterzijde kan daarom niet van doorslaggevende aard zijn bij de beoordeling van dergelijke bouw-aanvragen. Alleen in beschermde stads- en dorpsgezichten, op monumenten of beeldbepalende panden lijkt een alternatieve situering aan minder belangrijke zijden of op tuinbergingen een voor de hand liggend alternatief. Zonnecollectoren of -panelen kunnen in het ontwerp van een gebouw worden geïntegreerd. Als losse toevoeging kunnen ze echter heel storend werken. Bij meerdere collectoren/panelen op één doorgaand dakvlak streeft de gemeente naar een herhaling van uniforme exemplaren en een regelmatige rangschikking op een horizontale lijn.

Criteria voor zonnepanelen of –collectoren (voor zover niet bouwvergunningvrij)

Een zonnepaneel of –collector is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een zonnepaneel of –collector niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor
- op het dakvlak zijn geen dakramen of –kapellen gesitueerd

plaatsing en aantal:

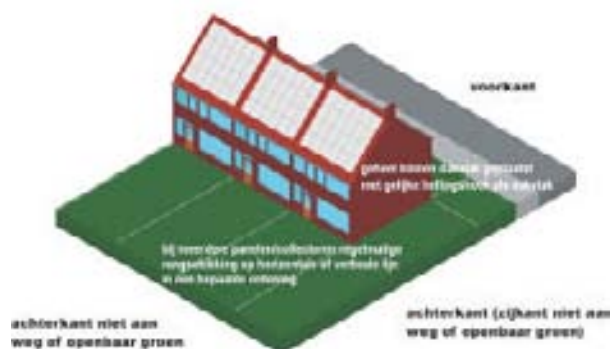
- bij meerdere panelen/collectoren regelmatige rangschikking op horizontale of verticale lijn in een bepaalde ordening
- op schuine daken: geheel binnen het dakvlak en de hellingshoek gelijk aan de hellingshoek van het dakvlak.
- op platte daken: geheel is gelegen binnen een hoek van 15 graden vanaf de dakrand, met een minimumafstand tot de dakrand van 0,5 m.
- geen plaatsing van panelen/collectoren aan gevels en/of wanden

vormgeving:

- paneel/collector integraal opgenomen in het ontwerp van het bouwwerk
- paneel/collector vormt een geheel met de installatie voor het opslaan van water of voor de opwekking van elektriciteit, zo niet dan is de installatie in het bouwwerk geplaatst

materiaal en kleur:

- de kleur overeenkomstig met het achterliggende dakvlak of anders zwart, antraciet of donker grijs

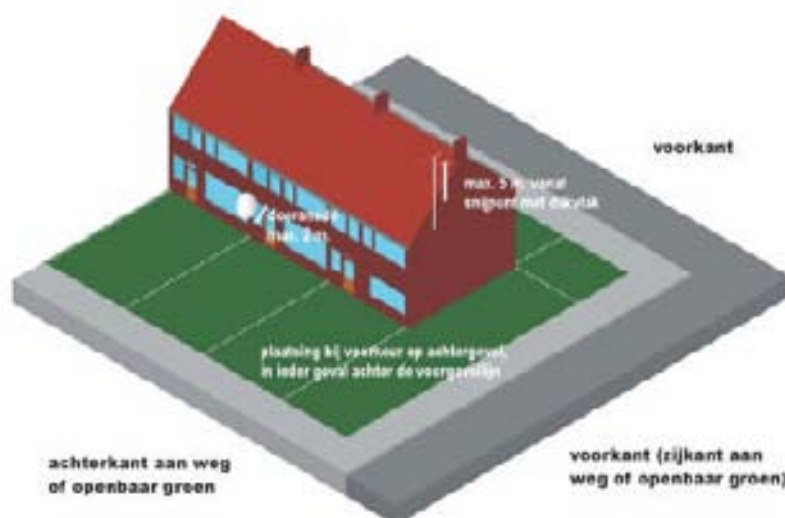
7.12 Spriet-, staaf- en schotelantennes

vallen vaak onder de vergunningvrije bouwwerken (zie de restricties in de brochures van VROM)). De volgende omschrijvingen, uitgangspunten en criteria kunnen, wanneer bouwvergunningvrij, worden gezien als aanbevelingen die kunnen bijdragen aan een verzorgd gevelbeeld. De excessenregeling heeft voornamelijk betrekking op de situering en sterk contrasterend kleur en materiaalgebruik.

Omschrijving en uitgangspunten

Het gaat hier om antennes die van wezenlijk belang zijn voor het kunnen zenden en/of ontvangen van radio-, televisie- en andere communicatiesignalen. Onder spriet- of staafantennemast worden niet begrepen calamiteitensirenes en antenne-installaties ten behoeve van mobiele telefonie. Antennes kenmerken zich door een zeer eigen technische vormgeving die vooral aan de voorzijde storend kan zijn voor het straatbeeld. De gemeente streeft dan ook naar plaatsing van antennes achter het hoofdgebouw, in ieder geval onzichtbaar vanaf de weg of openbaar groen.

Antennes kunnen vrijstaand worden geplaatst of op/aan een bouwwerk worden aangebracht. Een antenne dient een ondergeschikt element te blijven ten opzichte van de omringende bebouwing. Als losse toevoeging kunnen ze storend werken op het uiterlijk van een gebouw. Met name de hoogte, de bouwkundige uitwerking en detaillering van antennes mogen geen zwaar stempel op de omgeving drukken. Een zorgvuldige plaatsbepaling kan een goed middel zijn om deze voorzieningen in te passen in de omgeving. Het heeft de voorkeur een antenne achter het hoofdgebouw en in ieder geval achter de voorgevellijn te plaatsen. Daarnaast is de maatvoering en een zorgvuldige kleurkeuze van belang. De antenne dient altijd ondergeschikt te zijn aan het hoofdgebouw of het erf waarop deze geplaatst wordt en in ieder geval niet de boventoon te voeren.

Criteria voor spriet-, staaf- en schotelantennes (voor zover niet bouwvergunning-vrij)

Een spriet-, staaf- of schotelantenne is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een spriet-, staaf- of schotelantenne niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gerede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor

plaatsing en aantal:

- antennes bij voorkeur aan een achtergevel bevestigd, in ieder geval achter de voorgevellijn geplaatst (niet op het voorgeveldakvlak)
- niet aangebracht aan monumenten of beeldbepalende panden
- bij gestapelde woningbouw op het platte dak
- bij gestapelde woningbouw op of aan het balkon geplaatst binnen het verticale en horizontale vlak van het balkon en niet aan de gevel of kozijn
- maximaal één spriet-, staaf- of schotelantenne aan, op of bij een woning/pand

maatvoering:

- hoogte spriet- of staafantenne bij plaatsing op erf maximaal 5.00 m.
- hoogte spriet- of staafantenne bij plaatsing aan gevel binnen bijzondere beeldbepalende gebieden zoals een dorpskern of centrumgebied maximaal 3.00 m. vanaf het snijpunt met het aangrenzende dakvlak
- hoogte spriet- of staafantenne bij plaatsing aan gevel binnen overige gebieden zoals een bedrijventerrein, sportcomplex of woonwijk maximaal 5.00 m. vanaf het snijpunt met het aangrenzende dakvlak
- hoogte schotelantenne maximaal 3.00 m. gemeten vanaf de voet van de antenne(drager)
- doorsnede schotel maximaal 2.00 m.

vormgeving:

- antenne en bijbehorende voorzieningen (mast, bedrading, tuidraden etc) als één geheel vormgegeven

- indien zichtbaar vanaf de weg of het openbaar groen zo onzichtbaar mogelijk (een minimum aan dwarssprietten kan hiertoe bijdragen)
- beperken van aantal tuidraden. Bij bevestiging aan gevel geen tuidraden (stabiliteit wordt behaalt uit de bevestiging aan de gevel)

materiaal en kleur:

- materiaal en kleur onopvallend en aanvaardbaar in relatie tot de omgeving, geen felle, contrasterende kleuren maar antraciet of donker grijs

7.13 Rolhekken, luiken en rolluiken

Rolhekken, luiken en rolluiken vallen bij woningen en woongebouwen onder de vergunningvrije bouwwerken (zie de brochures van VROM)). De volgende omschrijvingen, uitgangspunten en criteria kunnen, wanneer bouwvergunningvrij, worden gezien als aanbevelingen die kunnen bijdragen aan een verzorgd gevelbeeld. De excessenregeling heeft voornamelijk betrekking op sterk contrasterend kleur en materiaalgebruik.

Omschrijving en uitgangspunten

Rolhekken, luiken en rolluiken zijn voorzieningen om ruiten van gebouwen tegen inbraak en vandalisme te beschermen. Deze voorzieningen kunnen de omgeving echter ook een onherbergzaam aanzien geven, hetgeen verloedering juist in de hand werkt. Daarom stimuleert de gemeente in de eerste plaats het toepassen van alternatieve oplossingen zoals geweldbestendig glas of elektronische beveiligings-systemen.

Voor woningen is het toepassen van rolhekken, luiken en rolluiken vergunningsvrij gesteld. Voor gebouwen anders dan woningen en woongebouwen echter niet. Juist in winkelgebieden zijn de problemen met deze anti-inbraak en -vandalisme voorzieningen het grootst. De gemeente streeft er daarom naar dat rolhekken, luiken en rolluiken de uitstraling van een pand niet negatief beïnvloeden.

Criteria voor rolhekken of (rol)luiken (voor zover niet bouwvergunningvrij)

Een rolhek, luik of rolluik is niet in strijd met redelijke eisen van welstand als aan onderstaande sneltoetscriteria wordt voldaan. Voldoet een rolhek, luik of rolluik niet aan onderstaande criteria of is er sprake van een bijzondere situatie of gereede twijfel aan de toepasbaarheid van de sneltoetscriteria dan kan de bouwaanvraag voor advies aan de welstandscommissie worden voorgelegd. In geval van een beschermd monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht zal altijd de welstandscommissie om advies worden gevraagd.

algemeen:

- wanneer uit de tabel op pagina 2 van dit hoofdstuk blijkt dat voor het gebiedstype waarin het bouwplan is gelegen gebiedsgerichte sneltoetscriteria opgesteld zijn, dan moet tevens daaraan getoetst worden. Deze gebiedsgerichte sneltoetscriteria zijn opgenomen bij het betreffende gebiedstype (hoofdstuk 5). Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de gebiedsgerichte sneltoetscriteria en deze algemene sneltoetscriteria zoals hierna beschreven, dan gaan de gebiedsgerichte sneltoetscriteria voor

plaatsing:

- bij voorkeur minimaal 2.00 meter teruggelegen van de uitwendige scheidingsconstructie (pui)
- aan de binnenzijde van de uitwendige scheidingsconstructie (pui), mits:
 - voor minimaal 70% bestaand uit glasheldere doorkijkopeningen
 - ingetogen kleurgebruik of kleuren harmoniërend met interieur/gevel
- aan de buitengevel, mits:
 - plaatsing aan de binnenzijde niet mogelijk is
 - voor minimaal 90% bestaand uit glasheldere doorkijkopeningen
 - rolkasten, geleidingen en rolhekken in de gevel worden ingepast
- ingetogen kleurgebruik of kleuren harmoniërend met gevel

8. (REPRESSIEVE) CRITERIA VOOR VERGUNNINGSVRIJE BOUWWERKEN

8.1 Inleiding

Bij bouwvergunningsvrij bouwen geldt een aantal regels met betrekking tot het volbouwen van erf en dak, het voldoen aan het bouwbesluit, voorschriften ten aanzien van gebruik, burenrrecht en ook aan redelijke eisen van welstand.

Een bouwvergunningsvrij bouwwerk wordt vooraf niet aan welstandseisen getoetst. Toch zijn er grenzen gesteld aan wat gebouwd mag worden. Bij bouwwerken die 'in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand' kan de gemeente ingrijpen. Hiervoor is de zogenaamde 'repressieve welstandstoets' ingesteld; een excessenregeling op grond waarvan gedwongen kan worden 'al te lelijke bouwwerken die ernstig uit de toon vallen' aan te passen.

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid vergunningsvrije bouwwerken vrijwillig te laten toetsen aan de algemene en gebiedsgerichte sneltoetscriteria.

8.2 Repressieve toetsing van vergunningsvrije bouwplannen

Volgens artikel 19 Ww 2002 kunnen burgemeester en wethouders de eigenaar van een bouwwerk dat 'in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand' aanschrijven om die strijdigheid op te heffen. Criteria hiervoor moeten in de welstandsnota zijn opgenomen. De excessenregeling is niet bedoeld om de plaatsing van het bouwwerk tegen te gaan. Voor de gemeente geldt het criterium dat er bij ernstige strijdigheid met redelijke eisen van welstand sprake moet zijn van een excès, dat wil zeggen een buitensporigheid in het uiterlijk die ook voor niet-deskundigen evident is. Het gaat hierbij dus om zaken waaraan een groot deel van de mensen zich ergert. Vaak heeft dit betrekking op het onbruikbaar maken van bouwwerken, ernstig verval van bouwwerken, het ontkennen of vernietigen van architectonische bijzonderheden bij aanpassing van een bouwwerk, armoedig materiaalgebruik, toepassing van felle of contrasterende kleuren, te opdringerige reclames of een te grove inbreuk op wat in de omgeving gebruikelijk is. Het zal duidelijk zijn dat in een gebied waarvoor een hoog niveau is vastgesteld, er eerder sprake kan zijn van een excès dan in een gebied met een lager welstandsniveau.

De excessenregeling geldt ook voor vergunningsvrije bouwwerken. Vergunningsvrije bouwwerken die voldoen aan de sneltoetscriteria zijn in elk geval niet in strijd met redelijke eisen van welstand. Bij afwijking daarvan zullen burgemeester en wethou-

ders desgevraagd beoordelen of het bouwwerk in ernstige mate met die criteria in strijd is. De in deze nota opgestelde criteria kunnen daarbij dienen als repressief toetsingskader voor vergunningsvrije bouwwerken.

De plaatsing van een bouwvergunningsvrij bouwwerk kan overigens niet door middel van dit aanschrijfinstrument worden tegengegaan. Uitsluitend het uiterlijk van dat bouwwerk kan zo nodig worden aangepakt.

8.3 Vrijwillige toetsing van vergunningsvrije bouwplannen

Vrijwillige welstandstoetsing

Om te voorkomen dat men achteraf geconfronteerd wordt met een ernstige strijdigheid van het bouwplan met redelijke eisen van welstand kan een initiatiefnemer van een te bouwen vergunningsvrij bouwwerk dit vooraf vrijwillig laten toetsen aan redelijke eisen van welstand. De algemene en gebiedsgerichte sneltoetscriteria kunnen daarbij dienen als adviserend kader.

Een dergelijke beoordeling kan voorafgaand aan de realisatie worden uitgevoerd op verzoek van de initiatiefnemer, of na de realisatie op verzoek van belanghebbenden (waaronder ook bestuurders, ambtenaren en leden van de welstandscommissie).

DEEL C - PROCEDURE

Inhoudsopgave

pagina

DEEL C - PROCEDURE

9. ORGANISATIE VAN WELSTAND	1
9.1 De welstandscommissie	1
9.2 De gemeentelijke organisatie	1
9.2.1 Burgemeester en wethouders voeren het welstandstoezicht uit	1
9.2.2 Afwijking van het advies, afwijken van de criteria	1
9.2.3 Bezwarenprocedure	2
9.2.4 Vooroverleg	3
9.2.5 Supervisie/relatie welstandscommissie	3
10. WELSTANDS- EN BOUWVERGUNNINGSPROCEDURE	1

9. ORGANISATIE VAN WELSTAND

9.1 De welstandscommissie

De Woningwet 2003 (artikel 8 lid 2) verplicht gemeenten er toe de regels met betrekking tot de samenstelling, inrichting en werkwijze van de welstandscommissie in de bouwverordening op te nemen. Voor informatie hierover wordt u verwezen naar de bouwverordening en de toelichting hierop.

9.2 De gemeentelijke organisatie

9.2.1 Burgemeester en wethouders voeren het welstandstoezicht uit

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de afgifte van de bouwvergunning ligt bij burgemeester en wethouders. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het welstandsoordeel dat tot stand komt aan de hand van de in de welstandsnota opgenomen criteria. Het advies van de onafhankelijke en deskundige welstandscommissie speelt daarbij een belangrijke rol.

9.2.2 Afwijking van het advies, afwijken van de criteria

Burgemeester en wethouders volgen in hun oordeel in principe het advies van de welstandscommissie. Daarop zijn de volgende uitzonderingsmogelijkheden:

Afwijken van het advies op welstandsmotieven/ second-opinion

Burgemeester en wethouders kunnen op inhoudelijke grond afwijken van het advies van de welstandscommissie indien zij tot het oordeel komen dat de welstandscommissie de van toepassing zijnde criteria niet juist heeft geïnterpreteerd, of de commissie naar hun oordeel niet de juiste criteria heeft toegepast. Indien burgemeester en wethouders bij een reguliere bouwvergunningsaanvraag op inhoudelijke grond tot een ander oordeel komen dan de welstandscommissie staan 2 mogelijkheden ter beschikking:

- Enerzijds kunnen burgemeester en wethouders de commissie vragen om een heroverweging. Dit gebeurt in incidentele gevallen waarbij aanvullende planinformatie beschikbaar komt.
- Anderzijds kunnen zij voordat het besluit op de vergunningsaanvraag wordt genomen, binnen de daarvoor geldige afhandelingstermijn, een second-opinion aanvragen bij een andere onafhankelijke adviescommissie.

Het advies van deze tweede commissie speelt een zware rol bij de verdere oordeelsvorming van burgemeester en wethouders. Indien het advies van de reguliere com-

missie en de second-opinion tegengesteld zijn en burgemeester en wethouders op inhoudelijke grond afwijken van het advies van de reguliere welstandscommissie, wordt dit in de beslissing op de aanvraag van de bouwvergunning gemotiveerd. De reguliere welstandscommissie wordt hiervan op de hoogte gesteld.

Afwijken van het advies om andere redenen

Burgemeester en wethouders krijgen volgens artikel 44 lid 1d Ww 2002 de mogelijkheid om bij het in strijd zijn van een bouwplan met redelijke eisen van welstand, toch de bouwvergunning te verlenen indien zij van mening zijn dat daarvoor andere redenen zijn, bijvoorbeeld van economische of maatschappelijke aard. Deze afwijking wordt in de beslissing op de aanvraag van de bouwvergunning gemotiveerd. De welstandscommissie wordt hiervan op de hoogte gesteld. Burgemeester en wethouders van de gemeente zullen uiterst terughoudend zijn met het gebruik van deze mogelijkheid omdat de ruimtelijke kwaliteit niet snel ondergeschikt wordt geacht aan economische of maatschappelijke belangen.

9.2.3 Bezwarenprocedure

Het indienen van bezwaar

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken bezwaar indienen tegen de beslissing van burgemeester en wethouders op de aanvraag voor een bouwvergunning. Belanghebbenden zijn in de regel de planindieners en de direct omwonenden. In de bezwaarschriftprocedure heroverwegen burgemeester en wethouders het besluit, na advies van de 'Commissie Bezwaar- en Beroepschriften'. Belanghebbenden worden in dat geval uitgenodigd om tijdens een hoorzitting hun standpunten nader toe te lichten. Binnen tien weken nemen burgemeester en wethouders daarna een beslissing op het bezwaar. De belanghebbenden die het met de heroverweging niet eens zijn, kunnen hiertegen in beroep gaan.

De [sector/afdeling] kan informatie over de procedure geven. Als een bezwaar te maken heeft met het welstandsoordeel, richt de belanghebbende zich dus nadrukkelijk op het oordeel van burgemeester en wethouders en niet op het advies van de welstandscommissie. Dat is immers alleen een advies aan burgemeester en wethouders. De welstandscommissie zelf kent daarom geen bezwaarprocedure voor belanghebbenden. Natuurlijk kunnen de ontwerper en eventueel de planindieners de welstandscommissie wel een toelichting op een uitgebracht advies vragen. Na hoor en wederhoor kan de welstandscommissie, als zij daartoe aanleiding ziet, het advies herzien. Deze herziening wordt in het advies gemotiveerd. De Federatie Welstand beschikt over een beroepscommissie voor procedurele en juridische zaken. Hiervan wordt nauwelijks gebruik gemaakt. Van veel meer belang voor bouw-aanvragers zou een landelijke beroepscommissie (een soort ombudsman) voor inhoudelijk beroep wenselijk zijn. Momenteel wordt binnen de Federatie Welstand gezocht naar een dergelijke formule.

9.2.4 Vooroverleg

De gemeente biedt ontwerpers en planindieners de mogelijkheid om, voorafgaand aan de formele bouwvergunningsaanvraag, vooroverleg te plegen met de welstandscommissie over de interpretatie van de welstandscriteria in het concrete geval van hun bouwplan. Hiertoe kan het schetsontwerp worden ingediend bij de afdeling [sector/afdeling...]. Het vooroverleg met de welstandscommissie kan pas starten nadat duidelijkheid bestaat over de planologische aanvaardbaarheid van het plan. Omdat het vooroverleg diep kan ingrijpen in de planontwikkeling moet het met de nodige waarborgen worden omgeven.

Ook tijdens het vooroverleg moet de kwaliteit van het aangeleverde materiaal een goed beeld geven van het plan en de relatie met de omgeving. De welstandscommissie kan zich een goed oordeel vormen als de volgende zaken worden aangeleverd: situatieschets inclusief aansluitende terreinen (minimaal schaal 1:1000), foto's van de bestaande situatie en de omgeving, bij verbouwingsplannen tevens schetsen van bestaande plattegronden, doorsneden en gevelaanzichten (minimaal schaal 1:100). Bij grote projecten kan de welstandscommissie een werkmaquette van het bouwwerk en zijn omgeving vragen om de schaal en massa te kunnen beoordelen.

Het schetsplan wordt geregistreerd, gedateerd en krijgt een dossiernummer. In afwachting van de verdere ontwikkelingen van het plan wordt met een preadvies/welstandsvolgformulier verslag uitgebracht van het vooroverleg en worden eventueel gemaakte afspraken vastgelegd. Op deze wijze wordt zorggedragen voor een goede verslaglegging en een consistente advisering in alle planfasen. Op verzoek van de opdrachtgever kan dit overleg achter gesloten deuren plaatsvinden. De opdrachtgever dient deze wens bij het college van burgemeester en wethouders kenbaar te maken. Indien de aanvrager niet akkoord gaat met het advies over het schetsplan kan de portefeuillehouder op verzoek van de aanvrager elders een tweede advies inwinnen.

9.2.5 Supervisie/relatie welstandscommissie

De gemeente kan voor bepaalde (nieuw te ontwikkelen) gebieden een supervisor aanstellen met als taak de ruimtelijke kwaliteit te stimuleren en initiatiefnemers in de vroege planvormingsfasen reeds te informeren en te begeleiden. Om misverstanden te voorkomen, is het van belang de relatie tussen de planbegeleiding door de supervisor en de uiteindelijke welstandsbeoordeling door de welstandscommissie vooraf schriftelijk vast te leggen.

Bij het aanstellen van een supervisor zullen de betrokken afdelingen van de gemeente zorgdragen voor een heldere taakomschrijving en een goede afstemming tussen stedenbouwkundige supervisie en welstandsbeoordeling. Dorp Stad en Land

kan de gemeente adviseren over de verschillende rollen en taken van een supervisor in relatie tot welstandstoezicht.

Zie bijlage m.b.t. supervisor in relatie tot welstandscmissie.

10. WELSTANDS- EN BOUWVERGUNNINGSPROCEDURE

Status

Deze beleidsnota geeft voor het gehele grondgebied van Bergambacht richting aan de beoordeling van bouwwerken door welstand. De nota geeft op lokaal niveau inhoud aan de nieuwe wijze van welstandstoezicht zoals deze is vastgelegd in de vernieuwde Woningwet.

De Welstandsnota gemeente Bergambacht is, na vaststelling in de gemeenteraad, het instrument waarmee de welstandstoets van bouwwerken uitgevoerd wordt. De wet heeft daarbij vastgelegd dat deze toets gebaseerd moet zijn op zowel algemene als gebiedseigen kwaliteiten en kenmerken en voor de burger transparant en navolgbaar moet zijn. In essentie komt het erop neer dat:

- de gemeenteraad bepaalt welk welstandsniveau en welke criteria in welk gebied van belang zijn bij de toetsing;
- de burger in staat moet zijn daarvan kennis te nemen en zodoende vooraf weet waarop zijn bouwplan zal worden getoetst;
- welstandstoezicht daar vervolgens naar te handelen heeft en welstandstoezicht haar beoordeling van het bouwwerk op die criteria goed naar de burger dient te communiceren.

Deze beleidsnota is zodanig opgesteld dat deze aan de eisen van de nieuwe Woningwet voldoet.

Nieuwe Woningwet

Met de nieuwe Woningwet wordt een nieuwe vormgeving van welstandsadvisering beoogd. Deze dient gebaseerd te zijn op vooraf geformuleerde criteria, die zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is een nieuwe categorie-indeling van bouwwerken in het kader van de bouwvergunningprocedure gemaakt:

- regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken
- licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken
- bouwvergunningsvrije bouwwerken

De categorie-indeling is uitgewerkt in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) bouwvergunningsvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken. Hierin staat aangegeven welke bouwwerken bouwvergunningsvrij dan wel licht-bouwvergunningplichtig zijn.

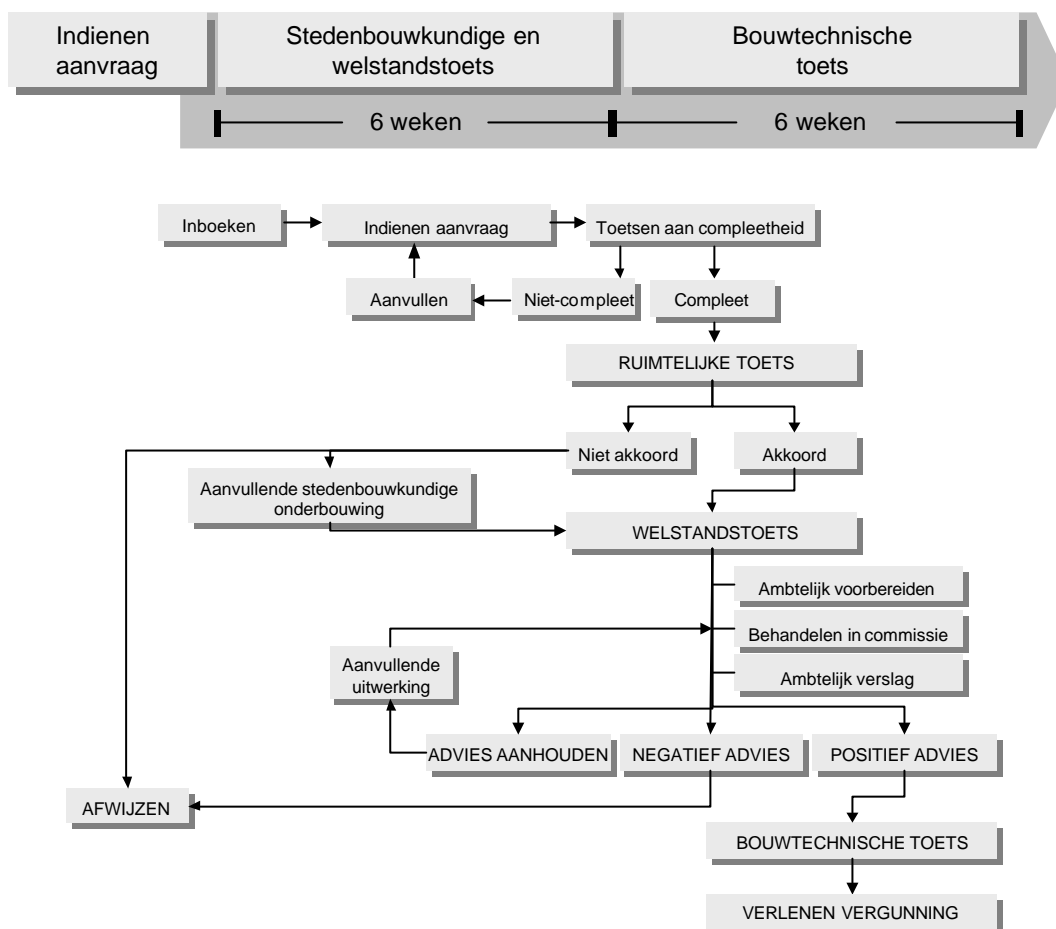
Als u wilt bouwen moet u daar meestal een bouwvergunning van de gemeente voor hebben. Voor een aantal bouwwerken is geen bouwvergunning nodig, mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. Alle (ver)bouwplannen moeten worden

voorgelegd aan de gemeente. Deze toetst ze dan vooraf op een aantal door de wet voorgeschreven punten. Sommige (kleinere) bouwwerken doorlopen een 'lichte' bouwvergunningsprocedure en ondergaan daarbij een minder uitgebreide toets dan bouwwerken die aan een 'reguliere' bouwvergunningsprocedure worden onderworpen. De regels verschillen per bouwwerk en per situatie. Ze schrijven bepaalde voorwaarden voor waaraan moet worden voldaan om bouwvergunningsvrij te mogen bouwen. Als uw bouwwerk aan één van deze voorwaarden niet voldoet, dan geldt de vergunningsvrijheid niet meer.

Als gevolg van deze nieuwe indeling veranderen ook de te volgen procedures. De verschillende soorten categorieën bouwwerken doorlopen een bepaalde procedure met hierin verschillende toetselementen. Hieronder is per categorie bouwwerk aangegeven hoe de procedure verloopt en aan welke elementen een bouwaanvraag wordt getoetst.

Bouwvergunningsprocedure : regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken

Complete nieuwbouw en verbouwwerkzaamheden met een forsere omvang zijn regulier bouwvergunningplichtig. Voor regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken geldt dat burgemeester en wethouders binnen 12 weken na indienen van het plan beslissen omtrent de aanvraag. Deze termijn kan éénmalig met 6 weken worden verlengd. De aanvraag wordt in deze periode zowel op zijn kwalitatieve als op bouwtechnische aspecten getoetst. Allereerst vindt een ruimtelijke (Bestemmingsplan en voorschriften van stedenbouwkundige aard uit de bouwverordening) en welstandstoetsing plaats. Indien het bouwplan in de kwalitatieve toets positief is beoordeeld volgt nog een bouwtechnische toets (bouwbesluit en bouwverordening voorzover geen voorschriften van stedenbouwkundige aard). Bij het gefaseerd indienen van een bouwaanvraag vindt in de eerste 6 weken de ruimtelijke en welstandstoets plaats. In de tweede 6 weken wordt het plan getoetst aan het bouwbesluit en de bouwverordening voorzover geen voorschriften van stedenbouwkundige aard. Bij gefaseerd indienen kan de procedure maximaal met twee keer 6 weken worden verlengd (één keer 6 weken verlenging voor de ruimtelijke en welstandstoets en één keer 6 weken verlenging voor de bouwtechnische toets).

Bouwvergunningsprocedure : licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken

Kleinere bouwwerken, zoals een dakkapel of bijgebouw aan de voorkant van een gebouw zijn meestal licht-vergunningplichtig. Voor licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken geldt dat burgemeester en wethouders binnen 6 weken na indienen van het plan beslissen omtrent de aanvraag. De aanvraag wordt in deze periode getoetst aan:

- het bouwbesluit: voor zover betrekking op de constructieve veiligheid;
- het bestemmingsplan;
- de sneltoetscriteria van welstand: afhankelijk van type/aard van het bouwwerk (conform welstandsnota);
- de bouwverordening: voorzover het betreft voorschriften van stedenbouwkundige aard.
- Monumentenvergunning

Welke bouwwerken slechts een lichte bouwvergunningsprocedure doorlopen staat vermeld in het 'Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken'. Dat is een officieel, wettelijk document dat bij de Woningwet hoort.

Bouwvergunningsvrije bouwwerken

Meestal zijn kleine bouwwerken, zoals een afscheiding tussen balkons of dakterrassen, zonweringen of rolluiken, maar ook dakkapellen en bijgebouwen aan de achterkant van een woning, bouwvergunningsvrij. Deze bouwactiviteiten kunnen uitgevoerd worden zonder dat hiervoor toestemming van de gemeente benodigd is. Uitzondering hierop vormen bouwvergunningsvrije bouwwerken in beschermde stads- en dorpsgezichten en bouwvergunningsvrije bouwwerken aan of bij monumenten. Deze zijn 'licht-bouwvergunningplichtig' en dienen derhalve bovengenoemde procedure te doorlopen.

Bij bouwvergunningsvrij bouwen gelden een aantal regels met betrekking tot het volbouwen van erf en dak, het voldoen aan het bouwbesluit, voorschriften ten aanzien van gebruik, burensrecht en ook aan redelijke eisen van welstand. Een bouwvergunningsvrij bouwwerk wordt vooraf niet aan welstandseisen getoetst. Toch zijn er grenzen gesteld aan wat u mag bouwen. Als u een bouwwerk maakt dat 'in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand', kan de gemeente ingrijpen. Hiervoor is de zogenaamde 'repressieve welstandstoets' ingesteld; een excessenregeling op grond waarvan u gedwongen kunt worden uw 'al te lelijke bouwwerk dat ernstig uit de toon valt' aan te passen.

Wat de repressieve welstandstoets inhoudt is te vinden in Deel B - Hoofdstuk 8 'Repressieve criteria voor vergunningsvrije bouwwerken'.

De Welstandstoets

De welstandstoets is dus één toetsmoment in de bouwvergunningprocedure en wordt, al naar gelang het type bouwwerk, uitgevoerd door de welstandscommissie dan wel ambtelijk afgehandeld.

De welstandstoets wordt door de welstandscommissie uitgevoerd in geval van regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken voorzover niet af te handelen aan het loket. Welstand kan een positief besluit nemen over een bouwplan, maar de opdrachtgever ook vragen om binnen twee weken een aantal onderdelen nader uit te werken of aan te passen. Indien het plan (ook na eventuele aanpassingen) in onvoldoende mate voldoet aan de toetsingscriteria, zal welstand het plan afwijzen. Bij afwijzing (en uiteraard goedkeuring) sluit de beoordelingsprocedure. Een plan dat na afwijzing in aangepaste vorm opnieuw wordt ingediend doorloopt weer de volledige procedure, inclusief de daarbij behorende legeskosten.

De categorie licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken die onder de 'sneltoetscriteria' valt, wordt ambtelijk op welstand getoetst. Hiervoor zijn zogenaamde 'sneltoetscriteria' opgesteld. Deze zijn in Deel B - Hoofdstuk 7 'Sneltoetscriteria' opgenomen.

Niveau van welstand

Per zwaarte van de welstandstoets (het niveau van welstand) worden concrete soorten toetsingscriteria benoemd. Voor de gemeente Bergambacht zijn in deze welstandsnota drie niveaus van welstandstoezicht onderscheiden:

- BASIS niveau van welstand;
- PLUS niveau van welstand;
- BIJZONDER niveau van welstand.

De niveaus geven het belang van de bestaande ruimtelijke en architectonische kwaliteiten aan en de politieke wens dat nieuwe bouwplannen daar rekening mee houden. De soorten toetsingscriteria worden benoemd in het welstandsniveauschema in zoals opgenomen in hoofdstuk 2.

Criteria

Regulier bouwvergunningplichtige bouwwerken worden in de hierboven vernoemde welstandstoets op vier soorten criteria getoetst:

- Algemene criteria;
- Gebiedsgerichte criteria;
- Sneltoetscriteria ;
- Thematische criteria.

Algemene criteria

Bij de toets op de algemene criteria wordt gekeken naar de architectonische kwaliteit en passendheid van het bouwwerk op zich. De algemene criteria zijn universele kwaliteitsprincipes, gericht op het vakmanschap van het architectonisch ontwerp en de zeggingskracht van het bouwwerk. Zij zijn gericht op de relatie, tussen vorm en sociaal-culturele context, goede schaal en maatverhoudingen en het evenwicht tussen helderheid en complexiteit.

Gebiedsgerichte criteria

De gebiedsgerichte criteria beoordelen een bouwwerk op de relatie van dat bouwwerk met zijn omgeving. De gebiedsgerichte toets hanteert vier hoofdcategorieën criteria:

- de situering van het bouwwerk;
- de hoofdvormen van het bouwwerk;
- de gevelaanzichten van het bouwwerk;
- de materialisatie en detaillering van het bouwwerk.

Sneltoetscriteria

De sneltoetscriteria zijn criteria voor kleine, veelvoorkomende bouwwerken, die licht-bouwvergunningplichtig zijn. Het gaat hier om: aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen, kozijn- en gevelwijzigingen, dakkapellen, erfafscheidingen, dakramen, zonnepanelen en -collectoren, spriet-, staaf- en schotelantennes, rolhekken, luiken en rolluiken. Deze criteria zijn zowel algemeen als gebiedsspecifiek.

Bouwaanvragen voor deze licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken worden in de meeste gevallen ambtelijk getoetst.

Bouwplannen, die betrekking hebben op licht-vergunningplichtige bouwwerken, waarvoor geen sneltoetscriteria zijn opgenomen, worden door de welstandscommissie getoetst. De welstandscommissie beoordeelt deze plannen aan de hand van de algemene en gebiedsgerichte criteria.

Kleine veelvoorkomende bouwwerken, waarvoor sneltoetscriteria zijn geformuleerd, kunnen deel uitmaken van een totaal bouwplan, dat reguliervergunningplichtig is en ter advisering bij de welstandscommissie ligt. De welstandscommissie betreft bij de toets van dit totale bouwplan ook de relevante sneltoetscriteria.

Om te voorkomen, dat men achteraf geconfronteerd wordt met redelijke eisen van welstand kan een initiatiefnemer van een te bouwen vergunningsvrije bouwwerk dit vrijwillig toetsen aan redelijke eisen van welstand. De sneltoetscriteria kunnen dan dienen als adviserend toetsingskader.

Thematische criteria

Voor specifieke bouwwerken of bouwwerken op specifieke locaties zijn aanvullende criteria opgesteld. Per thema is een onderscheid gemaakt in ambitieniveau en een aansluiting gezocht bij het ruimtelijke kwaliteitsbeleid en de gewenste ontwikkelingen. Deze thematische bebouwingstypen zijn uitgewerkt in Deel B - Hoofdstuk 6 van deze nota. Voor specifieke gebouwtypen en bouwwerken geldt dat de criteria altijd in samenhang gezien moeten worden met de gebiedsgerichte criteria waarin het bouwwerk wordt geplaatst.

Benodigde bescheiden bij welstandstoets

Om een plan goed te kunnen beoordelen dient de aanvrager voldoende informatie over het plan te verstrekken. De kwaliteit van het aangeleverde materiaal (plattegronden, tekeningen, foto's etc.) moet een goed beeld geven van het bouwplan en de relatie met de omgeving. De commissie kan zich een goed oordeel vormen als tenminste de volgende zaken worden aangeleverd:

- een situatietekening inclusief aansluitende terreinen (minimaal schaal 1 :1000);
- foto's van de bestaande situatie en de omgeving;
- bij verbouwingsplannen tevens tekeningen van bestaande plattegronden;
- doorsneden en gevelaanzichten (minimaal schaal 1 :100);
- tekeningen van de principedetails die verband houden met het uiterlijk van het bouwwerk;
- kleurenschema's en een materiaallijst;
- kopieën van de relevante criteria uit de welstandsnota.
- Wanneer het plan een monument betreft, dient de redengevende beschrijving van het monument bij de behandeling van het plan beschikbaar te zijn. Bij grote projecten kan de welstandscommissie een werkmaquette van het bouwwerk en zijn omgeving vragen om de schaal en massa te kunnen beoordelen.

BIJLAGEN

Inhoudsopgave

BIJLAGEN

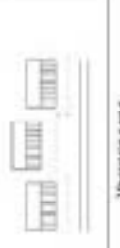

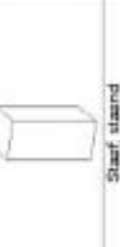

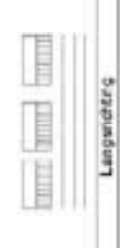

Bijlage 1: Bebouwingskenmerken

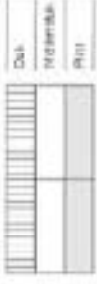

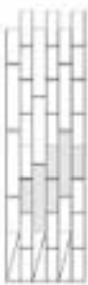

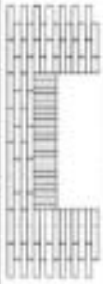

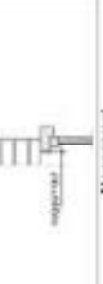

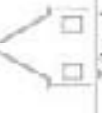

Bijlage 2: Begrippenlijst

Bijlage 3: Monumentenlijst

Bijlage 4: Beeldbepalende - MIP-panden

Bijlage 1: Bebouwingskenmerken

Bebouwing	Kenmerken				
Rcolijn					
Afstand					
Oriëntatie					
Bouwmassa					
Bouwhoogte					
Kapsym					
Kaprichting					

Bebouwing	Kenmerken				
Gevelopbouw					
Gevelgeleding					
Metselverbanden					
Voegvormen					
Afweging van Metselwerk					
Detailering					
Gevelvormen					
					

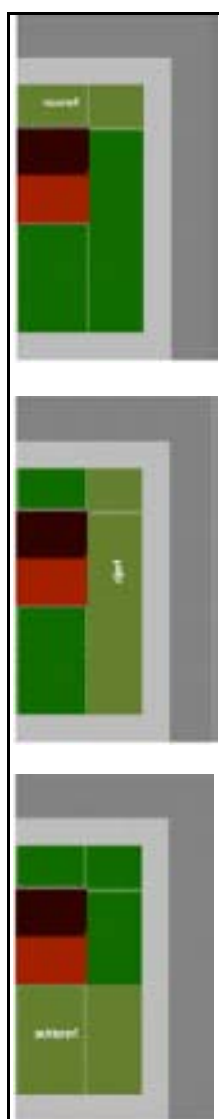
Bijlage 2: Begrippenlijst

Aanbouw:	een grondgebonden toevoeging van een afzonderlijke ruimte aan een hoofdgebouw; deze toevoeging heeft een directe verbinding met dit hoofdgebouw; de toevoeging is in bouwkundig opzicht ondergeschikt aan het hoofdgebouw.
Aangekapt:	met kap bevestigd aan dakvlak.
Aardtinten:	roodbruine tinten.
Achterkant:	de achtergevel, het achtererf en het dakvlak aan de achterzijde van een gebouw; de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw voor zover die zijde (zijdelings) niet gekeerd is naar de weg of openbaar groen.
Afdak:	dak dat is aangebracht tegen een muur of gebouw om tegen neerslag te beschermen.
Afstemmen:	in overeenstemming brengen met.
Antennedragers:	antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.
Antenne-installatie:	installatie bestaande uit een antenne, een antennedragers, de bedrading en de al dan niet in een techniekkast opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie.
Asymmetrische kap:	zadeldak met twee ongelijke dakvlakken.
Authentiek:	Overeenstemmend met het oorspronkelijke, origineel, eigen kenmerken dragend, oorspronkelijk.
Bebouwing:	één of meer gebouwen en/of andere bouwwerken.
Bedrijfsbebouwing:	gebouwen ten behoeve van bedrijven zoals hallen, werkplaatsen en loodsen, hebben meestal een utilitair karakter.
Behouden:	handhaven, bewaren, in stand houden.
Belendend:	naastgelegen, (direct) grenzend aan.

Beschermde stads- of dorpsgezicht:	gebied dat vanwege de ruimtelijke of cultuurhistorische waarde is aangewezen tot beschermd gebied krachtens de Monumentenwet 1988
Bestemmingsplan:	door de gemeenteraad vastgesteld plan als bedoeld in artikel 10 WRO waarin gebruik van grond en bebouwingsvoorschriften zijn vastgelegd.
Bestrating:	verharding zoals straatstenen of tegels.
Bijgebouw:	een gebouw, dat in bouwkundig en functioneel opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en ten dienste staat van dat hoofdgebouw; een bijgebouw kan zowel vrijstaand zijn als niet-vrijstaand (aangebouwd) zijn; een bijgebouw heeft geen directe verbinding met het hoofdgebouw.
Blinde muur / gevel:	gevel of muur zonder raam, deur of andere opening.
Boeiboord:	opstaande kant van een dakgoot of dakrand, meestal uitgevoerd in hout of plaatmateriaal.
Boerderij:	gebouw of gebouwen op een erf met een (oorspronkelijk) agrarische functie en het daarbij behorende woonhuis.
Bouwblok:	een aan alle zijden door straten, wegen of groen begrensde groep gebouwen, die een stedenbouwkundige eenheid vormt.
Bouwen:	het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk.
Bouwlaag:	verdieping van een gebouw.
Bouwperceel:	een aaneengesloten stuk grond, waarop krachtens het bestemmingsplan een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegestaan.
Bouwvergunning:	vergunning als bedoeld in artikel 40, eerste lid van de Woningwet.

Bouwwerk:	elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
Bovenbouw:	het bovendeel van een gebouw; heeft meestal betrekking op de schuine kap van een huis met de daarbij behorende kopgevels.
Buitengebied:	buiten de bebouwde kom gelegen gebied, ook wel landelijk gebied genoemd.
Bungalow:	meestal vrijstaande woning waarvan alle vertrekken op de begane grond zijn gesitueerd.
Buurtschap:	verzameling woningen of boerderijen buiten de bebouwde kom.
Conformereren:	zich voegen naar, gelijkvorming maken, aanpassen aan, afstemmen op.
Context:	omgeving, situatie, geheel van omringende ruimtelijke kenmerken.
Contrasteren:	een tegenstelling vormen.
Dak:	afdekking van een gebouw, vlak of hellend dak, waarop dakbedekking is aangebracht.
Dakbedekking:	materiaal en constructie waarmee een dakvlak is afgedekt om te voorkomen dat er water binnenkomt.
Dakbeschot:	bedekking van een kap, bestaande uit planken of delen, die over de gordingen of de daksparren zijn aangebracht.
Dakhelling:	de hoek van het dak.
Dakkapel:	uitbouw op een hellend dakvlak.
Dakopbouw:	een toevoeging aan de bouwmassa door het verhogen van de nok van het dak, die het silhouet van het oorspronkelijke dak verandert.

- Daknok:** hoogste punt van een schuin dak. Horizontale snijlijn van twee dakvlakken, de hoogste lijn van het dak.
- Dakraam:** raam in een hellend vlak.
- Dakvlak:** een vlak van het dak/kap.
- Dakvoet:** laagste punt van een schuin dak. Het snijpunt van de daklijn en de onderliggende gevellijn.
- Damwandprofiel:** metalen beplatingsmateriaal met een damwandprofilering.

- Detail:** ontmoeting van verschillende bouwdelen zoals gevel en dak of gevel en raam.
- Detailering:** uitwerking, weergave van de verschillende onderdelen cq aansluitingen.
- Diversiteit:** verscheidenheid, afwisseling, variatie.
- Ensemble:** architectonische en stedenbouwkundige compositie van meerdere panden.
- Erf:** al dan niet bebouwd perceel of gedeelte daarvan dat direct is gelegen bij een gebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en , voor zover een bestemmingsplan van toepassing is, de bestemming deze inrichting niet verbiedt.
- Eerste verdieping:** tweede bouwlaag van de woning of het woongebouw, een souterrain of kelder niet daaronder begrepen.
- Erker:** kleine toevoeging van ten hoogste één bouwlaag aan de gevel van een gebouw, meestal uitgevoerd in hout en glas.
- Flat:** groot gebouw met meerdere verdiepingen/woonlagen. De appartementen in de flat zijn meestal gelijkvloers en worden op hun beurt flat/flatjes genoemd.
- Galerij:** gang aan de buitenkant van een (flat)gebouw die toegang verschaft tot de afzonderlijke woningen.

Gebouw:	elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.
Geleding:	verticale of horizontale indeling van de gevel door middel van inspringingen.
Gepotdekseld:	horizontaal gedeeltelijk over elkaar vallende gevelbeplating (oorspronkelijk houten planken).
Gevel:	buitenmuur van een gebouw (afhankelijk van de plaats de voor-, zij- of achtergevel).
(Gevel)geleding:	onderverdeling van de gevel in kleinere vlakken. Verticale, horizontale of figuratieve indeling van de gevel door middel van gevelopeningen, metselwerk, inspringingen of andere gevelkenmerken en -detaileringen.
Goot:	waterafvoer, veelal tussen gevel en dakvlak.
Gootklos:	in de muur bevestigd stuk balk te ondersteuning van een goot.
Gootlijn:	veelal horizontale lijn die een goot of meerdere goten aan de gevel vormen.
Groengebied:	gebied met veel beplanting zoals parken, plantsoenen, sportterreinen en natuurgebieden.
Hoekaanbouw:	grondgebonden toevoeging meestal van één bouwlaag aan de hoek van een gebouw.
Hoofdgebouw:	een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen als belangrijkste bouwwerk valt aan te merken.
Hoogbouw:	gebouwen van meer dan vier lagen.
Individueel gebouw:	zelfstandig, op zichzelf staand gebouw.
Industriegebied:	gebied bestemd voor de vestiging van industrie.
Installatie:	set van elektrische beeld- en/of geluidsapparatuur, het aanbrengen van technische toestellen (montage) en/of deze toestellen zelf.

Kap:	samenstel van houten, ijzeren of betonnen onderdelen dat de dakbedekking draagt.
Kavel:	grondstuk, kadastrale eenheid.
Kern:	centrum van een dorp of stad.
Kop:	in het algemeen gebruikt om de smalle kant van een rechthoekige vorm aan te duiden, bijvoorbeeld een gebouw.
Laag:	zie bouwlaag.
Laagbouw:	gebouwen van één of twee lagen.
Landelijk gebied:	zie buitengebied.
Latei:	draagbalk boven gevelopening.
Lessenaarsdak:	dak met één hellend, niet onderbroken, dakvlak.
Lijst:	een meestal versierde en geprofileerde rand als bekroning van de bovenzijde van een gevel.
Lint:	langgerekte weg met daarlangs bebouwing.
Luifel:	een plat uitgebouwd afdak, vaak boven een deur.
Maaiveld:	bovenzijde van het terrein dat een bouwwerk omgeeft, de grens tussen grond en lucht.
Mansardekap:	dakvorm waarbij het onderste deel van het dak steiler is dan het bovenste deel waardoor ene geknikte vorm ontstaat.
Markies:	opvouwbaar zonnescherm.
Massa:	volume van een gebouw of bouwdeel.
Metselverband:	het zichtbare patroon van metselwerk.
Middenstijl:	verticaal deel in het midden van een deur- of raamkozijn.

Monument:	aangewezen onroerend goed als bedoeld in de Monumentenwet 1988 of als bedoeld in een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening voorzover aanwezig op het tijdstip van het ter inzage leggen van het ontwerp van deze welstandsnota.
Muurdam:	penant, gedeelte van een muur tussen twee openingen (vensters of deuren) waarvan de hoogte groter is dan de breedte.
Negge:	het vlak c.q. de maat tussen de buitenkant van de gevel en het kozijn.
Nok:	horizontale snijlijn van twee dakvlakken, de hoogste lijn van het dak.
Onderbouw:	het onderdeel van een gebouw, heeft meestal betrekking op de begane grond van een huis met een zadeldak.
Ondergeschikt:	voert niet de boventoon.
Ontsluiting:	de toegang tot een terrein of een gebouw.
Oorspronkelijk:	origineel, aanvankelijke vorm, authentiek.
Oorspronkelijke gevel:	gevel van een gebouw zoals deze oorspronkelijk (ten tijde van de oplevering van het gebouw) was.
Openbaar groen:	met het openbaar groen wordt bedoeld hetgeen daaronder in het normale spraakgebruik wordt verstaan, zoals parken plantsoenen en speelveldjes, die het gehele jaar (of een groot deel van het jaar) voor het publiek toegankelijk zijn. Een weiland, bossage of water kan in dit verband niet worden aangemerkt als openbaar groen.
Oriëntatie:	de richting van een gebouw.
Overstek:	bouwdeel dat vooruit steekt ten opzichte van het eronder gelegen deel.
Paneel:	rechthoekig vlak, geplaatst in een omlijsting.
Parcellering:	indeling in percelen.

Penant:	gemetselde steunpilaar van het fundament van een gebouw. Gedeelte van een gevel tussen twee openingen (vensters of deuren) waarvan de hoogte groter is dan de breedte.
Pilaster:	weinig uitspringende muurpijler, die dient om een boog of hoofdgestel te dragen.
Plaatmateriaal:	bouwmateriaal dat in plaatvorm geleverd wordt, zoals hout (triplex en multiplex), kunststof (o.a. trespa) of staal (vlak of met profiel).
Planmatige bebouwing:	groep gebouwen herkenbaar uitgevoerd volgens een vooraf opgesteld stedenbouwkundig c.q. architectonisch plan.
Plasticiteit:	ruimtelijkheid in de gevel, uitspringende of diepliggende vormen of kozijnen geven meer plasticiteit aan een gevel.
Plint:	een duidelijk te onderscheiden horizontale lijn aan de onderzijde van een gebouw.
Portiek:	gemeenschappelijk trappenhuis.
Renovatie:	vernieuwing van een gebouw.
Rijtjeshuis/woning:	huis als onderdeel van een reeks aaneengebouwde, gelijkende woningen.
Rollaag:	horizontale rij stenen boven een gevelopening of aan de bovenzijde van een gemetselde wand.
Sanering:	herinrichting door middel van sloop en vervangende nieuwbouw.
Schilddak:	dak met vier hellende vlakken waarvan twee grote en twee kleine vlakken.
Schuur:	bijgebouw ten behoeve van opslag.

Slagenlandschap:	een landschap met langgerekte ontginningslinten met haaks daarop een stelsel van smalle kavels gescheiden door afwateringsloten.
Speklaag:	lichte natuurstenen band als afwisseling in baksteenmetselwerk Oorspronkelijk van natuursteen, later ook van kunststeen of beton.
Situering:	de plaats van een bouwwerk in zijn omgeving.
Stads- en dorpsvernieuwing:	maatregelen voor de verbetering of vervanging van bebouwing en de openbare ruimte daaromheen.
Tactiel:	met de tastzin verbonden.
Textuur:	de voelbare structuur van een materiaal (bij metselwerk dus de oneffenheden van de steen en het voegwerk).
Uitbouw:	een grondgebonden vergroting van een bestaande ruimte behorende tot het hoofdgebouw; deze vergroting heeft een directe verbinding met dit hoofdgebouw; de vergroting is in bouwkundig opzicht ondergeschikt aan het hoofdgebouw.
Voorgevelrooilijn:	langs de wegzijde met een regelmatige of nagenoeg regelmatige ligging van de voorgevels van de bestaande bebouwing; de evenwijdig aan de as van de weg gelegen lijn, welke, zoveel mogelijk aansluitend aan de ligging van de voorgevels van de bestaande bebouwing, een zoveel mogelijk gelijkmatige loop van de rooilijn overeenkomstig de richting van de weg geeft.
Voorkant:	de voorgevel, het voorerf en het dakvlak aan de voorzijde van een gebouw; de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw voor zover die zijde direct grenst aan de weg of openbaar groen.
Windveer:	plank aan weerskanten van een pannendak, bevestigd langs de buitenste rij pannen.
Zadeldak:	dak met twee tegenovergestelde dakvlakken die bij de nok samenkomen.

Bijlage 3: Monumentenlijst

LIJST MET RIJKSMONUMENTEN GEMEENTE BERGAMBACHT

Adres monument	Eigenaar monument	Adres Eigenaar Monument	Nummer Monument	Kadastrale aanduiding
Kerkplein 4, 2865 XN AMMERSTOL	Kerkvoogdij N.H. gemeente Ammerstol	p/a Pleinstraat 22, 2861 XH BERGAMBACHT	R 8102	Ammerstol, sectie A, nummer 77
Lekdijk 91, 2865 LC AMMERSTOL	D.W. Huizer	Lekdijk 91, 2865 LC AMMERSTOL	R 8103	Ammerstol, sectie A, nummer 345
Benedenberg 64, 2861 LH BERGAMBACHT	A.A.W. van der Meijden	Benedenberg 64, 2861 LH BERGAMBACHT	R 8998	Bergambacht, sectie A, nummer 7839
Benedenberg 81, 2861 LD BERGAMBACHT	A.B. Snoek	Benedenberg 83, 2861 LD BERGAMBACHT	R 8999	Bergambacht, sectie A, nummer 7738
Benedenberg 109, 2861 LE BERGAMBACHT	W.N. Eastham	Benedenberg 109, 2861 LE BERGAMBACHT	R 9000	Bergambacht, sectie A, nummer 6589
Bovenberg 54, 2861 BB BERGAMBACHT	J.C.M. van Oers	Bovenberg 58, 2861 BB BERGAMBACHT	R 9001	Bergambacht, sectie B, nummer 4551
Bovenberg 52, 2861 BB BERGAMBACHT	G.J. van de Ridder	Bovenberg 52, 2861 BB BERGAMBACHT	R 9002	Bergambacht, sectie B, nummer 4550
Bovenberg 66, 2861 BB BERGAMBACHT	M.F.C. Verhuist	Bovenberg 66, 2861 BB BERGAMBACHT	R 9003	Bergambacht, sectie B, nummer 4661
Bovenberg 70, 2861 BB BERGAMBACHT	De Jong's Beheermaatschappij Bergambacht B.V.	Bovenberg 68, 2861 BB BERGAMBACHT	R 9004	Bergambacht, sectie C, nummer 4554
Hoofdstraat 4, 2861 AP BERGAMBACHT	J.D.A. van den Dool	Hoofdstraat 4, 2861 AP BERGAMBACHT	R 9006	Bergambacht, sectie A, nummer 4272
Hoofdstraat 22, 2861 AP BERGAMBACHT	Bergvast Beheer B.V., t.o.v. P.C. Hoogendoorn	Dijklaan 21, 2861 EK BERGAMBACHT	R 9007	Bergambacht, sectie A, nummer 8349
Kerksingel 2, 2861 AG BERGAMBACHT	Kerkvoogdij N.H. gem. Bergambacht	p/a Houtstraat 55, 2861 TT BERGAMBACHT	R 9008	Bergambacht, sectie A, nummer 5962
Kerksingel 2, 2861 AG BERGAMBACHT	Gemeente Bergambacht	Raadhuisstraat 5, 2861 AG BERGAMBACHT	R 9009	Bergambacht, sectie A, nummer 902
Kerksingel 39, 2861 AG BERGAMBACHT	F.J. de Ridder	Kerksingel 39, 2861 AG BERGAMBACHT	R 9010	Bergambacht, sectie A, nummer 7340
Molensaan 14a, 2861 LB BERGAMBACHT	Herovivo Investments B.V.	Molensaan 16, 2861 LB BERGAMBACHT	R 9011	Bergambacht, sectie A, nummer 8566
Raadhuisstraat 8, 2861 AJ BERGAMBACHT	Joh. Soet en Zonen	Hoofdstraat 19, 2861 AK BERGAMBACHT	R 9012	Bergambacht, sectie A, nummer 5292

Raadhuisstraat 14, 2861 AJ BERGAMBACHT	Joh. Soet en Zonen	Hoofdstraat 19, 2861 AK BERGAMBACHT	R 9013	Bergambacht, sectie A, nummer 7332
Raadhuisstraat 16, 2861 AJ BERGAMBACHT	Joh. Soet en Zonen	Hoofdstraat 19, 2861 AK BERGAMBACHT	R 9014	Bergambacht, sectie A, nummer 7332
Tussenlanen 11/13, 2861 CB BERGAMBACHT	J. Vink	Tussenlanen 13, 2861 CB BERGAMBACHT	R 9015	Bergambacht, sectie A, nummer 8372
Tussenlanen 24, 2861 CE BERGAMBACHT	M. Schmidt	Tussenlanen 24, 2861 CE BERGAMBACHT	R 9016	Bergambacht, sectie A, nummer 4010
Tussenlanen 15, 2861 CB BERGAMBACHT	Stichting "Het Monument Tussenlanen 15"	Tussenlanen 15, 2861 CB BERGAMBACHT	R 9017	Bergambacht, sectie A, nummer 8130
Tussenlanen 35, 2861 CB BERGAMBACHT	C. S. de Witt Wijnens-Janssen Schoonhoven	Tussenlanen 35, 2861 CB BERGAMBACHT	R 9018	Bergambacht, sectie B, nummer 4315
West Vlieterdijk 64a, 2861 BG BERGAMBACHT	H. Oskam	West-Vlieterdijk 64a, 2865 AK Vliet	R 9019	Bergambacht, sectie C, nummer 4921
Benedenberg 94, 2861 LH BERGAMBACHT	R. Stokvis	Benedenberg 94, 2861 LH BERGAMBACHT	R 509517	Bergambacht, sectie A, nummer 8374
Benedenberg 94, 2861 LH BERGAMBACHT	R. Stokvis	Benedenberg 94, 2861 LH BERGAMBACHT	R 509518	Bergambacht, sectie A, nummer 8374
Lokatie: hoek v.d. Provinciale weg	Hoogheemraadschap v/d Krimpenerwaard	Olympiade 3, 2924 AL KRIMPEN a/d IJSSEL	R 506519	Bergambacht, sectie D, nummer 925
Benedenberg 42, 2861 LG BERGAMBACHT	H. Vreeman-Breedijk	Benedenberg 42, 2861 LG BERGAMBACHT	R 509520	Bergambacht, sectie A, nummer 8678
Dijklaan 69, 2861 FH BERGAMBACHT	N.V. Hydron Zuid-Holland	Postbus 122, 2800 AC GOUDA	R 509521	Bergambacht, sectie B, nummer 4207
Achterbroek 47, 2825 ND BERKENWOUDE	T. Verdoold	Achterbroek 47, 2825 ND BERKENWOUDE	R 9350	Berkenwoude, sectie A, nummer 1715
Dorpstraat (bij 18), 2825 BN BERKENWOUDE	Kerkvoogdij van de Hervormde gemeente Berkenwoude	p/a Benedenheulseweg 35, 2821 LV STOLWLIK	R 9351	Berkenwoude, sectie B, nummer 1783
Dorpstraat 20 (bij 18), 2825 BN BERKENWOUDE	Gemeente Bergambacht	Raadhuisstraat 5, 2861 AH BERGAMBACHT	R 9352	Berkenwoude, sectie D, nummer 1782
Dorpstraat 21, 2825 BM BERKENWOUDE	F. van Diest	Dorpstraat 21, 2825 BM BERKENWOUDE	R 9353	Berkenwoude, sectie B, nummer 1840
Oosteinde 12, 2825 AH BERKENWOUDE	D.J. Smit	Oosteinde 12, 2825 AH BERKENWOUDE	R 9354	Berkenwoude, sectie C, nummer 990

Bijlage 4: Beeldbepalende - MIP-panden

Beeldebepalende (MIP)-panden opgenomen in bestemmingsplannen.

Bestemmingsplan Dorpskern Bergambacht

- Hoofdstraat 67, Bergambacht
- Hoofdstraat 76, Bergambacht (is inmiddels vervangen door nieuwbouw)
- Hoofdstraat 80, Bergambacht
- Hoofdstraat 82, Bergambacht
- Hoofdstraat 86, Bergambacht
- Hoofdstraat 106;108 Bergambacht
- Hoofdstraat 139 Bergambacht
- Kerksingel 2 (consistoriekamer), Bergambacht
- Raadhuisstraat 5, Bergambacht
- Raadhuisstraat 8, Bergambacht
- Raadhuisstraat 22, Bergambacht

Bestemmingsplan Landelijk Gebied Bergambacht

- Benedenberg 32, Bergambacht
- Benedenberg 42, Bergambacht
- Benedenberg 57, Bergambacht
- Benedenberg 58, Bergambacht
- Benedenberg 59, Bergambacht
- Benedenberg 79, Bergambacht
- Benedenberg 94, Bergambacht
- Benedenberg 96^A, Bergambacht
- Benedenberg 103, Bergambacht
- Benedenberg 112, Bergambacht
- Benedenberg 126, Bergambacht
- Bovenberg 57, Bergambacht
- Bovenberg 74;74^A, Bergambacht
- Bovenberg 77, Bergambacht
- Bovenberg 81, Bergambacht
- Bovenberg 82, Bergambacht
- Bovenberg 83, Bergambacht
- Bovenberg 84, Bergambacht
- Bovenberg 92-94, Bergambacht
- Bovenberg 98, Bergambacht
- Bovenberg 126; 126^A, Bergambacht
- Hogedijk 136;138, Bergambacht
- Kadijk 11, Bergambacht
- Tussenlanen 28, Bergambacht
- Tussenlanen 29, Bergambacht
- Tussenlanen 39;41, Bergambacht
- Tussenlanen 40; 42, Bergambacht
- Tussenlanen 44, Bergambacht
- Tussenlanen 51, Bergambacht

CIL. GEMEENTE BERGAMBACHT

CODE	PLAATS	STRAATNAAM	NUMMEREN	COESP. FUNCTIE	BOUWJAAR	P/B	V	Def.	Opmerkingen
ZH-2W-102-06	Bergambacht	Dijkste	3	boerderij	ca. 1915				
ZH-2W-102-08	Bergambacht	Dijkste	11	wasthuis	1835-1940				
ZH-2W-226-19	Bergambacht	Thovinsale Weg	41	windmolen	1922				
ZH-2W-100-16	Bergambacht	Boudenberg	41	boerderij	ca. 1856				
ZH-2W-109-21	Bergambacht	Boudenberg	96	boerderij	ca. 1856				

25 November 1996

**MIP-INVENTARISATIE
ADRESLIJST GEMEENTE BERGAMBACHT**

COÖR	FLAAS	STRAATNAAM	NUMMER(S)	CORP FUNCTIE	HUIDIGE BESTEMMING	BOUWJAAR
ZH-2W-165-28	Ammeraal	Achtweg	98,31a	woonhuis-boerderij	woonhuis-boerderij	ca. 1111
ZH-2W-165-31	Ammeraal	Kerckplein	2	parochie	parochie	1850, 1695
ZH-2W-165-39	Ammeraal	Kerckplein	4	kerk	kerk	1880
ZH-2W-165-11	Ammeraal	Leidijk	134	woonhuis-boerderij	woonhuis-boerderij	1905-1110
ZH-2W-165-19	Ammeraal	Leidijk	162	woonhuis-boerderij	woonhuis-boerderij	ca. 1940
ZH-2W-165-10	Ammeraal	Leidijk	152	boerderij	boerderij	ca. 1890
ZH-2W-165-17	Ammeraal	Leidijk	73,74	boerderij	boerderij	1905-1990
ZH-2W-165-16	Ammeraal	Leidijk	80	boerderij	boerderij	1878
ZH-2W-165-23	Ammeraal	Leidijk	112	woonhuis	woonhuis	ca. 1810
ZH-2W-165-24	Ammeraal	Leidijk	57	woonhuis-dijkhuis	woonhuis-dijkhuis	ca. 1850
ZH-2W-165-22	Ammeraal	Leidijk	128,130	peet- of diegwaflomoor	peet- of diegwaflomoor	1965-1910
ZH-2W-166-13	Ammeraal	Mastwater, 3	2,4	boerderij	boerderij	ca. 1880
ZH-2W-166-14	Ammeraal	Achtweg	39,41	boerderij	boerderij	ca. 1885
ZH-2W-166-16	Ammeraal	Achtweg	101	boerderij	boerderij	ca. 1850
ZH-2W-166-14	Ammeraal	Achtweg	47	boerderij	boerderij	ca. 1850
ZH-2W-166-18	Ammeraal	Berecksborg	64,66	boerderij	boerderij	ca. 1915
ZH-2W-166-17	Ammeraal	Berecksborg	58	boerderij	boerderij	ca. 1910
ZH-2W-166-15	Ammeraal	Berecksborg	21	boerderij	boerderij	ca. 1910
ZH-2W-166-19	Ammeraal	Berecksborg	57	boerderij	boerderij	ca. 1910
ZH-2W-166-16	Ammeraal	Berecksborg	42	boerderij	boerderij	1900-1910
ZH-2W-166-20	Ammeraal	Berecksborg	55	boerderij	boerderij	ca. 1905
ZH-2W-166-27	Ammeraal	Berecksborg	60	boerderij	boerderij	ca. 1870
ZH-2W-166-28	Ammeraal	Berecksborg	120	boerderij	woonhuis	ca. 1880
ZH-2W-166-25	Ammeraal	Berecksborg	75	boerderij	boerderij	ca. 1900
ZH-2W-166-20	Ammeraal	Berecksborg	112	boerderij	boerderij	ca. 1910
ZH-2W-166-22	Ammeraal	Berecksborg	64	boerderij	boerderij	ca. 1860
ZH-2W-166-24	Ammeraal	Berecksborg	96	boerderij	boerderij	1915
ZH-2W-166-14-12	Ammeraal	Berecksborg	66	boerderij	boerderij	1898-1875
ZH-2W-166-11-22	Ammeraal	Berecksborg	77	boerderij	boerderij	1898-1930
ZH-2W-166-14-21	Ammeraal	Berecksborg	81	boerderij	boerderij	ca. 1900
ZH-2W-166-14-23	Ammeraal	Berecksborg	98	boerderij	woonhuis-boerderij	1875-1930
ZH-2W-166-14-24	Ammeraal	Berecksborg	126	boerderij	boerderij	1854
ZH-2W-166-14-14	Ammeraal	Berecksborg	83	boerderij	boerderij	ca. 1900
ZH-2W-166-11-11	Ammeraal	Berecksborg	68	boerderij	boerderij	1890-1875
ZH-2W-166-16-20	Ammeraal	Berecksborg	54	woonhuis-boerderij	woonhuis-boerderij	1850-1900
ZH-2W-166-14-16	Ammeraal	Berecksborg	74	boerderij	boerderij	1800-1825
ZH-2W-166-14-10	Ammeraal	Berecksborg	57	boerderij	boerderij	ca. 1870

MIP-INVENTARISATIE
ADRESLIJST GEMEENTE BERGAMBACHT

CODE	PLAATS	STRAATNAAM	HUISNOMMERS	OOZEP. FUNCTIE	KIND-GEB. BEV. - EAMING	EQUIVAAL
Z16-2W-151-19	Bergambacht	Ervenberg	84	boerderij	boerderij	1885
Z16-2W-151-18	Bergambacht	Ervenberg	82	boerderij	boerderij	1850-1900
Z16-2W-151-06	Bergambacht	Dijlhuus	3	boerderij	boerderij	ca. 1915
Z16-2W-151-05	Bergambacht	Dijlhuus	1	postgebouw-voedsel	voedsel	ca. 1915
Z16-2W-151-10	Bergambacht	Dijlhuus	16-171	vestigingsw	vestigingsw	ca. 1915
Z16-2W-151-11	Bergambacht	Dijlhuus	21	grf	grf	1834
Z16-2W-151-08	Bergambacht	Dijlhuus	3	wolvenstam	wolvenstam	1935-1940
Z16-2W-151-12	Bergambacht	Dijlhuus	21	adu	adu	1935-1940
Z16-2W-151-18	Bergambacht	Hoopdijk	16-138	School	School	1888
Z16-2W-151-29	Bergambacht	Hooftstraat	81	voedsel	voedsel	ca. 1890
Z16-2W-151-20	Bergambacht	Hooftstraat	80	voedsel	voedsel	1885-1890
Z16-2W-151-28	Bergambacht	Hooftstraat	86	boerderij	boerderij	ca. 1880
Z16-2W-151-32	Bergambacht	Hooftstraat	67	boerderij-adv	boerderij-adv	1885
Z16-2W-151-37	Bergambacht	Hooftstraat	66-128	voedsel	voedsel	ca. 1860
Z16-2W-151-31	Bergambacht	Hooftstraat	76	herenhuis	herenhuis	1820-1895
Z16-2W-151-36	Bergambacht	Hooftstraat	29	doornwaaier	doornwaaier	1895
Z16-2W-150-34	Bergambacht	Kacik	6	boerderij	boerderij	ca. 1900
Z16-2W-160-33	Bergambacht	Kacik	1	boerderij	boerderij	ca. 1810
Z16-2W-152-04	Bergambacht	Kerkhof	1	conventieklaar	conventieklaar	ca. 1850
Z16-2W-152-34	Bergambacht	Labdijk-weg	137	gras	gras	1850-1900
Z16-2W-152-34	Bergambacht	Labdijk-weg	121	gras	gras	1925-1930
Z16-2W-150-32	Bergambacht	Labdijk-weg	14	boerderij	boerderij	ca. 1850
Z16-2W-150-32	Bergambacht	Labdijk-weg	14	melk	melk	1850
Z16-2W-155-19	Bergambacht	Meeulan	1	voedsel	voedsel	1922
Z16-2W-156-17	Bergambacht	Provinciale Weg	8	voedsel	voedsel	1913
Z16-2W-155-13	Bergambacht	Provinciale Weg	11	boerderij	boerderij	ca. 1900
Z16-2W-151-03	Bergambacht	Randhaanstraat	5	gras	gras	1894
Z16-2W-151-03	Bergambacht	Randhaanstraat	8	voedsel	voedsel	ca. 1810
Z16-2W-152-01	Bergambacht	Randhaanstraat	22	voedsel	voedsel	1868
Z16-2W-151-08	Bergambacht	Tuinsloot	51	boerderij	boerderij	ca. 1850
Z16-2W-151-07	Bergambacht	Tuinsloot	46-82	boerderij	boerderij	ca. 1800
Z16-2W-151-05	Bergambacht	Tuinsloot	28	boerderij	boerderij	1852
Z16-2W-151-04	Bergambacht	Tuinsloot	25-41	boerderij	boerderij	1850-1820
Z16-2W-151-09	Bergambacht	Tuinsloot	44	boerderij	boerderij	ca. 1910
Z16-2W-150-36	Bergambacht	Tuinsloot	22	boerderij	boerderij	1875-1900
Z16-2W-150-35	Bergambacht	Tuinsloot	20	boerderij	boerderij	1875-1900
Z16-2W-151-03	Bergambacht	Tuinsloot	29	boerderij	boerderij	1850-1875
Z16-2W-150-35	Bergambacht	Zuidhoek	121	boerderij	boerderij	ca. 1850
Z16-2W-150-39	Bergambacht	Zuidhoek	123	voedsel	voedsel	ca. 1950

MIP-INVENTARISATIE
ADRESLIJST GEMEENTE BERGAMBACHT

CODE	PLAATS	STRAATNAAM	NUMMER(S)	GOEJP FUNCTIE	BUILDING EERSTELIJNG	BOUWJAAR
ZH-2W-165-3	Bergambacht	Zandrook	152	boerderij	boerderij	1900-1910
ZH-2W-165-0	Barkswaarde	Dopgrasmat	1	boerderij	boerderij	1900-1905
ZH-2W-165-04	Barkswaarde	Dopgrasmat	21	ruïne	vervalde ingangsover	ca. 1850
ZH-2W-165-09	Barkswaarde	Dopgrasmat	26	kerk	kerk	1833
ZH-2W-165-1	Barkswaarde	Kerkweg	1	kerk	kerk	ca. 1885
ZH-2W-165-11	Barkswaarde	Kerkweg	23	school	woonhuis	ca. 1885
ZH-2W-165-14	Barkswaarde	Oostende	25	boerderij	verrijpingsoever	1925-1930
ZH-2W-165-13	Barkswaarde	Oostende	27	boerderij	boerderij	1900-1925
ZH-2W-165-16	Barkswaarde	Oostende	11	boerderij	boerderij	1900-1925
ZH-2W-165-33	Barkswaarde	Ekerbos	5	boerderij	boerderij	ca. 1890
ZH-2W-165-02	Barkswaarde	Wastink	26	kerk	kerk	1912
ZH-2W-165-05	Barkswaarde	Wastink	15	boerderij	boerderij	ca. 1925
ZH-2W-165-05	Barkswaarde	Wastink	25,27	boerderij	boerderij	1924
ZH-2W-165-06	Barkswaarde	Wastink	43	boerderij	boerderij	1921

